

**A KECSKEMÉTI KODÁLY ZOLTÁN ÉNEK-ZENEI
ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM, SZAKGIMNÁZIUM
ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Jogsabályi háttér

A nemzeti köznevelésről szóló CXC. törvény

A 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

A 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

A kerettantervek kiadásának és jogállásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet

Az 1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól

Az 1996. évi LIII. Törvény a természet védelméről

A 2/2005. (III. 119 OM rendelet az esélyegyenlőséget, felzárkóztatást segítő támogatások igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

A 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről

40/2002. (V.24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről 100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet az érettségi vizsgaszabályzat kiadásáról

Tartalom

1. Az intézmény helyi nevelési programja (a tagintézményi specialitásokat is tartalmazva)..... 4. old.
2. Az általános iskola, gimnázium, szakgimnázium helyi tanterve..... 37. old.
3. Az intézmény AMI-jának helyi tanterve, zeneművészeti ágban 84. old.
4. Az intézmény AMI-jának helyi tanterve, táncművészeti ág, néptánc.....294. old.
5. Mellékletek az általános iskola, a gimnázium és a szakgimnázium helyi tantervéhez, valamint a beszkenelt aláírásokat is tartalmazó záradékok.....440. old.

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

Az intézményben folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

I. Alapelvek, értékek

A **Kodály Zoltán** nevét viselő iskola többcélú intézmény. Működik benne **ének-zenei általános iskola, gimnázium, alapfokú művészeti iskola és szakgimnázium**. Programját a vonatkozó jogszabályok mellett az a hagyomány határozza meg, amelyet a Kodály Zoltán eszmei támogatásával létrehozott iskola az elmúlt hatvanhét év alatt kialakított.

Az iskola nevelési-oktatói programja a NAT mellett a Kodály Zoltán nevéhez fűződő zenei nevelési koncepción alapul.

Az intézményben kiemelt szerepet kap a művészeti nevelés. A nevelőtestület nagy jelentőséget tulajdonít a művészeti tevékenység személyiség- és közösségfejlesztő hatásának.

Mind az intézmény hagyományai, mind a Kodály Zoltán nevéhez kötődő koncepció *harmonizál a NAT által rögzített pedagógiai feladatokkal*, így azzal, hogy az iskolából kikerülő fiatal

- a haza felelős polgárává válják,
- kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága,
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert,
- megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában,
- törekedjék tartós és tartalmas kapcsolatok kialakítására,
- legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően,
- válják képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre,
- ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat,
- tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.

E célok elérése érdekében hangsúlyosan kezeli az alábbi fejlesztési célokat:

- erkölcsi nevelés,
- nemzeti öntudat kialakítása,
- állampolgárságra, demokráciára nevelés,
- önismeret és a társas kultúra fejlesztése,
- családi életre nevelés,
- a testi és lelki egészségre nevelés,

- felelősségvállalás másokért, **önkéntesség**,
- *a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység kialakítása,*
- *a segítő magatartás kialakulásához szükséges képességek fejlesztése*
- fenntarthatóság, környezettudatosság,
- pályaorientáció,
- gazdasági és pénzügyi nevelés,
- médiatudatosság,
- a tanulás tanítása.
-

Az iskola előnyben részesíti a képesség-kibontakoztató fejlesztés eszközeit, módszereit.

Kiemelten kezeljük az alábbi **kulcskompetenciák fejlesztését**:

- **anyanyelvi kommunikáció,**
- **idegen nyelvi kommunikáció,**
- **matematikai kompetencia,**
- **természettudományos és technikai kompetencia,**
- **digitális kompetencia,**
- **szociális és állampolgári kompetencia,**
- **kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,**
- **esztétikaiművészeti tudatosság és kifejezőképesség.**
- **a hatékony, önálló tanulás,**

Az iskola törekszik a kodályi ének-zenei nevelésből azokat a szempontokat hangsúlyozni, amelyek egybecsengenek a személyiség- és közösségfejlesztés követelményével.

Az intézményben ugyan négy iskolatípus működik, programjuk azonban egymásra épül, és egységes alapelvek határozzák meg tevékenységüket.

A pedagógiai program megvalósítása folyamán az iskola együttműködik belső és külső partnereivel.

Az iskola pedagógiai programjának és helyi tantervének megvalósítása a kötelező, a kötelezően választható és szabadon tervezhető, nem kötelező óraszámok felhasználásával lehetséges.

Az alapfokú művészeti iskola néptáncművészeti tanszaka szervezetileg a székhelyintézményhez kötődik, de külső telephelyen, a Kecskeméti Kulturális és Konferencia Központ jogutódjának a Hírös Agora épületében az ott működő Kecskemét néptánc együttessel szoros kapcsolatban fejti ki tevékenységét. Alapelvei:

- fokozza a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést a tanulóknál,
- fejleszti a tanulók mozgásműveltségét és mozgáskultúráját,
- egészséges életmódra nevel,

- a tanulók nyitottságát növeli a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt,
- kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét és készségét.

II. Célok, feladatok, eszközök, eljárások

A Kodály iskola céljai, feladatai, pedagógiai eljárásai

- 1. Nyolc évfolyamos ének-zenei általános iskolájában** általános műveltséget megalapozó oktatás folyik. Emellett az ének-zene tantárgyat emelt szinten tanítja. Ezáltal kívánja – Kodály Zoltán szavaival élve – „teljes ember”-ré nevelni a tanítványokat.

A zene, főként pedig az éneklés élményével formálja őket zeneértővé, valamint a művészetek, a humán értékek iránt fogékonnyá.

Az ének-zenei nevelés szerves része a kóruséneklés. A harmadik-negyedik évfolyamon választás alapján énekelnek a tanulók a kórusban. Az ötödik-nyolcaik évfolyamon minden tanuló tagja valamelyik kórusnak.

Az ének-zene oktatásához a társművészetek hangsúlyos kezelése csatlakozik (klubnapközi kézműves foglalkozásai, néptánc, zománc, rajz szakkör stb.).

A zene és a művészetek iránti elkötelezettség azonban nem zárja ki, sőt az ének-zene Kodály szellemében történő tanítása feltételezi is más műveltségi területek, tantárgyak magas színvonalú oktatását.

Fontos szerepet kap a készségek fejlesztése,

- a számítástechnika (szakköri formában),
- a matematika (differenciált foglalkoztatással, csoportbontással a 7-8. évfolyamon),
- a fiatalság fizikai teljesítőképességének fejlesztése érdekében pedig a sport (kosár-, röplabda, atlétika, úszás).

- 2. A négy évfolyamos gimnáziumban** ugyancsak általános műveltséget megalapozó iskolai oktatás folyik.

Az általános iskolához hasonlóan központi szerepe van a kodályi elveken alapuló ének-zenei nevelésnek. Az énekzenei órák kórusmunkával egészülnek ki. Mindehhez csatlakozik a társművészetek hangsúlyozása (zománc, rajz szakkör, drámanap, rajz fakultáció stb.).

Az általános iskolához hasonlóan kiemelt terület a sport. A 12 évfolyamra kiterjedő képzés az általánosan művelt, a környezetével kommunikálni, önálló ismeretszerzésre, a

véleménye, érvei kifejtésére képes, ezzel együtt műértő, a kulturális örökség iránt fogékony ember nevelését célozza. Mindezekon kívül a gimnázium célja a tanulók felkészítése a közép és emelt szintű érettségire, ezáltal a felsőoktatási felvételre – képességeiknek és választásuknak megfelelően (fakultáció).

Az érettségi vizsgára való felkészítés részét képezi a tanulók közösségi szolgálatának megszervezése.

- 3. A szakgimnázium zeneművészeti tagozata** az általános műveltséget adó tantárgyak tanítása, az érettségire való felkészítés mellett a párhuzamos oktatás keretében az előadóművészi, zenetanári diplomát nyújtó felsőoktatásra készíti fel a tanulókat.

A zenei elméleti ismeretek mellett a képzés fő területe a hangszeres zene. Kiemelt terület a képzés humán jellegéből adódóan a magyar nyelv és irodalom (vö.: drámanap), a rajz és művészettörténet, az idegen nyelvek, ezen belül is a zene angolul című tárgy. A szakközépiskolások vagy kórusban énekelnek, vagy zenekarban játszanak. A pódiumi

fellépés gyakorlása céljából tanszaki, vegyes tanszaki és iskolai hangversenyeket szervez az iskola.

A szakgimnázium néptáncművészeti tagozata párhuzamos oktatás keretében érettségi vizsgára és néptánc szakmai vizsgára készít fel. E képzésben felsőoktatási továbbtanulásra igyekezünk felkészíteni a tanulókat.

Az érettségi vizsgára való felkészítés részét képezi a tanulók közösségi szolgálatának megszervezése.

- 4. Az alapfokú művészeti iskola zeneművészeti ága** annak lehetőségét adja az általános iskolába és a gimnáziumba beiratkozók számára, hogy az általános és a hangsúlyozottan vokális zenei képzést hangszeres zenei tanulmányokkal egészíthessék ki.

Célja a zenei tehetségek gondozása, felkészítése további zenei tanulmányokra, valamint a zenei műveltség további megalapozása,

az amatőr zenéléshez szükséges zenei készségek elsajátíttatása. Az órai munkához szervesen kapcsolódnak a tanszaki és félévi, év végi tanulói hangversenyek.

Az alapfokú művészeti iskola néptáncművészeti ágának célja:

- Készítse fel a tanulókat a művészeti alap- és záróvizsgára.
- Irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.
- A múlt és jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével teremtsen lehetőséget a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.
- A táncművészetet és a folklórt értő és szerető közönséget neveljen, tegye nyitottabbá a tanulók személyiségét a közösségi alkotó tevékenység, a népművészet és más művészetek iránt.
- Teremtsen lehetőséget a tehetséges, de szociálisan hátrányos helyzetű tanulók részére a kibontakozásra, fejlődésre.

Az egész iskola pedagógiai munkáját áthatja az a szemlélet, amely az egészséges életre nevelés programjával harmonizál.

A Kodály Zoltán iskola valamennyi iskolatípusa diákjainak komplex művészeti nevelését segíti, valamint magas színvonalú szabadidős elfoglaltságot ad az a közoktatási feladat mellett ellátott közművelődési tevékenység, amelyet az intézményegység közművelődési programját teljesítve végez. Így elsősorban koncerteket szervez az iskola művésztanáraival, a Kecskeméti Szimfonikus Zenekarral, vendégművészekkel. Ha az anyagi és személyi feltételek adottak, mód van művészeti kiállítások, író-olvasó találkozók, irodalmi, nyelvészeti előadások, az egészséges életmóddal kapcsolatos rendezvények, más tudományos ismeretterjesztő programok megtartására is.

E programok nem terhelik az iskolai költségvetést, más forrásokból oldjuk meg finanszírozásukat (alapítvány, pályázatok, szponzorok). A szervezőmunkát pedig – művelődésszervező híján – az intézményvezető, illetve helyettesei, munkatársai egyszerűen végzik el.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A Kodály Zoltán iskolában a tanuló személyiségének fejlesztése valamennyi tantárgy pedagógusának feladata **mind az általános és középiskolákban és az alapfokú zeneoktatásban** – összehangolva az ismeretek közvetítésével, a képességek, készségek fejlesztésével.

- A személyiségfejlesztés kiemelt lehetőségei rejlenek a művészeti tárgyak tanításában, az iskola profiljának megfelelően az ének és hangszeres zene, valamint a néptánc oktatásában, a kórusmunkában, a magyar nyelv és irodalom, a történelem tanításában, a sport területén.
- A tanuló személyiségének formálásában különleges szerepe van az osztályfőnöknek. E munkának kiváló alkalmi az osztályfőnöki órai beszélgetések, egyéni elbeszélgetések, kirándulások, egyéb osztályprogramok.
- *A személyiségfejlesztés különleges lehetősége a középiskolai közösségi szolgálat, melynek megszervezésére az intézményvezető iskolai koordinátort jelöl ki, aki az osztályfőnökökkel való együttműködésre építve, valamint a középiskolai intézményvezetőhelyettes irányításával végzi munkáját.*
- A személyiség fejlesztése érdekében fontos feladatok:
 - a. a valóság iránti érzékenység,
 - b. az önismeret,
 - c. az emberismeret,
 - d. az empátia,
 - e. az együttműködés készségének,
 - f. *a szociális érzékenység,*
 - g. *a segítő magatartás kialakítása,*
 - h. *az önkéntesség elvének megismerése, elfogadtatása,*
 - i. a kreativitás,
 - j. az új tapasztalatok befogadásának és a válaszadás készségének fejlesztése,
 - k. a természet szeretetére való nevelés,
 - l. a kötelességtudat,
 - m. a kitartás,

- n. az etikai szilárdság kialakítása, becsületesség,
- o. az önazonosság erősítése,
- p. az érzelmi élet gazdagítása.

Az AMI néptáncművészeti képzése által tanulóinknak személyiségét a gyermekjátékok és táncok, valamint az elméleti tantárgyak élményszerű tanításával fejlesztjük. Elérendő cél: legyenek nyitottak a folklór és a táncművészetek iránt.

A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok a Kodály iskolában

Kodály Zoltán koncepciója a zenét nem csak önmagáért, hanem a személyiségnevelés egyik legfontosabb eszközeként állítja a pedagógia középpontjába. „A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.” (Kodály Zoltán) Kodály és a több évtizedes tapasztalatok szerint: „... zenével nemcsak zenét tanulunk. [...] az ének felszabadít, bátorít, gátlásokból, félénkségből kigyógyít. Koncentrál, testi-lelki diszpozíción javít, munkára kedvet csinál, alkalmasabbá tesz, figyelemre, fegyelemre szoktat” A kodályi pedagógia tehát az EGÉSZ embert célozza meg.

Ahogy a régi görögöknél, a zenei nevelés ma is elsősorban a jellemet és az egészséget fejleszti. Platón (i.e. 427-347) ókori görög filozófus kijelentette, hogy a zenének meg kell előznie és uralnia kell a testnevelést, mert a léleknek kell formálnia a testet, és nem fordítva.

Szerinte amíg a túl sok zene elpuhulttá és gyenge akaratúvá, addig a túl sok testgyakorlás erőszakossá és tudatlanná teszi az embereket, tehát a két alapvető elemnek egyensúlyban kell lennie. (Platón: Zene az ideális államban)

A zenével nevelés átfogó, emberformáló programját egészítjük ki célzott egészségnevelő programokkal.

A teljeskörű egészségfejlesztés célja, feladatai

1. Az intézményben töltött időben minden tanuló **részesüljön a teljes testi-lelki létét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységben.**
2. **Legyen az iskola az egészséges életmód kitüntetett színtere a mindennapokban!**
Az ehhez szükséges jó közérzet feltételeinek kialakítása az iskolában, a munkahelyen.
3. **A témához szükséges ismeretátadás** törvényi kötelezettsége minden pedagógusnak. A pedagógusok alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy a gyermekek, tanulók részére az egészségük, testi-lelki épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön. A példaadás ugyanolyan fontos, mint az ismeretátadás!
4. **Készségfejlesztés, a változtatás képessége.**
5. **A szülők, családok életmódjának befolyásolása a tanulók által.**
6. **Szükség esetén speciális segítségadás** (részképesség-hiány, fogyaték, öröklött szervi betegség...).

Egészségfejlesztési program

Az egészségnevelés ismereteinek beépítése a helyi tantervbe

- ❖ alsó tagozat: magyar irodalom, természetismeret, környezetismeret, néptánc és technika, napközi, testnevelés
- ❖ felső tagozat: technika / életvitel, testnevelés ❖ 5-12. évfolyam: osztályfőnöki órák, testnevelés
- ❖ felső tagozat és középiskola: testnevelés tantárgy és szaktantárgyak: természetismeret, fizika, földrajz, **biológia**, kémia

A főbb témakörök:

1. A biztonság megőrzése
2. Egészséges táplálkozás
3. Mindennapos testnevelés, testmozgás
4. A testi lelki egészség fejlesztése
5. A viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
6. A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
7. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
8. A személyi higiéné
9. Veszélyes anyagok
10. Családi élet és kapcsolatok
11. Környezet

Ennek megvalósításához kiépített partneri kapcsolataink:

Iskolaorvosi szolgálat, védőnő

- 1.) mindennapos kapcsolat működik, kapcsolattartó: az egészségvédelemért felelős intézményvezető-helyettes
- 2.) A közösen megoldandó feladatok:
 - a) az iskolaorvosi és fogorvosi szűrések, illetve védőoltások megszervezése, évente visszajelzés kérése az iskolaorvosi és védőnői szolgálatról tanulóink egészségi állapotáról
 - c) az intézménybe kihelyezett védőnő segítséget nyújt az osztályfőnököknek, látogatja az osztályokat, ellenőrzi, van-e tetű a tanulók hajában.

C) Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat: *kapcsolattartó: az egészségfejlesztésért felelős intézményvezető-helyettes*

D) Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központok, gyermekjogi képviselő, Gyámügyi Osztály kapcsolattartó: intézményvezető, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős

F) RÉV Szendélybeteg - Segítő Szolgálat, Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (városi, megyei) kapcsolattartó: az egészségfejlesztésért felelős intézményvezetőhelyettes

G) Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület – Családmunkacsoport, mely segítséget nyújt az osztályfőnöki órákon Hortobágyiné Dr. Nagy Ágnes vezetésével: az osztályfőnöki munkaközösség vezetője a kapcsolattartó

H) Rendőrség – iskolarendőr kapcsolattartó: az egészségnevelésért felelős intézményvezető-helyettes, osztályfőnöki órákon előadást tart a tanulóknak, szülői értekezleten a szülőknek

I) SZMK

kapcsolattartó: intézményvezető, osztályfőnökök

J) Szülők, családok, diákok kapcsolattartók: az iskola pedagógusai, dolgozói Kiemelt témák:

gyermektáplálkozás,
egészséges táplálkozás,
tanulás,
testedzés,
a viselkedési
függőségek és
szenvedély-
betegségek
megelőzése,
a káros médiahatások elleni védekezés,
életkori sajátosságok.

A pedagógusok felkészülése a feladatra:

- feltétel: pozitív tanári hozzáállás, elköteleződés a téma iránt,
 - továbbképzéseken való részvétel,
 - drogrevenenciós képzéseken való részvétel,
 - rendszeres felmérések: a tanítók, napközis nevelők és osztályfőnökök minden év eleji helyzetelemzése az osztály tagjairól (balkezesség, látási, gerinc és egyéb problémák, stb.)
 - *kooperatív technikák alkalmazása,*
 - *egészségfejlesztési játékok beépítése a tanórákba, foglalkozásokba,*
- az osztályfőnökök folyamatos kapcsolattartása a fejlesztő pedagógussal (részképeség - hiányok) és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel (veszélyeztetettség, hátrányos helyzet)

Az intézmény évente előadásokat, szakmai műhelymunkát szervez a tantestület tagjai számára az egészségfejlesztés témakörében.

Az egészségfejlesztést koordináló munkacsoport

Az intézményben működő munkaközösségek egy főt delegálnak az egészségfejlesztést koordináló munkacsoportba, melynek vezetője az egészségfejlesztés irányításával megbízott intézményvezető-helyettes.

A munkaközösségek éves munkatervükbe beépítik az egészségfejlesztéssel kapcsolatos elképzeléseiket:

- kidolgozzák, mely tantárgyakban,
- milyen témakörökben,
- hány órában jelennek meg az egészségfejlesztéssel kapcsolatos témakörök.

A munkaközösség-vezető ellenőrzi a munkaközösség tagjainak egészségfejlesztő tevékenységét, ehhez alkalmazza az egészségnevelést célzó önértékelési kérdőívek, melyeket évente kitöltenek a pedagógusok. Beszámol az intézményvezetőnek a munkaközösség egészségnevelési programjának megvalósításáról.

A diákönkormányzat éves programjának kialakításakor érvényesíti az egészséges életmód kialakításával kapcsolatos szempontokat.

Az intézmény humánpolitikájában a vezetők fontos szerepet tulajdonítanak annak, hogy az újonnan felvett pedagógusok azonosuljanak az intézmény egészségnevelési koncepciójával.

Az önértékelés részét képezi az egészségnevelésben való részvétel. Az intézményi önértékelés alkalmával sor kerül e szempont érvényesítésére.

A könyvtár részvétele a feladat végrehajtásában:

- az érdeklődő diákok és az egészségfejlesztésben dolgozók szakirodalommal ellátása
- számítógépes és internet hozzáférési lehetőség
- csoportfoglalkozások tartásának lehetséges – és kedvelt - színhelye
-

Az egészséges életmódra vonatkozó munkarendi és házirendi szabályok megtartása mindenki számára kötelező, aki az intézményben tartózkodik.

Ha pedagógiai eszközökkel a tanulót veszélyeztető okok nem szüntethetők meg, a tanulóval foglalkozó pedagógus, osztályfőnök, ifjúságvédelmi felelős ennek gyanúját/tényét jelenti az illetékes intézményvezető-helyettesnek és az intézmény vezetőjének.

Az intézmény vezetője vagy illetékes helyettese felveszi a kapcsolatot a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Szolgálatl vagy más ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezettel, hatósággal, és kéri a megfelelő intézkedést.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Az tanulói közösségi élet alapegysége az osztályközösség.

Az osztályközösség egészséges fejlesztésében legfontosabb szerepe az osztályfőnöknek van.

Segítségére vannak ebben a munkában

- az osztályban tanító pedagógusok,
- a szülők,
- a diákönkormányzat,
- az iskola vezetése.

Az osztályfőnök az osztály tagjairól, a közösség szervezettségére, csoportdinamikai jelenségekre vonatkozólag információkat gyűjt:

- e. óra- és koncertlátogatásokkal,
- f. a kollégákkal való konzultációval,
- g. a szülőkkel történő kapcsolattartással,
- h. a tanulókkal való beszélgetések,
- i. tanórák,
- j. tanórán kívüli foglalkozások, programok által,
- k. az osztálybeli viszonyok szociometrikus vizsgálatával.

Az osztályfőnök szervezőmunkájával alkalmakat teremt a közösségi együttlétek céljából. Ilyenek pl. kirándulás, közös színházi vagy koncertélmény, erdei iskola stb.

Az osztályfőnök és a pedagógusok azon fáradoznak, hogy az osztályban kialakuljon az összetartozás egészséges tudata. Az osztálybeli kapcsolatokat a kölcsönös megértésre, a másik fél elfogadására való törekvés, a jó értelemben vett versenyszellem, ne az ellenségesség fokozott rivalizálás jellemezze. Az osztályközösség ösztönzőleg hasson a személyiség fejlődésére. Kerüljenek egyensúlyba az egyéni ambíciók és a közösségi érdek. A pedagógus az osztályközösség irányításában értékorientált, pozitív célokkal bíró tanulókból álló magra támaszkodik.

A közösségi élet másik fontos színtere a kórus és a zenekar, valamint a drámanapra készülő osztályonkénti színjátszó csoport a középiskolában. Ezeket a csoportokat az együttműködésben, az egységgé szerveződésben a közös érdeklődés, a közös éneklés, az együttes zenélés, a közös művészi teljesítmény motiválja.

E művészeti csoportok vezetői használják ki azt a személyiségépítő és közösségfejlesztő lehetőséget, amelyet az együttes művészi munka ad.

Az évfolyamhoz, iskolatípushoz (általános iskola, gimnázium, zeneiskola, szakgimnázium) való tartozás tudatát az évfolyamhoz és iskolatípushoz kötődő rendezvények (tanszaki hangversenyek, évfolyamhangversenyek, szalagavató, gólyabál stb.) erősítik.

Az egész iskola diáksága tágabb közösségének együvé tartozását az egyenruha viselése, az iskola múltjának ismerete, a hagyományok ébrentartása fejezi ki. Ugyancsak ezt a célt szolgálják az iskolai szintű rendezvények, ünnepségek (pl. iskolanap, Kodály születésnapján rendezett kórusbemutató, koszorúzások, sírgondozás, tanévnyitó, tanévzáró, ballagás, nemzeti ünnepek rendezvényei stb.).

A diákság közösséggé formálásában nélkülözhetetlen szerepet tölt be a diákönkormányzat, mellyel együttműködik az iskolavezetés, a tantestület, az osztályfőnökök közössége.

Közösségfejlesztés az AMI néptáncművészeti képzésében

A néptánc a közösség alkotása, gyakorlatának elsajátítása is közösséget feltételez.

A tanulás eredményessége, a fellépések, műsorok sikere a közösséget alkotók egymásra figyelésétől, együttműködési készségétől függ.

A közösségfejlesztés legjellemzőbb szinterei, az évfolyamok, a tanulóközösségek, a néptáncsoportok.

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

1. A pedagógusok feladatai a Kodály Zoltán iskolában

- az órarend szerinti tanórák szakszerű megtartása, a tananyag és az ismeretek tárgyilagos, sokoldalú és változatos módszerekkel való közvetítése, a tanulók munkájának irányítása, a tanóra szakszerű megszervezése,
- a tanulók fejlesztése a pedagógiai programban, a helyi tantervben meghatározottak szerint
- részvétel a reggeli, az étkezés alatti, az óráközi szünetekben, a rendezvényeken, versenyeken való ügyeletben,
- részvétel a kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő, valamint hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységben,
- részvétel a munkaközösségi, az iskolai éves munkaterv végrehajtásában, a nevelőtestületi értekezleteken, osztályozó értekezleteken, iskolai rendezvényeken, ünnepségeken, fogadóórákon,
- részvétel az iskolai tehetséggondozó munkában, az iskolára mint regisztrált tehetségontra háruló iskolai feladatok végrehajtásában,
- részvétel a tanulók tanórán kívüli foglalkozásainak szervezésében, megtartásában,
- versenyekre való felkészítés,
- a tanuló elkísérése a versenyekre,
- a tanulók munkájának értékelése, osztályozás,
- részvétel a különbözeti és az osztályozó vizsgák lebonyolításában,
- a tanuló erkölcsi fejlődésének előmozdítása,
- a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátíttatása, megtartatása,
- egymás szeretetére és tiszteletére nevelés,
- a családi élet értékeinek megismertetése, megbecsülése,
- együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelés,
- a tanuló testi lelki egészségének fejlesztése és megóvása, a balesetvédelmi ismeretek közvetítése,
- a tanulók, szülők, munkatársak jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ kell adniuk,
- a tanulók pályaorientációs fejlesztése,
- kapcsolattartás a szülőkkel, a szülő tájékoztatása a tanuló előmeneteléről,
- a hivatali titok megőrzése,
- a továbbképzéseken való részvétel,
- önképzés, a pedagógiai, pszichológiai ismeretek, a szaktárgyi és módszertani felkészültség állandó fejlesztése,
- határidőre szerezzék meg a kötelező minősítéseket,
- hivatalukhoz méltó magatartás tanúsítása,

- a tanuló érdekében együttműködés a munkatársakkal, szülőkkel, intézményekkel, -
adatszolgáltatás, adminisztrációs teendők ellátása.

A középiskolai tanárok további feladatai:

- a tanuló felkészítése a közép- és emelt szintű érettségire,
- részvétel a tanulók pályaorientációs fejlesztésében,
- részvétel a felvételi eljárás lebonyolításában,
- részvétel a közép szintű érettségi lebonyolításában.

A zenetanárok további feladatai:

- felkészítés tanszaki vegyes tanszaki hangversenyekre,
- felkészítés a vizsgahangversenyekre, a félévi és/vagy év végi vizsgákra,
- részvétel a vizsgák lebonyolításában,
- részvétel a hangversenyek lebonyolításában,
- felkészítés szereplésekre,
- a zenei pályára való felkészítés,
- részvétel az iskolának érkező felkérések teljesítésében. A szakgimnáziumi művésztanárok további feladatai:
- a fenti öt zenetanári feladaton túl felkészítés a szakmai vizsgára,
- felkészítés a felsőoktatási felvételi vizsgára,
- részvétel a zenei tehetségek felkutatásában,
- részvétel a középiskolai felvételi eljárás lebonyolításában.

A néptáncstanárok (AMI, szakgimnázium) további feladatai:

- felkészítés a táncbemutatókra, vizsgákra,
- a félévi és/vagy év végi vizsgák lebonyolítása,
- felkészítés szereplésekre,
- az iskolának érkező felkérések teljesítésében való részvétel.

2. **Az osztályfőnöki munka tartalma:** az osztályközösség fejlesztése, a tanulók előmenetelének, fegyelmi helyzetének figyelemmel kísérése, hiányzásának nyomon követése, az osztályon belüli pedagógiai munka koordinálása, részvétel a tanulók erkölcsi nevelésében, egészségfejlesztésében, kapcsolattartás a szülőkkel, mind a tanulókkal, mind a szülőkkel való kapcsolattartásban az iskola meghatározott témakörökben való képviselése, a tájékoztatások megtartása, adminisztrációs tevékenység, az osztály tanulóinak felügyelete iskolai rendezvényeken, részvétel a tanulók szabadidős tevékenységének szervezésében.

3. **Az osztályfőnök feladatai:**

- az osztályfőnöki órák megtartása meghatározott terv szerint,
- részvétel a helyi tanterv és a pedagógiai program megvalósításában az osztály tanulóinak vonatkozásában,
- különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való tevékenységre,

- az erkölcsi nevelésre,
- az egészséges életmódra, a testi és lelki egészség,
- a családi életre nevelés,
- a hazafias nevelés, a nemzeti öntudat fejlesztése,.
- az önismeret és a társas kultúra fejlesztése,
- a felelősségvállalás és az önkéntesség,
- a médiatudatosság,
- a pályaaorientáció szempontjaira
- szülői értekezletek megtartása,
- tájékoztatás a szülők és a tanulók részére az iskola alapidokumentumairól, az éves munkatervről, az osztályra és a tanulókra háruló feladatokról,
- az osztály és a tanulók munkájának, munkafegyelmének, magatartásának, szorgalmának elemzése,
- a házirend értelmezése, az ez irányú ismeretek ismételése a tanulókkal,
- a házirend megtartatása, megsértése esetén a jogkövetkezmények érvényesítése,
- javaslattétel a tanulók magatartás és szorgalom osztályzataira,
- kapcsolattartás az osztályban tanító pedagógusokkal,
- az ifjúságvédelmi felelőssel,
- a diákönkormányzatot segítő pedagógussal,
- órák látogatása az osztályban,
- a közösségi élet fejlesztését célzó pedagógiai módszerek alkalmazása, osztályprogramok összeállítása, végrehajtása,
- a szülőkkel való megállapodás alapján, a szülői ház támogatásával osztálykirándulások, iskolán kívüli osztályprogramok szervezése,
- kirándulás szervezése a határon kívüli magyarság területeire, az ezzel kapcsolatos pályázati tevékenységben való részvétel,
- az osztály felügyelete az iskolai ünnepeken, rendezvényeken,
- részvétel az iskolai egészségügyi ellátás végrehajtásában,
- *a középiskolában a közösségi szolgálat szervezése az iskolai koordinátorral együttműködve - adminisztráció:*
 - i. a napló vezetése és ellenőrzése,
 - ii. a törzskönyv vezetése, adatainak folyamatos frissítése, a változások bevezetése,
 - iii. a változásokról pontosan és azonnal tájékoztatja az iskolatitkárt,
 - iv. felelősséget vállal a naplóba, törzskönyvbe bejegyzett valóságáért,
 - v. az ellenőrzőkönyvek, jegyek ellenőrzése, az elektronikus napló bejegyzéseinek nyomon

követése,

- vi. a félévi értesítő és a bizonyítványok kiállítása, vii. részvétel a tanulók továbbtanulásával kapcsolatos dokumentumok elkészítésében,
 - viii. a végzett tanulókról szóló nyilvántartás elkészítése,
 - ix. *középiskolában a közösségi szolgálattal kapcsolatos dokumentáció elkészítése, a közösségi szolgálattal kapcsolatos adminisztráció elvégzése, ennek formáit az iratkezelési szabályzat tartalmazza,*
 - x. a tanuló mulasztásainak számontartása, igazolása, igazolatlan mulasztás esetén az SZMSZ-ben leírtaknak megfelelően kell eljárnia
 - xi. a szülők számára küldendő beírások, tájékoztatások elkészítése
 - xii. részvétel az iskolai tankönyvellátás szervezésében, lebonyolításában,
 - xiii. a felekezeti hit- és erkölcs tantárgyok naplójából a érdemjegyek, osztályzatok értékelések átvétele a naplóba.
- adatszolgáltatás az osztály tanulóiról – felelősséget vállalva az adatok valóságáért, pontosságáért.

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

1. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdők problémáit első fokon az / osztályfőnök és az osztályban tanító pedagógusok, a zene- és tánc tanár észlelik.

Az osztályban *dolgozó* pedagógusok (iskolában a tanulók) jelzik a problémákat az / *munkaközösség-vezetőnek*/osztályfőnöknek, aki ezeket jelenti az iskola intézményvezetőnek, illetve az illetékes helyettesének, valamint az ifjúságvédelmi felelősnek.

Az ifjúságvédelmi felelős keresi a szülővel a kapcsolatot, s ha szükségesnek véli, kéri a megfelelő szakszolgálat, a Gyermekjóléti szolgálatnak és szakembereinek segítségét.

2. A beilleszkedési, korai tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek fejlesztése, oktatása fejlesztő pedagógus segítségével

Az osztálytanító és a szaktanár egyéni fejlesztési tervet készít a tanuló részére. Differenciálással, egyéni fejlesztés keretében biztosítja a tanuló egyéni fejlesztését.

Az iskola kéri a **fejlesztő pedagógus** közreműködését is.

A fejlesztő pedagógus a tanév elején felméri az iskolában a fenti kategóriába tartozó gyermekeket, felderíti a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat.

Fejlesztő foglalkozások keretében segíti fejlődésüket, felzárkózásukat.

Rendszeresen konzultál a gyermek teljesítményéről, fejlődése alakulásáról az osztálytanítóval, az érintett tanárokkal.

Szükség esetén a tanórai munka irányításában is részt vesz a tanító mellett, vele együttműködve.

Az osztályfőnök/a szaktanár felveszi a kapcsolatot a gyermek szülőjével, és kéri együttműködését.

Szükség esetén intézkedést kezdeményez.

3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

1. A tanórán a pedagógusok egyéni fejlesztési terv alapján differenciált foglalkoztatással biztosítják a tanuló felzárkóztatását.
2. A napköziben és a tanulószobán tartott korrepetálással fokozott segítséget nyújtanak a tanulási nehézségekkel küzdőknek.
3. Fejlesztő pedagógus alkalmazásával speciális segítséget nyújtunk az erre rászoruló tanulóknak.
4. Az érintett pedagógusok együttműködnek az iskolai fejlesztő pedagógussal.
5. Az érintett tanítók, szaktanárok folyamatosan tartják a kapcsolatot a szülői házzal, együttműködésre kéri a szülőket.
6. Igénybe vesszük a nevelési tanácsadó szolgáltatásait.
7. A pedagógusok mind nagyobb számban törekednek megismerni azokat a pedagógiai eljárásokat, amelyekkel leküzdhetők a tanulók tanulási nehézségei.
8. A vidéki tanulók osztályfőnökei együttműködésre törekednek a kollégiummal, a kollégiumi nevelőtanárokkal.

4. A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai fejlesztése

A sajátos nevelési igényű, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók oktatásáról az iskola fejlesztőpedagógus segítségével gondoskodik.

A szakértői javaslat alapján integrálható sajátos nevelési igényű, beszéd-, mozgássérült tanulók integrált oktatása igény szerint utazó gyógypedagógiai szolgáltatás igénybevételével lehetséges.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása a szakértői bizottság szakvéleménye alapján történik.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése gyógypedagógiai (fejlesztőpedagógiai) megsegítéssel különleges gondozás (gyógypedagógiai feladatellátás) keretében valósul meg.

1. A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképesség-zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása lehetséges. A tünetek, tünetegyüttesek az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelentenek.

2. A fejlesztés alapelvei

- a) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése fejlesztőpedagógus (gyógypedagógus) közreműködésével történik.
- b) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók egyéni, kis létszámú csoportban történő fejlesztése.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai

3.1. Diszlexia, diszgráfia

A fejlesztés célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készségének kialakítása,
- fejlessze a kifejezőkészséget, képességet,
- segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében,

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- emlékezet fejlesztése (vizuális, verbális),
- vizuomotoros koordináció gyakorlása (különös tekintettel diszpraxia esetén); a látás, hallás, mozgás (írómozgás, beszédmotorikum is) koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása, újratanítása prevenciós és reedukációs módszerekkel (lassított tempó, homogén gátlás figyelembevétel, problémás betűk újratanítása, differenciálása, szótagolás a szükséges mértékben, vizuális és auditív észlelésre alapozva),
- az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása,

3.2. Diszkalkulia A fejlesztés

célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készségek, képességek kialakítása,
- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, gondolkodást,
- segítse a matematikai fogalmak kialakítását,

A fejlesztés feladatai:

- a testséma kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,

- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése, a szerialitás erősítése,- a szám- és műveletfogalom kialakítása manipulatív módon + mat.-i eszközök használatával, képi, vizuális megerősítéssel,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása; az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása,

3.3. A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar A fejlesztés célja:

- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, koordinációt, beszédet, gondolkodást,
- fejlessze a társakkal való viszonyt, ismertesse az adekvát viselkedési formákat (magatartás- sémákat), szociális elvárásokat,
- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő készségek, képességek kialakítása, fejlesztése, szükség esetén fejlessze a kognitív képességeket, a nyelvi és motoros képességeket,

A fejlesztés feladatai:

- a tanuló viselkedésének (kommunikáció, önbizalom, önérvényesítés, cselekvéses és verbális megnyilvánulások) megismerése, és ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, csoportba való beilleszkedésének segítése,
- sikerélmény biztosítása, a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,

3.4. Tanulási zavar, iskolai készségek fejlődési/kevert zavara, koordinációs zavar A fejlesztés célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő készségek, képességek kialakítása, fejlesztése,
- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, koordinációt, beszédet, gondolkodást.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet (vizuális, verbális), a gondolkodás fejlesztése,
- hanganalízis, akusztikus differenciálás; beszédmegértés, beszédészlelés,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása (különös tekintettel diszpraxia esetén); a látás, hallás, mozgás (írómozgás, beszédmotorikum is) koordinált működtetése,
- pszichomotoros fejlesztés,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása,
- szükség esetén az olvasás, írás tanítása, újratanítása; ill. az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése a diszlexiánál, diszgráfiánál (3.1.) leírt módon,
- szükség esetén a szám- és műveletfogalom kialakítása manipulatív módon + mat.-i eszközök használatával, képi, vizuális megerősítéssel (ld. 3.2. pont diszkalkulia).

3.5. A fejlesztés tartalma, elemei, módszerei, eszközei

A 3.1., 3.2, 3.3. és a 3.4. pontban megfogalmazott feladatok megtervezése, megvalósítása a tanulóval készült szakvéleményben foglaltak figyelembe vételével történik, ill. szükség esetén kiegészítve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság által javasolt

tartalmakkal. Vagyis a fent említettek alapján az egyénre szabott feladatok minden tanuló esetében az egyéni fejlesztési tervben fogalmazódnak meg.

A szükséges fejlesztés megállapításakor, a teendők kidolgozásakor a legfőbb szempont a szakértői véleményben foglaltak figyelembevétele.

A fejlesztés általános alapelvei

- a) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése fejlesztőpedagógus / gyógypedagógus közreműködésével.
- b) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók egyéni, kis létszámú csoportban történő fejlesztése.

A tevékenység céljai és feladatai

- a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A különböző fejlesztési területek, feladatok tanulónkénti lebontása az Egyéni fejlesztési tervekben történik méghozzá a következőkben felsorolt területek közül azok, melyeket a gyermek szakvéleménye tartalmaz (a szakértői véleményében megfogalmazottak figyelembevételével), a tanuló jelen állapotához igazítottan.

Fejlesztendő területek, tartalmak:

Egyensúly fejlesztése: statikus és dinamikus helyzetben a vesztibuláris rendszer ingerlése. Nagymozgások fejlesztése, mozgáskontroll fejlesztése az ontogenetikus fejlődésmenetet követve: nagymozgások kezdő- és végpontok figyelem-bevételével, vezényszavakra, számosság szerint. Vesztibuláris, taktilis, kinezteziás percepció fejlesztése a nagymozgásokon keresztül.

Finommotoros koordináció fejlesztése: szem-láb, szem-kar, szem-kéz koordinációjának fejlesztése. Szemfixáció, iránykövetés fejlesztése. Manipulatív tevékenységek, grafomotoros mozgás, ceruzafofás.

Testséma további fejlesztése: megnevezéssel, verbalizálással (gyakorlás, automatizálás). Téri tájékozódás fejlesztése: téri percepció, térbeli viszonyok észlelése, verbalizálása nagymozgáson keresztül; saját testen, térben, síkban; relációs viszonyok; jobb-bal differenciálás.

Idői orientáció fejlesztése: fogalmak definíciójának rögzítése: évszakok, napok, majd hónapok + jeles napok, napirend, ünnepek, események, majd naptárhasználat.

Vizuális percepció, diszkrimináció, figyelem, alak-háttér, alakkonstancia, emlékezet, szeriális emlékezet, Gestalt-látás fejlesztése. Esetleg tükrözések, forgatások, eltolások.

Verbális diszkrimináció, figyelem és emlékezet (rövid szósorokkal) fejlesztése (szükség esetén különös tekintettel a számemlékezetre). Felsőbb évfolyamokon a verbális emlékezet további fejlesztése értelmetlen szótag és értelmes egyre hosszabbodó szósorok után mondásával; illetve egyéb egyszerű, majd összetett feladatokkal.

Szókincs bővítése: szómagyarázatok, szóalkotások, esetleg szószerkezetek alkotása, majd beillesztése mondatba.

Rendszeresen végzett mondatalkotási gyakorlatokkal a szóbeli kifejezés fejlesztése.

Auditív percepció, diszkrimináció, figyelem, emlékezet (szeriális) fejlesztése (beszédhangok szeriális észlelése, reprodukciója).

Gondolkodás fejlesztése: analízáló-szintetizáló, analógiás, következtető, ítéletalkotó, elemilógikai, összefüggéseket meglátó, problémamegoldó képességek fejlesztése, mondatok befejezése, majd a megfelelő kötőszavak kiválasztása.

Rendszeres betű-felismerési gyakorlatok, különös tekintettel a tanuló által tévesztett betűkre + Meixner olvasólapok és/vagy Tárnok feladatlap használatával. + Betűről betűre feladatlap gyakorlatai /+ időtartam megfigyelése /.

Két, három betű összeolvasásának gyakorlása; 2+2, 2+3, 3+2, 3+3, 1+2, 2+1 szótagolású, egyre hosszabbodó szavak, illetve szópiramisok, esetleg rövid mondatok olvasásának gyakorlása.

Az olvasástechnika és tempó fejlesztése egyre hosszabbodó szavak szintjén (szópiramisok), rövid mondatokkal, ezeken a tartalom megfigyeltetése (szövegértés), majd kérdő mondatokra válaszadás (szövegértés). Felsőbb évfolyamokon ezen terület egyre bővülő mondatokkal (mondatpiramisok) történő fejlesztése. A tartalom megfigyeltetése hosszabb szövegek esetében: szövegértési feladatok, önálló tanuláshoz szükséges olvasmány-, tananyagfeldolgozás.

Írás, helyesírás: Betűkapcsolások gyakorlása szükség esetén nagyobb vonalközökben; írásmozgás fejlesztése. Időtartam megfigyelése rövid szavakban (2, 3) szótagú szavak, majd – 1-2 betűs szótagokból álló – szavak), analízis-szintézis, szótagolások. Hangzódifferenciálások. Magánhangzók, ezt követően pedig a mássalhangzók időtartamának megfigyelése, jelölése a szavakban. Mondatkezdő nagybetű, mondatvégi írásjelek használata; nyelvtani szabályok rögzítése gyakorlatokkal.

Matematikai készségek fejlesztése:

Számlálások egyesével, tízesével növekvő és csökkenő sorrendben 20-as, 100-as, 1000-es, majd nagyobb számkörben. Mennyiségi relációk: a több-kevesebb fogalmának használata, a különbség megállapítása. Helyi érték fogalmának kialakítása, gyakorlása tevékenységgel, ill. lejegyzéssel.

Az alpműveletek gyakorlása a megfelelő számkörben: analógiák kialakításával, szóbeli és írásbeli alpműveletek gyakorlása, illetve felsőbb évfolyamokon zárójel használatával; pótlások, bontások. A szorzótábla bevétele, bennfoglalás gyakorlása szóban és írásban, előtte pedig a két művelet értelmezése.

Alpműveletek gyakorlása a szöveges feladatokban (adatok felidézése, kérdés felelevenítése, szöveg értelmezése, a megállapított művelet elvégzése, válaszadás).

Matematikai logikai szabályok felismerése: A szabály felismerése és folytatása egy majd több változós számsorozatokban.

Felsőbb évfolyamos tanulókkal a számukra megfelelő tanulási technikák, módszerek kiválasztása, elsajátítása.

A fejlesztés célja, hogy *játékos, a gyermek aktuális állapotához igazodó formában (módszer: prevenció és redukció; funkciófejlesztés, eszköz)*, keretben történjen. Ehhez az intézményünk több változatos eszközt is biztosít: mozgást, testsémát, vizuális észlelést, gondolkodási műveleteket, emlékezetet, matematikai képességeket fejlesztő eszközöket, illetve a részképességek mellett az olvasás, írás tanítását, újratanítását segítő feladatlapokat, könyveket. Ezenkívül minden sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fent említett feladatok kiegészülnek a családdal, osztálytanítókkal, szaktanárokkal, más szakemberekkel való konzultációval, kapcsolattartási formákkal.

A célok és feladatok megvalósításának ütemezése

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése gyógypedagógiai (fejlesztőpedagógiai) megsegítéssel különleges gondozás (gyógypedagógiai feladatellátás) keretében történik heti 2 alkalommal (illetve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság által javasolt időtartamban) kis létszámú csoportokban, esetleg egyénileg. Ha a szakértői javaslat a rehabilitációs foglalkozás heti időkeretét is megállapítja a Ktv. 52.§ (6) pontja szerint, akkor ennek megfelelően biztosítjuk a tanuló számára a szükséges fejlesztést.

Visszacsatolás, ellenőrzés

A visszacsatolás, ellenőrzés a fejlesztés során folyamatosan, illetve tanév elején, félévkor és tanév végén felmérésekkel történik. A részképességek, a tanulási képességek felmérése pedagógiai diagnosztikai módszerekkel, pszichológiai vizsgálatokkal (Nebuló program mérései, válogatott mérési anyagok, tesztek), és/vagy a Logopédiai vizsgálatok kézikönyve szerint valósul meg.

A felmérések eredményeiről, a tanuló fejlesztő foglalkozásokon való előmeneteléről tájékozódhatnak a szülők, osztálytanítók, szaktanárok, szükség esetén szülői kérésre más szakemberek.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. Az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek, illetve azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat. Kiemelten kezelendő az önismeret, a reális önértékelés kialakítása, a kommunikáció fejlesztése.

Az egyéni sajátosságok figyelembevételével:

- lassabb haladási tempó, egyéni haladási ütem,
- hosszabb felkészülési idő,
- egyéni bánásmód,
- differenciált feladatnyújtás, eszközhasználat,
- számonkérés (a sajátosságtól függően szóbeli vagy írásbeli számonkérés előnyben részesítése), értékelés,
- speciális tanulási segédletek, eszközök,
- speciális eljárás, módszer (tárgyi cselekvéses megismerés: manipuláció, képi szint a verbális mellett),
- szociális képességek fejlesztése: tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése, Tantárgyi tartalmak módosulásai:
- beszédészlelés, -érzékelés: szóbeli utasítások megértése; magyarázó, elemző szövegek, ábrák felfogása,
- passzív és aktív szókincsgazdagítás, a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása,
- önismeret erősítése; véleménynyilvánítás, mások véleményének meg-hallgatása,
- információk gyűjtése a fejlettségnek megfelelő forrásanyagokból irányítottan, majd önállóan; szövegértő és -elemző képesség fejlesztése.

A NAT műveltségi területeihez:

Magyar nyelv és irodalom, Élő idegen nyelv

- a fejlettségnek megfelelő olvasmányok, szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek felfogása,
- irodalmi művek feldolgozása irányítottan, szempontsorról, illetve algoritmustól,
- szövegértő és -elemző képesség fejlesztése,
- eszközszintű íráshasználat elsajátítása egyéni adottságoknak megfelelően,
- nyelvtani ismeretek elsajátításával kapcsolatos gyakorlatok,
- alapvető helyesírási szabályok megismertetése, megerősítése, gyakorlása,
- idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése,
- idegen nyelvi témákban egyszerű kérdések felfogása, megválaszolása, majd a tanult témákban ezek megfogalmazása és megválaszolása egyéni adottságokhoz igazítottan.

Matematika

- a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása,
- a halmazok számosságának megállapítása, számok viszonyítása, sorba rendezése, helye a számegyenesen, rendszerezése a helyiérték-táblázatban; halmazok bővítése, szűkítése, egyesítése, különbsége,
- a számolási készség fejlesztése: szóbeli, majd írásbeli műveletek megoldása az egyre bővülő számkörökben; műveleti tulajdonságok, műveletek közötti kapcsolatok ismerete; műveleti jelek bevezetése, alkalmazása,
- geometriai mérések, geometriai alakzatok, tulajdonságaik: tulajdonságaik megfigyelése, megismerése tapasztalati úton,
- gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások tapasztalati úton, egyéni adottságokhoz igazítottan, az ismeretek alkalmazása sok eszközzel való megsegítéssel,
- szerkesztések: a finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztését igénylő gyakorlatok; a szerkesztéshez szükséges eszközök készségszintű használata; leképezés analógiák segítségével,
- a függvényyszerű gondolkodás kialakítása,
- valószínűség, kombinatorika, statisztika: események megfigyelése (gyakorlatok), adatok gyűjtése, rendszerezése a közvetlen környezetből, események összehasonlítása, következtetések levonása a valószínűség megállapítására,
- statisztikai adatok értelmezése oszlopos, ill. egyéb diagramról való leolvasással.

Ember és társadalom. Történelem és társadalmi ismeretek

- ismeretszerzés beszélgetésből, tárgyak, képek közvetlen megfigyeléséből,
- a történelem nagy korszakainak, a jellemző társadalmak életének, a magyar nép történelmi múltjának (fontosabb eseményeinek, kiemelkedő személyiségeinek) megismerése,
- a tér és idő kapcsolata; az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása; tájékozódás az időszalagon, - történelmi és társadalmi elemzések tanári segítségével.

Ember a természetben, Földünk és környezetünk

- természettudományos tapasztalatok gyűjtése és tulajdonságok megnevezése,
- a térérzet alakítása, megerősítése, viszonzyszavak pontos használata,
- tájékozódás a tudományos megismerésről: rendszeres megfigyelés, vizsgálódás, a tapasztalatok megfogalmazása segítségével,

- tájékozódás az élő természetről: az élővilágról szerezhető információk jelentősége, kíváncsiság, érdeklődés felkeltése; a természettudományos ismeretszerzés iránti igény felkeltése, fenntartása (fizikai, kémiai kísérletek, vizsgálódások); természeti, társadalmi, környezeti összefüggések felfedezése, felismerése,
- a tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése,
- ismeretek bővítése az életjelenségek körében (növények, állatok),
- ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével; a gyakoribb betegségek megelőzése, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése, a környezetszennyezés káros következményeinek megértése, szokásrend, viselkedésrend megerősítése,
- önismeret, önelfogadás, egészségmegóvás készségének fejlesztése,
- a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése; a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása. Művészetek
- önismeret, önértékelés, énkép fejlesztése,
- képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése,
- az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése,
- a térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól,
- a kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban,
- a finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése,
- az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés,
- a közvetlen érzékszervi tapasztaláson alapuló élményének biztosítása, feldolgozása a környezetben, a lakóhelyen, a műalkotások, a természeti látványok területén,
- változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban,
- tapasztalatok gyűjtése a természetes és a mesterséges környezetről,
- művészeti alkotások elemzése, feldolgozása segítségével.

Informatika

- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása,
- szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése,
- algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése,
- felismerő, rendszerező képesség, szerialitás, analízis-szintézis fejlesztése,
- a számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére.

5.A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Az iskola akkreditált kiváló tehetségpont. Ennek megfelelő hangsúllyal végezte és végzi e tevékenységet.

A pedagógus a tanórán a tanulók differenciált foglalkoztatásával tesz eleget e feladatnak.

A pedagógus a napköziben, a tanulószobán a házi feladat megoldása, a gyakoroltatás és a lecke tanulása mellett a tehetség ápolását célzó foglalkozásokat is vezet.

A tanulók érdeklődésének és az iskola kapacitásának megfelelően szervezett szakkörök formájában valamennyi évfolyamon lehetséges tehetséggondozás.

A 11-12. évfolyamon a tanulók érdeklődésének, továbbtanulási szándékának, az emelt szintű érettségire való jelentkezési szándéknak és az iskola lehetőségeinek figyelembevételével fakultációs órákat szervez.

1.

A zeneiskolában a pályára készülő B tagozatos gyermekeknek heti 2-szer 45 perces külön foglalkozást tartunk.

Az osztályfőnök együttműködésre törekszik a vidéki tanulók esetében a kollégiummal, a kollégiumi nevelőtanárokkal.

Rendszeresen szervezünk a szakközépiskola tanulóinak tanszaki koncerteket, amelyekkel pódiumbiztonságukat kívánjuk erősíteni.

A Kodály iskola színpadán rendszeresen lépnek fel vendégművészek, az iskola művésztanárai. E koncertek, az alkalmanként meghívott előadók irodalmi, nyelvészeti, természettudományi előadásai ugyancsak a tanulók majdani értelmiségi, művészi szerepekre való felkészítését, műveltségük teljesebbé tételét szolgálják.

A szaktanárok népszerűsítik a város közművelődési intézményeinek mindazon rendezvényeit a tanulók körében, amelyek hozzájárulhatnak tájékozottságuk fokozásához, egyéni kibontakozásukhoz. Tárlatokra, irodalmi, művészeti, zenei, tudományos előadásokra kísérik a tanulókat.

A fent nevezett iskolai programokat a fenntartó elfogadó határozatában meghatározott mértékig támogatja, a költségvetési kereten túlmenő költségeket egyéb forrásokból (alapítványból, szponzorok támogatásából) finanszírozzuk.

Az AMI néptáncművészeti képzése az alábbi területek fejlesztését emeli ki a képesség és tehetség kibontakoztatása érdekében:

- a fizikai állóképességet,
- a ritmusérzékét, a hallást, a zenéhez való alkalmazkodást,
- a tér-, forma- és stílusérzékét,
- a mozgásmemóriát, a koncentráló képességet, az improvizációs készséget, a vizuális memóriát, a képzelőerőt,
- az ízlést, kritikai érzékét, a társművészetek (zene, a képzőművészet, a színház) iránti érzékenységet,
- a nem szóbeli (nem verbális) megnyilvánulások iránti fogékonyságot,
- a tánc komplexitásából adódóan, a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érdeklődést.

A tehetségek megmutatkozását segítik a szereplések, fellépések.

A tehetségesnek bizonyuló táncosok tevékenységüket a Kecskemét Táncegyüttesben folytathatják. Ennek érdekében a néptáncművészeti tagozat együttműködési megállapodást köt az együttesrel.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése a Kodály Zoltán iskolában

A gyermek- és ifjúságvédelem iskolai szintű szervezése az ifjúságvédelmi felelős feladata. Teendőit munkaköri leírása tartalmazza.

Iskolai szinten rajta kívül ezt a munkát az igazgató, az intézményegység-vezető vagy az általa e feladattal megbízott intézményvezető-helyettes koordinálja.

Az ifjúságvédelmi felelős valamennyi tanulóközösséggel, osztályfőnökkkel, a szülői munkaközösségekkel tartja a kapcsolatot.

Az osztályfőnökök, pedagógusok a veszélyeztetett, szociális vagy családi problémával küzdő tanulókról folyamatosan tájékoztatják az ifjúságvédelmi felelőst, kérik közreműködését, és együttműködnek vele.

Az ifjúságvédelmi felelős kiemelt feladata **a hátrányos helyzetű** tanulókról való gondoskodás elősegítése, koordinálása.

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős felderíti a tanulók fejlődését veszélyeztető okokat.

A tanítókkal, tanárokkal, osztályfőnökökkel együttműködve pedagógiai eszközökkel arra törekszenek, hogy a káros hatásokat megelőzzék, illetőleg ellensúlyozzák.

Az ifjúságvédelmi felelős szükség esetén intézkedést kezdeményez. Ez irányú szándékát bejelenti az intézmény vezetőjének és/vagy helyettesének.

Rendszeres kapcsolatot tart a Gyermekjóléti szolgálattal.

Kéri a segítséget szükség esetén.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók beiskolázása az intézmény középiskoláiba

Az intézmény általános iskolájában végző nyolcadikosok az intézmény gimnáziumában, illetve zeneművészeti szakközépiskolájában folytathatják középiskolai tanulmányaikat. Tanulmányaik folytatásának feltételeit a Kodály Zoltán iskola helyi tanterve részletezi.

A felvételi kérelmek elbírálásakor – amint azt a fent megnevezett iskola helyi tanterve is rögzíti – azonos teljesítmény esetén előnyt élveznek a **halmozottan hátrányos helyzetű tanulók**.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanuló részt vesz az intézményi döntési folyamatban

- a. közvetlenül: osztálya, tanulócsoportja fórumain megfogalmazott véleményével, javaslataival, s azáltal, hogy diákképviselővé választhatják, diákképviselőt választhat;
- b. közvetetten: érdekeinek a diákönkormányzat, a szülői választmány képviselője által.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

1.A szülő és a pedagógus együttműködésének formái

A szülői és az iskolai, pedagógusi érdekek összeegyeztetésének fórumai:

- a. az osztályok szülői munkaközösségeinek értekezletei,
- b. az iskolai szülői választmány értekezletei,
- c. az osztályonkénti szülői értekezletek,
- d. fogadóórák.

További együttműködési formák:

- e. iskolai,
- f. osztályrendezvényeken való részvétel,
- g. iskolai,
- h. osztályrendezvények előkészítésében, szervezésében való részvétel,
- i. a tanuló továbbtanulásának előkészítése,
- j. szülők és az osztályok tanulói számára közös rendezvények,
- k. nyílt órák, bemutató foglalkozások,
- l. kórusrendezvények, kórusok utaztatása,
- m. hangversenyek.

(A fenti programok megvalósításához a fenntartói támogatáson túl az iskola alapítványának, szponzorok támogatását is igénybe vesszük.)

Az AMI néptáncművészeti képzésében:

- a fogadóórák,
- szülői értekezletek,
- bemutatóórák,
- vizsgabemutatók,
- fellépések, műsorok révén,
- a tanárok egyéni konzultációs óráiban törekszik szoros kapcsolattartásra a szülőkkel a gyermekek testi-szellemi fejlődése érdekében.

2.A tanuló és a pedagógus együttműködésének formái

Az oktatás, a tanulás eredményességének egyik legfontosabb feltétele a tanuló és a pedagógus együttműködése. A tanórákat, kórusórákat, egyéb tanórán kívüli foglalkozásokat a pedagógus erre való tekintettel készíti elő és szervezi.

Olyan óravezetési stílust, módszereket alkalmaz, amelyek lehetővé, sőt szükségessé teszik a tanulói együttműködést, részvételt a tanórai folyamatokban.

A tanulói és pedagógusi együttműködés másik lehetősége az osztályközösség (tagjainak) és az osztályfőnök kapcsolata, összehangolt munkája. Az osztályfőnök az osztályközösség szervezésébe, irányításába, az osztályprogramok előkészítésébe, lebonyolításába, a tanulók minősítésébe bevonja az osztály tagjait. Kéri véleményüket, lehetőséget ad a kezdeményezéshez, feladatokkal látja el őket.

A tanuló és pedagógus együttműködésének megvalósításában nagy szerepe van a diákönkormányzatnak. Az intézményegység vezetője és helyettesei tartanak folyamatos kapcsolatot a diákönkormányzattal. Kérjük véleményüket, javaslataikat, teremtsenek a tanév folyamán több alkalommal is olyan helyzeteket (diákközségi ülés, a vezetés és a diákönkormányzat közös értekezlete), amelyekben a diákok megfogalmazhatják problémáikat, kéréseiket.

Az alapfokú néptáncművészeti képzésben folyó alkotó tevékenység nem valósulhat meg a pedagógus és a tanuló együttműködése nélkül.

- ennek érdekében a tanulókkal, a tanulócsoportokkal foglalkozó pedagógus figyelembe veszi a tanuló egyéni adottságait, ambícióit,
- a vállalások, szereplési felkérések teljesítése érdekében hozott döntések meghozatalakor kikéri a tanulók véleményét,
- a véleményalkotáshoz szükséges információk átadásáról gondoskodik.

3. Az iskolai és a kollégiumi pedagógusok együttműködésének formái

A Kodály Zoltán iskola középiskolai osztályaiban kollégista tanulók is tanulnak. Nevelésük és védelmük érdekében az iskolai és a kollégiumi pedagógusok a következő együttműködési formák szerint járnak el.

1. Az intézmény középiskolai vezetője évente megküldi az iskola éves programját a kollégiumoknak. Egyúttal meghívja az iskolai rendezvényekre a kollégiumok vezetőit, tanárait. Tartja a kapcsolatot a kollégium vezetőjével.
2. Az iskola felkészítő munkájával és zenét tanuló tanítványainak szerepeltetésével hozzájárul a kollégiumi rendezvények színesítéséhez.
3. A gimnáziumi intézményvezető-helyettes és a szakgimnáziumi szakmai munkaközösség vezetője évente legalább egy alkalommal (szükség esetén többször is) konzultál a kollégiumi nevelőkkel.
4. A szakgimnázium szakmai munkaközösségének vezetője a tanév elején megküldi a tanulók délutáni egyéni tan- és gyakorlórendjét az illetékes kollégiumi nevelőknek. A társintézmény érintett nevelőit értesíti az évközi változásokról.
5. Az osztályfőnök évente legalább egyszer (szükség esetén többször is) ellátogat a kollégiumba. Felveszi a kapcsolatot az osztályába járó kollégisták kollégiumi nevelőjével.

6. Az iskolai fogadóóráról tájékoztatást kapnak a kollégiumok, az iskola felkínálja a lehetőséget, hogy a kollégiumi nevelőtanár a fogadóórán felkereshesse az általa felügyelt tanulók iskolai pedagógusait.

A tanulmányok alatti vizsgák, az alkalmassági vizsga szabályai, a középiskola szóbeli felvételi vizsgakövetelményei

1.A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A közismereti tárgyak osztályozó vizsgái: a téli szünet utáni első naptól az osztályozó értekezlet előtti napig,

az utolsó tanítási nap előtti két hét

A konkrét időpontokat a vizsgaidőszak előtt három hónappal levélben közli az iskola az érintettekkel.

A szakgimnáziumi zenei és néptánc vizsgák: félévkor és év végén (az időpontokat minden évben napra pontosan határozza meg az évente kiadott miniszteri rendelet alapján készült helyi tanév rendje, melyet a tantestület minden év augusztus 31-ig fogad el, az erről szóló tájékoztatót az első szülői értekezleten kapják meg a szülők, a tanulók pedig szeptember első hetében.

Az alapfokú művészeti iskolában: félévkor nyilvános vizsgahangversenyeket tartunk tanszakonként az éves helyi tanév rendjében meghatározott napokon,

év végén a miniszter által évente kiadandó tanév

rendjében meghatározott időszakban, a konkrét időpontokat évről évre rögzíti a tanév helyi rendje, melynek tantestületi elfogadására minden év augusztus 31-ig, kihirdetésére szeptember első hetében kerül sor.

Különbözeti vizsga: augusztus utolsó hete, a konkrét időpont kihirdetésére a tanévzáró ünnepségen kerül sor.

2.Alkalmassági vizsgák

A szakgimnázium zeneművészeti tagozata

A vizsga követelményei:

A szakmai alkalmassági vizsgán a zeneiskola befejező osztályának tananyagára épülő, a felvételiző által választott műsort kell előadni hangszeres és magánének fő tárgyból, illetve zongora kötelező tárgyból a szolfézs-zeneelmélet szakra jelentkezők esetében. Ugyancsak a zeneiskola befejező osztályának követelményeire épülnek a szolfézs alkalmassági vizsga feladatai.

A felvételi követelmény tanszakonkénti anyaga megtalálható az intézmény ill. az iskola honlapján:

(www.kmoi.hu, www.kodaly-iskola.hu).

A hangszeres alkalmassági vizsga hangszercsoportonként történik: fúvós, vonós, ütőhangszeres, billentyűs, (zongora, orgona, csembaló) beosztásban. A felvételi bizottság egyegy hangszercsoport tanáraiból áll, így lehetőség van arra, hogy azokon a tanszakokon, ahol indokolt, illetve lehetséges az átirányítás (brácsa, nagybőgő, orgona, csembaló), a lehető legkörültekintőbb döntés születessen.

Az alkalmassági vizsga értékelésének szempontjai:

Annak ellenére, hogy az alkalmassági vizsga anyaga tanszakonként különböző, az értékelés szempontjai hasonlóak: minden hangszeren történő megszólalás – legyen az skála, etűd, előadási darab – a zenélés igényével történjen.

Az értékelés szempontjai: a/ hangigény, a hang kulturált megszólaltatása b/ tiszta intonáció c/ pontos ritmusjáték d/ pontos kottaolvasás, kottahűség e/ az előadói utasítások pontos értelmezése és annak hallhatóvá tétele f/ a darabok szintjének megfelelő technikai kivitelezés g/ a kotta nélkül játszott darabok megfelelő szövegtudása h/ megfelelő koncentráló képesség a teljes program előadásában i/ törekvés az élményszerű, kifejező játékra j/ a felvételi bizottság előtt történő megfelelő viselkedés, mely előre vetíti a színpadon történő megjelenés igényességét, kulturáltságát A szolfézs alkalmassági vizsga kétfordulós. *1. forduló*

Időtartama körülbelül 45 perc. A felvételizők mindannyian egy teremben, egy időben vesznek részt a vizsgán, egy diktáló és egy felügyelő tanár jelenlétében.

Feladatok:

- Magyar népdal lejegyzése szöveges, énekes diktálás után – bemutatás + 6 felhangzással. Az új stílusú, visszatérő sorszerkezetű népdalt hangzó magasságban, violin kulcsban, maximum 3 előjegyzéses hangnemben, szövegével együtt kell leírni. A diktálás pontos, nem alkalmazkodó ritmusban történik. Az elemzés szorgalmi feladat. Az előjegyzést, ütemmutatót, kezdőhangot megadjuk.
- Hangközmenet lejegyzése és a hangközök elemzése 4 felhangzás után. A körülbelül 10 darab oktávon belüli hangköz tonális összefüggésben, alterált hangokat is tartalmazhat, kitéréssel a Tonika paralel, vagy a Domináns hangnem irányába. A kezdő hangközöt megadjuk.
- Hangzatsor felismerése és szerkesztése egyenként kétszer, majd az egész sor újrachangoztatásával. A legelső hangokat megadjuk. Szerepelhet a hangzatok között az összes hármashangzat fordításával és oldásával együtt, valamint a Domináns szeptim Dúrban és mollban oldva is.
- Hangsor felismerés és szerkesztés egyenként kétszer, majd az összes hangsor egyszeri újrachangoztatásával felfelé és vissza is. A hangsorok szerkesztéséhez megadjuk az alaphangot. Szerepelhet pentaton, hétfokú hangsor és a 3 fajta moll.
- Kétszólamú bécsi klasszikus idézet mindkét szólamának lejegyzése – bemutatás+8 felhangzással, mérsékelt tempóban. Az előjegyzést, kezdőhangokat megadjuk. Alterált hangok is szerepelhetnek benne, a basszus egyszerű, funkciós basszus.
- Zeneirodalmi tájékozottságot felmérő könnyű kérdések, pl. művészeti korszakok sorrendbe helyezése, zeneszerző és művének párosítása, előadásmódot jelölő, gyakran használt idegen kifejezések jelentése stb.
- Szolfézs szakra jelentkezők számára plusz feladat a hangzatlánc lejegyzése – tonális, funkciós összefüggésben – és elemzése foksám/hangzatnév szerint. Négyyszer hangzik fel a zongorán. A kezdő hangzatot megadjuk.

Megjegyzés:

Iskolánk országosan egyedi programja a zenei angol tárgy, mely a szakközépiskolás gyerekeknek lehetőséget ad az angol zenei szaknyelv megtanulására, alkalmazására. A szolfézs alkalmassági vizsgához kapcsolva a zenei angolra jelentkezők egy rövid felmérésben vesznek részt (kb. 20 perc), melyre felkészülés nem szükséges, nyelve magyar. A felmérés eredménye

a felvételt nem befolyásolja, csupán tájékoztató jellegű. *2. forduló* A meghallgatáskor egyszerre egy felvételiző vizsgázik. Feladatok:

1. Népdaléneklés

10 szabadon választott – 5 régi és 5 új stílusú – népdal stílusos előadása szöveggel, legalább 2 versszakkal, valamint szolmizálva – fejből. A népdalok listáját a felvételiző magával hozza a felvételi vizsgára. 2. Hallásgyakorlat □ Hangközök felismerése és megnevezése hallás után (minden kis, nagy, tiszta hangköz valamint a szűkített 5 és a bővített 4, oldásával együtt).

- Hármashangzatok felismerése és megnevezése hallás után (Dúr, moll, szűkített hármashangzatok fordításokkal együtt – a szűkített hangzatok oldásukkal együtt-, bővített hármashangzat csak alaphelyzetben).
- Pentaton és modális hangsorok, a háromféle moll felismerése és megnevezése hallás után.
- Rövid, fél periódus terjedelmű klasszikus részlet memorizálása hallás után, majd éneklése szolmizálva vagy lallázva. A részlet háromszor hangzik el zongorán. A hangközök, hangzatok, hangsorok megszólaltatása zongorán történik általában egyszer, szükség szerint többször.

3. Lapról olvasás

Klasszikus periódusnyi zeneműrészlet éneklése rövid átnézési idő után, violin kulcsban. Alterált hangokat és nehezebb ritmusokat is tartalmazhat.

A szakgimnázium néptánc tagozata

Az alkalmassági vizsga részei, követelményei

- A testalkat és a fizikai adottságok vizsgálata (ízületek mozgásterjedelme, tágság, hajlékonyság, rugalmasság felmérése). □ A ritmikai készség felmérése: q, e, s értékekből álló 2/4-es ütemek visszatapsolása. □ Az énektudás felmérése az improvizációs formában bemutatott táncokhoz kapcsolódó énekek előadása alapján.
- A koordinációs készség és a mozgásmemória vizsgálata a néptánc alapvető mozgásanyagán (cifrák, lengetők, höcögők, dobogók, kopogók, egyes-kettes csárdás, bokázók, egyszerű csapók).
- A néptánc tudás felmérése a tudott táncok improvizációs formában történő bemutatása alapján.
- Beszélgetés az improvizációs formában bemutatott táncokról (táji-történeti és táncfolklorisztikai ismeretek).

A felvételi eljárás folyamán az azonos összesített eredményt elérő tanulók közül előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű tanulót, ezt követően azt a jelentkezőt, akinek a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye az iskola székhelyének településén található, valamint akinek különleges helyzete ezt indokolja:
Különleges helyzet áll fenn:

1. a jelentkező családi körülményei alapján (félárva, árva),
2. ha a jelentkezőt nevelőszülők nevelik,
3. az SOS gyermekfaluban nevelkedik.

3. A középiskolai szóbeli felvételi vizsga követelményei, gimnázium

A meghallgatás egyfordulós, csak szóban történik, egyszerre egy felvételiző vizsgázik 2 tanár jelenlétében. Feladatok:

1. Népdaléneklés

10 szabadon választott - 5 régi és 5 új stílusú - népdal stílusos előadása szöveggel, legalább 2 versszakkal valamint szolmizálva, fejből. A népdalok listáját a felvételiző magával hozza a felvételi vizsgára, a bizottság ebből választ.

2. Hallásgyakorlat

- Hangközök felismerése és megnevezése hallás után (minden kis-, nagy-, tiszta hangköz valamint a szűkített 5 és a bővített 4, oldásával együtt).
- Hármashangzatok felismerése és megnevezése hallás után (dúr, moll, szűkített hármashangzatok fordításokkal együtt – a szűkített hangzatok oldásukkal együtt – bővített hármashangzat csak alaphelyzetben).
- Pentaton és modális hangsorok felismerése és megnevezése hallás után. Rövid, fél periódus terjedelmű klasszikus részlet memorizálása hallás után, majd éneklése szolmizálva vagy lallázva. A részlet háromszor hangzik el zongorán. A hangközök, hangzatok, hangsorok megszólaltatása zongorán történik általában egyszer, szükség szerint többször.

3. Lapról olvasás
Klasszikus periódusnyi zeneműrészlet éneklése rövid átnézési idő után, violin kulcsban. Alterált hangokat és nehezebb ritmusokat is tartalmazhat.

Az intézménybe lépés feltételei

1. *Tekintettel az emelt szintű ének-zenei képzésre, az általános iskola első osztályába az ének-zenei meghallgatás után kapott ajánlás alapján beiratkozással lehet bekerülni.*

2. *A gimnázium első osztályába:*

- az általános iskolánkban nyolcadik osztályt végzett tanulóink az általános iskola 7. év végi és 8. félévi bizonyítványának átlaga, valamint a magyar nyelv és irodalom, a matematika és az ének tantárgy osztályzata alapján ,
- más intézményekből érkezők a nyolcadik osztály elvégzése után kerülhetnek be magyar nyelv és irodalomból, matematikából tett írásbeli és énekből szóbeli felvételi vizsga alapján.

3. *A szakgimnáziumba*

- saját általános iskolánkból a 7. év végi és 8. félévi bizonyítvány átlaga, valamint a magyar nyelv és irodalom, a matematika és az ének tantárgy osztályzata és a választott főtárgyból tett alkalmassági vizsga alapján lehet bekerülni,
- más intézményből a nyolcadik osztály elvégzése után magyar nyelv és irodalomból, matematikából írásbeli felvételi vizsga, a választott főtárgyból és szolfézsából tett alkalmassági vizsga alapján lehet bekerülni.

4. *Az általános iskolában bármely évfolyamra beléphet a tanuló, ha az ének különbözeti vizsgán megfelel.*

5. *A gimnázium bármely évfolyamára beléphet a tanuló tanévet vagy félévet lezáró érvényes bizonyítvány birtokában. Különbözeti vizsgát kell tennie énekből és azon*

tárgyakból, amelyekből nem a gimnáziumi követelmények teljesítése alapján szerzett osztályzatot.

6. *A szakgimnázium bármely évfolyamára* beléphet a tanuló a/ más zeneművészeti szakközépiskolában szerzett osztályzatok, valamint a főtárgyi zenetanár és a szolfézs-zeneelméletet tanító tanár szakvéleménye alapján;
b/ más iskolatípusból pedig eredményes különbözeti vizsgával, amelyet főtárgyából és szolfézs-zeneelméletből kell tennie.
7. *Az AMI zeneművészeti ága évfolyamaira* az énektanár javaslata és a hangszeres tanár szakvéleménye alapján kerülnek be a tanulók. Az alapfokú zeneoktatásban résztvevők a törvényes kereteknek megfelelő térítési vagy tandíjat fizetnek. Az iskola a zenetanulási igényeknek a pedagógusok létszámának megfelelő arányban tesz eleget.
8. *Az AMI néptáncművészeti ágába való felvételre* a néptánc tanári munkaközösség tesz javaslatot.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az általános és a középiskolai évfolyamokon az elsősegély-nyújtási alapismeretek az egészségnevelési program keretében **osztályfőnöki órákon** történik minden osztályban.

Az osztályfőnöknek az iskolában szolgálatot teljesítő **védőnő** nyújt segítséget az elsősegélynyújtási alapismeretek közvetítésében, a gyakorlatok bemutatásában. Ezeken az órákon részt vesz a védőnő.

A felső tagozaton, valamint a középiskolában a **biológiaórák** anyagában is megjelenik az elsősegély-nyújtás.

A megtanítandó ismeretek körét minden évfolyamon az életkori sajátosságoknak megfelelően kell meghatározni.

A középiskola 9-11. évfolyamán évente a fentiek kiegészítéséül az **újraélesztéssel kapcsolatos ismeretek** elsajátítására is sor kerül. E tevékenységet az iskola a **megyei kórház orvosainak ingyenes szakmai segítségével** végzi el.

**KECSKEMÉTI KODÁLY ZOLTÁN ÉNEK-ZENEI ÁLTALÁNOS ISKOLA,
GIMNÁZIUM, SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
SZÉKHELYEN MŰKÖDŐ INTÉZMÉNYÉNEK HELYI TANTERVE**

A választott kerettanterv megnevezése

Kodály Zoltán iskola

- 1.Általános iskola:** ének-zene emelt szintű kerettanterv az 1-8. évfolyam számára
- 2. Gimnázium:** gimnáziumi kerettanterv a 9-12. évfolyam számára
- 3. Kifutó szakközépiskolai évfolyamok:** szakközépiskolai kerettanterv a 10-12. évfolyam számára
- 4. Szakgimnázium:** a zeneművészeti és táncművészeti szakgimnázium számára kiadott kerettanterv

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszám

1.A kötelező, kötelezően választandó, szabadon választható tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

(AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA 1-4. ÉVFOLYAMÁNAK, 5-8. ÉVFOLYAMÁNAK, VALAMINT A GIMNÁZIUM TANTÁRGYANKÉNTI ÉS A SZAKKÖZÉPISKOLA/SZAKGIMNÁZIUM KÖZISMERETI TANTÁRGYAINAK MEGTANÍTANDÓ ÉS ELSAJÁTÍTANDÓ TANANYAGÁTI A TERJEDELMI KORLÁTOKRA TEKINTETTEL MELLÉKLETBE HELYEZTEM. EZEKET A MELLÉKLETEKET MÁS CSATORNÁKON TUDOM ELJUTTATNI!)

2.A kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszám

Az intézmény általános és középiskoláiban az emelt szintű ének-zenei kerettanterv, valamint a gimnáziumi kerettanterv és a szakközépiskolai közismereti kerettanterv követelményeinek teljesítése a kerettantervben meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások és a nem kötelező tanórai foglalkozások felhasználásával lehetséges. Így a megtanítandó és elsajátítandó tananyag a kerettantervben meghatározottak ismételése, rendszerezése, gyakorlása, valamint a tantárgyhoz kapcsolódó kompetenciák fejlesztése.

Az ének-zenei általános iskola

Évfolyam	Engedélyezett heti időkeret az osztályok számára	A tanuló kötelező tanórai foglalkozásainak óraszám	Egyéb foglalkozásokra, tanórán kívüli foglalkozásokra felhasználható időkeret:	
			Kórus	osztálybontás

				☐ napközi, tanulószoba ☐ sportkör ☐ szakkörök (tehetséggondozó , egyéb) ☐ felzárkóztató, fejlesztő foglalkozások
1.	52	25	-	27
2.	52	25	-	27
3.	52	25		(27-1) 27
4.	55	27	1	(28-1) 27
5.	51	28	1	(23-1) 22
6.	51	28	1	(23-1) 22
7.	56	31	1	(25-1) 24
8.	56	31	1	(25-1) 24

Emelt szintű ének – zenei képzés 1–4. évfolyamon				
Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7
Idegen nyelvek				2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	4	4	5 (4+1)	5 (4+1)
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

Emelt szintű ének - zenei képzés 5-8. évfolyamon				
Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1

Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5
Biológia – egészségtan			1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5
Ének-zene*	4 (3+1)	5(4+1)	5 (4+1)	5 (4+1)
Dráma és tánc/Hon- és népismeret	1			
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Informatika		1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1
Felhasznált órakeret	28	28	31	31

* A jogszabályban foglaltaknak megfelelően az emelt szintű ének-zene oktatáshoz szükséges tanórai foglalkozásokba az énekkari vagy a kórusfoglalkozás összesen legfeljebb heti egy óra erejéig beszámítható. (51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet 2.§ 7. bekezdés)

Az iskola helyi tanterve a kötelező és a választható tanórai keret felhasználásával valósítható meg.

A tanulók által szabadon választott időkeret

Egyéb foglalkozásokra, tanórán kívüli foglalkozásokra felhasználható időkeret osztályonkénti bontásban:

1.évf. 52-25= 27óra

Napközi : 24 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 2 óra

Tehetséggondozás: 1 óra

2.évf. 52-25= 27 óra

Napközi: 24 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 2 óra

Tehetséggondozás: 1 óra

3. évf. 52-25= 27 óra

Napközi: 24 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 2 óra Tehetséggondozás:
1 óra

4. évf.: 55-27= 28 óra

Idegen nyelvi csoportbontás: 2 óra

Napközi: 24 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 1 óra

Kórus: 1 óra

5.évf.: 51-28= 23 óra

Idegen nyelvi csoportbontás: 3 óra

Technika, életvitel és gyakorlat csoportbontás: 1 óra

Kórus: 1 óra

Tanulószoza: 16 óra

Tehetséggondozás, felzárkóztatás, fejlesztés: 2 óra

6.évf.: 51-28= 23 óra

Idegen nyelvi csoportbontás: 3 óra

Informatika csoportbontás: 1 óra

Technika, életvitel és gyakorlat csoportbontás: 1 óra

Kórus: 1 óra

Tanulószoza: 16 óra

Tehetséggondozás, felzárkóztatás, fejlesztés: 1 óra

7. évf.: 56-31= 25 óra

Idegen nyelvi csoportbontás: 3 óra

Informatika csoportbontás: 1 óra

Technika, életvitel és gyakorlat csoportbontás: 1 óra

Matematika csoportbontás: 3 óra

Kórus: 1 óra

Tanulószoza: 11 óra

Tehetséggondozás: 2 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 3 óra

8. évf.: 56-31= 25 óra

Idegen nyelvi csoportbontás: 3 óra

Informatika csoportbontás: 1 óra

Matematika csoportbontás: 3 óra

Kórus: 1 óra

Tanulószoza: 11 óra

Tehetséggondozás: 3 óra

Felzárkóztatás, fejlesztés: 3 óra

Gimnázium

Tantárgyak	9. év f.	10. év f.	11. év f.	12. év f.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4+1	4+1
I. idegen nyelv	3	3+1	3	3
II. idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3	3+1
Etika			1	
Tört., társ. és államp. ismeretek	2+0,5	2	3+0,5	3+1,5
Fizika	2	2	2	
Kémia	2	2		
Biológia – egészségtan		2	2+0,5	2+0,5
Földrajz	2	2		
Ének-zene	1+1	1+1	2	2
Vizuális kultúra	1	1		
Kórus	2	2	2	2
Mozgókép. és m.	1			
Művészetek			2	2
Informatika	1+0,5	1		
Életvitel és gyakorlat				1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	35	36	35	35

Egyéb foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások

9.évfolyam: 57-35 =22 óra

4 óra tehetséggondozás 1. idegen nyelvből

3 óra matematika csoportbontás

9 óra idegen nyelvi csoportbontás (1. és 2. id. nyelv)

1,5 óra informatika csoportbontás

4,5 óra tehetséggondozás, felzárkóztatás v. fejlesztés az adott évfolyam igényei szerint

10. évfolyam: 57-36 = 21 óra

2 óra tehetséggondozás 1. idegen nyelvből

3 óra matematika csoportbontás

12 óra idegen nyelvi csoportbontás (1. és 2. id. nyelv)

1 óra informatika csoportbontás

3 óra felzárkóztatás, tehetséggondozás vagy fejlesztés az adott évfolyam igényei szerint

11. évfolyam: 58-35= 23 óra

11 óra csoportbontás

12 óra emelt és középszintű érettségi előkészítő

12. évfolyam: 58-35 = 23 óra

11 óra csoportbontás

12 óra emelt és középszintű érettségi előkészítő

Az egyes évfolyamok összetétele szerint a csoportbontások, érettségi előkészítők, esetleges fejlesztő foglalkozások és tehetséggondozó órák óraszama az igényeknek megfelelően megváltoztatható, átcsoportosítható.

A szakközépiskola kifutó évfolyamai

Tantárgyak		10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4
Idegen nyelvek		3	3	3
Matematika		3	3	3
Etika			1	
Tört., társ. és államp. ismeretek		2	3	3
Fizika		2	1	
Kémia		1		
Biológia – egészségtan		2	2	1

Földrajz		1		
Szakmai tárgyak		7	8	11
Művészetek*		1		
Informatika				
Testnevelés		5	5	5
<i>Osztályfőnöki</i>		1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret		4	4	4
Rendelkezésre álló órakeret		36	35	35

Szakgimnázium

Előadóművészet XLII. ágazat esetében

Tantárgyak			9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.	9-12. óras szám összesen	13. évf. óras szám összesen
Magyar nyelv és irodalom			4	4	4	4	556	-
Idegen nyelv			4	4	4	4	556	124
Matematika			3	3	3	3	417	-
Történelem			2	2	3	3	345	-
Etika			-	-	-	1	31	-
Informatika			2	2	-	-	144	-
Művészetek			-	-	1	-	36	-
Testnevelés			5	5	5	5	695	-
Osztályfőnöki			1	1	1	1	139	-
Természettudományos képzésre (is) fordítandó sáv*								-
		Komplex természettudomány	3	-	-	-	108	-
		Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: első, vagy második Idegen nyelv, vagy egy Természettudományos tantárgy	-	2	2	2	206	-
Kötelezően választható tantárgy: Érettségi tantárgy, vagy Idegen nyelv, vagy Informatika, vagy Szakmai tantárgy**			-	-	2	2	134	-
Pénzügyi és vállalkozói ismeretek			-	1	-	-	36	-
Érettségire épülő (fő) szakképesítés			8	8	7	7	(1045 +453) 1498	31 961
Érettségi vizsga keretében megszerezhető szakképesítés			3	4	3	3		-
Rendelkezésre álló órakeret/hét			35	36	35	35		3
								5
Tanítási hetek száma			36	36	36	31		31
Éves összes óraszám			12 60	12 96	12 60	10 85	4901	1085

A szakgimnáziumi kerettantervben a természettudományos tantárgy oktatására a B változatot választotta az intézmény, a 10-12. évfolyamon a 2 órát az idegen nyelv oktatására fordítjuk.

Egyéb foglalkozások, tanórán kívüli foglalkozások 9.

évfolyam:

- 2 óra felzárkóztatás (matematika, történelem)
- 6 óra tehetséggondozás (kórus, mozgókép, művészetek)

10.évfolyam:

- 2 óra zene angolul (kifutó képzés)
- 2 óra felzárkóztatás (matematika, magyar)
- 5 óra tehetséggondozás (szakmai tárgyak, művészetek)

11. évfolyam:

- 2 óra zene angolul (kifutó képzés)
- 6,5 óra tehetséggondozás (művészetek, szakmai tárgyak, versenyekre való felkészítés)
- 2,5 óra felzárkóztatás (matematika, magyar)

12. évfolyam:

- 2 óra zene angolul (kifutó képzés)
- 6 óra tehetséggondozás (művészetek, szakmai tárgyak)
- 1 óra egyéb felzárkóztatás (pl.magyar)

Az egyes évfolyamok összetétele szerint a csoportbontások, esetleges fejlesztő foglalkozások és tehetséggondozó órák óraszama az igényeknek megfelelően megváltoztatható, átcsoportosítható.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

1. A naponta használt tankönyvek súlya ne haladja meg a törvényileg meghatározott mennyiséget.
2. Megfeleljen a jogszabályi előírásoknak (NAT, kerettanterv).
3. Megfeleljen az iskola pedagógiai programjának és helyi tantervének.
4. Megfeleljen az iskolába járó tanulók képességeinek, adjon elég segítséget, szempontokat az átlagosnál jobb teljesítményre képes tanulók nevelésére-oktatására is.
5. Alkalmas legyen tartós tankönyvnek is.
6. A munkaközösséggel való megállapodáson alapuljon.
7. Véleményezhesse a szülői közösség.
8. Az osztályonkénti, tanulónkénti tankönyvcsomag csak a lehetséges határig terhelje a térítésmentességre rendelkező kereteket.

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az alább részletezett feladatok ellátásában kulcsszerepe van.

- a pedagógusok és a szülő,
- a különböző területeken dolgozó, különböző tárgyakat tanító pedagógusok együttműködésének.

Ennek érdekében az intézmény vezetése munkamegbeszéléseket szervez a közös feladatok végrehajtásának összehangolására.

E szempontra való tekintettel történik az intézményi éves munkaterv, a munkaközösségi éves munkatervek meghatározása.

1. Az erkölcsi nevelés megvalósulása érdekében végrehajtandó intézkedések:

- a felmenő rendszerben bevezetendő hit- és erkölcstan, valamint az erkölcstan órák megszervezése érdekében fel kell mérni a belépő évfolyamokon az iskolai erkölcstanon illetve a felekezeti hit- és erkölcstanórákon részt venni kívánók számát a szülők nyilatkoztatásával,
- fel kell venni a kapcsolatot az egyházak képviselőivel,
- gondoskodni kell arról, hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre olyan pedagógusok, akik alkalmasak az erkölcstan oktatására,
- az órarendbe be kell építeni az erkölcstan-, illetve a felekezeti hit- és erkölcstanórát,
- előtte egyeztetni kell az egyházakkal,
- biztosítani kell a felekezeti hitoktatók számára a technikai feltételeket, a termet, - az osztályfőnök az osztálynaplóba átvezeti minden héten a felekezeti hittantanár naplójának bejegyzéseit,
- az erkölcsi nevelés nem csupán az erkölcstanórát tartó pedagógus és a felekezetek feladata, hanem minden pedagógus kötelessége felismerni tantárgya oktatásában azokat a helyzeteket, amikor erkölcsi kérdések tisztázására, az erkölcsi törvények elmélyítésére adódik alkalom (pl. magyar nyelv és irodalom, művészetek, biológia).

2. A nemzeti öntudat kialakítása érdekében az alábbiak szem előtt tartása szükséges:

- a. nemzeti öntudat kialakítása, fejlesztése minden évfolyamra kiterjed,
- b. minden pedagógus feladata,
- c. de különösen kötelessége a tanítóknak, a magyar nyelv és irodalom, a történelem, a művészetek, a földrajz tárgyak tanárainak, valamint az osztályfőnöknek,
- d. a nemzeti öntudat kialakítását, fejlesztését, megerősítését célozzák az iskolai ünnepek, megemlékezések a jeles napokról, történelmi sorsfordító napokról, a magyar kultúra napjának megrendezése,
- e. ezeken az alkalmakon a tanulók és a nevelőtestület részvétele kötelező, ha esti órára esik a rendezvény, ajánlott,
- f. az osztályfőnök szervezzen olyan iskolai és iskolán kívüli programokat, amelyekkel megerősítheti a tanulóknál a nemzeti öntudatot (múzeumlátogatások, hangversenyek, színházi előadások, kirándulások, természeti értékek felkeresése),

- g. a hetedik évfolyamtól felfelé minden osztályfőnöknek gondoskodnia kell arról, hogy osztálya legalább egyszer eljusson határon kívüli magyarlakta területre.

3. Az állampolgárságra, demokráciára nevelésben

- kiemelt szerepe van az iskolavezetés mellett az osztályfőnöknek, a történelem és társadalomismeret tanárának, valamint a diákönkormányzatot segítő tanárnak,
- minden pedagógusnak ki kell vennie a részét ebből a munkából, legalább azzal, hogy a rábízott közösségben demokratikus légkört teremti,
- segíteni kell a tanulókat jogaik és kötelességeik megismerésében,
- meg kell teremteni a tanulóknak a jogaik gyakorlásához szükséges feltételeket
 - a tanórán,
 - a tanórán kívüli foglalkozásokon,
 - a véleményük megfogalmazásához a jogszabályok által előírt esetekben, □ a diákönkormányzat tartalmas működtetésével, segítésével,
 - a diákközygylés összehívásával.

4. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- Az önismeret fejlesztésének kiemelt területei: az irodalomóra, a művészeti tárgyak tanítása, az osztályfőnöki óra.
- Az önismeret jó irányba terelése érdekében minden pedagógusnak fejlesztenie kell pszichológiai ismereteit, el kell sajátítani az önismeret fejlesztésének korszerű módszereit.
- Ennek érdekében az iskola támogatja e témában a továbbképzésen való részvételt.
- A társas kultúra fejlesztésének fő területe az osztályközösség és a kórus.
- Az osztályfőnöki órák tanmenetét úgy kell összeállítani, hogy e két témakör minden évfolyamon kellő súllyal szerepeljen.
- A társas kultúra fejlesztése érdekében minden pedagógusnak törekednie kell a csoportmunka alkalmazására.

5. A családi életre nevelés feladata

- a. főként az osztályfőnökre,
- b. a biológiatanárra,
- c. az erkölcstan tanárára hárul,
- d. az intézmény igénybe veszi a Széchenyivárosi Közösségépítő Egyesület közreműködését az úgynevezett családórák szervezésében, megtartásában,
- e. minden pedagógusnak van feladata e témakörben a családnak értéként tétélezésével.

6. A testi és lelki egészségre nevelés Fő területei: testnevelésóra, osztályfőnöki óra, biológiaóra, napközis foglalkozások, ének-zeneórák, kóruséneklés, művészeti órák. A részleteket az egészségnevelésről szóló fejezetekben bemutatjuk.

7. A felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Ezek gyakorlására az iskolai közösségi élet színterein van lehetőség, így az osztályközösségben, a kórusban, zenekarban.

Az egymás iránti felelősség gondolatát fel kell ismertetni irodalmi és más művészeti ágak műalkotásaiban (a megfelelő szakórákon).

Az önkéntesség elvének megismerése, gyakorlása a célja a középiskolások közösségi szolgálatának, amelyet minden középiskolai osztályfőnöknek meg kell szerveznie és értékelnie kell osztályában.

2. A fenntarthatóság, környezettudatosság

3. A terület nevelési elvei:

- környezettudatos magatartás kialakítása,
- a természeti és épített környezet szeretete,
- a globális összefüggések megértésének tudományos megalapozása,
- a szükséges készségek kialakítása, fejlesztése,
- az ökológiai szemlélet fejlesztése.

Konkrét célok:

- a környezettudatos tantestületi szemlélet formálása,
- az uniós elvárások megismerése értekezletek, megbeszélések, akkreditált továbbképzések keretében,
- az ismeretanyag beépítése a természettudományos tárgyak és az osztályfőnöki óra anyagába,
- a tanulók energiatakarékosságra való rávezetése fizikaórán,
- papírgyűjtés,
- műanyag- és szárazelemgyűjtés,
- kiállítások szervezése a tanulók munkáiból (védett növények, állatok stb.)
- vetélkedőkön, tanulmányi versenyeken való részvétel
- tanulmányi kirándulások szervezése – előre megadott gyűjtési szempontokkal,
- erdei iskola az alsó tagozaton,
- juniális az udvaron – a témához illeszkedő programokkal (alsó tagozat).

-

A jeles napokról való megemlékezések:

a víz világnapja a Föld
napja madarak és fák napja
környezetvédelmi világnap
autómentes nap

9. Pályaorientáció

Az osztályfőnöknek és a szaktanároknak múlhatatlan szerepe van annak felismerésében és felismertetésében, hogy a tanuló miben tehetséges.

Minden pedagógusnak szem előtt kell tartania azt a felfogást, hogy mindenki tehetséges valamiben. A szaktanároknak kötelességük a tehetségek segítése, fejlesztése!

Az osztályfőnöki munka szerves része a pályaorientációs tevékenység, a pályaválasztás előkészítése, a továbbtanulásra jelentkezések elkészítésében való részvétel. Ennek érdekében a szülőkkel való folyamatos konzultáció, tanácsadás.

10. A gazdasági és pénzügyi nevelést be kell építeni az osztályfőnöki tanmenetbe, valamint a háztartástanba. A szaktanárokat megfelelő továbbképzésre kell irányítani.

11. A médiatudatosság kialakítása elsősorban a médiaoktatás tanárának a feladata, de szerepet vállalnak benne

mindazok, akik az iskolai drámanapra készítik fel a középiskolai osztályokat.

Emellett minden pedagógusnak részt kell vennie a médiatudatosság elvének képviselésében:

- a szaktárgyához kapcsolódóan felhívja a figyelmet arra, hogy a médiának nem csupán a szórakoztatás a célja, hanem az ismeretterjesztés, az irodalmi és művészeti értékek támogatása, képviselése,
- a televíziós csatornák, az internet hasznos alkalmazására neveli növendékeit azáltal, hogy az ismeretterjesztő és művészeti programokra felhívja a figyelmet, tanulságait beépíti oktató-nevelő munkájába.

12. A tanulás tanítása

Általános pedagógiai feladat, mindenkire kiterjed!

A pedagógusoknak fejleszteniük kell magukat is, hogy tisztában legyenek a legkorszerűbb tanulás-módszertani ismeretekkel, a tanulásról mint agyi-idegrendszeri funkcióról szóló legfrissebb felfedezésekkel, ezek alkalmazásának lehetőségeivel.

A tanítóknak, szaktanároknak fel kell mérniük, tanítványaik milyen szinten sajátították el a tanulási technikákat.

Majd tanítani, gyakoroltatni kell a tanulási technikákat minden tantárgyhoz kapcsolódóan. A tanulási problémákkal küzdőket segíteni kell, megfelelő szakember támogatását is igénybe véve szükség esetén.

A tanító és a napközis nevelő, a tanulószobai pedagógus együttműködése a szaktanárokkal nélkülözhetetlen.

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósítása a Nkt. 27.§ (11) bekezdésében meghatározottak szerint történik.

A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Általános iskola: Intézményünk általános iskolájában emelt szintű ének-zene oktatás zajlik. E program a választható tantárgyak számára engedélyezett óraszám felhasználásával történik. A szülő/tanuló a választási lehetőséget már akkor kimerítette, amikor gyermeke beiratásakor az intézmény általános iskoláját választotta. Minden általános iskolásunk részt vesz az emelt szintű énekközpont többlet énekkóráin és kóruspróbáin.

Gimnázium: Intézményünk gimnáziumában emelt órászámban tanul minden tanuló énekzenét. Ez többlet énekkórákon és heti két kóruspróbán való részvételt jelent. Ennek a többletórának, illetve kóruspróbának a választása akkor történik meg, amikor a tanuló/szülő középiskolai tanulmányainak elvégzése céljából gimnáziumunkba jelentkezik, illetve a felvételi eredmények alapján ide iratkozik be.

A 11-12. évfolyamon a kötelező és nem kötelező érettségi tárgyakból választhatnak a közép és emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs órákat a tanulók továbbtanulási szándékaiknak megfelelően.

9.évfolyam:

4,5 óra tehetséggondozás, felzárkóztatás v. fejlesztés az adott évfolyam igényei szerint

10. évfolyam:

1 óra informatika csoportbontás

3 óra felzárkóztatás, tehetséggondozás vagy fejlesztés az adott évfolyam igényei szerint

11. évfolyam:

12 óra emelt és középszintű érettségi előkészítő

12. évfolyam:

12 óra emelt és középszintű érettségi előkészítő

Szakgimnázium:

9. évfolyam:

2 óra zene angolul

2 óra felzárkóztatás (matematika, történelem)

7 óra tehetséggondozás (kórus, mozgókép, művészetek)

10.évfolyam:

2 óra zene angolul

2 óra felzárkóztatás (matematika, magyar)

5 óra tehetséggondozás (kórus, történelem, mozgókép, művészetek)

11. évfolyam:

2 óra zene angolul

6,5 óra tehetséggondozás (mozgókép, művészetek, idegen nyelv, történelem)

2,5 óra felzárkóztatás (matematika, magyar)

12. évfolyam:

2 óra zene angolul

6 óra tehetséggondozás (idegen nyelv, művészetek, mozgókép)

1 óra egyéb felzárkóztatás (pl. magyar)

A választható tárgyak választásával kapcsolatos szabályok

Kodály Zoltán iskola

A választható tantárgyak köréről az intézményegység-vezető minden év április 15-éig ad tájékoztatást a tanulóknak és szüleiknek az osztályfőnökök segítségével szóban, illetve az ellenőrző könyv útján írásban. A választható tanórákra és a délutáni zeneórákra a tanévet megelőző május 20-ig, szakkörre, iskolai sportkörre pedig a vele kapcsolatos hirdetményben közzétett időpontig jelentkezhet a tanuló, illetve a tanuló szülője.

A választható tantárgy óráiról történő igazolatlan hiányzás igazolatlan órának számít.

Tanév közben választott tantárgyat módosítani évente egy alkalommal a félévzárás után lehet. A módosítással kapcsolatos tanulói, kiskorú tanuló esetén szülői kérelmet az igazgatónak kell benyújtani. A következő tanévre szóló módosítást, a foglalkozásról való kimaradás szándékát május 20-ig lehetséges bejelenteni a szülő által aláírt levélben.

A pedagógusválasztás szabályai

A tanórát, foglalkozást tartó pedagógus személyének választására abban az esetben van lehetőség, ha párhuzamos tanulócsoportokban folyik az oktatás, ha a tanuló választása a tanulócsoportok létszámában nem idéz elő aránytalanságot, nem akadályozza a csoportképzési és létszámot meghatározó jogszabályok megtartását, ha nem ellentétes a munkáltatói jogok gyakorlásával, a foglalkoztatottak alkalmazását meghatározó jogszabályokkal.

Választható érettségi vizsgatárgyak, amelyekből a középiskola tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését az iskola kötelezően vállalja. A helyi tantervi követelmények teljesítése, amelyek mellett választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát

Választható érettségi vizsgatárgy:

Minden olyan tantárgy, amely a Kodály Zoltán iskola gimnáziuma és szakgimnázium számára választott kerettantervben szerepel, s amely az érettségi vizsgaszabályzatban is szerepel választható tárgyként.

Helyi tantervi követelmények a közép szintű érettségi vizsga választásához

A gimnáziumi vagy szakgimnáziumi helyi tantervben szereplő tantárgyi követelmények teljesítése!

Helyi tantervi követelmények az emelt szintű érettségi vizsga választásához

A gimnáziumi helyi tantervben szereplő tantárgyi követelmények teljesítése, valamint a fakultáció keretében az emelt szintű vizsgakövetelmények elsajátítása.

A középiskola érettségi vizsgatárgyainak közép szintű vizsga témakörei

Biológia érettségi témakörök

1. A biológia tudománya
2. Az élet jellemzői
3. Fizikai, kémiai alapismeretek
4. Szervetlen és szerves alkotóelemek
5. Az anyagcsere folyamatai
6. Sejtalkotók

7. Nem sejtes rendszerek
8. Önálló sejtek
9. Többsejtűség
10. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
11. Homeosztázis
12. Kültakaró
13. . A mozgás
14. A táplálkozás
15. A légzés
16. Az anyagszállítás
17. A kiválasztás
18. A szabályozás
19. Szaporodás és egyedfejlődés
20. Populáció
21. Életközösségek
22. Bioszféra
23. Ökoszisztéma
24. Környezet- és természetvédelem
25. Molekuláris genetika
26. Mendeli genetika
27. 3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
28. A bioszféra evolúciója

Élő idegen nyelv érettségi témakörök

- 1.Család, gyermekkor
- 2.Ember és társadalom
- 3.Városi és vidéki élet
- 4.Lakókörnyezet
- 5.Évszakok, időjárás
- 6.Környezetszennyezés, környezetvédelem
7. Iskolai élet, tanulás
- 8.Napirend
- 9.Életmód, sportolási lehetőségek
- 10.Egészséges táplálkozás, éttermek, nemzeti ételek
- 11.Egészségünk megőrzése,a leggyakoribb betegségek
- 12.Szabadidő, koncert, színház
- 13.Sportok, olimpiai játékok
- 14.Tömegközlekedés
- 15.Utazás, nyaralás, ünnepek
16. Modern technikai eszközök és azok alkalmazása
- 17.Vásárlás
- 18 Szolgáltatások
- 19.TV, könyvek, könyvtárak
- 20.Magyarország

Ének –zene (gimnáziumi érettségi)

NÉPZENE:

20 magyar népdal (különböző stílusú, más - más tájegységről) legalább 2 versszakkal előadva.

Az énekelt régi és új stílusú magyar népdalok elemzése a következő szempontok alapján: dallamvonal, sorszerkezet, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe.

MŰZENE:

1. Az első önálló európai műzene, a gregorián ének
2. A középkor világi zenéje, a trubadúroktól a mesterdalnokokig
3. A reneszánsz zene, a magyarországi reneszánsz zene
4. A barokk opera kialakulása
5. A barokk énekes műfajok
6. Az oratórium és az opera Händel művészetében
7. A bécsi klasszicizmus. Haydn és a vonósnégyes
8. Az első bécsi iskola Mozart és a szonáta
9. A klasszikus szimfonikus zenekar, Beethoven és a szimfónia
10. Magyar verbunkos zeneszerzők a 19. században
11. A 19. század romantikus zenéje, a romantikus dal, dalciklus
12. A szimfonikus költemény és a programzene
13. A nemzeti opera megteremtésének igénye, a német opera
14. 19. századi olasz opera
15. Magyar zene a 19. században, népies műdal
16. A századforduló francia zenéje
17. A XX. század zenéjének általános ismertetése
18. Kodály élete, munkássága
19. Bartók Béla élete, munkássága
20. Az amerikai zene fejlődése, a dzsessz

Fizika érettségi témakörök középszint

I. Mechanika

1. Mozgásfajták, leírásuk
2. Mozgások grafikonjai
3. Newton törvényei
4. Pontszerű merev test egyensúlya
5. Periodikus mozgások leírása, dinamikai feltételei
6. Mechanikai rezgések leírása
7. Hullámok terjedése, leírása egyenes mentén, síkban és térben
8. A hang
9. A munka és az energia

II. Termikus kölcsönhatások

1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly
2. Hőtágulás
3. Állapotegyenletek
4. Az ideális gáz állapotegyenlete
5. Az ideális gáz kinematikai modellje
6. Energia megmaradás hőtani folyamatokban
7. Kalorimetria
8. Halmazállapot-változások
9. A termodinamika II. főtétele

III. Elektromos és mágneses kölcsönhatások

1. Az elektromos mezőt jellemző fizikai mennyiségek és törvényei
2. Az egyenáramot jellemző fizikai mennyiségek és törvényei
3. Az időben állandó mágneses mező
4. Az időben változó mágneses mező
5. Az elektromágneses hullámok leírása
6. A fény, mint elektromágneses hullám

IV. Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatások

1. Az anyag szerkezete
2. Az atom szerkezete
3. Az atommagban lejátszódó jelenségek
4. Sugárvédelem
5. Elemi részecskék

V. Gravitáció, csillagászat

1. A gravitációs mező
2. Csillagászati alapismeretek

VI. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei
2. Felfedezések, találmányok, elméletek

Földrajz érettségi témakörök

1. Tájékozódás a térképen és térképpel
2. Távérzékelés és térinformatika
3. A Világegyetem
4. A Nap és kísérői
5. A Föld és mozgásai
6. A geoszférák földrajza, földtörténet
7. A hegységképződés
8. A talaj
9. A légszennyezés
10. Tavak, folyóvizek

11. A földrajzi övezetesség
12. A népesség földrajzi jellemzői
13. Nemzetgazdaság, világ gazdaság
14. Magyarország természeti adottságai
15. Magyarország társadalmi jellemzői
16. Magyarország régiói
17. Európa általános természeti földrajzi képe
18. Az Európai Unió
19. Európán kívüli kontinensek
20. Globális kihívások

Informatika érettségi témakörök

1. A kommunikáció
2. Információ és társadalom
3. Jelátalakítás és kódolás
4. A számítógép felépítése
5. Az operációs rendszer
6. A szövegszerkesztő használata
7. Szövegszerkesztési alapok
8. Táblázatkezelés
9. Adatok a táblázatokban
10. Adatbázis-kezelés
11. Kommunikáció az interneten
12. Weblapkészítés
13. Prezentáció
14. Grafika
15. Könyvtárhasználat
16. Algoritmizálás, adatmodellezés
17. Elemi algoritmusok
18. A programozás eszközei
19. A programozási nyelv
20. Programfejlesztői környezet

Kémia témakörök

általános kémia atomszerkezet kémiai
 kötések anyagi
 halmazok kémiai
 reakciók

szervetlen kémia nemfémes
 elemek

- a hidrogén és a nemesgázok
- a halogénelemek és vegyületeik
- az oxigéncsoport elemei és vegyületeik

- a nitrogéncsoport elemei és vegyületeik - a
szénecssoport elemei és vegyületeik

a fémek általános jellemzői

- az s-mező fémek és vegyületeik
- a p-mező fémek és vegyületeik
- a d-mező fémek és vegyületeik

szerves kémia a szénhidrogének és halogénezett származékaiak
oxigéntartalmú vegyületek
nitrogéntartalmú vegyületek
biológiailag jelentős szerves vegyületek

környezeti kémiai ismeretek

Energetikai ismeretek

Klasszikus zenés ismeretek tantárgy

1. A középkor. Általános bevezető. A középkor a társzművészetekben és a zenében
2. Egyházi- és világi középkori zene (mise, motetta, himnusz, trubadúr-, német lovagi dalköltészet, mesterdal, kánon műfaja)
3. A reneszánsz művészeti korszak a zenében- általános bevezető. A reneszánsz korszak a társzművészetekben
4. Az egyházi- és világi reneszánsz vokális műfajok. A motetta, mise, himnusz, madrigál. (Dufay, Josquin, Lassus, Palestrina, madrigál szerzők). A reneszánsz hangszeres zene (Mátyás udvari zenéje)
5. A barokk művészeti korszak a zenében- általános bevezető. A barokk korszak a társzművészetekben
6. A kora barokk korszak zenéje (Couperin, Rameau, Buxtehude, D. Scarlatti, Vivaldi, Corelli, Purcell). A concerto, concerto grosso, a barokk opera, a barokk szonáta műfaja. A Couperin rondó, a kétrészes szonátaforma
7. J. S. Bach élete és művei. A szvit, korál, kantáta, passió műfaja, a Dal forma (recitativo, ária, turba szerepe az oratorikus művekben)
8. G. F. Händel élete és művei. Az oratórium. A Messiás
9. A klasszikus művészeti korszak a zenében- általános bevezető. A klasszikus korszak a társzművészetekben
10. J. Haydn élete és művei. A vonósnégyes, a szimfónia műfaja
11. W. A. Mozart élete és művei. Operái. A műfaj jellemzése. A klasszikus szonátaforma
12. L. v. Beethoven élete és művei. Újításai a szimfónia műfajában
13. A romantika a zenében- általános bevezető. A romantika a társzművészetekben
14. A romantikus dal, dalciklus, zongoraciklus, romantikus versenymű F. Schubert, R. Schumann, F. Mendelssohn - Bartholdy művein keresztül (Lieder ohne worte) 15. A nemzeti tánckarakterek F. Chopin, J. Brahms művein keresztül. A nemzeti romantika (Orosz Ötök, Smetana, Dvorak, Grieg, Sibelius). A nemzeti opera. Erkel Ferenc operái. Brahms: Német requiem
16. A szimfonikus költemény, programszimfónia, a szecessziós szimfónia műfaja (Liszt Ferenc, H. Berlioz, G. Mahler, R. Strauss)
17. Az impresszionizmus a zenében- általános bevezető. Az impresszionizmus a társzművészetekben. C. Debussy és művei. A „Debussy stílus”

18. A 20. század zenéje (szecesszió, Francia Hatok, Új bécsi iskola, Stravinsky) Reihe, dodekafónia, szerialitás
19. Kodály Zoltán és Bartók Béla élete és zenéje
20. Napjaink zenéje. Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Reich, Cage, Kurtág

Magyar nyelv és irodalom ismeretkörök

Magyar nyelv

1. Kommunikáció
2. A magyar nyelv története
3. Ember és nyelvhasználat
4. A nyelvi szintek
5. A szöveg
6. A retorika alapjai
7. Stílus és jelentés

Magyar irodalom

1. Művek a magyar irodalomból (Ady Endre, Arany János, Babits Mihály, József Attila, Kosztolányi Dezső, Petőfi Sándor)
2. Művek a magyar irodalomból (Balassi, Berzsenyi, Csokonai, Illyés Gyula, Jókai, Karinthy, Kassák, Kertész Imre, Kölcsey, Krúdy, Mikszáth, Móricz, Radnóti, Vörösmarty) 6 tétel
3. Kortárs magyar szerzők
4. Választható korok és művek a világirodalomból
5. Színház és dráma (Madách, Ibsen)
6. Az irodalom határterületei (detektívregény)
7. Regionális kultúra, interkulturális jelenségek és a határon túli irodalom

Matematika érettségi témakörök középszint

II. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1. Halmazelmélet
2. Logikai műveletek
3. Kombinatorika
4. Gráfok

III. Számelmélet, algebra

1. Számfogalom
2. Számelmélet
3. Algebrai kifejezések, műveletek
4. Hatvány, gyök, logaritmus
5. Egyenletek, egyenlőtlenségek

IV. Függvények

1. Függvények grafikonjai, jellemzése
2. Függvény-transzformációk
3. Sorozatok

GEOMETRIA

IV. Elemi geometria

1. Geometriai alapfogalmak, pontthalmazok
2. Geometriai transzformációk
3. Geometriai alakzatok
4. Kerület-, terület-, felszín-, térfogatszámítás

V. Trigonometria, koordináta-geometria

1. Vektorok és műveleteik
2. Trigonometriai fogalmak, tételek
3. Koordináta-geometria (alakzatok egyenletei, távolságok, vektorok)

VI. Valószínűség-számítás

1. A valószínűség
2. A klasszikus valószínűség alapjai

VII. Statisztika

1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, alapfogalmak
2. Diagramok
3. Közepek
4. Szórás

Táncos ismeretek – ágazaton kívüli szakmai tárgy témakörök

A tánc keletkezésétől a reneszánsz táncok világáig

- Mágia és rítus az őskorban
- A tánc keletkezése, társadalmi funkciója
- Az ókori birodalmak táncélete
- Középkor, reneszánsz, udvari balett
- Magyar táncélet a reneszánszban

Az udvari balett kialakulásától a reformkori magyar táncéletig

- Udvari balett
- A felvilágosodás határa a táncművészetre - Romantikus balett
- Magyar táncélet az Operaház megnyitásától az **A romantika másodvirágzásától az**

újítókig

- Orosz klasszika
- A neoklasszikus stílusú balett megszületése
- Gyagilev és az Orosz Balett

- Az újítók megjelenése a táncművészetben **A 20. század első felének táncélete**
- Néptánc mozgalmak Magyarországon
- Az Operaház és a vidéki magyar balett együttesek története

Testnevelés érettségi témakörök

1. Az olimpiai mozgalom
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe
4. A motoros képesség szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés és táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

Történelem érettségi témakörök

I. Gazdaság, gazdaságpolitika, anyagi kultúra, pénzügyi és gazdasági ismeretek

1. Károly Róbert gazdaságpolitikája
2. Az első ipari forradalom
3. A Kádár-kor gazdasága

II. Népeség, település, életmód

4. A honfoglaló magyarok életmódja
5. A XVIII. századi demográfiai változások Magyarországon
6. A romák helyzete hazánkban

III. Egyén, közösség, társadalom, munkaügyi ismeretek

7. A reformáció
8. A holokauszt
9. A határainkon túli magyarság
10. Munkaügyi alapismeretek

IV. Politikai berendezkedések a modern korban

11. A sztálinizmus
12. A náciizmus
13. A kommunista berendezkedés a Rákosi-korszakban

V. Politikai intézmények, eszmék, ideológiák

14. A római köztársaság válsága
15. „Haza és haladás”

16. A kiegyezés

VI. Nemzetközi konfliktusok és együttműködés

- 17. A törökök Magyarországon
- 18. Hazánk a II. világháborúban
- 19. A hidegháború

VII.(Szabad témakör) Kontinensek, régiók, településtípusok, etnikumok eltérő fejlődésének, berendezkedésének összehasonlítása

20.A nyugati és a keleti térség eltérő fejlődése a nagy földrajzi felfedezések után

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A számonkérés a Kodály Iskolában **szóbeli** megnyilatkozások, feleletek, írásbeli munkák alapján történik - **az 1. évfolyam és a második első féléve kivételével az 5 jegy felhasználásával.**

1.A következő szóbeli teljesítmények értékelhetők, amelyek egyben fejlesztő jellegűek is:

- részvétel az órai munkában,
- felelet,
- kiselőadás,

2.Az írásbeli munkák formái: - házi

- feladat,
- házi dolgozat,
- röpdolgozat,
- témazáró dolgozat, feladatlap,
- iskolai dolgozat (több témakört átfogó, 45 vagy 90 perces),
- szorgalmi feladat megoldása.

3.Az írásbeli munkák kívánatos aránya az egy-egy félév alatt szerzett jegyekben:

- magyar nyelv és irodalom
- történelem és társadalomismeret
- filozófia 50-50 %
- ének-zene
- természetismeret
- földrajz
- biológia
- idegen nyelvek
- matematika
- fizika 30-70 %
- kémia

4.A testnevelés, a tánc, a technika és háztartástan, a rajz és médiaismeret értékelését a **gyakorlatban nyújtott teljesítmény** alapján végezzük.

5.A szóbeli és írásbeli érdemjegyek száma a heti 1 vagy 2 órás tantárgyakból félévenként minimum 3, a heti 3 vagy annál nagyobb óraszámú tantárgyakból havonta minimum 1 érdemjegy alapján osztályozató a tanuló.

6.A magántanulók tudását, fejlődését évente két alkalommal szervezett írásbeli és szóbeli vizsgával értékeljük.

7.A félévi és év végi értékelés módja:

- Az első évfolyamon és a második évfolyam félévi értesítőjében szöveges értékelést alkalmazunk.
- A második évfolyam év végétől a negyedik évfolyam végéig, valamint a további évfolyamokon a tanulók értékelése

i. tantárgyanként az öt osztályzat /5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2

(elégséges), 1 (elégtelen)/ alkalmazásával, a választható tárgyak és modulok, valamint a „művészetek” keretében tanított mozgókép és médiaismeret esetében szöveges értékeléssel történik (jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg), ii. a magatartás értékelése pedig az 5 (példás), 4 (jó) 3 (változó) 2

(rossz) osztályzatok alkalmazásával, iii. a szorgalom értékelése az 5 (példás), 4 (jó), 3 (változó), 2 (hanyag) osztályzatokkal.

- Azon tantárgyak (tantárgyrészek, modulok) esetében, amelyekben szöveges értékelés történik, a szöveges értékelés az alábbiak szerint váltható át osztályzatokra:

jól megfelelt: 5 (jeles)

megfelelt: 3 (közepes) nem

felelt meg: 1 (elégtelen).

- A félévi és év végi osztályzatot az évközi érdemjegyek átlaga alapján, a kerekítés szabályainak figyelembevételével állapítjuk meg. Ez alól kivételt képeznek a kötelező érettségi tárgyak a középiskolában. Kötelező érettségi tárgyak esetén elégséges osztályzatot csak akkor kaphat a tanuló, ha az évközi érdemjegyek átlaga eléri a 2,0-et.

8.Szummatív értékelés

A félév és a tanév alatt szerzett jegyek átváltásának, az átlag számításának módja:

- 2-szer számítandó:
 - a. az iskolai dolgozat,
 - b. a témazáró feladatlap vagy dolgozat,
- 1-szer számítandó:
 - a. a felelet,

- b. a röpdolgozat,
- c. a kiselőadás,
- d. a szorgalmi feladat,
- e. a házi feladat

Az év közben szerzett jegyek fenti értékének megfelelően folyamatosan tájékoztatjuk a szülői házat a tanuló munkájáról, eredményeiről.

10.A Kodály Iskola a következő évfolyamokon tervez félévenként az egész évfolyamra kiterjedő diagnosztikus teljesítménymérést:

- 4. évfolyam:

- i. 1. félév:
magyar nyelv és
irodalom, ii. év vége:
matematika,

- 6.- évfolyam:

- i. 1. félév: magyar nyelv és irodalom, ii.
év vége: matematika:

- 8. évfolyam:

- i. 1. félév: 1 választott tantárgy, ii.
év végén:
 - a. magyar nyelv és irodalom,
 - b. matematika
 - c. ének-zene.

- 10. évfolyam:

- i. 1. félév: választott tantárgyakból (1 vagy 2), ii.
a tavaszi szünet után: magyar nyelv és irodalom, iii. matematika, iv.
idegen nyelv, 11. A diagnosztikus teljesítménymérés szempontjai:

a. A 4-6-8. évfolyamon:

- i. 80-90 %-ban az iskolai alapkövetelményekre
- ii. vonatkozó feladatokkal, 10-20 %-ban azon iii.
túlmutatóan mérünk,

b. a 10. évfolyamon:

- i. 70 %-ban az alapkövetelmények teljesítményét, ii.
30 %-ban a továbbiakat mérjük. Idegen nyelvből iii.
tudásszintmérő dolgozatot íratunk.

c. A 12. évfolyamon az érettségi vizsga eredményei minősítik a teljesítményt.

10. Diagnosztikai fejlődésvizsgálat az 1. évfolyamon – a miniszter által évente kiadandó tanév rendje szerint

12. A magatartás és a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei, értékelésének és minősítésének formái

Az alábbiak alól kivételt képez az 1. évfolyam, valamint a 2. évfolyam első féléve.

Magatartás:

Példás (5) a tanuló magatartása, ha munkájával, jó kezdeményezésével tevékenykedik a közösségért. Magatartásával, kulturált viselkedésével példát mutat. Durva szavakat még véletlenül sem használ. Megtartja a házirend előírásait. S ha nincs igazolatlan hiányzása.

Jó (4), ha a reá bízott feladatot kifogástalanul látja el. Iskolai viselkedése általában kifogástalan, a házirendben leírt előírásokat megtartja. Igazolatlan óráinak száma nem több egynél.

Változó (3), ha gyakran hiányos a felszerelése. A házirend előírásait nem mindig veszi tudomásul. Magatartásával zavarja a tantárgyi órákat, ha szaktanári, illetve osztályfőnöki figyelmeztetést kapott. Igazolatlan óráinak száma nem több egy napi óraszámánál.

Rossz (2), ha fegyelmezetlenségével rossz hatással van társaira. Többször kapott osztályfőnöki intőt, illetve igazgatói megrovást. Felszerelése rendszeresen hiányos. Ha igazolatlan mulasztásaiért fegyelmi bizottság előtt állt, és elmarasztalták.

Szorgalom:

Példás (5) a tanuló szorgalma, ha a tanítási órákra való felkészülése képességéhez mérten kifogástalan, a tanórákon aktív.

Jó (4), ha az iskolai követelményeket teljesíti, vállalt feladatait elvégzi.

Változó (3), ha iskolai munkájában csak időnként tanúsít törekvést kötelezettségei teljesítésére. Feladatait csak ismételt figyelmeztetés után végzi el.

Hanyag (2), ha képességéhez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét, gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan, ha valamely tantárgyból bukásra áll.

A tanuló magatartás és szorgalom osztályzatát az öt tanító pedagógusok együttesen állapítják meg. Az értékelésre félévenként kerül sor.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

1. Lehetőleg a rendelkezésre álló órakeret adta határok szerint történik.
2. A szülői és tanulói igények figyelembevételével.
3. A szaktanterem befogadóképessége meghatározza, van-e szükség csoportbontásra (informatika).

4. Ha a tantárgy jellege megköveteli a csoportbontást (idegen nyelvek).
5. Ha a nehezen teljesíthető követelményeket tartalmazó tantárgy esetében a tanulók fejlesztése megkívánja (matematika).

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Romológiai ismeretek

1. Fogalmi tisztázás, roma vagy cigány
2. Származásuk, eredetük
3. A roma/cigány társadalom összetettsége
4. Hány nyelven beszélnek a magyarországi romák/cigányok?
5. Kulturális hagyományok a cigányság/romák körében
6. Cigány népmesék 7. A cigányság zenéje 8. Mi a cigányzene?
9. Zenei tehetségeik – pl. Mága Zoltán hegedűművész
10. Cigány írók, költők (Lakatos Menyhért, Choli Daróczi József, Bari Károly, Osztójkán Béla, Rostás Farkas György...)
11. Cigány festők, képzőművészek
12. Néhány értelmiségi pályarajz
13. A cigányság társadalmi problémái – a megoldás kísérletei
14. A hagyományörzés és felemelkedés lehetőségei

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai állapotának felmérését részben az iskolaorvos végzi, részben a testnevelés tanára.

Az iskolaorvos mérései, vizsgálatai az 1. 5. 8. évfolyamon:

Vizsgálat időpontja →

- 1. Testsúly**
- 2. Testmagasság**
- 3. Szív- és kering. rendsz.**

1. egészséges
2. velesz. fejl. rend.
3. szívzöreje
4. ritmuszavar

4. Légzőrendszer

1. egészséges
2. tüdőbetegségről tud-e?
 - igen
 - nem
3. szénanátha – igen
 - nem
4. fulladás
 - igen

- a) terhelése
- b) szezonális
- nem
- 5. Vitálkapacitás**
- 6. Pulsus** nyugalmi terheléses (20 gugg. 20") megnyugodott
- 7. Vérnyomás** – nyugalmi - terheléses megnyugvási idő (2 perc)
- 8. Kézi dinamom.** – jobb
- bal
- 9. Iskolai testnevelésen kívül sportol-e rendszeresen?**
 - igen
 - nem
- 10. Veszélyeztetett mozgásszervi fejl. rendellenesség**
 - igen
 - nem
- 11. Van-e mozgásszervi jellegű panasza (izom, ízület, végtagfájdalom)?**
 - igen
 - nem
- 12. Fejlettség**
 1. korának megfelelő
 2. gyengén fejlett
 3. túltáplált
- 13. Testtartás**
 1. egészséges
 2. hanyagtartás
 3. gerincferd. gyanúja
- 14. Előrehajlási teszt**
 1. negatív
 2. pozitív
 - a) mellkasi szakaszon
 - b) ágyéki szakaszon
- 15. Gerincmozgások**
 1. szabadok
 2. korlátozottak
- 16. Mellkas-deformitás**
 1. nincs
 2. tölcsérmell
 3. tyúkmell
 4. egyéb
- 17. Alsó végtagok tengelyáll.**
 1. élettani
 2. X-térd
 3. O-láb
- 18. Lábboltozatok**

1. korának megf. fejlett
2. hosszanti boltozat sülly.
3. haránt-boltozat sülly.
4. Mindkét boltozat sülly.

19. Testnevelési kategória

A testnevelő pedagógusok a következő méréseket végzik a tanév folyamán:
Fizikai mérések

II. Alsó tagozat (3-4. o.) 1. *Atlétika:* 30 m futás

- } gyorsaság Kislabdahajítás → váll erő
- 60 m futás
- 150 m futás → gyorsasági-állóképesség
- cooper teszt (12' futás)
- Távolugrás → dinamikus láberő } állóképesség/aerob/
- Magasugrás → dinamikus láberő

2. *Kötélmászás* → karerő

3. *Általános fizikai erő és erő-állóképesség mérései:*

- a) Helyből távolugrás → dinamikus láberő (cm)
- b) Hasonfekvésből törzsemelés (1 percig/db) hátizom erő-állóképesség
- c) Hanyattfekvésből felülés (1 percig/db) csípő és hasizom erő-állóképesség
- d) Fekvőtámaszban karhajlítás/db → vállöv- és kar erő-állóképessége

III. Felső tagozat (5-8. o.)

1. *Atlétika:*

- 60 m futás → futógyorsaság
- 100 m futás → futógyorsaság
- 150 m futás → futó gyorsasági-állóképesség
- 400 m futás →
- cooper-teszt → } állóképesség (futó)
- Távolugrás
- Magasugrás } dinamikus láberő
- Kislabdahajítás dinamikus vállerő

2. *Kötélmászás* → kar és váll erő-állóképesség fiúknak 7. és 8. évfolyamon függeszkedve mászás

3. *Általános fizikai erő és erő-állóképesség mérései:*

- a) Helyből távolugrás → dinamikus láberő (cm)

- b) Hasonfekvésből törzsemelés (1 percig/db) hátizom erő-állóképesség
- c) Hanyattfekvésből felülés (1 percig/db) csípő és hasizom erő-állóképesség
- d) Fekvőtámaszban karhajlítás/db → vállöv- és kar erő-állóképessége

4. Úszás (8. o.)

3 ó folyamatos úszás → aerob állóképesség

IV. Középiskola

1. Atlétika:

- 60 m futás → futógyorsaság
- 100 m futás → futógyorsaság
- 150 m futás → futó gyorsasági-állóképesség
- 400 m futás →
- cooper-teszt/12' futás } állóképesség

láberő

}	• Távolugrás	dinamikus
	• Magasugrás	

2. Kötélmászás:

Lányok: kötélmászás lábkulccsal /időre/

Fiúk: függeszkedés/csak karral/időre/

3. Általános fizikai erő és erő-állóképesség mérései:

- a) Helyből távolugrás → dinamikus láberő (cm)
- b) Hasonfekvésből törzsemelés (1 percig/db) hátizom erő-állóképesség
- c) Hanyattfekvésből felülés (1 percig/db) csípő és hasizom erő-állóképesség
- d) Fekvőtámaszban karhajlítás/db → vállöv- és kar erő-állóképessége

4. Úszás (9-12. évf.) 40 perc folyamatos úszás → aerob állóképesség

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

1. Az egészségnevelés elvei

Kodály Zoltán koncepciója a zenét nem csak önmagáért, hanem a személyiségnevelés egyik legfontosabb eszközeként állítja a pedagógia középpontjába. „A zene lelki táplálék és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele: lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, amelyekbe csak a zene világít be.” (Írta: Kodály Zoltán) Kodály és a több évtizedes tapasztalatok szerint: „... zenével nemcsak zenét tanulunk. [...] az ének felszabadít, bátorít, gátlásokból, félnépségből kigyógyít. Koncentrál, testi-lelki diszpozíción javít, munkára kedvet csinál, alkalmasabbá tesz, figyelemre, fegyelemre szoktat” A kodályi pedagógia tehát az EGÉSZ embert célozza meg.

Ahogy a régi görögöknél, a zenei nevelés ma is elsősorban a jellemet és az egészséget fejleszti. Platón (i.e. 427-347) ókori görög filozófus kijelentette, hogy a zenének meg kell

előznie és uralnia kell a testnevelést, mert a léleknek kell formálnia a testet, és nem fordítva. Szerinte amíg a túl sok zene elpuhulttá és gyenge akaratúvá, addig a túl sok testgyakorlás erőszakossá és tudatlanná teszi az embereket, tehát a két alapvető elemnek egyensúlyban kell lennie. (Platón: Zene az ideális államban)

A zenével nevelés átfogó, emberformáló programját egészítettük ki célzott egészségnevelő programokkal:

6. **Legyen az iskola az egészséges életmód kitüntetett színtere a mindennapokban!**
– környezet, személyi feltételek, szervezettség MINDENKINEK jó közérzet az iskolában, a munkahelyen
7. **Ismeretátadás**, törvényi kötelezettség minden pedagógus számára. A pedagógusok alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy a gyermekek, tanulók részére az egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződjön.
A példaadás ugyanolyan fontos, mint az ismeretátadás !
8. **Készségfejlesztés, a változtatás képessége**
9. **A szülők, családok életmódjának befolyásolása** a tanulók által
10. **Szükség esetén speciális segítségadás** (részképeség-hiány, fogyaték, öröklött szervi betegség...)

2. A környezeti nevelés elvei:

- környezettudatos magatartás kialakítása,
- a természeti és épített környezet szeretete,
- a globális összefüggések megértésének tudományos megalapozása,
- a szükséges készségek kialakítása, fejlesztése,
- az ökológiai szemlélet fejlesztése.

Konkrét célok:

- a környezettudatos tantestületi szemlélet formálása,
- az uniós elvárások megismerése értekezletek, megbeszélések, akkreditált továbbképzések keretében,
- az ismeretanyag beépítése a természettudományos tárgyak és az osztályfőnöki óra anyagába,
- a tanulók energiatakarékosságra való rávezetése fizikaórán,
- papírgyűjtés,
- műanyag- és szárazelemgyűjtés,
- kiállítások szervezése a tanulók munkáiból (védett növények, állatok stb.)
- vetélkedőkön, tanulmányi versenyeken való részvétel
- tanulmányi kirándulások szervezése – előre megadott gyűjtési szempontokkal,
- erdei iskola az alsó tagozaton,
- juniális az udvaron – a témához illeszkedő programokkal (alsó tagozat).

-

A jeles napokról való megemlékezések:

a víz világnapja a Föld
napja madarak és fák napja
környezetvédelmi világnap
autómentes nap

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Alapelvek

- I. A Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola szervezeti egységeiben, tagintézményében intézkedéseinket az alábbiak figyelembevételével szervezzük:
Az egyén boldogulását nagymértékben befolyásolja az iskolában szervezett műveltség, amely különösen meghatározó erővel bír a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek diákok esetében.
- II. Az emelt szintű ének-zenei oktatás Kodály Zoltán felfogásához igazodó koncepciója, valamint a néptáncoktatás kivételes alkalom arra, hogy a különböző élethelyzetekből érkező gyermekeket – képességük kibontakoztatásával – a jobb körülményekkel rendelkezőkkel azonos esélyekhez juttassa.
- III. Mind az énekkel, mind a hangszeres zenével, de a táncművészettel történő nevelés is a személyiség formálódásában számos olyan folyamatot indíthat el, amely kedvezően befolyásolja az egyén szocializálódását, az iskolapadból kikerülő diák társadalmi mobilitását.
- IV. Az intézmény mindkét iskolájában egyenlő esélyt kell biztosítani minden tanulónak, hogy képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben részesüljenek.
- V. A döntések meghozatalában, az intézményegységek működtetésében a gyermek mindenek fölött való érdekét kell érvényesíteni.

Az egyenlő bánásmód követelménye érvényesítésének területei

Az oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele
A teljesítmények értékelése
Az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés
Az oktatásban megszerezhető bizonyítványok oklevelek kiadása
Sport, kulturális és más szabadidős tevékenységek
A bekapcsolódás feltételeinek meghatározása, a felvételi kérelmek elbírálása

Az oktatás követelményeinek megállapítása és a követelménytámasztás Az SNI-s képzési programok fejlesztése a szakképesítések megszerzésének elősegítése érdekében

Tárgyi és személyi feltételek

- A szaktantermek, az informatika eszközök, a taneszközök, sporteszközök hozzáférését biztosítjuk a hátrányos helyzetű és SNI gyermekek és tanulók részére.
- Az intézményegységeken belül a csoportszervezés folyamán nem érvényesül szegregáció.
- Az intézményben gyógypedagógia és tanítói végzettséggel rendelkező fejlesztőpedagógust alkalmazunk, aki a SNI gyermekek és tanulók ellátásában, az általános és a középiskolában a magas szintű szakmaiságot erősíti.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi munkát az általános és középiskolában egy pedagógus kapcsolt munkakörben látja el.

A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

- a sajátos nevelési igényű és különleges bánásmódot igénylő tanulók felismerése, fejlesztése, - a beilleszkedési, a tanulási nehézségek, részképesség zavarok feltárása, - kulcskompetenciák megalapozás, megszilárdítása, az 1-4. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazoldó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskoláztatás további szakaszain;
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén, beleértve az alapfokú művészetoktatást is;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetséggjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

A különleges bánásmódot igénylő, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ellátása

1. Feladatok az általános és a középiskolákban

- A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók fejlesztése
- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása

- A kompetencia alapú oktatás elveinek érvényesítése – tekintettel a kulcskompetenciákra.
- A pedagógusok felkészítése, továbbképzése, szemléletének formálása hogy alkalmassá váljanak
 - a. a SNI tanulók integrált oktatására,
 - b. a beilleszkedési, tanulási nehézségek, magatartási zavarok megfelelő kezelésére,
 - c. a kulcskompetenciák fejlesztésére,
 - d. a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására.

A tehetségek gondozása

Mínt hogy az intézmény több intézményegységében is meghatározó szerepe van a művészeti nevelésnek, különös jelentőséggel bír a tehetségek gondozása.

Az általános és középiskola, valamint az alapfokú művészetoktatás feladatai

- a) A tehetség felismerése, felkutatása.
- b) Egyénre szabott fejlesztése.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Példamutató magatartás és kiváló tanulmányi eredmény esetén az alábbi jutalmazásban részesülhet a tanuló vagy ha az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, az iskolai, illetve az iskolán kívüli tanulmányi, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon jól teljesít, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez:

- a. szaktárgyi negyedévi dicséret,
- b. szaktanári félévi és év végi dicséret,
- c. alkalmi szaktanári dicséret,
- d. igazgatói dicséret,
- e. félévkor és év végén általános dicséret
- f. oklevél,
- g. jutalomkönyv, CD
- h. évente egy felsős és egy középiskolás elnyerheti „Az év tanulója” kitüntető címet.
- i. Nemesszeghy Márta-díj (12. évfolyamon)

A tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek

Magatartás:

Példás (5) a tanuló magatartása, ha munkájával, jó kezdeményezésével tevékenykedik a közösségért. Magatartásával, kulturált viselkedésével példát mutat. Durva szavakat

még véletlenül sem használ. Megtartja a házirend előírásait. S ha nincs igazolatlan hiányzása.

Jó (4), ha a reá bízott feladatot kifogástalanul látja el. Iskolai viselkedése általában kifogástalan, a házirendben leírt előírásokat megtartja. Igazolatlan óráinak száma nem több egynél.

Változó (3), ha gyakran hiányos a felszerelése. A házirend előírásait nem mindig veszi tudomásul. Magatartásával zavarja a tantárgyi órákat, ha szaktanári, illetve osztályfőnöki figyelmeztetést kapott. Igazolatlan óráinak száma nem több egy napi óraszámánál.

Rossz (2), ha fegyelmezetlenségével rossz hatással van társaira. Többször kapott osztályfőnöki intőt, illetve igazgatói megrovást. Felszerelése rendszeresen hiányos. Ha igazolatlan mulasztásaiért fegyelmi bizottság előtt állt, és elmarasztalták.

Szorgalom:

Példás (5) a tanuló szorgalma, ha a tanítási órákra való felkészülése képességéhez mérten kifogástalan, a tanórákon aktív.

Jó (4), ha az iskolai követelményeket teljesíti, vállalt feladatait elvégzi.

Változó (3), ha iskolai munkájában csak időnként tanúsít törekvést kötelezettségei teljesítésére. Feladatait csak ismételt figyelmeztetés után végzi el.

Hanyag (2), ha képességéhez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét, gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan, ha valamely tantárgyból bukásra áll.

A tanuló magatartás és szorgalom osztályzatát az öt tanító pedagógusok együttesen állapítják meg. Az értékelésre félévenként kerül sor.

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A tanulók jutalmazása az iskolai nyilvánosság előtt történik.

Az év tanulója díj odaítéléséről az osztályozó értekezlet dönt a nevelőtestület.

Az év tanulója díj átadására a a tanévzáró ünnepség keretében kerül sor.

Az a tanuló, aki 12 éven át kitűnő teljesítményt nyújt, Nemesszeghy Márta-díjban részesülhet.

A központi támogatás elmaradása esetén az iskola alapítványa is részt vesz a jutalmazás finanszírozásában.

A középiskola 11-12. évfolyamán az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a NAT és az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24) OM rendelet alapján

Általános fejlesztési feladatok:

1. A kompetenciák fejlesztése
2. A 9-10. évfolyamon elsajátítottak rendszerezése
3. Az emelt szintű fejlesztések összehangolása az alapórai tananyaggal, fejlesztéssel
4. Az emelt szintű követelmények, tudástartalmak integrálása a korábban elsajátított ismeretanyagokba.
5. A választott tárgy emelt szintű érettségi követelményeinek teljesítése
6. A beszédképesség fejlesztése
7. A feleletterv készítésének fejlesztése
8. A 10-15 perces önálló, kerek egész felelet előadásának fejlesztése
9. Az anyanyelvi (idegen nyelvi) készségek fejlesztése
10. A kommunikációs készség fejlesztése (beleértve a nem verbális kommunikáció készségeit is)
11. A szövegértés fejlesztése
12. A szövegalkotási készség fejlesztése
13. Az emelt szintű érettségi követelményekre épülő feladatlapok kitöltésének gyakorlása
14. Az önálló véleményalkotási készség fejlesztése
15. Az önálló feladat-megoldási készség fejlesztése
16. A helyesírási készség fejlesztése
17. Az olvasható kézírás fejlesztése
18. A gondolkodás és önálló rendszerezés képességének fejlesztése
19. A logikus gondolkodás fejlesztése
20. Az emelt szintű érettségin előforduló fogalmak, definíciók ismételése, meghatározása, készség szintű alkalmazása
21. Az adott tantárgy szaknyelve készség szintű alkalmazásának elsajátítása
22. Az önálló ismeretszerzés készségeinek fejlesztése, beépítése a már megszerzett tudásanyagba
23. A választott tantárgyhoz és a tudományos háttér kapcsolatának tudatosítása

A TANTÁRGYAKHOZ KÖTŐDŐ TOVÁBBI SPECIÁLIS FEJLESZTÉSI FELADATOKAT ÉS KÖVETELMÉNYEKET A 40/2002. (V. 24.) OM RENDELET AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEIRŐL CÍMŰ DOKUMENTUM TARTALMAZZA.

A SZAKGIMNÁZIUM SZAKMAI PROGRAMJA A ZENEMŰVÉSZETI TAGOZATON – EZT A DOKUMENTUMOT TERJEDELMI KORLÁTOK MIATT MELLÉKLETBE HELYEZTÜK.

A SZAKGIMNÁZIUM SZAKMAI PROGRAMJA A NÉPTÁNCMŰVÉSZETI TAGOZATON – EZT A DOKUMENTUMOT TERJEDELMI KORLÁTOK MIATT MELLÉKLETBE HELYEZTÜK.

Az általános iskola nem egésznapos iskolaként működik

Az iskola valamennyi évfolyamán helyi tantervet a fentebb megnevezett kerettantervek, valamint a szakgimnáziumi kerettanterv átvételével valósítjuk meg. (Melléklet!)

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

1. *Az általános iskolában bármely évfolyamra beléphet a tanuló, ha az ének különbözeti vizsgán megfelel.*
2. *A gimnázium bármely évfolyamára beléphet a tanuló tanévet vagy félévet lezáró érvényes bizonyítvány birtokában. Különbözeti vizsgát kell tennie énekből és azon tárgyakból, amelyekből nem a gimnáziumi követelmények teljesítése alapján szerzett osztályzatot.*
3. *A szakgimnázium bármely évfolyamára beléphet a tanuló más azonos tantervvel működő szakgimnáziumból, egyéb esetben különbözeti vizsgát kell tennie azokból a tárgyakból, amelyeket nem szakgimnáziumunk követelményeivel megegyező követelményekkel teljesített.*

A különbözeti vizsgákat augusztus utolsó hetében szervezzük. Az ének különbözeti vizsgát megelőzően meghallgatást tartunk a tanulónak, ennek alapján a felkészülésre vonatkozó tanácsokkal látjuk el a szülőt.

A különbözeti vizsga megszervezésére tanév közben is van lehetőség. Indokolt esetben évközi türelmi idővel készül föl a tanuló a különbözeti vizsgára.

Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

1. Az általános iskolában és a gimnáziumban az ének-zene oktatása a Kodály Zoltán nevéhez kötődő elvek (Kodály-módszer) alapján történik. Így az énekórákon:

- hangsúlyos szerepe van az éneklésnek,
- a magyar népdalkincs elsajátításának,
- a szolmizálásnak,
- a zenei-írás olvasás elsajátításának, tökéletesítésének,

Kóruspróbákon vesznek részt a tanulók heti két órában a 3-12. évfolyamon, tehát az iskola épít a közös éneklésben rejlő személyiségfejlesztő, közösségteremtő erőre. Mindemellett a tanuló elsajátítja az együttműködés szabályait, megismeri a nyilvánosság előtti megjelenés és szereplés törvényszerűségeit, az éneklés pozitív hatása révén javul állóképessége, tehát fizikai állapota, az éneklésnek szerepe lehet a feszültség oldásában, így lelkiileg kedvező hatást gyakorol az ifjúságra, s nem utolsósorban gazdagodik érzelmvilága.

2. Projekt módszer, a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és a pedagógusok közös tevékenységére és együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján:

alsó tagozat: komplex műsorok összeállítása, betanulása, előadása:

- az iskola születésnapja,
- „Ügyes kezek” kiállítás,
- karácsony

- március 15.
- farsang alkalmából – a tanítói, a napközis, az ének munkaközösség, valamint a zene- és néptánctanárok együttműködésével

felső tagozat:

- október 23.,
- március 15. emlékére műsor – a humán, az ének- zene- és tánc tanárok közreműködésével,
- a farsang alkalmából bemutatott komplex műsor – humán munkaközösség tanárai közreműködésével,
- a nyolcadikosok búcsúhangversenye – az ének munkaközösség és az osztályfőnök, a magyar szakos tanár, a zenetanárok együttműködésével,

középiskola:

- október 23.,
- március 15. emlékére szerkesztett műsor – a humán, az ének munkaközösség, valamint zene- és művésztanárok, tánc tanárok együttműködése révén,
- maturandusok köszöntése alkalmából komplex műsor – a humán munkaközösség és az ének szakosok, az osztályfőnökök együttműködésével,
- komplex műsor a magyar kultúra napján, a humán, az ének és a zene-, tánc- és művésztanárok közösségének együttműködésével,
- egy évfordulós író vagy költő pályájának bemutatása – a humán szakos tanárok közreműködésével,
- búcsúhangversenyek az osztályfőnök az énektanárok, a művésztanárok és zenetanárok közreműködésével, együttműködésével,
- drámanap: a 9-11. évfolyamon egy színjáték bemutatása osztályonként, az osztályfőnökök és a humán munkaközösség együttműködésével,
- a szakközépiskola zenekarának hangversenye – a karmester és művésztanárok együttműködésével,
- a legtehetségesebb zeneművészeti szakközépiskolai tanulók bemutatkozása – a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar és a művésztanárok együttműködésével,
- filmkészítés a médiaoktatás keretében.

3.Drámapedagógia alkalmazása:

- alsóban,
- felsőben,
- középiskolában a magyar nyelv és irodalom tanításának keretében.

Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az iskolai írásbeli beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az írásbeli beszámoltatás formái:

- a) a részképessegek és a tanulási teljesítmények felmérése
- b) szintfelmérő dolgozat az év elején (2-3-4. évf.)
- c) házi feladat,
- d) házi dolgozat,
- e) röpdolgozat,
- f) szódolgozat idegen nyelvekből,
- g) nyelvtani dolgozat idegen nyelvekből,
- h) fogalmazási dolgozat idegen nyelvekből,
- i) szövegértés felmérése idegen nyelvekből,
- j) dallamírás énekből,
- k) szerkesztési feladatok énekből,
- l) elemző munkák énekből,
- m) témazáró dolgozat, feladatlap,
- n) iskolai dolgozat (több témakört átfogó, 45 vagy 90 perces),
- o) szorgalmi feladat
- p) természettudományos tárgyakból szemléltető ábra készítése
- q) tanórai füzet vezetésének értékelése
- r) egész évfolyamokra kiterjedő egységes teljesítménymérések

Az írásbeli beszámoltatás rendje, korlátai

A röpdolgozat kivételével a tanulókat előre tájékoztatni kell a dolgozatírás idejéről, a számon kérendő anyagról, témaköreiről.

A tanulókkal napi egy témazárót vagy iskolai dolgozatot lehet íratni.

Az írásbeli beszámoltatás szerepe a tanulók tudásának értékelésében

1. Az írásbeli munka módot ad annak felmérésére, hogy a tanulók miképpen tudják ismereteiket rendszerezni. Alkalmat ad arra, hogy a tanulók önállóan rendezzék gondolataikat. A dolgozat elkészítése folyamán adott a diákok számára az önkorrekcio lehetőség is.
2. Ellenőrizhetővé válik az íráskészség, a helyesírás, az írásbeli munka külleme, a formai követelmények teljesítése.
3. Az írásbeli munka értékelésében jobban érvényesülhet az objektivitás igénye. Ellenőrizhetővé válik a pedagógus értékelő, minősítő tevékenysége.
4. A tanuló általa megismerheti az önértékelés jelentőségét. Az írásbeli munka áttekintésével a tanuló mintegy tükröt tart maga elé tudásáról, felkészültségéről.
5. Az írásbeli munka lehetőséget teremt a kézírással készített munkák küllemének értékelésére.

Az írásbeli beszámoltatás súlya

Az iskolai dolgozatra, témazáróra kapott osztályzat 2-szer számítandó a félévi és év végi osztályzatok megállapításakor.

Valamennyi tantárgyban ügyelni kell az írásbeli és a szóbeli számonkérés helyes arányának kialakítására. Az írásbeli munkák minősítése mellett nélkülözhetetlen, hogy rendszeresen kapjanak szóbeli megnyilatkozásra is alkalmat a tanulók, s ezeket a teljesítményeket is mindannyiszor értékelje a pedagógus. A 4. évfolyamon a félévi és év végi felmérő értékelése:

91-100%: 5

78- 90 %: 4

64- 77 %: 3

50- 63 %: 2

0- 49 %: 1

Magyar nyelv és irodalomból a pedagógus külön értékeli a tartalmi és nyelvi jegyet (kiemelve a helyesírást). E tárgyból az írásbeli munkák külalakját is értékeli a szaktanár.

Az otthoni (napközis és tanulószobai) felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

1. A feladatok lehetnek:

- a. az órán már megtárgyalt anyaghoz kapcsolódó gyakorló feladatok,
- b. a rögzítést elősegítők,
- c. szóbeli feleletre felkészítők,
- d. az ismeretek alkalmazásának gyakoroltatását szolgálók,
- e. a tananyag kiegészítését szolgáló szorgalmi feladatok,
- f. egyéni gyűjtőmunka,
- g. könyvtári kutatómunka,
- h. az új anyag feldolgozására előkészítő, motiváló, érdeklődést felkeltő feladat,
- i. az önálló ismeretszerzés, önálló rendszerezés gyakoroltatását célzó,
- j. kreativitást fejlesztő feladatok,
- k. memoriter,
- l. a zeneiskolában és a zeneművészeti szakközépiskolai szakmai tárgyakban, az ének tárgyhoz és a kórusához kapcsolódóan műalkotás bemutatására, előadására, pódiumi szereplésre való felkészülés,
- m. zenehallgatás...
- n. koncertlátogatással a műismeret bővítése.

2. A feladat kijelölésekor a pedagógus adjon megfelelő instrukciókat a megoldáshoz.

3. A feladatok kijelölésekor a pedagógus törekedjen a differenciálásra.

4. Legyen figyelemmel az életkori sajátosságokra, a különböző képességű és adottságú tanulóakra.

5. Az óráról órára kijelölt feladatok meghatározásában az egyenletes terhelés elve érvényesüljön.

6. A házi feladat mennyisége az alsóban: az átlagos képességű tanuló el tudja készíteni a napközis tanulási idő alatt.

7. Iskolai szünetekre az előforduló hiányosságok pótlására szolgáló feladatok adhatók személyre szólóan.

8. A hét végén nem adható több házi feladat, mint a hét többi napján, s ezt otthon kell elkészíteni.
9. A házi feladat értékelésére szánjon időt a pedagógus. A jó megoldásokat készítő tanulóknak a jutalmazására is kerüljön sor az adott pedagógus által választható formában, a házi feladatot elkészítését elmulasztó tanulók elmarasztalása mellett.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

1) Az általános iskola évfolyamain:

- a) énekből legalább az ének-zene tagozatos helyi tantárgyi tantervben meghatározott minimális követelményeket kell teljesíteni,
- b) egyéb tárgyakból pedig legalább a kerettantervi minimum követelményeknek kell megfelelni.

2) A gimnázium évfolyamain mind énekből, mind egyéb tárgyakból legalább a helyi, illetve kerettantervi tantárgyi tantervekben meghatározott minimális követelményeket kell teljesíteni.

3) A zeneművészeti és néptáncművészeti szakgimnáziumban

- a. mind szakmai tárgyakból, mind közismeretből legalább a szakközépiskola helyi tantárgyi tantervének minimumát kell teljesíteni.
- b. Hangszeres főtárgyból és a szolfézs-zeneelmélet főtárgyasoknak kötelező zongorából, a néptáncosok néptánc főtárgyból és melléktárgyaiból félévenként bizottság előtt kell vizsgázni. A továbbjutás feltétele e tárgyakból az eredményes vizsga.

4) Az alapfokú művészeti iskolában legalább a tantervi minimum teljesítése alapján lehet továbbjutni. Emellett félévkor vizsgahangversenyen szerepelnek a tanulók, év végén pedig szaktanárokból álló vizsgabizottság előtti vizsgán adnak számot tudásukról.

Az általános iskola 3-8., a gimnázium 9-12. évfolyamán a tanuló kötelező jelleggel részt vesz a 8 és 16 óra között szervezett kóruspróbákon heti két alkalommal, a szakgimnázium 9-12. évfolyamán a tanuló vagy kóruspróbán vagy zenekari próbán.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő programja

A sajátos nevelési igényű, a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő tanulók oktatásáról az iskola fejlesztőpedagógus segítségével gondoskodik.

A szakértői javaslat alapján integrálható sajátos nevelési igényű, beszéd-, mozgássérült tanulók oktatása, integrált oktatása igény szerint utazó gyógypedagógiai szolgáltatás igénybevételével lehetséges.

A sajátos nevelési igényű tanulók ellátása a szakértői bizottság szakvéleménye alapján történik.

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése gyógypedagógiai (fejlesztőpedagógiai) megsegítéssel különleges gondozás (gyógypedagógiai feladatellátás) keretében valósul meg.

1. A súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok hátterében részképességzavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar, az iskolai teljesítmények eléréséhez szükséges pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége vagy a felsoroltak halmozott előfordulása lehetséges. A tünetek, tünetegyüttesek az alapvető eszköztudás (olvasás, írás, számolás) elsajátításában különböző súlyosságú akadályt jelentenek.
2. A fejlesztés alapelvei
 - a) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése fejlesztőpedagógus (gyógypedagógus) közreműködésével történik.
 - b) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók egyéni, kis létszámú csoportban történő fejlesztése.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai 3.1.

Diszlexia, diszgráfia A fejlesztés célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készségének kialakítása,
- fejlessze a kifejezőkészséget, képességet,
- segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében,

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- emlékezet fejlesztése (vizuális, verbális),
- vizuomotoros koordináció gyakorlása (különös tekintettel diszpraxia esetén); a látás, hallás, mozgás (írómozgás, beszédmotorikum is) koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása, újratanítása prevenciós és reedukációs módszerekkel (lassított tempó, homogén gátlás figyelembevétele, problémás betűk újratanítása, differenciálása, szótagolás a szükséges mértékben, vizuális és auditív észlelésre alapozva),
- az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása,

3.2. Diszkalkulia A fejlesztés

célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő matematikai készségek, képességek kialakítása,
- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, gondolkodást,
- segítse a matematikai fogalmak kialakítását,

A fejlesztés feladatai:

- a testséma kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,

- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése, a szerialitás erősítése,- a szám- és műveletfogalom kialakítása manipulatív módon + mat.-i eszközök használatával, képi, vizuális megerősítéssel,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása; az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása,

3.3. A kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar A fejlesztés célja:

- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, koordinációt, beszédet, gondolkodást,
- fejlessze a társakkal való viszonyt, ismertesse az adekvát viselkedési formákat (magatartás- sémákat), szociális elvárásokat,
- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő készségek, képességek kialakítása, fejlesztése, szükség esetén fejlessze a kognitív képességeket, a nyelvi és motoros képességeket,

A fejlesztés feladatai:

- a tanuló viselkedésének (kommunikáció, önbizalom, önérvényesítés, cselekvéses és verbális megnyilvánulások) megismerése, és ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, csoportba való beilleszkedésének segítése,
- sikerélmény biztosítása, a fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel,
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel,

3.4. Tanulási zavar, iskolai készségek fejlődési/kevert zavara, koordinációs zavar A fejlesztés célja:

- a tanuló intellektusának, mindenkori osztályfokának megfelelő készségek, képességek kialakítása, fejlesztése,
- fejlessze a figyelmet, emlékezetet, koordinációt, beszédet, gondolkodást.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri és időrelációk kialakítása,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet (vizuális, verbális), a gondolkodás fejlesztése,
- hanganalízis, akusztikus differenciálás; beszédmegértés, beszédészlelés,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása (különös tekintettel diszpraxia esetén); a látás, hallás, mozgás (írómozgás, beszédmotorikum is) koordinált működtetése, - pszichomotoros fejlesztés,
- tanulási technikák, szokások kialakítása; kompenzáló technikák alkalmazása,
- szükség esetén az olvasás, írás tanítása, újratanítása; ill. az olvasás, írás készségének folyamatos fejlesztése a diszlexiánál, diszgráfiánál (3.1.) leírt módon,
- szükség esetén a szám- és műveletfogalom kialakítása manipulatív módon + mat.-i eszközök használatával, képi, vizuális megerősítéssel (ld. 3.2. pont diszkalkulia).

3.5. A fejlesztés tartalma, elemei, módszerei, eszközei

A 3.1., 3.2, 3.3. és a 3.4. pontban megfogalmazott feladatok megtervezése, megvalósítása a tanulóval készült szakvéleményben foglaltak figyelembe vételével történik, ill. szükség esetén kiegészítve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság által javasolt

tartalmakkal. Vagyis a fent említettek alapján az egyénre szabott feladatok minden tanuló esetében az egyéni fejlesztési tervben fogalmazódnak meg.

A szükséges fejlesztés megállapításakor, a teendők kidolgozásakor a legfőbb szempont a szakértői véleményben foglaltak figyelembevétele.

A fejlesztés általános alapelvei

- a) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése fejlesztőpedagógus / gyógypedagógus közreműködésével.
- b) A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók egyéni, kis létszámú csoportban történő fejlesztése.

A tevékenység céljai és feladatai

- a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása,
- a meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása érdekében,
- a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása,
- a szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása,
- az egyéni sikereket segítő egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A különböző fejlesztési területek, feladatok tanulónkénti lebontása az Egyéni fejlesztési tervekben történik méghozzá a következőkben felsorolt területek közül azok, melyeket a gyermek szakvéleménye tartalmaz (a szakértői véleményében megfogalmazottak figyelembevételével), a tanuló jelen állapotához igazítottan.

Fejlesztendő területek, tartalmak:

Egyensúly fejlesztése: statikus és dinamikus helyzetben a vestibuláris rendszer ingerlése. Nagymozgások fejlesztése, mozgáskontroll fejlesztése az ontogenetikus fejlődésmenetet követve: nagymozgások kezdő- és végpontok figyelem-bevételével, vezényszavakra, számoosság szerint. Vestibuláris, taktilis, kinezteziás percepció fejlesztése a nagymozgásokon keresztül.

Finommotoros koordináció fejlesztése: szem-láb, szem-kar, szem-kéz koordinációjának fejlesztése. Szemfixáció, iránykövetés fejlesztése. Manipulatív tevékenységek, grafomotoros mozgás, ceruza fogás.

Testséma további fejlesztése: megnevezéssel, verbalizálással (gyakorlás, automatizálás). Tér tájékozódás fejlesztése: tér percepció, térbeli viszonyok észlelése, verbalizálása nagymozgáson keresztül; saját testen, térben, síkban; relációs viszonyok; jobb-bal differenciálás.

Idői orientáció fejlesztése: fogalmak definíciójának rögzítése: évszakok, napok, majd hónapok + jeles napok, napirend, ünnepek, események, majd naptárhasználat.

Vizuális percepció, diszkrimináció, figyelem, alak-háttér, alakkonstancia, emlékezet, szeriális emlékezet, Gestalt-látás fejlesztése. Esetleg tükrözések, forgasatok, eltolások.

Verbális diszkrimináció, figyelem és emlékezet (rövid szósorokkal) fejlesztése (szükség esetén különös tekintettel a számemlékezetre). Felsőbb évfolyamokon a verbális emlékezet további fejlesztése értelmetlen szótag és értelmes egyre hosszabbodó szósorok után mondásával; illetve egyéb egyszerű, majd összetett feladatokkal.

Szókincs bővítése: szómagyarázatok, szóalkotások, esetleg szó szerkezetek alkotása, majd beillesztése mondatba.

Rendszeresen végzett mondatalkotási gyakorlatokkal a szóbeli kifejezés fejlesztése.

Auditív percepció, diszkrimináció, figyelem, emlékezet (szeriális) fejlesztése (beszédhangok szeriális észlelése, reprodukciója).

Gondolkodás fejlesztése: analízáló-szintetizáló, analógiás, következtető, ítéletalkotó, elemilógikai, összefüggéseket meglátó, problémamegoldó képességek fejlesztése, mondatok befejezése, majd a megfelelő kötőszavak kiválasztása.

Rendszeres betű-felismerési gyakorlatok, különös tekintettel a tanuló által tévesztett betűkre + Meixner olvasólapok és/vagy Tárnok feladatlap használatával. + Betűről betűre feladatlap gyakorlatai /+ időtartam megfigyelése /.

Két, három betű összeolvasásának gyakorlása; 2+2, 2+3, 3+2, 3+3, 1+2, 2+1 szótagolású, egyre hosszabbodó szavak, illetve szópiramisok, esetleg rövid mondatok olvasásának gyakorlása.

Az olvasástechnika és tempó fejlesztése egyre hosszabbodó szavak szintjén (szópiramisok), rövid mondatokkal, ezeken a tartalom megfigyeltetése (szövegértés), majd kérdő mondatokra válaszadás (szövegértés). Felsőbb évfolyamokon ezen terület egyre bővülő mondatokkal (mondatpiramisok) történő fejlesztése. A tartalom megfigyeltetése hosszabb szövegek esetében: szövegértési feladatok, önálló tanuláshoz szükséges olvasmány-, tananyagfeldolgozás.

Írás, helyesírás: Betűkapcsolások gyakorlása szükség esetén nagyobb vonalközökben; írásmozgás fejlesztése. Időtartam megfigyelése rövid szavakban (2, 3) szótagú szavak, majd – 1-2 betűs szótagokból álló – szavak), analízis-szintézis, szótagolások. Hangzódifferenciálások. Magánhangzók, ezt követően pedig a mássalhangzók időtartamának megfigyelése, jelölése a szavakban. Mondatkezdő nagybetű, mondatvégi írásjelek használata; nyelvtani szabályok rögzítése gyakorlatokkal.

Matematikai készségek fejlesztése:

Számlálások egyesével, tízesével növekvő és csökkenő sorrendben 20-as, 100-as, 1000-es, majd nagyobb számkörben. Mennyiségi relációk: a több-kevesebb fogalmának használata, a különbség megállapítása. Helyi érték fogalmának kialakítása, gyakorlása tevékenységgel, ill. lejegyzéssel.

Az alpműveletek gyakorlása a megfelelő számkörben: analógiák kialakításával, szóbeli és írásbeli alpműveletek gyakorlása, illetve felsőbb évfolyamokon zárójel használatával; pótlások, bontások. A szorzótábla bevésése, bennfoglalás gyakorlása szóban és írásban, előtte pedig a két művelet értelmezése.

Alpműveletek gyakorlása a szöveges feladatokban (adatok felidézése, kérdés felelevenítése, szöveg értelmezése, a megállapított művelet elvégzése, válaszadás).

Matematikai logikai szabályok felismerése: A szabály felismerése és folytatása egy majd több változós számsorozatokban.

Felsőbb évfolyamos tanulókkal a számukra megfelelő tanulási technikák, módszerek kiválasztása, elsajátítása.

A fejlesztés célja, hogy *játékos, a gyermek aktuális állapotához igazodó formában (módszer: prevenció és redukció; funkciófejlesztés, eszköz)*, keretben történjen. Ehhez az intézményünk több változatos eszközt is biztosít: mozgást, testsémát, vizuális észlelést, gondolkodási műveleteket, emlékezetet, matematikai képességeket fejlesztő eszközöket, illetve a részképességek mellett az olvasás, írás tanítását, újratanítását segítő feladatlapokat, könyveket. Ezenkívül minden sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fent említett feladatok kiegészülnek a családdal, osztálytanítókkal, szaktanárokkal, más szakemberekkel való konzultációval, kapcsolattartási formákkal.

A célok és feladatok megvalósításának ütemezése

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók iskolai fejlesztése gyógypedagógiai (fejlesztőpedagógiai) megsegítéssel különleges gondozás (gyógypedagógiai feladatellátás) keretében történik heti 2 alkalommal (illetve a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság által javasolt időtartamban) kis létszámú csoportokban, esetleg egyénileg. Ha a szakértői javaslat a rehabilitációs foglalkozás heti időkeretét is megállapítja a Ktv. 52.§ (6) pontja szerint, akkor ennek megfelelően biztosítjuk a tanuló számára a szükséges fejlesztést.

Visszacsatolás, ellenőrzés

A visszacsatolás, ellenőrzés a fejlesztés során folyamatosan, illetve tanév elején, félévkor és tanév végén felmérésekkel történik. A részképességek, a tanulási képességek felmérése pedagógiai diagnosztikai módszerekkel, pszichológiai vizsgálatokkal (Nebuló program mérései, válogatott mérési anyagok, tesztek), és/vagy a Logopédiai vizsgálatok kézikönyve szerint valósul meg.

A felmérések eredményeiről, a tanuló fejlesztő foglalkozásokon való előmeneteléről tájékozódhatnak a szülők, osztálytanítók, szaktanárok, szükség esetén szülői kérésre más szakemberek.

A NAT alkalmazása

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban meghatározott fejlesztési feladatok és tartalmak megvalósítása általában lehetséges. Az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek, illetve azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama módosulhat. Kiemelten kezelendő az önismeret, a reális önértékelés kialakítása, a kommunikáció fejlesztése.

Az egyéni sajátosságok figyelembevételével:

- lassabb haladási tempó, egyéni haladási ütem,
- hosszabb felkészülési idő,
- egyéni bánásmód,
- differenciált feladatnyújtás, eszközhasználat,
- számonkérés (a sajátosságtól függően szóbeli vagy írásbeli számonkérés előnyben részesítése), értékelés,
- speciális tanulási segédletek, eszközök,
- speciális eljárás, módszer (tárgyi cselekvéses megismerés: manipuláció, képi szint a verbális mellett),
- szociális képességek fejlesztése: tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése, Tantárgyi tartalmak módosulásai:
- beszédészlelés, -érzékelés: szóbeli utasítások megértése; magyarázó, elemző szövegek, ábrák felfogása,
- passzív és aktív szókincsgazdagítás, a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása,
- önismeret erősítése; véleménynyilvánítás, mások véleményének meg-hallgatása,
- információk gyűjtése a fejlettségnek megfelelő forrásanyagokból irányítottan, majd önállóan; szövegértő és -elemző képesség fejlesztése.

A NAT műveltségi területeihez:

Magyar nyelv és irodalom, Élő idegen nyelv

- a fejlettségnek megfelelő olvasmányok, szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegek felfogása,
- irodalmi művek feldolgozása irányítottan, szempontsorról, illetve algoritmussal,
- szövegértő és -elemző képesség fejlesztése,
- eszközszintű íráshasználat elsajátítása egyéni adottságoknak megfelelően,
- nyelvtani ismeretek elsajátításával kapcsolatos gyakorlatok,
- alapvető helyesírási szabályok megismertetése, megerősítése, gyakorlása,
- idegen nyelvi témákban feldolgozott, begyakorolt szavak megértése, értelmezése,
- idegen nyelvi témákban egyszerű kérdések felfogása, megválaszolása, majd a tanult témákban ezek megfogalmazása és megválaszolása egyéni adottságokhoz igazítottan.

Matematika

- a kiválogatás, összehasonlítás, csoportosítás gondolkodási műveleteinek segítségével a matematikai fogalmak, a mennyiségi viszonyok, valamint a mennyiségállandóság fogalmának kialakítása,
- a halmazok számosságának megállapítása, számok viszonyítása, sorba rendezése, helye a számegyenesen, rendszerezése a helyiérték-táblázatban; halmazok bővítése, szűkítése, egyesítése, különbsége,

-

a számolási készség fejlesztése: szóbeli, majd írásbeli műveletek megoldása az egyre bővülő számkörökben; műveleti tulajdonságok, műveletek közötti kapcsolatok ismerete; műveleti jelek bevezetése, alkalmazása,

- geometriai mérések, geometriai alakzatok, tulajdonságaik: tulajdonságaik megfigyelése, megismerése tapasztalati úton,
- gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások tapasztalati úton, egyéni adottságokhoz igazítottan, az ismeretek alkalmazása sok eszközzel való megsegítéssel,
- szerkesztések: a finommotorika, a térlátás, a szem-kéz koordináció fejlesztését igénylő gyakorlatok; a szerkesztéshez szükséges eszközök készségszintű használata; leképezés analógiák segítségével,
- a függvényyszerű gondolkodás kialakítása,
- valószínűség, kombinatorika, statisztika: események megfigyelése (gyakoriságuk), adatok gyűjtése, rendszerezése a közvetlen környezetből, események összehasonlítása, következtetések levonása a valószínűség megállapítására,
- statisztikai adatok értelmezése oszlopos, ill. egyéb diagramról való leolvasással.

Ember és társadalom. Történelem és társadalmi ismeretek

- ismeretszerzés beszélgetésből, tárgyak, képek közvetlen megfigyeléséből,
- a történelem nagy korszakainak, a jellemző társadalmak életének, a magyar nép történelmi múltjának (fontosabb eseményeinek, kiemelkedő személyiségeinek) megismerése,
- a tér és idő kapcsolata; az idő múlása és a korok emberének, társadalmának, környezetének változása; tájékozódás az időszalagon, - történelmi és társadalmi elemzések tanári segítségével.

Ember a természetben. Földünk és környezetünk

- természettudományos tapasztalatok gyűjtése és tulajdonságok megnevezése,
- a térérzet alakítása, megerősítése, viszonyszavak pontos használata,
- tájékozódás a tudományos megismerésről: rendszeres megfigyelés, vizsgálódás, a tapasztalatok megfogalmazása segítségével,
- tájékozódás az élő természetről: az élővilágról szerezhető információk jelentősége, kíváncsiság, érdeklődés felkeltése; a természettudományos ismeretszerzés iránti igény felkeltése, fenntartása (fizikai, kémiai kísérletek, vizsgálódások); természeti, társadalmi, környezeti összefüggések felfedezése, felismerése,
- a tanulási szokások (megfigyelés, vizsgálódás, lejegyzés, feladatmegoldás, értelmezés, irányított ismeretszerzés) kialakítása, megerősítése,
- ismeretek bővítése az életjelenségek körében (növények, állatok),
- ismeretszerzés saját szervezete működéséről, felépítéséről megfigyelések, vizsgálódások, konkrét tapasztalatok segítségével; a gyakoribb betegségek megelőzése, a környezet és az egészség közötti kapcsolat felismerése, az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok hatásainak megismerése, a környezetszennyezés káros következményeinek megértése, szokásrend, viselkedésrend megerősítése,
- önismeret, önelfogadás, egészségmegővő készségének fejlesztése,

- a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése, információk szerzése, kezelése; a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása. Művészetek
- önismeret, önértékelés, énkép fejlesztése,
- képzelet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése,
- az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése,
- a térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, időről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól,
- a kommunikációs képességek fejlesztése szóban, ábrázolásban, befogadásban,
- a finommotorika, a kreativitás, az eszközhasználati készség fejlesztése,
- az érzékszervi tapasztalatszerzés fejlesztése, az érzelmi nevelés,
- a közvetlen érzékszervi tapasztoláson alapuló élményének biztosítása, feldolgozása a környezetben, a lakóhelyen, a műalkotások, a természeti látványok területén,
- változatos technikák alkalmazása az önkifejezésben, az alkotásban, - tapasztalatok gyűjtése a természetes és a mesterséges környezetről,
- művészeti alkotások elemzése, feldolgozása segítséggel.

Informatika

- összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés műveleteinek gyakorlása,
- szabályfelismerés, tervező, rendszerező, döntési képesség fejlesztése, - algoritmikus és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése,
- felismerő, rendszerező képesség, szerialitás, analízis-szintézis fejlesztése,
- a számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére.

Az iskolai közösségi szolgálat megszervezésével kapcsolatos feladatok, szabályok a középiskolában

A középiskola elvégzését közvetlenül követő érettségi vizsgaidőszakban az érettségi vizsgák megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása. Először ezt a 2016. január 1-je után megkezdett érettségi vizsga esetében kell megkövetelni.

Ennek kötelezettsége alól azok a sajátos nevelési igényű tanulók mentesíthetők, akiknek a szakértői bizottság ezt javasolja. A mentesítésről szóló határozatot az intézményvezető állítja ki.

A tanuló választása alapján a közösségi szolgálat állami, önkormányzati, civil, illetve nonprofit szervezetnél, az iskola magánszeméllyel kötött megállapodása alapján magánszeméllynél, illetve a saját intézményben teljesíthető.

A közösségi szolgálat keretei között végzett tevékenységeket az alábbi területeken lehet kifejtetni:

- egészségügyi
- szociális és jótékonyági,
- oktatási,

- kulturális és közösségi,
 - környezet- és természetvédelmi,
 - katasztrófavédelmi,
 - óvodás korú, SNI gyermekekkel, tanulókkal, idős emberekkel közös sport- és szabadidős program,
 - egyes rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerveknél bűn- és balesetmegelőzés.
- A közösségi szolgálat az intézményben meghatározott munkaköri feladatok ellátására nem irányulhat.

A tanuló a közösségi szolgálatot az oktatási intézmény székhelyétől eltérő lakóhelyén is teljesítheti a fent megnevezett keretekben.

Az intézményvezető a közösségi szolgálat megszervezésére iskolai koordinátort jelöl ki, aki a középiskolai intézményvezető-helyettes irányításával, az osztályfőnökökkel együttműködve végzi feladatát:

- feltérképezi az iskola székhelyén levő lehetséges partnereket, ahol a tanulók letölthetik a közösségi szolgálat óráit,
- előkészíti a partnerek és az iskola közötti megállapodások szövegét,
- szülői értekezleten tájékoztatást tart az osztályfőnökökkel együtt a közösségi szolgálatról,
- tájékoztatja a tanulókat a közösségi szolgálat teljesítésének lehetőségeiről, - begyűjti a tanulói jelentkezési lapokat az osztályfőnökök segítségével,
- legalább ötórás előkészítő és záró foglalkozást tart a tanulók részére,
- ellenőrzi a tanulók által vezetett naplók tartalmát,
- az intézményvezető-helyetessel együtt ellenőrzi, hogy az osztályfőnökök elvégezték-e a közösségi szolgálattal kapcsolatos adminisztrációt:
 - a teljesítés bekerül-e a naplóba,
 - törzskönyvbe,
 - bizonyítványba,
- ha a tanuló iskolát vált, az iskolatitkár közreműködésével igazolást készít elő a közösségi szolgálat teljesített óráiról,
- a végzős tanulók esetében az intézményvezető-helyetessel és az osztályfőnökkel együttműködve ellenőrzi az 50 órás közösségi szolgálat meglétét,
- évente beszámolót készít az iskolai közösségi szolgálat teljesítésének hogyanjáról, tapasztalatairól, erről beszámol a tantestület előtt a félévi és tanév végi értekezleten. A tanulók a közösségi szolgálat 50 óráját a 9-11. évfolyamra arányosan elosztva végzik el, ettől az ütemezéstől indokolt esetben (tanulmányi verseny, sportverseny, nyelvvizsga, betegség stb.) el lehet térni. Ilyenkor a tanuló szülője kéri a közösségi szolgálat átütemezését. A 12. évfolyamon az érettségire való tantárgyi felkészülések és a pályaválasztás áll a tanulói tevékenységek központjában.

A közösségi szolgálatban egy órának 60 perc számít.

-

A közösségi szolgálat idejébe nem lehet beszámítani a helyszínre utazás és a helyszínről való hazautazás idejét.

Tanítási napon alkalmanként egy-, legfeljebb háromórás tevékenység végezhető el, tanítási napon kívül egy-, legfeljebb ötórás tevékenység folytatható.

A tanuló a közösségi szolgálattal kapcsolatos tevékenységet nem végezheti 20 óra és 6 óra között.

A 18. életévét be nem töltött tanuló közösségi szolgálati tevékenységének befejezése és másnapi megkezdése között legalább tizennégy óra pihenőidőt kell biztosítani.

A tanuló a közösségi szolgálatra jelentkezési lap kitöltésével jelentkezik, melyben feltünteti a jelentkezés tényén kívül a megvalósítás helyét és idejét, valamint a szülői egyetértő nyilatkozatot.

A tanuló tevékenységéről köteles naplót vezetni, melyben rögzíti, hol, mikor milyen időkeretben milyen tevékenységet végzett. Ugyanitt rögzíti reflexióit, élményeit. A teljesítéseket aláírja a fogadó fél képviselőjével, valamint az osztályfőnökkel.

A közösségi szolgálat teljesítését az osztálynaplóban havonta az osztályfőnök dokumentálja, ugyancsak dokumentálja a törzslapon és a bizonyítványban.

Ha a tanuló bizonyítványában nem szerepel az 50 órás közösségi szolgálat teljesítése, nem adható ki számára az érettségi bizonyítvány.

A közösségi szolgálat adminisztrációjával kapcsolatban az iskolai iratkezelési szabályzat az irányadó

**A KECSKEMÉTI ÉNEK-ZENEI ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM,
SZAKGIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

ALAPFOKÚ ZENEI HELYI TANTERVE/I.

ÉS A

NÉPTÁNC TANSZAK HELYI TANTERVE/I.

TARTALOMJEGYZÉK

Az iskola óraterve	255
Helyi tantervi sajátosságok	258
Helyi tanterv sajátosságok a Kodály Iskolában	265
Tanulóink munkájának értékelése	269
A tanuló szorgalmának értékelése	271
A művészeti alap- és záróvizsga követelményei	272
Az alap és záróvizsga részei	273
Az alap és záróvizsga tartalma	273
Alapvizsga, az írásbeli vizsga tartalma	273
A szóbeli vizsga tartalma	274
A gyakorlati vizsga tartalma	275
Záróvizsga, az írásbeli vizsga tartalma	286
A szóbeli vizsga tartalma	287
A gyakorlati vizsga tartalma	288
A vizsga értékelése	298
Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	300
A magasabb évfolyamra lépés feltételei	301
Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének formái, a tanulók értékelése	301
A hangszerek, a tanszakok ismertetése, az iskola zenekarai	304
A zeneiskolai helyi tanterv/II.....	307

AZ ISKOLA ÓRATERVE
Óraterv 2+10 évfolyamra

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Óraterv 2+ 8 évfolyamra

Tantárgy	Évfolyamok									
	Előképző		Alapfok				Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Óraterv 2+ 6 évfolyamra

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok				Továbbképző	
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Óraterv 1+ 6 évfolyamra

Tantárgy	Évfolyamok
----------	------------

	Előké pző	Alapfok					
	1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2
Összesen:	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: hangszeres és magánének tanszakok (egyéni), elméleti és kamarazenei tanszakok (csoportos). Kötelező tárgy: szolfézs, zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően).

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom. -
gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve gitár, zongora) és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések ("A" és "B" tagozat, 2+10 évfolyamos (hosszú) tanszakok)

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő. Főtárgy:

"A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

"B" tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

"A" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc
- 2-3. évfolyamon 10 perc
- 4. évfolyamtól 15 perc

"B" tagozaton (minimum)

- 1-2. évfolyamon 10 perc
- 3-4. évfolyamon 15 perc
- 5. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

- "A" tagozaton a 4.évfolyam végéig - "B" tagozaton a 10. évfolyam végéig Kötelezően választható tárgy:

- "A" tagozaton az 5-6. évfolyamon elmélet: minimum 1x45 perc

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

- "B" tagozaton elmélet: minimum 1x45 perc gyakorlat: min.1x45 perc (csoportos) vagy min. 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő: egyéni: 2x30 perc

Kamarazene: minimum 1x45 perc. A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően:

2-8 fő, max. 15 fő

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

("A" és "B" tagozat, rövid tanszakok)

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy: "A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

"B" tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje: Hangszeres tanszakon:

"A" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc
- 2. évfolyam 10 perc
- 3. évfolyamtól 15 perc

"B" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyam 10 perc
- 2. évfolyam 15 perc
- 3. évfolyam 20 perc Magánének tanszakon:

- "A" tagozaton minimum 20 perc

- "B" tagozaton minimum 30 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

- "A" tagozaton a 4. évfolyam végéig - "B" tagozaton az utolsó évfolyam végéig Kötelezően választható tárgy:

- "A" tagozaton az 5. évfolyamon elmélet: minimum 1x45 perc Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

- "B" tagozaton

- elmélet: minimum 1x 45 perc

- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos) vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő: 2x30 perc

Kamarazene: minimum 1x45 perc. A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, max. 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x30 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a növendék más művészeti ág (képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet. A más alapfokú művészetoktatási intézményben történő tanulást a szülő - a 8/2000. (V.24.) OM. rendelet értelmében –büntetőjogi felelőssége tudatában szeptember 30-ig köteles bejelenteni a zeneiskola igazgatóságának, a térítési-, illetve tandíj megállapítása, valamint a normatív támogatások igénylése céljából.

HELYI TANTERVI SAJÁTOSSÁGOK

Zongora tanszak Képzési idő:

12 év;

- „**A**” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző, - „**B**” tagozaton: (3) + 9 évfolyam;

Kötelező tárgy:

-
„A-” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „B-” tagozaton: a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton: 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs, gyakorlati: második hangszer, kamarazene.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, kivételesen idősebbek, illetve 6-8 éves fiatalabbak is. Fontos az alkati megfelelés és a gyakorlási lehetőség biztosítása (ha a családban nincs hangszer, az iskola ad - korlátozott - gyakorlási lehetőséget).
- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott - és ahhoz hasonló nehézségű - irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek.

A beszámoló, a vizsgák anyagai

- előkészítő: tanév végén 2 mű;
- 1.osztály: félévkor 2 mű, év végén 3 mű (az egyik lehet négykezes);
- 2. osztály: félévkor 1 etűd, 1 darab, év végén 3 különböző stílusú mű (egyik lehet négykezes);
- 3-6. osztály: félévkor 1 etűd, 1 darab, év végén 3 mű (1 mű J. S. Bach vagy barokk szerzők műve, 1 mű lehet négykezes);
- 7-10. osztály: 3 mű, beosztva a félévi és év végi vizsga között (1 mű lehet négykezes is).

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámoló a tanterv szerint történnek: - 2. osztályban félévkor 3, év végén 3 mű,

- 3-6. osztályban 4-4 mű,
- 7-10. osztályban félévkor 3, év végén 4 mű.

Hegedű tanszak

Képzési idő: 12 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző, - „B-” tagozaton: (3) + 9 évfolyam;

Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „B-” tagozaton a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs, gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, kivételesen idősebbek, illetve 6-8 éves fiatalabbak is. Fontos az alkati megfelelés. Az iskola a tanulók túlnyomó többségének hangszert kölcsönöz.

- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
- Szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek.

A beszámoló, a vizsgák anyagai

- előkészítő: félévkor 2 mű, év végén 2 mű;
- 1-4. osztály: félévkor 2 mű, év végén 4 mű (legalább 1 zongorakíséretes);
- 5. osztály: félévkor 2 mű, év végén 3 mű (1 zongorakíséretes); - 6. osztály: félévkor 2 mű, év végén 2 zongorakíséretes darab; - 7-10. osztály: év végén 1 etűd, 1 zongorakíséretes darab.

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„**B-**” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. **B-** tagozaton a beszámoló a tanterv szerint történik: - 2-5. osztályban félévkor 3, év végén 4 mű,

- 6. osztályban félévkor 3 mű, év végén legalább 2 zongorakíséretes darab, nyilvános hangversenyen előadva.

Brácsa tanszak

Teljes mértékben a tanterv szerint

Gordonka tanszak Képzési idő:

12 év;

- „**A-**” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző, - „**B-**” tagozaton: (3) + 9 évfolyam;

Kötelező tárgy:

- „**A-**” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „**B-**” tagozaton a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „**A-**” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs, gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, kivételesen idősebbek, illetve 6-8 éves fiatalabbak is. Fontos az alkati megfelelés. Az iskola a tanulók túlnyomó többségének hangszerrel kölcsönöz.
- Tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
- Szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek.

A beszámoló, a vizsgák anyagai

- előkészítő: félévkor 2 mű, év végén 2 mű;
- 1-6. osztály: félévkor 1 etűd, 1 darab, év végén 2 etűd, 2 darab;
- 7-10. osztály: félévkor 1 etűd, 1 darab, év végén 2 mű;

-

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámolók a tanterv szerint történnek.

Nagybőgő tanszak

Teljes mértékben a tanterv szerint.

Gitár tanszak

Képzési idő: 12 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző,

- „B-” tagozaton: (3) + 9 évfolyam; Kötelező tárgy:

„A-” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „B-” tagozaton: a 10.

évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

„A-” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,

gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene,

zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- 9-10 éves kortól, feltétel a fizikai megfelelés.

- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.

- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozókön, versenyeken is szerepelnek.

A beszámolók, a vizsgák anyagai

- előkészítő: félévkor 2 mű, év végén 4 mű;

- 1-10. osztály: félévkor 3 mű, év végén 4 mű;

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámolók a tanterv szerint történnek.

Magánének tanszak

Teljes mértékben a tanterv szerint.

Furulya, fuvola tanszak

Képzési idő: 12 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző,

- „B-” tagozaton: furulyánál (4) + 8 évfolyam, fuvolánál (3) + 9 évfolyam; Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „B-” tagozaton a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,

gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene,

zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, kivételesen idősebbek, illetve 6-8 éves fiatalabbak is. Fontos az alkati megfelelés (végleges fogak, száj-, kéz-, testalkat). Az iskola fuvola tanszakon a tanulók túlnyomó többségének hangszert kölcsönöz, furulya tanszakon az alt-, tenor- és basszus hangszerekre terjed ki a kölcsönzés.
- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek. A beszámolók, a vizsgák anyagai
- előkészítő-10. osztály: félévkor 2-3, év végén 3-5 mű, figyelembe véve a tantervekben foglaltakat.

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„**B-**” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. **B-** tagozaton a beszámolók anyaga szám szerint azonos az „**A-**” tagozatával, magasabb követelmények mellett.

Oboa, klarinét, fagott tanszak

Képzési idő: 10 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 4 alapfok + 4 továbbképző, - „B-” tagozaton: (3) + 7 évfolyam; Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig az, -

„B-” tagozaton: a 8. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,

gyakorlati: zongora, második hangszer,

kamarazene,

zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, de idősebbek is. Fontos az alkati megfelelés. Az iskola a tanulók túlnyomó többségének hangszert kölcsönöz.

- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.

- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek. A beszámolók, a vizsgák anyagai

- előképző-4.osztály: félévkor 2-3, év végén 4 mű; - 5-8. osztály: félévkor 2 mű, év végén 3 mű.

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámolók anyaga szám szerint azonos az „A-” tagozatával, magasabb követelmények mellett. Kürt, harsona, tenor-bariton, tuba tanszak

Képzési idő: 10 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 4 alapfok + 4 továbbképző, - „B-” tagozaton: (3) + 7 évfolyam; Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton: szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig, - „B-” tagozaton: a 8. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,

gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, de idősebbek is. Fontos az alkati megfelelés. Az iskola a tanulók túlnyomó többségének hangszert kölcsönöz.

- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.

- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek. A beszámolók, a vizsgák anyagai

- előképző-4.osztály: félévkor 2-4, év végén 3-5 mű;

- 5-8. osztály: félévkor 2-4 mű, év végén 3-4 mű, figyelembe véve a tantervben előírtakat.

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámoltatás teljes mértékben a tantervek alapján történik.

Trombita tanszak Képzési idő:

12 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző, - „B-” tagozaton: (3) + 9 évfolyam;

Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig - „B-” tagozaton a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,
gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene,
zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, de idősebbek, illetve 6-8 éves fiatalabbak is. Fontos az alkati megfelelés. Az iskola a tanulók túlnyomó többségének hangszert kölcsönöz.
- tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
- szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozókön, versenyeken is szerepelnek.

A beszámoló, a vizsgák anyagai

- előképző: félévkor és év végén 2-2 mű;
- 1-10. osztály: félévkor 2, év végén 3 mű, figyelembe véve a tantervben foglaltakat.

A félévi vizsgák tanáronként, az év végiek osztályonként történnek.

„B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámoltatás teljes mértékben a tanterv alapján történik.

Szaxofon tanszak

Teljes mértékben a tanterv szerint

Ütőhangszeres tanszak Képzési

idő: 12 év;

- „A-” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző, - „B-”

tagozaton: (3) + 9 évfolyam; Kötelező tárgy:

- „A-” tagozaton szolfézs (2 x 45 perc/hét) a 4. évfolyam végéig,

- „B-” tagozaton a 10. évfolyam végéig; Kötelezően választható tárgy:

- „A-” tagozaton 5-6. évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, szolfézs,

gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene,

zenekar.

Felvétel, beiskolázás:

- felvehetők elsősorban a szolfézs előképzőt végzett 9-10 éves tanulók, de idősebbek is.
 - tanítandó, elvégzendő anyag a tantervben megadott irodalomból válogatva a követelmények teljesítéséhez szükséges stílusú és mennyiségű anyag, figyelembe véve az egyéni képességeket.
 - szereplések, beszámoltatás: tanévente kötelező egy házihangversenyen fellépni. A legtehetségesebbek tanszaki és iskolai szintű hangversenyeken, továbbá találkozók, versenyeken is szerepelnek. A beszámolók, a vizsgák anyagai
 - előképző-10. osztály: félévkor 2 mű, év végén 2-3 mű, tanév végén lehetőség szerint vizsgahangverseny.
- „B-” tagozatra a szaktanár javaslata alapján a tanszak egyetértésével lehet átosztani a kiemelkedő tehetségű növendékeket. B- tagozaton a beszámoltatás teljes mértékben a tanterv alapján történik.

A szolfézs-, zenetörténet-zeneirodalom-, zeneelmélet-, kamarazene-, zenekar tárgyak esetében irányadók a tantervek. A szolfézs-, zenetörténet-zeneirodalom-, zeneelmélet tárgyaknál tanév végén összefoglaló órák, a kamarazene-, zenekar tárgyaknál vizsgahangverseny

Helyi tanterv sajátosságok a Kodály Iskolában

1. Szervezet, irányítás, ellenőrzés

Mint az összetett intézmény része, illeszkedik a Kodály Iskola egységéhez. A Zeneiskolában dolgozó hangszer-tanárok egy munkaközösséget alkotnak.

2. A tanulók felvétele, értékelése, magasabb évfolyamba lépés:

- Zeneiskolánkba 7 éves kortól 18 éves korig iratkozhatnak be a Kodály Iskola tanulói, illetve azok a tanulók, akik a zeneművészeti szakközépiskolában szeretnének továbbtanulni.
- Még azoknak a tanulóinknak nyitott az iskola, akik itt végezték általános iskolai tanulmányukat, más középiskolában tanulnak tovább és zeneiskolai tanulmányaikat a Kodály Iskolában kívánják folytatni. Szükséges azonban megvizsgálni, hogy e kivételezésre érdemes legyen a tanuló, továbbtanulásuk ne legyen automatikus.
- Elenyésző számban tudnak felvenni más iskolából tanulót. /pl. orgona tanszakra, amely az M. Bodon Pál Zeneiskolában nincs./
- A zeneiskolába jelentkező tanulóink az önkormányzat által engedélyezett óraszám betöltéséig nyernek felvételt.
- Az alkalmassághoz figyelembe vesszük a gyermek tanítójának és ének tanárának javaslatát.
- A helyhiány miatt elutasított tanulók a tanév közben történt személyi változásokkor felvételt nyerhetnek, vagy várniuk kell a következő tanévig.
- A tanulók értékelése évente 2 alkalommal történik. Az I. félév zárása előtt nyilvános vizsgahangversenyen adnak számot tudásukról tanáronként, ahol részt vesz az azonos

szakos kollégák közül legalább három fő. A hangverseny nyitott a kollégák, szülők, vagy bárki közönség előtt.

- A tanév végén zártkörű vizsgát szervezünk, ahol minden azonos szakos tanár jelenléte kötelező.
- A tanulók bemutatkozása szakonként és évfolyamonként történik, a vizsga eredményét jegyzőkönyv rögzíti.

A magasabb évfolyamba lépés feltételei:

Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, erről bizonyítvány kiadása.

Az igazgató engedélyével a zeneiskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményét egy tanévben vagy annál rövidebb időben is teljesítheti a tanuló.

Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel) az igazgató engedélyével osztályát folytathatja.

- Az Oktatási törvény 31 § (2)(3) bekezdése alapján:

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít. A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni.

3. A tanév programjai:

Alkalmazkodnak a Kodály Iskola meghatározott évi rendjéhez.

- tantestületi értekezletek,
- tanítási szünetek,
- évnyitó, évzáró ünnepély, vizsgahangversenyek, vizsgák, - saját munkaterv alapján: un. vegyestanszaki koncertek.

Iskolanap koncert, Mikulás, Farsang, Karácsony alkalmából rendezett hangversenyek, Anyák napi, „házi” hangversenyek tanáronként a tanév végén, részvétel közismereti osztálykoncerteken és ünnepségeken.

- közreműködés városi rendezvényeken /városi és megyei önkormányzati ünnepségeken, kitüntetési alkalmakkor, az Erdei Ferenc Művelődési Központ és más szervezetek, iskolák felkéréseinek teljesítése/.
- Fesztiválokon, versenyeken való részvétel.

4. A szakmai munka

- A Kodály Iskolában 1958 óta folyik az ének-zenei nevelés részeként hangszeres oktatás. Helyi tantervünk a magyar zenei nevelés nemzetközileg is elismert énekes képzés gyakorlatára épül, az emelt szintű ének-zenei nevelés általános és középiskolai struktúrájába illeszkedik.

Tekintettel arra, hogy az alapfokú művészetoktatás „követelmény és tantervi programja szakít a központi-tantervi szabályozás formájával, ehelyett...” speciális helyi tantervünk biztosítja a tanulók fejlődését és a megnyugtató szakmai munkát. (MK. XLII. évfolyam, 19. szám II. kötet, 1998. július 10. Melléklet a 27/1998. VI. 10. MKM rendeletek, Általános rendelkezések)

5. A képzés struktúrája, tantárgyai, óraterve

- Hangszeres tanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, furulya, fuvola, oboa, klarinét, trombita, harsona, tuba, tenorkürt, vadászkürt, ütő, magánének, orgona.
- Kötelező tárgy: - szolfézs – vagyis zenei elmélet ismerete. E tantárgy, vagyis szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet, zeneirodalom együttes műveltségi terület, amelyek tanítása az énekórákon valósul meg.

Tanulóink mindegyike heti 4 órában énekórának nevezett elméleti képzésben vesz részt. Igen jól képzett ének tanáraink országos és nemzetközileg is elismert színvonalon /Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet bemutató iskolája/ tanítják gyermekeinket, az általuk használt ének tantervek kiemelkedő szinten biztosítják a szolfézs-zenei elmélet tanítását, megtanulását.

A szakközépiskolába készülő tanulóinknak előkészítő szolfézs csoportot szervezünk. Az ellenőrzőkbe és a bizonyítványokba az ének osztályzatot írjuk be.

- Kötelezően választható tárgy:

A Kodály Iskola tanulói 3. közismereti osztálytól kezdődően kórusban énekelnek, amely számukra kötelező.

A Kicsinyek Kórusa: 3-4 osztálytól /2 x 45'/

Az 5. osztályos Leánykar: 5. osztályosok /2 x 45'/

Clarus Fiúkórus: 5-8 osztályig /2 x 45'/

Miraculum: 6-8 osztályig/ 2 csoport, összesen 4 x 45'/

Aurin: 9-12 osztályig /2 x 45'/ A hangszertanulás központi finanszírozása a tanulók létszáma alapján történik.

A teljes összegű finanszírozásához előírt heti kötelező 4 foglalkozás felét a hangszeroktatás adja, a másik 2 foglalkozást a kötelező kórusórákon kapják a tanulók.

A kórusokat a zeneiskolai tantárgyfelosztáson tervezzük.

Az elméleti előképzőt a Kodály Iskola ének tanítása biztosítja.

A hangszeres osztályokat az alapfok 1-12 osztályáig szervezzük. A hangszeres tanszakokat az 1. közismereti osztálytól kezdhetik.

6. Óratervek, évfolyamok számai

- Hegedű, gordonka 1 ének + 1 HEK + 10 év (4+6)
- Furulya, fuvola, trombita, ütő, zongora 2 ének + 10 év (4+6)
- Oboa, klarinét, kürt, harsona, tuba, orgona 2 ének + 8 év (4+4)
- Brácsa 1 ének + 6 év (2+4)
- Magánének 1 ének + 6 év (2+4)

Minden tanszakon B tagozatra az alapfokú 2. évfolyamától javasolt irányítani. Korrepetíció: a törvény szerinti előírt percek nem tudjuk biztosítani. Sem a megadott óraszám, sem idő nem teljesíthető a zongoratanárok létszáma miatt.

A jelenlegi helyzet megalkuvás 1-1 zongoratanár vállal fel 1-2-3 vonós vagy fűvós tanszakot, s heti 1-2-3 órában – szinte társadalmi munkában – kíséri a gyereket. A szaktárgyakra lebontott részletes követelményeket az érvényben lévő tantervek tartalmazzák. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1998-ban adta ki, ma is érvényben van.

7. Tehetséggondozás

- Tanulóink megismerése során az arra alkalmas tanulókat felkészítjük szakirányú továbbtanulásra. A zeneművészeti szakközépiskola mint iskolánk része, jelentősen megnövelte a gyerekek továbbtanulási lehetőségét. A művésztanárok jelenléte, kontrollja, segítése előnyt jelent tanárok és tanulók számára.
- A pályára készülő gyerekeknek biztosítjuk a B tagozatot.
- Természetesen nem ennyi csak a B tagozat lehetősége, ha nem készül is pályára, a szaktanár javaslatára az átlagon felül teljesítő, arra érdemes tanulót is B tagozat óraszámával tanítjuk.
- Speciális helyzetünknel fogva átvesszünk más zeneiskolákból igen tehetséges tanítványokat, alkalmanként különleges tehetségeket, akik a zeneművészeti szakközépiskolába kívánnak majd felvételt tenni. /Sajnos ennek az iskolatípusnak nincs előkészítő tagozata, talán a zeneművészeti szakközépiskola helyi tanterme megoldja a hiányosságot/.

Ezeket a gyerekeket a szakközépiskola tanárai tanítják az alapfok 5. 6. osztályában.

A különleges tehetségeknek szüksége lenne magasabb óraszám biztosítása, hiszen a B tagozat 2 x 45' nem elégséges számukra. Legalább 2 x 60 percre lenne szükség, mint a szakközépiskolásoknak, hiszen ők nem ilyen szintű darabokat tanulnak.

8. Személyi feltételek Zeneiskolánkban 20 tanár oktat a választható 16 hangszeres tanszakon. /Két tanszakon – orgona, oboa – szakközépiskolai tanár oktat/.

Lehetőségünk, hogy rugalmasan áttanítsunk akár a szakközépiskolába, akár a szakközépiskolai művésztanárok zeneiskolánkba. Ez a specialitás növeli a szakmai munka minőségét.

9. Tárgyi feltételek

A tanításhoz szükséges termek és hangszerek rendelkezésünkre állnak. A hangszerek karbantartása, pótlása az iskolavezetés állandó figyelmét élvezzi, anyagi lehetőségeinkhez mérten megoldjuk feladatainkat.

Szükség lenne egy hangversenyzongorára, melyet nem a díszteremben helyeznénk el, mert annak állandó zsúfoltsága miatt nehezen tudnak egyes tanárok hangversenyt adni. Céljainknak kisebb helyszín is megfelel.

A fuvola tanszak rendkívüli népszerűsége miatt 2-3 jó minőségű fuvola beszerzése a cél.

Tanulóink munkájának értékelése:

- 5 jeles:** Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg és azokat zeneileg is kiválóan alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.
- 4 jó:** A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.
- 3 közepes:** Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát jól elsajátította, az alapvető mechanizmusbeli nehézségeket leküzdötte, a lényegesebb kérdések megoldásában némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel azokat alkalmazza. Munkáiban kisebb bizonytalanságot mutat, amelyet a tanár segítségével le tud küzdeni.
- 2 elégséges:** Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányossággal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását (hangban, intonációban, stb.) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd, és folyamatosan ellenőrzésre szorul.
- 1 elégtelen:** Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A tanuló szorgalmának értékelése

SZORGALOM	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	HANYAG
1. <u>Tanulmányi munkája</u>	céltudatosan törekvő, odaadó, igényes a tudás megszerzésére	figyelmes törekvő	ingadozó	hanyag, lassító
2. <u>Munkavégzése</u>	kitartó, pontos, megbízható, lankadatlan	rendszeres, többnyire önálló	rendszeretlen, megbízhatatlan, hullámzó, önállótlan	gondatlan
3. <u>Kötelességtudata felkészültsége</u>	kifogástalan, precíz	megfelelő, néha ösztökélni kell	felkészültsége gyakran felületes	felkészültsége állandóan felületes

4. <u>Tanórákon</u>	rendszeres,	előfordul,	ritkán	egyáltalán nem
<u>kívüli</u>	<u>inf.érdeklődő</u>	ösztönzésre		
<u>felhasználása</u>				

A MŰVÉSZETI ALAP- ÉS ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI

AZ ALAP- ÉS ZÁRÓVIZSGA RÉSZEI

ALAPVIZSGA

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgát tevő - a „B” tagozatosok, illetve az elméleti tanszacosok kivételével - szabadon választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. Elméleti tanszacosok számára mindhárom vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát mindenkinek kell tennie. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

- szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom maximum 40 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

- szolfézs maximum 20 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama:

- főtárgy maximum 25 perc

- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek
megfelelően) maximum 15 perc

ZÁRÓVIZSGA

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az záróvizsgát tevő - a „B” tagozatosok, illetve az elméleti tanszacosok kivételével - szabadon választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. Elméleti tanszacosok számára mindhárom vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát mindenkinek kell tennie. Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama:

- szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom maximum 40 perc A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama:

- szolfézs maximum 25 perc

A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama: -

főtárgy maximum 30 perc

- zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően) maximum 20 perc.

AZ ALAP- ÉS ZÁRÓVIZSGA TARTALMA

ALAPVIZSGA

Az írásbeli vizsga tartalma:

„A” tagozat

- diktálás, elemzés
- egy magyar népdal lejegyzése és elemzése (a népdal: négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus - 2/4 vagy 4/4 -, szinkópa, nyújtott és éles ritmus előfordulhat); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal tizenkétszer hangozhat el; az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése, és elemzése (2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, ill. könnyebb alliterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény); előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, két szólamban tizenkétszer hangozhat el; az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés, stb.)
- egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése (a népdal: négysoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus - 2/4 vagy 4/4 -, szinkópa, nyújtott és éles ritmus előfordulhat; előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal tizenkétszer hangozhat el; a befejezéshez meg kell adni a szöveget; periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése, (2/4, 3/4 vagy 4/4-es lüktetésű, nem moduláló, lehetőleg a-av felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, ill. könnyebb alliterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény); előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- egy magyar népdal lejegyzése szöveggel, és elemzése (a népdal: négysoros, 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők
- periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal (metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8, ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig; lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések; az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is); előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

- hangközmenet lejegyzése: kb. 10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint); diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt; a hangközlánc hatszor hangzik el, folyamatosan játszva

- hangzatelejegyzés: kb. 10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy kb. 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításaik, valamint domináns szeptim); diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t; a harmóniasor hatszor hangzik el, folyamatosan játszva, egyes akkordok esetén mindegyik kétszer
- egy magyar népdal lejegyzése szöveggel, és elemzése (a népdal négysoros, közepesen nehéz); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők
- periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal (metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8, ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig; az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket); előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el. Szolfézs főtanszak
- hangközmenet lejegyzése: kb. 10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel; diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt; a hangközlánc háromszor hangzik el, folyamatosan játszva
- hangzatelejegyzés: kb. 10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy kb. 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt; diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t; a harmóniasor hatszor hangzik el, folyamatosan játszva, egyes akkordok esetén mindegyik kétszer
- egy magyar népdal lejegyzése szöveggel, és elemzése (közepesen nehéz, enyhén díszített); előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot; a népdal nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők
- periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése (metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések, moduláció is); előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el. A szóbeli vizsga tartalma Szolfézs főtanszak
- egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is;
- „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva; a vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját;
- a tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel; kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

- egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is;
- „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit;
- a tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel; kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanterv

- egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is;
- „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) - ezek közül hármat kotta nélkül - saját kíséréssel előadva; a vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját;
- a tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel; kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

-

egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán - vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén);

- két mű vagy tétel-pár, amelyből az egyik lehet kamaramű (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét -a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén);
- két tétel vagy előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű (Telemann: C-dúr szonáta, Verscini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; kamaraművek: Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén);
- 1 barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, népszerű előadási darabok nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 2 különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok I/1-4. nehézségi szintjén);
- 1 barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén);
- 1 karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab vagy technikai jellegű mű (Sellner: Etűdök, Snieczkovsky: Etűdök I., Hinke: Skálaetűdök, Wiedemann: 45 etűd nehézségi szintjén);
- 2 előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, (Albinoni: B-dúr concerto III. tétel, Geminiani: e-moll szonáta: I-IV. t., Sosztakovics: Románc nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Wiedemann: 45 etűd, Pietzsch: Schule für die Oboe, Braun: 18 caprice);
- 2 előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű is, pl. egy barokk mű lassú és gyors tétele, vagy egy barokk tétel és egy karakterdarab (Corelli: Barbirolli: F-dúr concerto, Händel: Ária és Rondinella, Telemann: c-moll szonáta, Albinoni: B-dúr concerto: II-III. t., Cimarosa: Oboaverseny III-IV. tétel, Head: Gavotte, Presto, Elégikus tánc, Lawson: Honeysuckle Reg, Vivaldi: C-dúr oboaverseny – kis C-dúr P.V. 44-F. VII. no. 4/I. t. nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- 2 különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 13., 28. nehézségi szintjén);
- 2 különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is :
(Dancs: Románc (Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 39.), Weber: Sonatina (Perényi Éva-Perényi Péter: Repertoár 44), Haydn: Szent Antal korál (200 év klarinétmuzsikája)Barokk és klasszika, Mozart: Románc (Klarinétmuzsika 10.), Weber: Vadászchorus (Kis előadási darabok 19) nehézségi szintjén; kamaraművek: Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György-Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74. nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 2 különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén);
- 2 különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is
(Baermann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinétra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György-Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- 1 etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17770) 50., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14371) 158., 178., 182., 24 könnyű etűd (M. Mule, A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 Studies (J. v. Beekum, Harmonia, HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Ländler (in Esz);
- 2, különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19 664), B. Marcello: Adagio (Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancs: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek - Kraszna L. EMB 14 251), Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136);

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű. Egy kíséretes vagy szólómű lehetőleg kotta nélkül játszandó.

„B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

-

2 különböző karakterű etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., Szaxofon ABC II. (Perényi, EMB Z 14 299) 99., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J. v. Beekum: 35 Studies (Harmonia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 8.;

- 2 különböző stílusú és karakterű, az alábbi példákhoz megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (pl. egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell): G. Fr. Händel: Sicilienne et Gigue (A. Leduc AL 20 834), G. Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5-6 Muzika 14 103), F. Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), RimszkijKorsakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl. Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A. Leduc AL 19 555), E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714);

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű. pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FAGOTT

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet III. fejezet 23. G-dúr, IV. fejezet 1. C-dúr, 2. F-dúr nehézségi szintjén);
- 2-3 előadási darab, amelyből az egyik lehet kamaramű egyik tétele (Beethoven: Kontratánc/G-dúr, L. Fischer: Pincemester dala, Grecsanyinov: Tréfacsináló nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Weissenborn: Fagottetűdök kezdőknek op. 8/1. kötet IV. fejezet 2. F-dúr, op. 8/2. kötet 14. F-dúr, 15. d-moll, Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat 1., 4. nehézségi szintjén);
- 2-3 különböző karakterű darab vagy tétel-pár, az egyik lehet kamaramű tétel (Farkas F.: Népdalszonatina I-II. tétel, Telemann: F-dúr szonáta, Wiessendorf: Téma és variációk nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- 1 kantiléna kotta nélkül (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/31., II/47., II/52., II/73. nehézségi szintjén);

- 2 különböző karakterű etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/9., II/15., II/16., II/37., II/42., II/68., II/90. nehézségi szintjén); az egyik etűd helyett kamaramű játszható (Tarjáni Ferenc: Muzsikáljunk c. gyűjteményéből G. F. Händel: Sándor-ünnep nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab (J. Mattheson: Ária, A. J. Varlamov: Orosz népdal, J. A. Hasse: Két tánc, G. F. Händel: Bourrée, Mező: Tánc, Schubert: A tavaszhoz nehézségi szintjén); Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 skála különböző képletekkel, a meglévő hangterjedelemben;
- 1 kantiléna kotta nélkül (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/116., II/142., II/155. nehézségi szintjén);

-

2 etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/119., II/150., II/167., II/209. nehézségi szintjén; az egyik etűd helyett kamaramű játszható);

- 1 előadási darab (Beethoven: Románc, Loeillet: Szonáta, Skroup: B-dúr koncert, Frehse: Andante, Székely: Szonatina II-III. tétel nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- 1 másfél oktávos skála első képlete;
- 1 etűd (nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercise 1-21., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák);
- 1 előadási darab (nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornynos: Szonatina);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 másfél oktávos skála öt képlettel;
- 1 etűd (nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola - ritmustanulmányok, díszítés- és trilla-előkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák);
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele (nehézségi szint: Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta);
- 1 az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (nehézségi szint: Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- 1 dúr hangsor másfél oktávon keresztül, a hozzátartozó hármashangzat-felbontással;
- 1 etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./151., 158., 247., Steiner: Harsona-ABC 16/2. Andante, 17/1. Andantino, 18/2. Allegretto, 19/2. Allegretto nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab (Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal (20.), L. Mozart: Trombitaszó (22.), Anonymus: Hornpipe (24.), H. Purcell: Induló (26.), Corelli: Gavotte (28.), Rimsky-Korsakov: Mazurka (35.), vagy hasonló nehézségű előadási darabok);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, futóskála, futóskála oktávzárással);
- 1 etűd (Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola I./136., 137., Ujfalusi-Pehl-Perlaki: Harsonaiskola II./217., 300., 352., Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I./4. Poco Allegro, 6. Allegro, 12. Allegretto nehézségi szintjén); - 1 előadási darab

-

(Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett (27.), Nagy Olivér: Chorea Hungarica (31.), G. Giordani: Arietta (33.), G. B.

Pergolesi: Aria (34.), Bogár István: 4 bagatell (36.); Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok);

Az előadási darabok egyikét - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- 1 másfél oktávos skála első képlete;

1 etűd (nehézségi szint: Varasdy - Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola II. 51-116.);

- 1 előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal (20.), L. Mozart: Trombitaszó (22.), Anonymus: Hornpipe (24.), H. Purcell: Induló (26.), Corelli: Gavotte (28.), Rimsky-Korsakov: Mazurka (35.), vagy hasonló nehézségű előadási darabok);

„B” tagozat

- 1 másfél oktávos skála három képlettel;

- 1 etűd (nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (51-116.) Clodomir: Etűdök III.)

- 1 előadási darab (Dr. Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett (27.), Nagy Olivér: Chorea Hungarica (31.), G. Giordani: Arietta (33.), G. B. Pergolesi: Aria (34.), Bogár István: 4 bagatell (36.); Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok);

BARITON

„A” tagozat

- 1 másfél oktávos skála első képlete;

- 1 etűd (nehézségi szint: Steiner: Bariton-ABC 56-66; Perényi: 347 etűd harsonára 100-115);

- 1 előadási darab (Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből F. Schubert: Bölcsődal (20.), L. Mozart: Trombitaszó (22.), Anonymus: Hornpipe (24.), H. Purcell: Induló (26.), Corelli: Gavotte (28.), Rimsky-Korsakov: Mazurka (35.), vagy hasonló nehézségű előadási darabok);

- 1 periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 másfél oktávos skála három képlettel;

- 1 etűd (nehézségi szint: Steiner: Bariton-ABC 70 - 86; Perényi: 347 etűd harsonára 130-137);

- 1 előadási darab (Ujfalusi-Steiner: Előadási darabok rézfúvósokra c. gyűjteményből J. S. Bach: Menüett (27.), Nagy Olivér: Chorea Hungarica (31.), G. Giordani: Arietta (33.), G. B. Pergolesi: Aria (34.), Bogár István: 4 bagatell (36.); Harsona-ABC 69. o. Hasse: Két tánc, Marcello szonátatételek, vagy hasonló nehézségű előadási darabok); - 1 periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

TUBA

-

„A” tagozat

- 1 skála (legalább három variációval);
- 1 gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab Gedeon: Tubaiskola I. kötet 172., 183., 187., 192., gyakorlatainak nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab (F. Schubert: Bölcsődal - 169. gy., H. Purcell: Rigaudon - 166. gy. nehézségi szintjén);

Az előadási darabot - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 skála (dúr és moll változata, legalább három variációval);
- 1 gyakorlat (Kietzer: I. kötet, Sára: Tubaiskola, Jakab G.: Tubaiskola I. kötet 161., 163., 179., 186. gyakorlatainak nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab (J. Brahms: Bölcsődal - 176. gy., H. Purcell: Rigaudon - 166. gy. nehézségi szintjén);

Az előadási darabot - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

ÜTŐHANGSZEREK

„A” tagozat

- 2 kisdobgyakorlat (nehézségi szint: Knauer: Kisdobiskola 10., 16., 18., 29., 36., II. rész 11., 17., 27.; Keune: Kisdobiskola 48., 69., 127., 145., 173.);
- 1 dallamhangszeres mű (nehézségi szint: Vivaldi: Largo; Bononcini: Allegro; Haydn: Szerenád);
- 1 kamaramű (nehézségi szint: Krell-Holzmann: Cake Walk Parade; Camidge: Sonatina; Gebauer: Duó; Pleyel: Menuetto; Larson: Mexikói szvit; Zempléni L.: Párok; Váray L.: Gukhe/low drums szólam; Jack McKenzie: Három tánc, Bartók Béla: Gyermekeknek 1., 2., 3., Mikrokozmosz);
- 1 periódusnyi könnyebb zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 2 kisdobgyakorlat (nehézségi szint: Knauer: Kisdobiskola 19., 20., 22., 24. (4/8), 31., 37., II. rész 2., 5., 14.; Keune: Kisdobiskola 67., 75., 108., 150., 153., 146.);
- 1 skála hármashangzat-felbontással;
- 1 dallamhangszeres mű (nehézségi szint: Bach: h-moll szvit/1 tétel; Hacsaturján: Rózsálányok tánca; Rameau: Gavotte; Händel: a-moll menüett HWV 602, 603);
- 1 kamaramű (nehézségi szint: J. S. Bach: Kétszólamú invenciók, Zempléni L.: Üzenetek - Hét SMS tanulmány dobokra/1 tétel; Váray L.: Gukhe/high drum szólam; Balázs O.: Nyolc trió 5., 6.);
- 1 periódusnyi zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

-

- 1 etűd (nehézségi szint: Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V-VII. kötet, Carcassi: 25 Etűd op. 60, No. 3., 4., 7., 10., Giuliani: Etűdök gitárra op. 100 No. 13., 15., Leo Brouwer: 10 etűd No. 1., 5., 6., 7., Carcassi: Capriccio, Legnani: Capriccio,
- 3 különböző stílusú előadási darab, Dowland: Táncok és Fantáziák, Mertz: Magyar honi virágok 1.,2., Milan: Pavane-ok, Villa-Lobos: I. IV. prelude, J.S.Bach-Szendrey-Karper: 20 könnyű darab, de Vissee szvit táncjáték, Mosóczi: IV-V kötetből klasszikus szerzők darabjai, vagy spanyol és latin amerikai romantikus szerzők darabjai: F. Tárrega: Lágrima Mazurka, Polka, Antonio Lauro: Vals Venezolano No. 2.; vagy XX. századi darabok Farkas Ferenc: Bartók-Szendrey);

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd (nehézségi szint: Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 No. 13., 18., 19.; Legnani: Capricciók, Giuliani: Etűdök gitárra op. 48 No. 19., op. 100 No. 13., 15.; F. Sor: op. 31 No. 18., 23.; Leo Brouwer: 10 Etűd No. 9., 10.);
- 3 különböző stílusú előadási darab (nehézségi szint: Francesco da Milano: 14 Fantasie; Luys Milan: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée: d-moll szvit; J. S. Bach: d-moll prelúdium; klasszikus és romantikus darabok: Mertz: Magyar honi virágok: 3,4,5, Tárrega darabok vagy spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai: Antonio Lauro: Vals Venezolano No. 2., 3); XX. századi darabok: Bartók-Szembrey, Farkas Ferenc, Sári J., Huzella, Villa-L., Choros- Mazurka, Prelűdök nehézségi szintjén,

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

- A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű. Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13,

15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).

- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C op. 36 No.3., Haydn: D Hob. XVI/4, Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén,).
- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Tánccok, Keringők nehézségi szintjén);
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektánccok 5-10 nehézségi szintjén).

A 3 mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen. A darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 4 különböző stílusú darab: barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvittétel (J. S. Bach: 18 kis prelúdium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C-dúr, a-moll, F-dúr nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén)
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a-moll, h-moll, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 Népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén); A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab. Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A” tagozat

- 1 etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études spéciales op. 36. I/2., 8., 9. nehézségi szintjén);
- 2 különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trio, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk - sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 2 különböző technikai követelményt tartalmazó etűd: a játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études spéciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén); karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén);
- 1 előadási darab, vagy barokk szonáta tételpár (lassú–gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc, Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén);

- 1 koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll koncert I. tétel, Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concertsolo op. 77 no. 2, 3, Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

BRÁCSA

„A” tagozat

2 különböző stílusú zongorakíséretes előadási darab: vagy egy versenymű és egy szonáta saroktétéle (barokk szonáta esetén két tétel), vagy egy előadási darab és egy kamaramű (*versenyművek*: Händel: h-moll brácsaverseny I. tétel, Telemann: G-dúr brácsaverseny I-II. tétel, vagy III-IV. tétel, Chr. Bach: c- moll brácsaverseny I. vagy III. tétel; *előadási darabok*: Brácsamuzsika I-III. - EMB; Frescobaldi: Toccata, Wieniawski: Álmodozás; *szonáták*: Bonporti: Due invenzioni; *kamaraművek*: M. Haydn: Szonáták, Bartók: 44 duó - W. Primrose nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 háromtávos (mélyebb fekvésekből induló) hangsor, akkordfelbontásokkal;
- 2 különböző technikai jellegű etűd (Dancla: Etűdök op. 68; Mazas: Etűdök op. 36 I-II. kötet; Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II-III. kötet; Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37; Kaiser: 36 etűd op. 20. III. kötet nehézségi szintjén);
- 1 brácsaverseny-saroktétel (Händel: h-moll brácsaverseny III. tétel, Vanhal: C-dúr brácsaverseny, Zelter: Esz-dúr brácsaverseny nehézségi szintjén);
- 1 zongorakíséretes darab vagy 1 szonátatétel, vagy 2 barokk szonátatétel (nehézségi szint: Brácsamuzsika I-III. - EMB, Csajkovszkij: Melódia, Marcello: F-dúr szonáta, Corelli: Szonáták - Nagy S.);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

„A” tagozat

- 1 etűd (Somló: Tanulmányok gordonkára, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I. - Schott/1., 2., 3., 4., 11.; Lee: 40 melodikus etűd op. 31, op. 131 - PWM/1., 5., 13. nehézségi szintjén);
- 2 különböző karakterű előadási darab (Mező: 4 magyar népdal, Beethoven: Menüett, Mattheson: Ária, G. Marie: La Cinquantain, Beethoven: Szonatina, Dvořák: Melódia nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 2 különböző technikai követelményt támasztó etűd: a játék mozgékonyságának felmérésére, kantilénás etűd a zenei kifejezés felmérésére, (nehézségi szint: Dotzauer: Etűdök I-II. - Klingenberg, Lee: 40 melodikus etűd op. 31/I-II. - Schott 967, Lee: 40 etűd op. 31 és op. 131-ből - PWM, Kummer Melodikus etűdök op. 57 - Peters);
- 2 különböző karakterű előadási darab (nehézségi szint: Popper: Gavotte, Mazurka, SaintSaëns: A hattyú), vagy barokk szonáta-tételpár (lassú, gyors) (nehézségi szint: Marcello:

emoll szonáta I-II. tétel, Marcello: G-dúr szonáta III-IV. tétel, de Fesch: C-dúr szonáta, dmoll szonáta, Vivaldi: e-moll szonáta I-II. tétel, Vivaldi: a-moll szonáta I-II. tétel), vagy egy koncerttétel (nehézségi szint: Klengel: C-dúr Concertino);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

NAGYBŐGŐ

„A” tagozat

- 1 skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon;
- 1 etűd (nehézségi szint: Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből 47. old. 21. d-moll etűd, 76. old. 20. G-dúr etűd; Fr. Simandl: 30 etűdből 3. B-dúr etűd, 8. g-moll etűd, 17. e-moll etűd); preklasszikus szonáta 2 - lassú és gyors - tétele (nehézségi szint: B. Marcello: e-moll, a-moll szonáta, Galliar: e-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr szonáta);
- 1 előadási darab (nehézségi szint: Bach: Arioso, Magyar szerzők művei gordonra és zongorára I-II. kötet, A. Rubinstein: Melódia);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 skála, hármashangzat-felbontással, 2 oktávon;
- 2 különböző technikai követelményt támazstó etűd: a játék mozgékonyágának felmérésére, kantilénás etűd a zenei kifejezés felmérésére, (nehézségi szint: Montag L.: Nagybőgőiskola II. kötetből 129. old. 2. e-moll etűd, III/B kötetből 32. old. 29. B-dúr etűd; E. Storch: 32 etűdből 3. e-moll etűd, 7. a-moll etűd; Fr. Simandl: 10 etűdből: 4. b-moll etűd, 10. d-moll etűd);
- preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 1 tétele (nehézségi szint: W. de Fesch: d-moll szonáta, B. Marcello: 6 szonáta, Ariosti: Szonáta; W. Pichl: Koncert, Capuzzi: Koncert, A. Vivaldi: a-moll koncert);
- 1 előadási darab (nehézségi szint: Bach: Air, Arioso, Sosztakovics: Adagio, Farkas F.: Népdalszonatina, Magyar szerzők művei gordonra és zongorára I-II. kötet, A. Rubinstein: Melódia);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A” tagozat

- 1 népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár-Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén);
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén);
- 1 romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókedv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén); A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- 1 dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (nehézségi szint: Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne...);
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (nehézségi szint: Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai);
- 1 romantikus dal (nehézségi szint: Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai);
- 1 XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok);

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

ZENETÖRTÉNET - ZENEIRODALOM

- Zenei korszakok sorrendje (tudja felsorolni), a barokk korszak ideje, általános jellemzése röviden és zenei jellegzetességei.
- Barokk zeneszerzők felsorolása, vokális és hangszeres műfajai (felsorolás). Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben: a./ concerto és concerto grosso, b./ szvit, (táncok, táncpárok), c./ fuga. Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két - a tanuló által ismert, meghallgatott - mű bemutatása. (Pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: A négy évszak, Bach: A fuga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj (kantáta) jellemzése (Bach kantátái, kantáták tételei).

A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőinek felsorolása. A bécsi klasszika korszakának jellemzése (a barokkal összehasonlítva), a klasszikus zene általános jellemzése. Műfajok és jellemző formák (szonátaforma részei, hangszerek). Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei. A szimfónia tételei, Haydn szimfóniái (3 korszakból konkrét példák). Mik a vonósnégyes hangszerei? W. A. Mozart művei (híresebbek felsorolása, 5 féle rá jellemző műfajban). Egy konkrét zongoraszonáta bemutatása, tételei (forma, hangszer, tempó). Mozart: Requiem körülményei, tételei, ismertetése, Köchel-jegyzék.

ZÁRÓVIZSGA

Az írásbeli vizsga tartalma:

„A” tagozat

- diktálás, elemzés
- egyszólamú barokk, vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése; az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, két szólamban nyolcszor hangozhat el; az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia stb.);
- egyszólamú barokk, vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán, hatszor hangzik el.

Szolfézs főtanszak

- egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése ; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el;
- periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése; az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

- egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése ; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el;
- periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése ; az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanterv

- kétszólamú barokk idézet lejegyzése; az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne; előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.
- egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése; az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat; előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot; az idézet zongorán, nyolcszor hangozhat el.

A szóbeli vizsga tartalma

„A” tagozat

periódus terjedelmű dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt;

- „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit;

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- periódus terjedelmű dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne;
- „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva; a vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját; Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

- periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne;
- „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit;

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- periódusnyi dallam lapról éneklése - rövid átnézés után - szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat;
- „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a 20. századig) - ezek közül három kotta nélkül - saját kísérettel előadva; a vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját; Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A gyakorlati vizsga tartalma

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- 1 technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggen: Etűdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Der Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén);
- 1 teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab (Brüggen: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén);
- 1 teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén); Az előadási darabok legalább egyikét- a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetűdök III. kötet, vagy Köhler: Etűdök op. 33 no. II kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén);
- 1 barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén);
- 1 karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből, ill. azok nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén);
- 1 barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén);
- 1 XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

OBOA

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Ferling: 48 etűd, Nazarov: 27 etűd oboára, Lamotte: 18 etűd, Schmidt: I-II., Luft: 24 etűd oboára, Kerényi Sándor: 22 etűd oboára nehézségi szintjén);
 - 1 barokk szonáta, vagy koncert-tételpár, vagy 1 karakterdarab, vagy 1 kamarazenei mű;
- Javasolt előadási darabok: Donizetti: Szonáta, Telemann: a-moll szonáta, Telemann: g-moll szonáta, Vivaldi: d-moll concerto, Vivaldi: a-moll concerto, Marcello: d-moll concerto, Bartók:

Három csíkmegyei népdal, Gaál: Szonatina, Rösler-Rosetti: F-dúr concerto I., Nielsen: Román és Humoreszk, Glinka: Ária és Rondó, Cimarosa: c-moll oboaverseny I-II. Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

A javasolt vizsgaanyag megegyezik az „A” tagozat anyagával, kiegészítve a következőkkel: Ferling: 18 gyakorlat, Paessler: 6 capriccio, Schumann: 3 román, Bellini: Concertino, Dubois: Középkori ballada, Bozza: Conte pastorale, Haydn: C-dúr oboaverseny, Webber: Concertino, Hummel: Bevezetés, Téma és variációk, Ránki: Don Quijote y Dulcinea,

Händel: c-moll szonáta, Händel: g-moll szonáta, Hindemith: Szonáta.

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- 2 etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
- 2 különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (nehézségi szint: Wagner: Adagio, Barat: Szlovák dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csíkmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranzer: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéra és zongorára);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 2 etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén);
- 2 különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (nehézségi szint: Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csördögölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók III., Pranzer: 3 duó concertante);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

SZAXOFON

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

- 1 szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat-felbontással, tercmenettel, domináns-, ill. szűkített szeptimfelbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül;
- 1 etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű az itt felsorolt, ill. a szakközépiskola tantervében 2. évfolyamtól szereplő kötetekből; vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Easy Classical Studies (J. Harle, Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; 222 etűd (Perényi É.-P., EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster-Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15.; J. v. Beekum: 35 Studies (Harmonia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 13-tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé:

- 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20 402) bármely azonos hangnemű lassúgyors gyakorlatpár;
- 2 különböző stílusú és karakterű, az alábbi példáknak megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, legalább az egyik kotta nélkül: A. Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20 835); G. Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20 828); J. S. Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19 511); J. S. Bach: Esz-dúr szonáta (Hresztomatyija 5-6. Muzika 14 103 v. G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Rondo op. 63. (Perényi: Szax. ABC II/84 EMB 14 299); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.); A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22 177); E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19 714); M. Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade); lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát;
 - rövid zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.
- Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű. Egy kíséretes vagy szólómű minden esetben kívülről játszandó. „B” tagozat

Klasszikus irányban tovább tanulni szándékozók számára a vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

- 2 dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzatfelbontással, tercmennel, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül;
- 2 különböző karakterű, a 6. évfolyam szintjének megfelelő etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű a felsorolt kötetekből, vagy az alábbi példákhoz hasonló nehézségű, tetszőleges egyéb gyakorlat: Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402) 19-től; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403) 9-től; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) egy azonos hangnemű lassú-gyors gyakorlatpár; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát;
- 2 különböző stílusú és karakterű, az alábbi példákhoz megfelelő nehézségi szintű kíséretes előadási darab, kotta nélkül (ajánlott pl. egy barokk szonáta vagy versenymű lassú-gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű): J. S. Bach: Szonáta (A. Leduc AL 20 831); G. Fr. Händel: 2. szonáta (A. Leduc AL 20 829); G. Fr. Händel: 6. szonáta (A. Leduc AL 20 830); A. Vivaldi: Concerto op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R. Schumann: Fantáziadarab (G. Schirmer 45 722); J. B. Singelée: Fantasie brillante (H. Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 259 H.L.); E. Bozza: Scaramouche (A. Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A. Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon-Trade) bármely darab; lásd még a szakközépiskolai tanterv 11-13. évfolyam anyagát;
- zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

Játszható a két kíséretes darab helyett egy kíséretes darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes és egy kamaramű. Minden esetben összesen két vizsgadarab kívülről játszandó: pl. egy kíséretes előadási darab és egy szólómű, vagy egy kíséretes darab és egy etűd.

FAGOTT

„A” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú gyakorlat, Weissenborn: 2. kötet, Mozart: Könnyű triók KV. 240, 252 - oboa, fagott, zongora, Telemann: Kánonszonáták, Debussy: A kis néger - fúvósötös - nehézségi szintjén);
- 2-3 előadási darab, amelyből lehet egy kamaramű, versenymű vagy szonáta tétel-pár (Pécsi J.: Dörmögő Dömötör, Vivaldi: d-moll fagottverseny II-III. tétel, Milde: Andante, Tarantella nehézségi szintjén);

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- 1 etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Neukirchner: 23 középfokú etűd, Weissenborn: Fagottiskola II. kötet, Jacobi: Hat középfokú gyakorlat nehézségi szintjén);
- 1 szonáta, vagy versenymű tétel-pár (Vivaldi: d-moll fagottverseny, Marcello: e-moll szonáta, Telemann: f-moll szonáta nehézségi szintjén);
- 1 kamaradarab vagy kamaramű (Miroshnikov: Scherzo, M. Read: 3 fantasztikus darab, Telemann: Kánonszonáták, Vivaldi: G-dúr kettősverseny - oboa-fagott, Farkas F.: Régi magyar táncok - fúvósötös nehézségi szintjén)

Az előadási darabok legalább egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KÜRT

„A” tagozat

- 1 kantiléna transzponálása Esz-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/110., II/161., II/203. nehézségi szintjén);
- 2 különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, ill. versenymű, vagy szonáta lassú és gyors tétele kotta nélkül; az egyik előadási darab helyett kamaramű játszható; (Schubert: Szerenád, Telemann: Allegretto, Mozart: D-dúr kürtverseny, Händel: Ária, Skroup: B-dúr koncert, Csajkovszkij: Édes álom, Glinka: Északi fény, Martini: Gavotte, Székely: Szonatina, Szervánszky: Kis szvit nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- transzponálás Esz-, vagy D-kürtben (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/136., II/187. nehézségi szintjén);
- 1 etűd (Szilágyi-Kökényessy: Kürtiskola II/182., II/193., II/210. nehézségi szintjén);
- 1 kamaramű (Mozart-kürtduók, Haydn: Divertimento, Farkas F.: Régi magyar táncok fűvósötös - nehézségi szintjén);
- 1 előadási darab, vagy 2 különböző karakterű tétel zongorakísérettel (ajánlott előadási darabok a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tanterv 8-10. oldalán, valamint Bogár: Változó felhők, Zempléni: Rapszódia);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- 1 másfél oktávós skála öt képlettel;
- 1 etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén);
- 2 különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (nehézségi szint/előadási darabok: Albinoni: Esz- dūr, g-moll, C-dūr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 dūr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel;
- 2 etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén);
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele (nehézségi szint: Albinoni: Esz-dūr, g-moll, C-dūr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dūr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto);
- 1 más stílusú előadási darab (nehézségi szint: Bozza: Capricco,);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

HARSONA

„A” tagozat

- 1 etűd (Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 14. Andante, 16. Allegretto leggiero, 17. Allegro moderato, 18. Allegro moderato, 19. Andante, 20. Andante con moto, 27. Allegretto, 28. Mazurka, 30. Allegro moderato, 31. Allegretto, 32. Allegro moderato nehézségi szintjén);
- 2 különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabokat lásd a hatályos tanterv 46. oldalán); - rövid zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

Az előadási darabok egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat - 2 etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható)

(Makovecz: Válogatott etűdök harsonára I.: 33-35., 37., 38., 44., 46-50.; II.: 3., 4., 9-12., 14-16., 18., 20., 21., 29., 30., 32., 33., 38-40., 46. gyakorlatok nehézségi szintjén); - 1 barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai tantervben); - zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

Az előadási darabok egyikét - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

TENORKÜRT

„A” tagozat

- 1 dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással);

- 2 etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván - Sztán: Trombitaiskola IV. 1-30.); - 2 különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei);
- rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással);
- 2 etűd (az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható) (nehézségi szint: Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. 30-53.);
- 1 barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai trombita tantervben);
- zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

BARITON

„A” tagozat

- 1 dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással);
- 2 etűd, az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható (nehézségi szint: Kopprasch: Technikai etűdök 7-16. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270.);
- 2 különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is: barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab (az ajánlott darabok: Corelli: Szonáták, Marcello: Szonáták, Vivaldi: Szonáták, valamint a trombitairodalom szólóművei); - rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 dúr hangsor és párhuzamos mollja másfél oktávon keresztül, különböző képletekkel (pl.: hármashangzat-felbontás, tercmenet, szekvenciák: futóskála, futóskála oktávzárással);
- 2 etűd, az egyik etűd helyett duó, vagy egyéb kamaramű is választható (nehézségi szint: Kopprasch: Technikai etűdök 7-22. Perényi: 347 etűd harsonára 250-270; Bordogni: Vocalises);
- 1 barokk szonáta két tétele (lassú-gyors), és egy más stílusú előadási darab zongorakísérettel (az ajánlott darabokat lásd a hatályos zeneművészeti szakközépiskolai harsona tantervben); - zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.
Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

-

-

TUBA

„A” tagozat

- 2 etűd (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291., 297. gyakorlatok nehézségi szintjén);
- 2 előadási darab (G.F. Händel: Siciliana, W. A. Mozart: Menuett nehézségi szintjén); Az előadási darabok egyikét - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

2 gyakorlat (Kietzer Tubaiskola I-II. kötet, Jakab G.: Tubaiskola II. kötet 291 297. gyakorlatok nehézségi szintjén);

2 előadási darab (B. Marcello: Szonáta I. tétel, Hidas F.: Három kis tétel tubára nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

ÜTŐHANGSZEREK

„A” tagozat

- 2 kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 16.,18.,35.; Keune: Kisdobiskola 84., 135., 148., 161., 176.; Knauer: Üstdobgyakorlatok 6., 11., 15., 20. gyakorlat nehézségi szintjén);
- 1 dallamhangszeres mű (Dvořák: Humoreszk, Mozart: Török induló, Weiner: Rókatánc, Haydn: Magyaros rondó nehézségi szintjén);
- 1 kamaramű (Bartók Béla: Gyermekeknek, Mikrokozmosz, Evelyn Glennie: Kis imádság, Joplin: Ragtime - Percherine, Entertrainer, John O'Reilly: Három epizód, G. d. Monica: Movi-rock, Steve Reich: Zene fadarabokra, Balázs O.: Nyolc trió/1 tétel, Sigfried Fink: Trommeltanz/Junior's beat nehézségi szintjén);
- rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

A megszólaltatott gyakorlatok száma változtatható, de a vizsgázó ritmus-és dallamhangszeres műveket is szólaltasson meg. A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 2 kisdobgyakorlat, vagy 1 kisdob- és 1 üstdobgyakorlat (Knauer: Kisdobiskola/II. rész 20., 21., 26., 29., 30.; Keune: Kisdobiskola 83., 97., 138., 147., 158.; Knauer: Üstdobgyakorlatok: 14., 19., 24., 27., 33., 46.; S. Fink: Kisdobszvit - Marcia nehézségi szintjén);
- 1 skála hármashangzat-felbontással (4#/4b-től);
- 1 hosszabb lélegzetű mű megszólaltatása dallamhangszeren (pl.: barokk szonáta lassú és gyors tétele: J. S. Bach: a-moll partita, Rimszkij-Korszakov: Dongó, Gounod: Faust/Tánc no.6, Vivaldi: a-moll hegedűverseny, Masser: Etűdök/1 tétel, Bach: Seven chorales/1korál, Luis Milan: Pavana, Händel: Spanish Royal Marsh, Haydn: Sonata no. 9. Hob XVI/4, W.Kraft: Francia szvit, M. Getano: Multiple Episode, Cserepnynin: Szonatina, S. Fink: Etudes in Jazz nehézségi szintjén);
- zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban.

-

A dallamhangszeren megszólaltatott darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

- 1 etűd (nehézségi szint: Carcassi: 25 Etűd op. 60 No. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 No. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből No. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 No. 20., 21., Leo Brouwer 8., 9., 10.); - 3 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételes (nehézségi szint: reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák; J. S. Bach: Könnyű táncművek (Lantszvitek cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli, Giuliani, F. Sor művei; tételek Vivaldi gitárversenyeiből., Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc, F. Tarrega: Marietta, Rosita)
- XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc, Villa-Lobos: Prelud II. V.); Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 2 különböző karakterű etűd (nehézségi szint: Carcassi: 25 Etűd op. 60 No. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 No. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. No. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök);
- 3 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (nehézségi szint: reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint, J. Dowland: Luis Mylan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; D. Scarlatti szonátái; klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tarrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Moreno Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei); Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet 1 kamaramű.

- Barokk mű, több szolamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok, Chaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G-dúr, táncművek);
- Klasszikus szonáta-tétel (nehézségi szint: Beethoven: Szonáta G-dúr, op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G-dúr op. 79.) rondók variációk, bagatellek (Beethoven: Bagatelle C-dúr, op. 33);
- Romantikus mű (nehézségi szint: Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g-moll, op. 67 no. 2)
- XX. századi mű (nehézségi szint: Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa) Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 3 különböző stílusú darab, amiből lehet 1 kamaramű;

-

-

- 1 barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (nehézségi szint: J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit Esz-dúr, Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453.);
- 1 klasszikus szonáta-tétel (nehézségi szint: Haydn: Szonáta D-dúr, Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309);
- Romantikus mű (nehézségi szint: Liszt-Zempléni: 12 etűd a-moll, Liszt: Consolation Desz dúr);
- XX. századi mű (nehézségi szint: Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E-dúr).

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A” tagozat

- 2 különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

- háromtávós hangsortanulmány;
- 2 etűd (nehézségi szint: Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10.);
- 1 barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén);
- 1 koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr - Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek I. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

BRÁCSA

„A” tagozat

1 brácsaverseny-tétel (nehézségi szint: Tartini: Brácsaverseny, J. Chr. Bach: c- moll brácsaverseny, Stamitz: F-dúr brácsaverseny I. tétel, J. Schubert: C- dúr brácsaverseny);

1 szólószvit-tétel J. S. Bach csellószvitjeiből (nehézségi szint: G-dúr; d-moll; C-dúr csellószvit);

-

-

1 előadási darab (nehézségi szint: Brácsamuzsika I-III. - EMB, vagy a hatályos tantervben felsoroltak közül: Mozart: E-dúr Adagio, J. Joachim: Héber melódiák, Szőnyi E.: Francia szvit, Kodály: Adagio);

- 1 kamaramű: hegedű-brácsa duó, vagy kétbrácsás duó, brácsa-cselló duó vagy barokk triószonáta (nehézségi szint: Bruni: Hat duó - hegedű-brácsa, Beethoven: Duó brácsára és gordonkára);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 versenymű saroktételle (nehézségi szint: Stamitz: D-dúr brácsaverseny, J. Haydn: G-dúr brácsaverseny - a C-dúr oboaverseny átírata, Hoffmeister: D-dúr brácsaverseny, Dávid Gyula: Brácsaverseny);
- 2 szólószvit-tétel (nehézségi szint: G-dúr, d-moll, C-dúr csellószvit);
- 1 virtuóz jellegű előadási darab (nehézségi szint: Brácsamuzsika I-III. - EMB, Bruch: Románc, Vitali: g-moll Ciaccona, Weber: Variációk egy osztrák népdalra, Dohnányi: D-dúr hangversenydarab op. 12);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

GORDONKA

„A” tagozat

- 2 különböző karakterű zongorakíséretes előadási darab (az egyik lehet kamaramű is), vagy barokk szonáta-tételpár (lassú, gyors), vagy egy versenymű-tétel (nehézségi szint: Vivaldi: a-moll szonáta III., Csajkovszkij: Szentimentális keringő, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel); Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- 1 tétel Bach szólószvitjeiből (nehézségi szint: G-dúr szólószvit); preklasszikus szonáta 2 tételle, vagy 1 előadási darab (nehézségi szint: Eccles: g-moll szonáta, Sammartini: G-dúr szonáta, Lisznyai: Ősz, Járdányi: Melódia);
 - 1 koncert-tétel (nehézségi szint: Goltermann: G-dúr koncert, J. Chr. Bach: c-moll koncert);
- Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

NAGYBŐGŐ

„A” tagozat

- 1 hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot tartalmazó etűd (nehézségi szint: Montag L.: Nagybőgőiskola III. a kötet 16. oldal 12. etűd, Fr. Simandl: Nagybőgőiskola IV., V., VI., Fr. Simandl: 10 etűd 3. D-dúr, 4. b-moll etűd, E. Storch: 32 etűd/2. Asz-dúr, 7. amoll etűd);
- preklasszikus szonáta 2 tételle, vagy klasszikus versenymű 1 tételle zongorakísérettel (nehézségi szint: B. Marcello: 6 szonáta a-moll, e-moll; W. de Fesch: d-moll, F-dúr szonáta);

-

-
-

Ariosti: G-dúr, F-dúr szonáta, illetve Capuzzi: Koncert, W. Pichl: Koncert, A.. Vivaldi: amoll koncert);

- 1 előadási darab (nehézségi szint: Magyar szerzők művei gordonra és zongorára II. kötet/Bach: Air, Arioso, A.. Rubinstein: Melódia);

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - lehetőleg kotta nélkül kell játszani. „B” tagozat

1 hosszabb terjedelmű, nehezebb technikai feladatot és változatos ritmikát tartalmazó etűd (nehézségi szint: Montag L.: Nagybőgőiskola III. a kötet 23. oldal 16. etűd, III. b kötet 68. oldal 9. etűd, Fr. Simandl: 9 etűd 1., 2. etűd, Fr. Simandl: Koncert-etűd, E. Storch: 32 etűd 8.

G-dúr, 13. F-dúr etűd, J. Hrábe: Etűdök); preklasszikus szonáta 2 tétele, vagy klasszikus versenymű 2 tétele (nehézségi szint: Eccles: g-moll szonáta, Corelli: d-moll szonáta, W. de Fesch: F-dúr, d-moll szonáta, illetve Hoffmeister: Koncert, W. Pichl: Koncert, K. Dittersdorf: E-dúr koncert);

- 1 előadás darab (nehézségi szint: Bottesini: Elégia, Saint-Saëns: A hattyú, Koussevitzky: Szomorú dal, Miniatűr keringő),

Az előadási darabokat - a kamaramű kivételével - kotta nélkül kell játszani.

MAGÁNÉNEK

„A” tagozat

- 1 barokk dal, vagy kantáta-részlet (nehézségi szint: Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátainak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből);
- 1 bécsi klasszikus szerzők dalaiból (nehézségi szint: Mozart: Das Veilchen /Az ibolya/, Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer),
- 1 romantikus dal (nehézségi szint: Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjuí: A fecske, Glinka: A pacsirta, Richard Strauss: Ajánlás);
- 1 XX. századi szerző dala (nehézségi szint: Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene kötetéből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kósa P., Farkas F., Fauré, Debussy)

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- 1 barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (nehézségi szint: Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái);
- 1 bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (nehézségi szint: Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c. operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastienne áriái);
- 1 nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (nehézségi szint: Schubert., Brahms., Liszt., Csajkovszkij., Rubinstein., Masenet., Glinka., Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája);

-
-
- 1 XX. századi szerző dala (nehézségi szint: Kodály: A magyar népzene, I.-XI. /nehezebb darabok/, Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon); A műveket kotta nélkül kell énekelni.

ZENETÖRTÉNET - ZENEIRODALOM

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, késő reneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata, zenei példát hozva. Mi a szvit, táncok és táncpárok ismerete, egy tánc bemutatása (pl. Menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem...). Főbb műfajok felsorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete (egy mű bemutatása alapján).
Romantika - új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazeneje (kisformák), Schumann zongoradarab- ciklusai (címek).
Mi a programzene? (példával). Századforduló zenéje - Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata (zenei példa). Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének (részletes) bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva - variációk).

A VIZSGA ÉRTÉKELÉSE

A gyakorlati vizsga értékelésének szempontjai

Fúvós hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
-

-
-
- memória,
- alkalmazkodóképesség, - állóképesség.

Ütőhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség (pl. üstdobon keresztütések és kerülések jobbról-balról),
- hangszerkezelés, speciális technikai elemek alkalmazása különböző hangszereken (tremoló, előkék),
- több verővel való játék dallamhangszeren,
- különböző hangszer-kombinációk kezelése, hangszer- és verőváltások alkalmazása,
- előadásmód,
- árnyalt dinamikák alkalmazása, pontos ritmikai megoldások,
- váltó tempók önállóan és együttesben,
- a zenestílus és az előírások megvalósítása,
- memória
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség

Pengetős hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, - állóképesség,.....
- technikai felkészültség, - jobb és bal kéz-technika, - intonáció.

Billenttyűs hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, - állóképesség.

Vonós hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség

Magánének

- megfelelés az előírt követelményeknek
- helyes légzés, testtartás
- intonáció
- helyes ritmus és tempó
- zenei stílus és az előírások megvalósítása
- memória
- állóképesség
- előadásmód, tartalmi érzékenység
- technikai és művészi megvalósítás
- hangszínek iránti differenciáló képesség
- szép, érthető szövegmondás

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom írásbeli vizsga értékelésének szempontjai:

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás.
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

Szolfézs szóbeli vizsga értékelésének szempontjai:

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete)
- stílusismeret
- formai ismeretek
- tájékozódás a zenei műfajok között.

AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A zeneiskolában a tantervekben szereplő, illetve az 5/1998. (II.18.) MKM. rendeletben közzétett eljárás alapján elfogadott kották, iskolák használhatók.

Az iskolai kottákat, a tanulmányi segédleteket, taneszközöket a tanszakok javaslata alapján biztosítja az iskola vezetősége.

Szempontok a tankönyv (kotta, iskola) kiválasztásához:

- megfeleljen a tanuló adottságainak,
- alkalmas legyen a több éves használatra,
- elfogadható minőség mellett mérsékelt ára legyen.

A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

Magasabb évfolyamba az a tanuló léphet, aki az előző évfolyamot sikeresen elvégezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait nem szakította meg. A továbbképző évfolyamaiba az a tanuló léphet, aki sikeres művészeti alapvizsgát tett.

Az a tanuló, aki osztálya tantervi anyagát önhibáján kívül elvégezni nem tudta, tanulmányai során egy ízben engedélyt kérhet az igazgatótól, hogy tanulmányait a következő tanévben ugyanannak az osztálynak a tanulójaként folytathassa.

AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK FORMÁI, A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE

1.) A beszámoltatás formái

A tanév végén hangszeres főtárgyból, hangszeres előkészítőből, magánénekből, szolfézsából, zeneirodalomból, zeneelméletből, előképzből bizottság, illetve vizsgálónök előtt beszámolót (vizsgát) kell tenni. A bizottság tagjai: a tanuló főtárgytanára és még legalább egy azonos vagy rokon szakos tanár, de lehetőleg valamennyi szakos tanár; a bizottság elnöke az igazgató vagy megbízottja (igazgatóhelyettes, tanszakvezető, megbízott tanár).

Hangszeres főtárgyból, hangszeres előkészítőből, magánénekből félévi meghallgatást is kell tartani.

Kamarazene, társas ének, zenekar tárgyakból a tanulók hangversenyek keretében adnak számot munkájukról.

A beszámoltatásnak, az ismeretek számonkérésének formái a házihangversenyek, egyéb hangversenyek, tanszaki meghallgatások és a tanév közbeni csoportos összefoglaló (ismétlő) órák is.

Tanév végi beszámolóra (vizsgára) nem bocsátható, illetve nem osztályozható az a tanuló, akinek a tanévben igazolt és igazolatlan mulasztásai együttesen meghaladják az előírt kötelező óraszám egyharmadát, kivéve ha a tananyagot elsajátította és nevelőtestületi engedéllyel beszámolót tesz.

A tanuló, illetve a szülő és a szaktanár kérésére halasztott vizsgára-, a főtárgyból és a kötelező tárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén javítóvizsgára van lehetőség az augusztus 21-től szeptember 15-ig terjedő időszakban.

A halasztott, illetve a javítóvizsga napját az igazgató állapítja meg, s az iskola hirdetőkönyvében, valamint a hirdetőablán teszi közzé. Az időpontról és a tudnivalókról a tanulók szüleit az igazgató értesíti.

Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából összevont beszámolót (vizsgát) tegyen. A vizsga anyagát legalább kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani, de összeállítható kizárólag a magasabb osztály anyagából is.

2.) A tanuló teljesítményének, minősítésének formái

A pedagógus a tanuló tudását, teljesítményét, szorgalmát tanév közben rendszeresen érdemjeggyel és szóbeli minősítéssel értékeli. A középiskolás és a felnőtt növendékek esetében a havonkénti osztályzattól el lehet tekinteni.

A tanulók munkáját félévkor és év végén a szaktanárok osztályozzák a Köznevelési Törvény 70.§. /4/ bekezdésében foglaltak figyelembevételével ("Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.")

Egész évi munkája alapján kell osztályozni azt a tanulót, aki betegség vagy testi sérülés miatt a vizsgán megjelenni nem tud.

Az osztályozás nem lehet fegyelmezési eszköz (Köznevelési Törv. 70.§. /1/ bek.), ösztönzőnek kell lennie, elősegítve a tanuló további fejlődését.

Az osztályozás a tantervi követelmények, a tanulók gyakorlati és elméleti eredményei alapján történik:

- a főtárgy, a szolfézs, a zeneirodalom, a zeneelmélet, az előképző tárgyak esetén adható érdemjegyek: 5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen);
- a kamarazene, a társas ének, a kötelező zongora vagy egyéb (kötelező vagy választott) hangszer, a zenekar és a kórus tárgyaknál adható minősítések: kiválóan megfelelt (=5), jól megfelelt (=4), megfelelt (=3), nem felelt meg (=1).

Az előképző, a hangszeres előkészítő, a zeneirodalom, a kötelező zongora - vagy egyéb kötelező és választott hangszer, továbbá a zenekar és kórus - tárgyak esetén a pedagógus választhat a kétféle minősítés közül.

A szorgalom minősítése a főtárgy és a szolfézs (zeneirodalom, zeneelmélet) továbbá az előképző, ill. általában az érdemjeggyel osztályozott tárgyak esetén: 5 (példás), 4 (jó), 3 (változó), 2 (hanyag). Szöveges minősítéskor szorgalomból külön osztályozni nem kell.

Az érdemjegyekről, minősítésekről a tanuló szülőjét - a felnőtt tanulók kivételével - az ellenőrző füzet útján, illetve az év végi bizonyítvány révén értesíteni kell (Közk. Törv. 70.§. /1/ bek.).

A tanuló munkájának osztályozása:

- **5 (jeles):** ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Tudja, érti a tananyagot. Hangszerkezelési mechanizmusa, technikája jó. Rendelkezik az önállóság jegyeivel.
- **4 (jó):** tudása alapján megbízható, de teljesítményét kisebb hibák, pontatlanságok jellemzik. Kevésbé önálló.
- **3 (közepes):** a követelményeknek pontatlanul, sok hibával tesz eleget. Hangszerkezelési mechanizmusa gyenge. Önálló munkára kevésbé képes.
- **2 (elégséges):** a követelményeknek csak súlyos hiányosságokkal tesz eleget. Tanári segítséggel is nehezen jut el a továbbhaladáshoz szükséges szintig.
- **1 (elégtelen):** a követelmények minimumát sem teljesíti; alkalmatlan az adott hangszer (tárgy) további tanulására.

A tanuló szorgalmának értékelése:

- **5 (példás):** céltudatosan, igényesen, kitartóan, megbízhatóan dolgozik, kötelességtudata kifogástalan, fegyelmezett, érdeklődő.
- **4 (jó):** igyekvő, munkavégzése többnyire rendszeres, kötelességtudata, érdeklődése csak részben megfelelő.
- **3 (változó):** munkavégzése ingadozó, rendszertelen, kötelességtudata felületes, csak kevésbé érdeklődő.
- **2 (hanyag):** munkavégzése nem megbízható, gondatlan, kötelességtudata igen gyér, nem érdeklődő.

3.) A nevelő-oktató munka mérési - értékelési- ellenőrzési rendszere

Iskolánkban a tanulói teljesítmények mérésekor a kimenet szabályozás elve érvényesül.

A zeneiskolai nevelő- oktató munkában nélkülözhetetlen a feltáró - részletező minőségi (kvalitatív) értékelés szóban, írásban. Ez az értékelési mód - esetleges szubjektivitása ellenére - segíthet a további feladatok meghatározásában.

A mennyiségi (kvantitatív) értékelés formáit e fejezet 2.) pontja tartalmazza. A kiválóan megfelelt, jól megfelelt, stb. értékelési formák átmenetet jelentenek a minőségi- és a mennyiségi értékelés között. Az osztályozás egy közösen elképzelt öt fokozatú skála alapján zajló mennyiségi értékelés. A konkrét mérések az eredményvizsgálatokat jelentik (a végzett anyag különböző tanévekben, különböző tanároknál; a tanszaki- és nagyobb hangversenyek magnó-, videofelvételeinek összemérése; megfelelés a tantervi követelményeknek, stb.).

A pedagógiai mérés- értékelés- vizsgáztatás három fő funkciót teljesít:

- „besorolási döntéseket” alapoz meg a helyzetfeltáró (diagnosztikus) értékelés (kották, hangszeres-iskolák kiválasztása, beosztás "B" tagozatra, magánúton tanult növendék osztályba sorolása, stb.);
- tanulási-, gyakorlási-, stb. hibákat tár fel a fejlesztő-formáló (formatív) értékelés;
- összegzést, záró értékelést ad a lezáró- minősítő (szummatív) értékelés (általában a vizsgák, különösképpen majd a művészeti alap- és záróvizsga).

Az intézményi belső értékelést a tanárok, a tanszakok és a vezetőség végzi, a külső értékelést más intézmények felkért pedagógusai, a szakértők látják el.

A pedagógiai méréseknek-értékeléseknek objektíveknek, érvényeseknek, megbízhatóknak kell lenniük. Az objektivitás tárgyilagosságot jelent; az érvényesség a mérést-értékelést végzők 70-75%-ának azonos véleményét jelenti; megbízható a mérés-értékelés, ha többszöri alkalom ugyanazzal az eredménnyel jár. A témához lásd még az **Intézményi Minőségirányítási Programot**.

A HANGSZEREK, A TANSZAKOK ISMERTETÉSE, AZ ISKOLA ZENEKARAI

ZONGORA

A legelterjedtebb hangszer. A XVIII. sz. elején "fedezte fel" Cristofori firenzei hangszerkészítő. Ősei a klavikord, a csembaló, a virginál és a spinét. Kisebb testű válfaja a pianínó (1800 körül találta fel Hawkins amerikai hangszerész). A legismertebb márkák: Steinway, Bösendorfer, Yamaha, Förster, Petrof, Weinbach.

Iskolánkban a legnépesebb tanszak a **zongora tanszak**: az utóbbi öt év átlaglétszáma 198, a tanári státuszok száma 11. A zongoratanulmányok megkezdésének fontos feltétele, hogy a tanuló számára biztosított legyen a gyakorlási lehetőség (az elektromos zongorák közül csak a korszerűbb, súlyozott billentésű, illetve kalapácsmechanikás hangszerek alkalmasak gyakorlásra). A zongorista növendékek szólistaként és kamarazenészként is gyakori szereplői az iskolai és a városi zenei eseményeknek.

HEGEDŰ

Mai formája a XVI-XVII. századra alakult ki Itáliában. A legnevesebb hegedű-, egyben vonóshangszer készítő családok: Amati, Guarneri, Stradivari. Kiválóak a magyar vonóshangszer készítők is; a leghíresebb Nemessányi Félix Sámuel. A zeneiskolás tanulók

legtöbbször a Szegedi Hangszergyár termékein, illetve kínai hegedűkön játszanak, de az iskola rendelkezik számos "kismester"- hegedűvel is (a gyermekek többsége iskolai hangszereken tanul). A brácsa (mélyhegedű) 6-8 cm-rel nagyobb a hegedűnél és öt hanggal mélyebbre hangoljuk.

A **hegedű tanszak** szintén nagy létszámú: az öt éves átlag 119. A tanári álláshelyek száma 6. A hegedűs növendékek igen aktív és sikeres szereplői az iskola és a város életének, s az országos versenyeken, találkozókön is többször eredményesen vettek részt (helyezések és dícséretetek a szombathelyi Koncz János Országos Hegedűversenyeken, a székesfehérvári Alba Regia Országos Kamarazene Találkozókon, stb.) Az iskolai vonószekerekben tanévente 14-15 hegedű tanszakos tanuló játszik, s emelkedik a kamaramuzsikálásban résztvevők száma.

GORDONKA

Másnéven cselló. Magassága kétszer akkora, mint a hegedűé. "Születésének" időpontja ugyancsak a XVI. század (az 1560-as évekből fennmaradt két Andrea Amati cselló). Az iskolai hangszerek zöme a szegedi gyárból való, de vannak mesterhangszereink is.

A **gordonka tanszak** elmúlt öt évi átlagléttszáma 23. Ennek a tanszagnak a tanulói vettek részt a legtöbb országos versenyen és találkozón (Friss Antal Országos Gordonkaversenyek Szolnokon, Alba Regia Országos Kamarazene Találkozók Székesfehérvárott). Az iskolai vonószekerekben tanévente 5-6 csellista játszik; néhányan a kamarazenélésben is részt vesznek.

NAGYBŐGŐ

Az egyetlen a modern vonós hangszerek közül, mely jellegzetes vonásaiban az egész vonóscsalád egyik őisére, a viola da gambára emlékeztet és amely a korai időkben - XVI.XVII. század - nem Itáliában, hanem Francia - és Németországban vált népszerűvé.

Kevés a bőgős növendék, de az elmúlt évtizedekben e tanszagról is több kitűnő tehetség került zenei pályára. Bőgőzni legfeljebb 10-12 éves korban lehet kezdeni, megfelelő fizikai adottságok esetén.

GITÁR

Igen népszerű pengetős hangszer. Egyesek spanyol-, mások keleti-(arab) eredetűnek tartják. A XIV. században már Európa szerte ismerték, de valóban népszerűvé a XVII-XVIII. században vált, a lant nimbuszának csökkenése után.

A **gitár tanszak**on az utóbbi öt évi átlagléttszám 48 (több lenne, ha nemcsak két tanári státusz állna rendelkezésre). Sok sikeres szereplés fűződik a gitáros tanulók nevéhez és mindig érdekes színpont a gitár tanszaki zenekarok fellépése. A gitár-tanulmányok megkezdéséhez is szükségesek bizonyos fizikai adottságok.

FAFÚVÓS HANGSZEREK

Egyes fafúvós hangszerek - főleg oboa-félék - már az antik korban elterjedtek voltak. A mai Magyarország területéről is (Komárom megye, Szőny) ismert korai "fafúvós-lelet": egy csontból és bronzból készült furulya a III. századból. A XVI-XVII. században széles körben

használták a fuvolát, az oboát, a fagottot; a klarinét csak a XVIII. században lett használatos a klasszikus zenében (mint népi hangszer ősidőktől fogva létezik).

A szaxofont 1840-ben fedezte fel Adolphe Sax, belga hangszerész. Ez a hangszer klarinét fúvókával, oboa billentyűzettel és réz-testtel rendelkezik.

A **fafúvós tanszakon** annyi növendék tanul öt éves átlagban, mint a hegedűn: 119. A tanári státuszok száma öt. Különösen nagy a furulya-blockflöte- és a fuvola- kultusz. 2000. év októberében 56-an furulyáztak, 42-en fuvoláztak; 18 volt a klarinétosok száma, 3 az oboistaké. Az esztendő folyamán különösen sikeresek voltak a blockflötések: a régizene együttes igen gyakran és dicséretesen szerepelt a városban, országos I. és II. helyezést is elért. A fuvolások is részt vettek országos versenyeken, pár éve önálló zenekaruk van. Több fafúvós tanuló játszik a városi fúvószenekarban. Az iskolának nagyszámú fafúvós hangszere van.

RÉZFÚVÓS HANGSZEREK

Egy részük egészen ősi eredetű: a kürt római kori, a trombita görög- és kelta származású. A harsona U-alakú tolócsöve első ízben a XV. századi irodalmi és képzőművészeti forrásokban tűnik fel. A tuba alig több, mint 150 éves múltra tekint vissza. A barokk korban már mind a kürt, mind a trombita igen fontos hangszer volt a nagy zeneszerzők számára. A harsona szerepköre a XX. században bővült ki igazán. A tuba Wagnernél kapott különös jelentőséget (a Tetralógiában a komponista útmutatásai alapján készült "Wagner-tubák" is szóhoz jutnak). Az iskola **rézfúvós tanszakának** öt évi átlagléttszáma 41, a tanári státuszok száma 2,5. A tanszak tanulói sikeresen szerepelnek zeneiskolai és más - intézményi rendezvényeken; országos versenyeken I.-II.-III. helyezést is elértek. Számos növendék tagja a városi fúvószenekarnak. Feladat a rézfúvós "kultusz" erősítése. Az iskola a rézfúvós hangszereket is kölcsönzi.

ÜTŐHANGSZEREK

Ősidők óta léteznek, rendkívül népes "családot" alkotnak. Réges-régen "ellenszenves" hangszerek voltak; így vélekedett róluk Platón és a középkori egyház is ("...maga az ördög találta fel ezeket" - írta Sebastian Virdung német pap, zeneíró 1511-ben). A barokk és a klasszikus korra a partitúra szerves részei lettek, jelentőségük azóta egyre nő mind a szimfonikus- és kamara-, mind a fúvós- és könnyűzenében.

Az **ütő tanszak** utóbbi 3 tanévének átlagléttszáma 25, egy tanári státusz áll rendelkezésre. A tanszakon lelkes és eredményes munka folyik; a tanszaki együttes már több országos találkozón szerepelt; fellépése mindig különleges élményt jelent.

VOKÁLIS ÉS ELMÉLETI TANSZAKOK

A **magánének tanszak** öt évi átlagléttszáma 20, az iskolának egy énektanári státusza van. A régebbi években ezen a tanszakon is szép eredmények születtek (sok koncert-szereplés, helyezések országos versenyeken). Magánéneket tanulni általában 15 éves kortól lehet.

A **szolfézs - zeneirodalom tanszakkal** majdnem minden zeneiskolás tanuló kapcsolatba kerül; csak a felnőtt korban beiratkozó növendékek mentesülhetnek az ilyen tanulmányok alól. A hangszeres tanulmányok megkezdése előtt lehet elvégezni a zenei előképzöt, ahol a gyermekek a zenei írás-olvasás alapelemeit sajátítják el.

A tanszak feladata nagyon fontos: alapismeretek, elméleti tudás, zenei műveltség nyújtása, a klasszikus hangszeres muzsika mellett az éneklés, a népdalok, a vokális kultúra megismertetése, megszerettetése a tanulók széles tömegeivel.

ZENEKAROK

Az iskolának több állandóan, illetve időszakosan működő zenekara van.

A **vonószzenekar** rendelkezik a legrégebbi hagyományokkal: "zenekari gyakorlatok" már az 1899/1900-as tanévben voltak. Az együttes emlékezetes sikereket ért el az 1960-as, '80-as években. Vonószzenekarban játszani 5-6., esetleg 4. zeneiskolai osztálytól lehet. A zenekari munkát, a zenekari játékra nevelést nyaranta házi zenei táborral segítik a vonós tanszak tanárai.

A **fúvószzenekar** 1999-ben alakult, s folyamatosan működik. Az együttes máris szép fejlődésről tett bizonyosságot; a hangversenyek mellett évzáró ünnepélyen is színpadra lépett.

Az **ütő tanszaki együttes** időszakosan, de igen eredményesen dolgozik. Fellépését mindig az eredetiség, az ötletesség jellemzi. Egy tíz tagú együttes országos találkozón is sikeresen szerepelt.

A **gitár tanszaki zenekarok** szintén alkalmilag működnek. Fellépésükkor majdnem az egész tanszak a színpadon van, s az érdekes és hangulatos műsor mindig sikert arat.

Az iskola segíti a városi **ifjúsági fúvószzenekar** munkáját. A fúvószzenekarban és annak "utánpótlás" - együttesében tanévente 15-20 zeneiskolás növendék játszik.

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS II. SZÁMÚ HELYI TANTERVE A KODÁLY ZOLTÁN ÉZI-BAN

A nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet módosítása képezi alapját a helyi tanterveknek.

A követelmény és tantervi program művészeti áganként, azon belül tanszakonként és tantárgyaira, évfolyamaira lebontva megtalálható a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendeletben.

ZENEMŰVÉSZETI ÁG – helyi tanterv/II

1.1. Az alapfokú művészetoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és

énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúrák közvetítő eszközeinek alkalmazásával.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei

1.2. Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat. *Szakmai kompetencia*
- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése. *Személyes kompetencia*
- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társaszenélésben.
- Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása. – A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zenetörténetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése. – A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.

- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- Zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

1.3. Képességgfelmérés, illetve hangszerválasztás esetén az adott hangszerre való alkalmasság vizsgálata (Lásd. PP. I. kötet)

1.4. Ellenőrzés, értékelés (Lásd PP. I. kötet)

1.5. A tanulók munkájának értékelési rendszere (Lásd PP. I. kötet)

1.6. A tanuló szorgalmának értékelése (Lásd PP. I. kötet)

1.7. A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgatható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs kötelező, zenetörténet–zeneirodalom.

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet- zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet–zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Zárovizsga tantárgyai

Zárovizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet–zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet–zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet– zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom–zenetörténet főtárgy(„A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje: Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön– külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

1.8. Az alapfokú klasszikus zene képzési struktúrája, óraterve, tantervei

Tanszakok és tantárgyak

Fafűvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon

Rézfűvós tanszak tantárgyai: trombita

Akkordikus tanszak tantárgyai: gitár, ütő

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora,

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű, brácsa, gordonka

Vokális tanszak tantárgya: magánének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet,

Kamarazene tanszak tantárgyai: kamarazene, zenekar, kórus

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok
----------	------------

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

	Előképző				Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző			Alapfok			Továbbképző		
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2				
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2

Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai (1)+6 évfolyam:
magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (népzene, elektroakusztikus-zene) valamint más művészeti ág (táncművészeti) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2-8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt. Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora esetében) a 3. évfolyamtól

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint a népzene, elektroakusztikuszene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár, tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok							Továbbképző		
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1	0-1
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon, trombita, ütő, gitár, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Előképző	Alapfok					Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+3+4 évfolyam: brácsa

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének A

tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni) Kötelező

tantárgy: 2x45 perc (csoportos) Kötelezően választható

tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc Választható tantárgy:

1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje: Hangszeres

tanszakok: 2.

évfolyam 15 perc 3-4.

évfolyam 20 perc 5.

évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, valamint népzene, elektroakusztikuszene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

A első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő Kötelező

tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc Választható

tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc Csoportos foglalkozás

minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve csembaló, zongora, orgona, harmonika, gitár, hárfa tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, valamint a népzene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc Kötelező

tantárgy: egyéni 2x30 perc Választható

tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc Csoportos foglalkozás:

minimum 1x 45 perc zenekar, kórus minimum 9 fő;

improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, gitár)

KLASSZIKUS ZENE

FAFŰVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,

–
–

hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra, – a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére, – a rendszeres társas muzsikálásra. Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

1

Furulya tantárgy követelményei FUVOLA

A fuvolatanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,

¹ A furulya tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben

–
–
–

a kifejező fuvolahang elsajátíttatása, a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása, a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit, – a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását), – lapról játszási készségét,
- zenei memóriát.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Fuvola tantárgy követelményei¹

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai – a helyes légzés kialakítása,

- a kifejező klarinéthang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,

¹ A fuvola tantárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

-
-
-
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

a klarinét történetét,

- a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád), a hangszer irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

3

Klarinét tantárgy követelményei

SZAXOFON

A szaxofonitás feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása, – a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét,

-
-
-
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

³ A klarinét tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.
hangszeres technikáját,
improvizációs tevékenységét (kreativitását),
lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

4

Szaxofon tantárgy követelményei

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroztatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

—
—
—

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát, – a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát, – a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

– –

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét, – hangszeres adottságait, – hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,

⁴ A szaxofon tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

-
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására, a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Fordítson figyelmet:

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

5

A trombita tantárgy követelményei

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai Tanítsa meg: – A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.

- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézrel egyaránt.
- A gitárirodalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.
- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket. – A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat: – Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

- Laza kar- és ujjtechnika.
- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.
- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.
- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.

⁵ A trombita tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.

Arpeggio gyakorlatokat. – A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.
- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.
- A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:

- A precíz hangszerhangolásra.
- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.
- A tudatos zenei memorizálásra.
- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

Gitár tantárgy követelményei²

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszertanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszer-család leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet

- a helyes test-, és kéztartás kialakítására,

² A gitár tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben. ⁷

Az ütő tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

- pontos tempótartásra,
- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására. Végeztessen az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

–

–

7

Az ütő tanszak követelményei

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést, – megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogas, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,

- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszer, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

8

Zongora tantárgy követelményei

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres

⁸ A zongora tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben. oldalig.

mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást, – laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
 - a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére, – a tudatos zenei memorizálásra, – a művek zeneileg igényes kidolgozására, – a rendszeres társas muzsikálásra. Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

Hegedű tantárgy követelményei

BRÁCSA

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a tanulónak a hegedűről brácsára való áttérésre, de – a korábbi gyakorlattól eltérően – az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

⁹ A hegedű tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3-/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

A brácsatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a brácsa akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, – a vonós hangszer család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést – megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,

- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást, – laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólam számmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására, – a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a brácsa- és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására, – a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására, – a rendszeres társas muzsikálásra. Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer-karbantartásra.

10

Brácsa tantárgy követelményei

GORDONKA

A gordonkatanítás célja, feladatai

¹⁰ A brácsa tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,

–
–
–
–
–

- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást, – laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására, – a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

11

Gordonka tantárgy követelményei

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 15-18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik).

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

- adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejlesztéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,

- –
- –
-
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására, – érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangszemélyt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,

¹¹ A gordonka tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására, a lapról éneklési készség fejlesztésére, a tudatos zenei memorizálásra, a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására, a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

12

Magánének tantárgy követelményei

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az Előkészítő évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén alapvizsga tehető.

A szolfézs tanítás – a hangszer tanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézs tanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum, – tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök), – dallamhallás, – többszólamúság
- harmóniaazonosítás – zenei olvasás – írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés,

– –
– –
–
–

a megszerzett tudás alkalmazása, – a hangszertanulás segítése,

¹² A magánének tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
a zenei műveltség igényének kialakítása, a társművészetek
iránti nyitottság megalapozása a zenei pályára készülő tanulók
felkészítése a továbbtanulásra

a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk
megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat, – biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

13

Szolfézs kötelező tantárgy követelményei

SZOLFÉZS

A szolfézs tanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézs tanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

– –
– –
–
–

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás – zenei olvasás – írás

¹³ A szolfézs kötelező tantárgy követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

- zenei szerkezet (forma) zenei
- memória zenehallgatás (zeneértés) a
- kreativitás fejlesztése, – rögtönzés a
- megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszerstanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társzművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat, – biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
- a zene iránti elkötelezettséggel.

— —
— —
—
—

14

Szolfézs tantárgy követelményei

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag–részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak.

Célok és feladatok

- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.
- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:

A zenei élményanyaggyűjtés.

A zenei nyitottság kialakítása.

A tudatos zenehallgatásra nevelés.

Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához. A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formatani stb. ismeretek átadása.

¹⁴ A szolfézs tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

A muzsikálási– éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

Zenetörténeti tájékozottság.

A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

A hangszerstanulás segítése.

A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése. A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömeivel.

15

Zeneismeret tantárgy követelményei

ZENETÖRTÉNET–ZENEIRODALOM

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítson.

A zenetörténet–zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat – rendszeres hangverseny– és operalátogatásra,

- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben). Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Zenetörténet-zeneirodalom tantárgy követelményei¹⁶

ZENEELMÉLET

¹⁵ A zeneismeret tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

¹⁶ A zenetörténet-zeneirodalom tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

A zeneelmélet-tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre – a funkciós zenei renden belül –, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló – függetlenül tanulása céljától – a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult – hangnemi, formai, funkciós – ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően – a „tudatos utánzásra késztetve”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve – lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13–14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban – lehetőség szerint – biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egészszárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson, – érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet, – a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,

- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy–egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívól produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

17

Zeneelmélet tantárgy követelményei

¹⁷ A zeneelmélet tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26). NEFMI rendeletben.

KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészetoktatási intézményben folyó kamarazene / társasének-tanítás – különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében – az oktató-nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene–irodalom megismerésére. Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikuskat.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járuljon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a laprólolvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszerösszeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a

kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

18

Kamarazene tantárgy követelményei

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy – az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával – érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözze a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékban is.

18 A kamarazene tantárgy követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségeiből. Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot. Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális–horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő – a zenekari ülésmódból adódó – helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer–összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.

A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.

A „klasszikus” összeállítások (vonós-, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A megjelölt fejlesztési követelményeket elsősorban a közös zenekari játék kialakítására és fejlesztésére jellemző ismeretek és készségek szerint három csoportra bontva (összevont évfolyamok) soroljuk fel.

Kezdő	1–2. évfolyam	(–14 éves korig)
Középhaladó	3–4. évfolyam	(12–18 éves kor)
Haladó	2–6. évfolyam	(16–22 éves kor)

19

Zenekar tantárgy követelményei

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

20

Kórus tantárgyi követelményei

¹⁹ A zenekar tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben. ²⁰ A kórus tantárgy tárgyi követelményeit lásd a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendeletben.

A NÉPZENEI TANSZAKOK HELYI TANTERVE A KODÁLY ZOLTÁN ÉZI-BAN, mely a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet alapján készült

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLJAI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző–rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat – kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket – megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam– és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene – és hagyományos közegében tanulásának folyamata is – alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazenének, a hangszeres–énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez iskolánkban társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

A fenntartó által biztosított óraszámban az alábbi tantárgyak oktatására van lehetőségünk:

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa,

Fúvós tanszak tantárgyai: népi furulyák

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét), népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*, népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz**, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a

klasszikus zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

** A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok					Továbbképző				
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	(4–6)	(4–6)	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi furulyák, népi ének

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig Csoportos

tantárgy: minimum 2x 45 perc zenekar:

minimum 9 fő; kamarazene: 2–8 fő

Választható tantárgy: Az előkészítő 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén Bemeneti kompetencia:

- Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges, mivel azonban iskolánkban a tanulók az általános iskolában és a gimnáziumban is folytatnak emelt szintű ének-zenei tanulmányokat, valamint lehetőségük van hangszeres klasszikus zenét tanulni, a népzenei tárgyak elsajátításában előnyös helyzetben vannak.

Képzésünk figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. **Szakmai kompetencia:**

- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység – különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtaira).

- fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.
- A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadasmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzérek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.
- A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.
- A variációképző, rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

- Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteltére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel. **Társas kompetencia**
- Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánc ház).

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.
- A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése. – A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó- egyéniségeinek megismertetése.
- Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.
- A tanulók zenei ízlésének formálása.
- Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.

- Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvétellel ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás. – A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja. A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata. Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak.

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. 1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

Zárávizsga tantárgyai

A zárávizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy Népi

hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy A

gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára **előrehozott vizsga is szervezhető**. Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve zárávizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és zárávizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve zárávizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy zárávizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és zárávizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és zárávizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy zárávizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és zárávizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve zárávizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve zárávizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

NÉPI HEGEDŰ

A népi hegedűtanítás feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal

- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit, – a megfelelő vonóvezetést, balkéz–technikát, – a kezek pontosan összehangolt mozgását. Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer–karbantartási feladatokra.

Ismertesse meg

- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzeneire jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a primás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységet a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.

- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Gyermekjátékok, táncok.

- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskíséréssel (10–15 dallam, illetve mondóka).

— Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon). **2. évfolyam**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Ismerkedés a vonós hangszerekkel.

— Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel. — A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is). *A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása* – A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás.
- Egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal. *A hegedű megszólaltatása* – A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttesel.
- Az "együtt hangzás" megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron). – Együtt játék – zenekarban. – Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

—
Alapfokú évfolyamok „A” tagozat **1. évfolyam**

„A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Népzene – hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában. – Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is.

Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.).

– Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).

– Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzeneben.

A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása.

A hangképzés, vonókezelés, intonáció kialakítása és fejlesztése.

A tanult dallamok folyamatos fűzészerű játéka zenei nyelvjárások szerint.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Széki sűrű tempó, dunántúli ugrósok, kanásztáncok

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).

– Verbunk (széki, székelyföldi változatok).

– Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).

– Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).

Követelmény

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.) – Széki csárdás **3. évfolyam**

„A” tagozat Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:

– A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok, stb.).

– A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).

– A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).

-
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.

- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria – törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
 - Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
 - Díszítés a magyar népzeneben – a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
 - Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja. A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató stb. – Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Zenei

aszimmetria a széki lassú dallamokban.

- A széki lassú dallamok díszítésmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőszegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).

-
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzései a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül. **Követelmény** A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezősegi zene (magyar palatkái, vajdakamarási, válaszüti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezősegi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.). – Mezősegi tánc folyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás) – A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszerezes dallamok.

Követelmény

A mezősegi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Mezősegi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.

– Magyarpalatkai menyasszonykísérő. Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét. **2.**

évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).

– Verbunk (széki, székelyföldi változatok).

– Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).

– Közép–erdélyi csárdás dallamok (széki, mezősegi csárdás).

– Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

A tanult táncok, tánc típusok helye zenei–, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.) – Széki csárdás **3. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós – kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép–erdélyi csárdás). – A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:

– A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).

– A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).

- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban.
- A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás

– Széki csárdás folyamat, sűrű tempó **4. évfolyam**

„B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki *magyar* és *ritka tempó* dallamokon keresztül.
 - A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékmódjának újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégál” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben – a széki *csárdás* és *magyar* dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban. –
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja. A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató, stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Zenei

aszimmetria a széki lassú dallamokban.

- A széki lassú dallamok díszítésmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezősegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül.
- A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.
- Dallamlejegyzés – a tanult anyagból

Követelmény

A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy–egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánc típusainak kíséret módja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

—
A „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga Széki
táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok – a mezőszégi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezőszégi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Dallamlejegyzés a tanult anyagból.
- Mezőszégi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás) – A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok. **Követelmény** A mezőszégi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Néhány alkalomhoz kötődő hangszeres dallam ismerete.

Másik hegedűvel való együttjáték.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételtől

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezőszégi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását, – a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése) A tanuló legyen képes
- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén, – hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék

- az ehhez szükséges hangszertechnikai tudással,

-
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálókéesség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal. Ismerje
- a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttesrel illetve táncot kísérve.
- céltudatosan gyakorolni. Ismerje
- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait, a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző táncstílusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és táncgyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc-történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc „B”

tagozat: minimum 10 perc A

vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)

Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.) Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökös

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,

-
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

A „B” tagozatos tanuló követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – A mezőségi zene díszítményei.

Az előadásmódbeli rögtönzés a mezőségi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban. – A mezőségi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos). **Követelmény**

Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Mezőségi táncrend. **8. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

–
Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Székelyföldi táncrend.

– 18. századi magyar táncok. **9. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban. – Hangszeres keservesek. A pakulár nóta. – A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
- A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

Követelmény

Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kíséréttel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. *Az*

év végi vizsga ajánlott anyaga – Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Gyimesi

zene. A gyimesi táncok és táncélet.

- A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon. – Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány. – A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése. – Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb.

dallamok). – Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.

- Együttesvezetés – primás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérete gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (táncházban, hangversenyen, stb.)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezősegi (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszüti stb.) dallamismeret gyarapítása.
- A mezősegi zene díszítményei.
- Mezősegi lassú.
- A hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése a mezősegi zenében. – Az előadásmódbeli rögtönzés a mezősegi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezősegi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos). **Követelmény**

Mezősegi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzésekkel gazdagítva kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Mezősegi táncrend. **8. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi zene. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai. – Kalotaszegi hajnali, szapora és verbunk.
- Az új anyag mellett a korábban tanult legényes és lassú csárdás dallamismeret gyarapítása. – Kalotaszegi táncrend.
- Székelyföld zenéje.
- A székelyföldi zene különböző stíluskörei. – Székelyföld egy tájegységének táncrendje – Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból. A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása. *Az*

év végi vizsga ajánlott anyaga – Székelyföldi táncrend.

- 18. századi magyar táncok. **9. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Rubato dallamok.

- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban. – Hangszeres keservesek.
- A dallamok játékmódja, díszítményei.
- A rubato dallamok kísérete.
- A dallamok lejegyezhetősége.
- Különböző dialektusok jellemző dallamai.
- A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak–kelet–, Észak– és Nyugat–Magyarországon előforduló formái.
- A rubato–hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

Követelmény

Egy–egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés – a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása. *Az év végi vizsga ajánlott anyaga* – Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése –

Gyimesi zene. – A gyimesi táncok és táncélet.

- A gyimesi táncdallamok különböző rétegei. – A gyimesi zene kísérőhangszere – a gardon. – Moldvai zene.
- A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány. – A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje – Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok). – Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján. – A tanult táncrendek játéka. – Együttesvezetés – primás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka.

A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszerttechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés – ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérete gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy – a tanulóévek során önállóan választott – falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen, tánc házban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán), – a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák

(például táncrend) szabályait,

- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,

- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenei jellemző módjait,
 - alapfokon a népzenei kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenesi hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenesi hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel. Legyen képes
- céltudatosan gyakorolni
- képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep), – tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A VIZSGA TARTALMA

„A” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)

Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökös.)

„B” tagozat

Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)

Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.) Gyimesi

zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirulója.) Erdélyi román táncok. *A vizsga értékelése*

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,

- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Hanglemez

A bogyzislói zenekar. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18095 (Budapest 1984) Hungaroton Este a Gyimesbe' jártam/Zerkula János. szerk. Halmos Béla SLPX 18130 (Budapest 1987) Hungaroton Északmezőségi magyar népzene I–IV. szerk. Halmos Béla LPX 18107–11 (Budapest 1985) Hungaroton Gyimesi népzene/Halmágyi Mihály. szerk. Jánosi András SLPX 18145 (Budapest 1988)

Hungaroton

Hungarian Folk Music Qualiton LPX 1187 (Budapest 1964)

Lajtha László: Széki gyűjtés. szerk. Sebő Ferenc LPX 18092–94 (Budapest 1985) Hungaroton Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045–47 (Budapest 1980) Hungaroton Magyar hangszeres népzene (Budapest 1972–1982) Hungaroton:

1. LPX 10095–98–
2. LPX 18001–04
3. LPX 18050–53

Magyar népzene (bukovinai székelyek Magyarországon) Hungaroton SLPX 18131 (1988) Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből. szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton Magyar népzene Kodály Zoltán fonográf–felvételeiből. szerk. Tari Lujza LPX 18075–76 (Budapest 1983) Hungaroton Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985–93) Hungaroton:

- I. Tánczene. szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő – LPX 18122–16
- II. Észak. szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124–28
- III. Dunántúl. szerk. Olsvai Imre LPX 18138–42
- IV. Alföld. szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159–63

V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet

Magyarországi román népzene. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18077 (Budapest 1983) Hungaroton Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig–Vavrinecz András SLPO 18154 (Budapest 1991) Hungaroton

CD–lemezek

Elveszett éden ED–CD 009–10 (Budapest 1996) Etnofon

Halmágyi Mihály Classic HCD 18145 Hungaroton

Magyarpalatka Classic HCD 18216–17 Hungaroton

Magyarpalatkai népzene/Kodoba Béla és bandája BSM 9503 (1995) BaSys Music

Kazetta

Magyar Népzenei Antológia: V–VI. Erdély (Kelet 1–2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet

Béres vagyok béres – Fejér megyei népzene/ Pesovár Ferenc könyvének melléklete(Székesfehérvár) István Király Múzeum

Könyvek, tanulmányok

Bartók Béla: Miért és hogyan gyűjtsünk népzene (Budapest 1936) Somló Bartók

Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Rózsavölgyi

Bartók Béla: Népzeneink és a szomszéd népek zenéje (Budapest 1934) Somló

Bartók Béla: Rumanian Folk Music I, II, III. (Hága 1967) The Hague

Donington, R.: A barokk zene előadásmódja (Budapest 1978) Zeneműkiadó

Draskóczy Lídia: Moldvai csángó hegedűs dallamok Bákó környékéről (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola

Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei ismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó

Jánosi A.: A barokk zene előadásmódjának élő hagyománya Magyarországon – tanulmány (Budapest 1996)

Jánosi A.: A magyar népzene előadásmódja – előkészületben

Kobzos Kiss Tamás: Hegedű és kobza (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola

Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1973) Zeneműkiadó

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok (Budapest 1962) Zeneműkiadó

Lajtha László: Kőröspataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó

Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László: Szépkényerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László összegyűjtött írásai (Budapest 1992) Akadémiai Kiadó

Martin György: A magyar tánc típusok. A magyar tánc típusok zenekísérete (Budapest 1966)

Martin György: A néptánc és népi tánczene kapcsolata (Budapest 1965–66) Tánc tudományi tanulmányok

Martin György: Az erdélyi dialektus táncai (Budapest 1972) NPI

Martin György: Magyar táncdialektusok (Budapest 1965, 1966) NPI

Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) MTA Zenetudományi Intézet

Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai (Budapest 1972) NPI

Pesovár Ernő: A magyar tánczene története (Budapest 1966)

Pesovár Ferenc: Béres vagyok béres (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum

Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983) István Király Múzeum

Pesovár Ferenc: Szép napunk támadt (Székesfehérvár 1991) István Könyvkiadó

Sárosi Bálint: Cigányzene (Budapest 1971) Gondolat Könyvkiadó

Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet

Szalay Zoltán: Felcsíki hangszeres tánczene (Csíkszereda 1996) Alutus kiadó

A Magyar Művelődési Intézet (korábban NPI, OKK) kiadványai

Népzenei füzetek kazettával / A Magyar Művelődési Intézet kiadványai, szerk.: Eredics

Gábor

Halmos Béla – Virág völgyi Márta: Széki férfitáncok

Ökrös Csaba: Hegedűgyakorlatok

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene

Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I. Virág völgyi

Márta: Bogyiszlói népzene

Virág völgyi Márta: Bonchidai népzene Virág völgyi Márta:

Gyimesi népzene I, II.

Virág völgyi Márta: Kalotaszegi legényesek

Virág völgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II.

Virág völgyi Márta – Vavrinecz András: Szatmári népzene I, II.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Megfelelő minőségű, és méretű hangszerek tartozékokkal (vonó, tok, gyanta).

Audió–vizuális felvevő és lejátszó berendezés (magnetofon, CD, DVD

A követelmények teljesítéséhez szükséges népzenei gyűjtések, lemezek kottakiadványok, zenei szakkönyvek.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás feladatai

A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4–húros, mind a (főképpen erdélyi) 3–húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve – lehetőség szerint – a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik. A tanuló ismerje meg

- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
- a tánc házi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusságokat, zenészcsaládokat.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását, – helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva, – rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Mintegy

10–15 dallam, mondóka megismerése.

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes–, nyújtott– és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene – ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes – alapfokon – tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Gyermekjátékok, táncok.

- Ének és ritmikus mozgás – ritmuskíséréssel (10–15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Ismerkedés a vonós hangszerekkel.

- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozdás kísérése pengetéssel. – A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különböző vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozdás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is). A brácsa (kontra, hegedű–kontra) megszólaltatása – A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A húrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.

- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal. A hegedű megszólaltatása – A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron). – A dallamok játéka együttesel.
- Az együtthangzás megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttesel.
- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit. Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására. **Az év végi vizsga ajánlott anyaga**

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron). – Együtt játék – zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat 1.

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc és lassú csárdás) 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó) – A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.

- Hangszertartás, vonótartás.
- Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8–10 dúr–moll akkord). – Hangképzés, vonóindítás – hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott” vonóindítás, előkés indítás).
- Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
- Tiszta intonálás, akkordfogás.
- Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
- Esztam, lassú– és gyors dúvő kísérek.
- Lezárók, indítások (ugrós).
- Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás – ugrós, ugrós – csárdás, lassú – csárdás).

- Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
- Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
- Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
- Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
- Tanulja meg a dallamokat énekelni is. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek:
Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési
Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás
Kiadó
Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás
Kiadó
Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar
Művelődési Intézet – Népzenei
Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok
Háza
Hangzóanyagok:
Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116
A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.
Lajtha László: Széki gyűjtés
Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza
Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszer tartás, vonótartás. Az alapakkordok ismerete.

Esztam, lassú– és gyors dúvó kísérek.

Tiszta intonálás, akkordfogás.

Tudja a dallamokat énekelni is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – 2–2

dallam széki lassú, csárdás és porka. –

Dél–dunántúli táncok 7–8 percben. **2.**

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),
2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)

- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
- Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
- Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
- Hallás utáni dallamtanulás.
- Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
- „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
- Az „előke” tudatos alkalmazása.
- A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete. – Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. – Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi – Felföldi) – Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla – Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László – Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében – Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD–melléklete – Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája – Széki népzene (Mestereink sorozat) FA–069–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.

Különféle hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Széki

táncok 7–8 percben. 3. évfolyam

„A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)
2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás) – Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
 - A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.
 - Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.
 - Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).
 - Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.
 - Vonózási variációk.
 - Tempótartás, a primás játékkal való együttműködés. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór

Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres primások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017 Varga

Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Funkciós harmonizálási készsége. Szeptim– és szűkített akkordok.

Variált akkordmenetek játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás – Kalotaszegi táncok 7–8 percen 4.

évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a

különbözőségek tudatosítása: Kodoba Béla,

Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

– Énekes dallamok megtanulása. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlakai bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032 Csiszár

Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szokós, sűrű csárdás –
Marosszéki táncok 7–8 percben. **5. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes) – Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a

különbözőségek tudatosítása: – Kodoba

Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva. – A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.
- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj.

Horváth András játéka alapján.

- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.
- A szatmárököritói, kisari és a tiszakóródi zenekarok játékstílus.
- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
- Énekes dallamok megtanulása. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezökeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2 Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192 Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.

A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.

Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.

Énekes dallamok megtanulása. **Az év végi vizsga ajánlott anyaga**

– 2–2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A) –
Magyarpalatkai táncok 7–8 percben. **6. évfolyam „A”**

tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)

- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben, a szatmárköritői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushû használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés. – Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje – A Küküllő–menti dallamkincs és a táncok megismerése.

- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában. – A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

Ajánlott tananyag Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurgig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádamosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2

Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.

Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushû használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó **Alapfokú**

évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy

megfelelően minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél–dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós–kanásztánc, lassú és friss csárdás),
2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
 - Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelten és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
 - Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dűvő.
 - Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
 - Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.
 - Hallás utáni dallamtanulás.
 - Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
 - „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
 - Az „előke” tudatos alkalmazása.
 - A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk) – Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).
 - Akkordkészlet bővítése: szeptim– és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.
 - Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása. Vonózásbeli variációk.
 - Tempótartás, a primás játékkal való együttműködés.
 - Megfelelő zenekari összjáték.
 - A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek: A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok: Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116 A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004 Kalotaszegi híres primások – Esküvő Mérében (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017 Varga Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038 Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2 Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2 Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.

Különféle hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.

Szeptim- és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.

Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.

Variációk a vonózásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes –

Széki táncok 7–8 percben. 3. évfolyam „B”

tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

2. Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás) Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

– A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során. – Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

– Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három–négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).

– Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

– Vonózásbeli variációk.

– Tempótartás, a prímás játékaival való együttműködés. Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Árendás Péter – Doór

Róbert – Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) – brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzó anyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017 Varga

Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2
Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.

Szeptim– és szűkített akkordok stílushelyes használata.

A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.

A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

– Kalotaszegi táncok 7–8

percben 4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kíséréte (verbunk, sebes forduló, lassú, korszos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korszos)

– Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

– Ritmusvariációk.

– Vonásnemek elemző összehasonlítása.

– Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

– Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: – Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

3. Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

– Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség.

– Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

– Énekes dallamok megtanulása. **Ajánlott tananyag** Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Marosszéki Muzsika – Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014– 015

Péterlaki bandavezető – Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar – Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032 Csiszár

Aladár – Magyarpéterlaka – Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–112–2

Mezőségi magyar népzene – Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezökeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.

Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

A dallamok és kőzjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökős, sűrű csárdás – Marosszéki táncok 7–8 percben.

– 2 dallam Galga menti mars 5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes) – Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

– Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktílusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: – Kodoba Béla,

Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

– Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva. – A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos) – Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

– Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.

– Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.

– A szatmárököritói, kisari és a tiszakőródi zenekarok játéktílus. – Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) –
Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) –
Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991)

Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok:

Bonchida–Vászlút – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys – Music

Magyarpalatkai banda – Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda – Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
FECD 021

Báré–Magyarpalatka – Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–103–2 Szatmári
bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192 Zörög az
akácfafevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.

Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita – 2–2 dallam
szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A) – Magyarpalatkai
táncok 7–8 percen.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss
csárdás, oláh)

- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A–D” hangnemekben,
a szatmárköritői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláh, szökő, szegényes, pontozó),
elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsovás népzeneje – A Küküllő–menti dallamkincs és
a táncok megismerése.

– Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában. – A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

3. Gömör népzeneje „A–D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok: Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
Zörög az akácfalevél – Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB–CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája – Szerk.: Pávai István HHCD 011–012

Ádamosi banda – Sövényfalvi lakodalom 1980–ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc – Magyarbece (Mestereink sorozat) FA–040–2 Szászcsávás Band – Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. – Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás–Szászbogács – Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–110–2

Követelmény

Bonyolultabb akkordmenetek játéka.

Vonás– és akkordvariációk improvizatív és stílushû használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

Játék hegedűkontrával és brácsával.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

A dallamok és közjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2–2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó – Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló

ismerje

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,
- hangszer felépítését, részeit, hangolását, húrozását,

- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,
- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására, Rendelkezzék
- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel, – lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni együttesel, illetve táncot kísérvé,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a primás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.), – énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően, – önálló zenekari számok összeállítására. **A művészeti alapvizsga követelményei**

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma „A” tagozat

Dél–dunántúli táncok (3–3 dallam ugrós, lassú– és friss csárdás)

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás) „B” tagozat

Széki táncrend 7–8 percben (magyar, sűrű– és ritka tempó, lassú és csárdás)

Szatmári táncok (verbunk, 3–3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

Kalotaszegi táncok (3–3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,

- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. **7. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálósai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, (A bevezető

tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7–8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) – Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.

Ajánlott tananyag Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete – Hagyományok Háza
Árendás Péter – Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991)
Magyar Művelődési

Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok:

Bonchida–Vászlót – Észak–mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA–058–2

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más kísérőhangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

– Bonchidai magyar táncok 7–8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi – Pávai) – Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó Vasas Samu – Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek – Gondolat, 1986.

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

A bogártelki Czilika–banda – Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003–004

Kalotaszegi híres prímások – Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017 Varga

Ferenc „Csipás” – Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna – Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA–075–2

Váralmási Pici Aladár és bandája – Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–101–2

Szászfenes – A Muzák – Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–113–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Tiszta intonáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Kalotaszegi román táncok

– Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

Ajánlott tananyag

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga – Galga

menti táncok 7–8 percben **Továbbképző**

évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálósai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedûkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Ördöngösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
- Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
- Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
- Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása. – Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt – Havasréti Pál: Ördöngösfüzesi népzene brácsa–bőgő melléklete –

Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Ördöngösfüzes – Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA–081–2 Nagy Zsolt –

Havasréti Pál: Ördöngösfüzesi népzene CD– melléklete – Hagyományok Háza

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Speciális ritmusok játéka.

Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Gömöri táncok 7–8 percben

– 2–2 dallam ördöngösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás) – Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita) – Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.
- Mezőföldi népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből – Alba Regia

Egyesület

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112–116

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás kiértékelt arányai. **Az év végi vizsga ajánlott anyaga**

- 2–2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7–8 percben
- Mezőföldi táncok 7–8 percben **9. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Kalotaszegi

keserves, hajnali nóták és román táncok

- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
- Szilágysági magyar népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálós)

Ajánlott tananyag

Almási István: Szilágysági Magyar népzene – Kriterion könyvkiadó, 1979.

Szilágynagyfalu–Szilagybagos – Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA–105–2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7–8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálós

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

– Galga–mente népzeneje „A–D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

– Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Agócs Gergely – Gombai Tamás: Kürti bandák – Hagyományok Háza

Követelmény

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.

Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Galga menti táncok 7–8 percben

– Kürti táncok 7–8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás–területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer–együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait, – dallam– és típusváltás azonnali felismerésére, – zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

–

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel. Legyen képes
- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma „A”

tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Parlando–rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú– és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7–8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2–2 dallam de–a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,

–
–

- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök.

Megfelelő számú és minőségű hangszer.

A szükséges hang- és videofelvételek, könyvek, kották.

Kétkazettás magnó, CD lejátszó, video-készülék, DVD lejátszó, TV készülék. Kottatartók. Metronóm.

FÚVÓS TANSZAK

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszer család történeti múltját, – a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtaikat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt, a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze – a
tanuló hallását,

- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét. Alakítson ki könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat, – test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra. **Ajánlott tananyag**

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

–

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra. **Ajánlott tananyag**

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Fábián Éva – Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza, 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat 1. évfolyam

„A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Udvarhelyszéki dallamok.

- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
A hetedik hang módosítása félfedéssel.
Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása.

–
–

- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1–2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.:

Eredics Gábor **Követelmény**

Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban, egyszerûen díszítve, variáltan eljátszani. **Az év végi vizsga javasolt anyaga** – Egy–egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székből.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Csíki székely dallamok.

- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villa fogással.
- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésû és ritmusú csárdás dallamok. – Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerûen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

- Egy–egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallam gardonkísérettel is. **3. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok – Tananyag**

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán. – A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

-
-

—
Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása. 4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – Gyimesi dallamok.

A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.

Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.

Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.

- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton **Követelmény** Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy–egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkíséréssel is **5. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája.

- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
- Több furulya együttes játéka.
- Énekkíséret furulyával.
- Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban. **Ajánlott tananyag**

—
—

—
Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD **Követelmény**

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két-két palóc giusto és rubato dallam eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték **6. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.

- A mezőszéki lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében. Tilinkójáték.
Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint.
Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól – Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőszéki lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.

- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre. **Az év végi vizsga javasolt anyaga** – Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Csíki székely keservesek és táncdallamok: cepres, féloláhos, „Gábor Ignácé”, „székely csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „gólya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei főlvételeiből.
- Variálás és díszítés a csíki székely dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata – az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villafozással.
- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok. – Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag – kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

- Összeállítás a tanult felcsíki népzeneből: keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok gardonkisérettel. **3. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:

- Somogy: Kelec József, Sándor László – Tolna: Máté István
- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István
- Baranya: Német Vince népzenei felvételei alapján.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

- Dél–dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, féloláhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből.
- Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.
- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.
- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. – Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

- Követelmény** Legyen képes
- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani.

- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára. **Az év végi vizsga javasolt anyaga** – Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkísérettel is **5. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:

- Heves: Pozsik

István – Gömör: Fodor

József

- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József. Semleges hangsorú furulyák ismerete. Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.

Több furulya együttes játéka. Énekkíséret furulyával.

Az énekes–nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban. **Ajánlott tananyag**

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD **Követelmény**

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon. Az év végi beszámoló javasolt anyaga

- Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték **6. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei alapján:
- A mezőszéki lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán

György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András.

- Variáció és díszítés a mezősegi és moldvai dialektus szabályai szerint. – A hatlyukú furulya 2. és 3. átfűjása.
- Tilinkójáték.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés. **Ajánlott tananyag**

Széki énekesek és furulyások CD – Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól – Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András – kazetta. Szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezősegi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül. Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfűjására.
- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre. **Az év végi vizsga javasolt anyaga** – Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttes játékokra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, cítera, esetleg hegedű, cimbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén, – a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzéssel,

- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti, – a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje – hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,

- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szóólóban és hangszeres–énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni. Ismerje
- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait– a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel. **A művészeti alapvizsga követelményei** A vizsga részei A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma „A”

tagozat

Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki”, verbunk). Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás) Gyimesi táncok.

„B” tagozat

Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).

Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).

Gyimesi táncok és más dallamok. Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,

– alkalmazkodóképesség, – állóképesség. **Továbbképző évfolyamok „A” tagozat**

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1–2. évfolyamon tanult dallamokra építve.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis-dialektusok szabályai szerint.

Ajánlott tananyag

Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárad-menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény Legyen képes

- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi keservesek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák) – Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, féloláhos) – Hangszerjáték gardonkísérettel. **8. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.

– A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja. – A flóta. **Ajánlott tananyag**

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998

Flóta felvételek Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes:

- hangmódosításra villa fogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán. – Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag Zenei ismeretek,

a hangszerkezelés fejlesztése – A Küküllő–vidék

furulyazenéje. – A 2. – 3.

átfújás kombinálása.

– A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.

– Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.

– A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán.

– A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.

– A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlápádi, héderfájai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes a 2 – 3. átfújás kombinálására. **Az év végi vizsga**

javasolt anyaga – Küküllő vidéki párostáncok, pontozók,

keservesek, román táncok.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Észak–mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája.

A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.

Ritka és sűrű legényesek. **Ajánlott tananyag**

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

– az Észak–mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.

– a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

– Észak–mezőségi lírai dalok és táncdallamok Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis–dialektusok szabályai szerint.
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).

Ajánlott tananyag

Gyergyó–medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Bartók Nyárad–menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. – Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet –
Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor **Követelmény** Legyen képes

- a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit, – elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**
- Gyimesi keservek és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok: forgatós, verbunk, féloláhos –
Hangszerjáték gardonkísérettel. **8. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, oláhos.
- Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás.
- Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja. – A flóta. **Ajánlott tananyag**

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás – Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998
Flóta felvételek

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján

- Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. – pásztornótákat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán.

Legyen képes:

- hangmódosításra villafogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán. – Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Küküllő–vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, féloláhos, szökő.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága. – Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A 2 – 3. átfújás kombinálása.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János,

Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján.

- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink – Magyarbece, Szántó Ferenc – kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfájai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. – Dél–Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar

Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő–vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén. Legyen képes a 2 – 3. átfújás kombinálására. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

- Küküllő vidéki lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András,

Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján.

- Észak–mezősegi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján: dallamkincs, formavilág, technika.
- A mezősegi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája. – Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváraljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet – Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváraljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

- a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- az Észak–mezősegi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezősegi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját. **Az év végi vizsga javasolt anyaga**

- Bukovinai keserves és táncdallamok
- Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfűzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt. A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfűzéseket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is, – más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszer repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából, – a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából, – hangszer elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves.) „B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.) Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.) Moldvai dallamok. A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek, – technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség, – állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű hangszerek – hatlyukú furulya C alaphangú, erdélyi, semleges hangsorú dunántúli és palóc változatai, ikerfurulya, tilinkó, flóta és hosszúfurulya.

Kottatartó

Metronóm,

Hangzó zenei és videó/DVD példatár,

MP3-as és CD játszó, video-, illetve DVD lejátszó–felvevő készülék, Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata Ismertesse meg a tanulókat

– az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével, – a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg). Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan
- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma–, dallam– és tempóérzékét,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában. Ismertesse meg a tanulókat a vokális anyag hangszeres és táncbeli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat – a hangzó felvételek hallgatása mellett – a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyernek kifejezést, melyek a tanulók későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi ünnep, baráti mulatság.

Bíztassa a tanulókat a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése segítségével, a tanuló természetes, helyes testérzetének (testtartás, légzés, artikuláció) kialakítása. ***Követelmény***

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokásdallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése. A tanuló természetes, helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A helyes testtartás, légzés kialakítása
- A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése
- Bemelegítő skálagyakorlatok
- Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése
- Dunántúli jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő – népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

-
-
- Egy népszokás dallam
- Egy táncdallam
- Egy lírai dal **2. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok, balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy karikázó–füzér
- Egy ballada vagy lírai dal **3. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a – kistájak anyagának figyelembe vételével.

Követelmény

Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalcsokor táncdallamokból
- Egy parlando–rubato dal vagy egy ballada – Egy népszokás dallam **4. évfolyam**
„A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése –

A légzőskapacitásra irányuló gyakorlatok –

- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – különböző témájú lírai dalok,

- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

–
–

Egy lakodalmi összeállítás

Egy táncdallamokból álló összeállítás

– Egy ballada vagy lírai dal **5. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével – Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – különböző témájú lírai dalok,

- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon. *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando–rubato dal. – Egy ballada.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása. ***Követelmény***

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: – különböző témájú lírai dalok,

- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,

–
–

– táncszók,

a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon. *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando–rubato dal – Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.

Követelmény

Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen. *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy karikázó–fűzér

-
-
- Egy ballada vagy lírai dal **3. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok, különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalcsokor különböző tempójú táncdallamokból
- Egy pásztordal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése – A

légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok

- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellegzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

—
—
Az erdélyi dialektusból Székelyföld kistájainak (Maros–Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket) jellemző vokális népzenei anyaga.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy keserves **5. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével – Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkíséréssel is. ***Követelmény***

Az erdélyi dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek népzenei felvételei alapján:

Szilágyság: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárásztelek).

Kalotaszeg: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások.

Mezőség: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen: *Az év végi vizsga ajánlott anyaga*

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés, – kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a Magyarországra települt moldvai csángók népzenejét is:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,

–

- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
Egy díszített parlando rubato népdal – Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló

ismerje

- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a népdalok díszítési és variációs lehetőségeit, – a legjelentősebb hagyományörző népi énekeseket. Tudjon
- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- kezdőhangokat önállóan megtalálni,
- hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,
- érthető szövegmondással énekelni,
- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló az „A” tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon. Tudjon

- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,

Rendelkezzék

- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,
- jó előadói készséggel, önállósággal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

–

„A” tagozat: minimum 10 perc „B”

tagozat: minimum 10 perc *A vizsga*

tartalma

„A” TAGOZAT

- Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsozor,
- Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy pásztor– vagy rabének,
- Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,
- Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás. Az előadásban közreműködhetnek hangszeres tanulók. *„B” tagozat*
- Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,
- Egy keserves,
- Egy klasszikus ballada,
- Egy szabadon választott népdal összeállítás.
- Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval – Egy hangszerkíséretes táncdalciklus. *A vizsga értékelése*
- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység, – technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is. A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népdalok, történelmi énekek, hangszerutánozó dallamok stb.

A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.

Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására.

–

Ösztönözzük a tanulókat énekes–hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.

A tanuló képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken.
- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti). – Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló.

Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, .egyházi népénekek stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- **A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.**

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél–alföld.
-

– Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecznán Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások. – Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos.

Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok. **Követelmény**

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– **A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.**

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai. – Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri táncok.

– Egy zoborvidéki énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások.

– Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes.

Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– **A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.**

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az ének-készség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok. – Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csiki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai. – Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsé) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

– Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördögösfüzes.

– Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás. ***Követelmény***

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– **A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.**

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az ének-készség fejlesztése

– Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségen.

- A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai: sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illésné Kántor Mária és mások.
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- **A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása. 8. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld. Bácska, Jászság.
- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Keczan Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások.
- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek. ***Követelmény***

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- **A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása. 9. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.
- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri, galga–menti táncok.
- Egy zoborvidéki (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika) vagy egy palóc énekes egyéniség (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
- Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédec, Bogács, Bag, Fedemes, Tura.
- Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48–as dalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- **A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása. 10. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok. Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai. – Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsi, Miklós Györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas Ilona) vagy bukovinai (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.
- Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarorszávár, Ördöngösfűzes, Udvarhely szék, Nádás– mente.
- Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudánóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban az „A” és „B” tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– **A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.**

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül Magyar Tudományos Akadémia

Zenatudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu

– Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei – Bartók-rend – Kallós Zoltán gyűjtései
Népdalközlések

Ág Tibor: Édesanyám rózsafája (Bratislava 1974) Madách Kiadó

Ágh Tibor: Vétessék ki szóló szívem. Szlovákiai magyar népballadák. (Budapest 1979) Gondolat kiadó

Ágh Tibor: Ki népei, vári vagytok? Válogatás a szlovákiai magyar tájak hagyományából. (Komárom–Dunaszerdahely 1966) Madách Kiadó

Albert Ernő–Faragó József: Háromszéki népballadák (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó

Almási István: Futásfalvi népdalok (Sepsiszentgyörgy 1973)

Almási István: Szilágysági magyar népzene (Bukarest 1979) Kriterion Kiadó

Almási István: Kocsis Lajos századeleji gyűjtése (Bukarest 1980) Kriterion

Almási István–Olasz Katalin: Magyargyerőmonostori népköltészet (Bukarest 1969) Kriterion Kiadó

Balogh Dezső: Szilágysági népdalcsozor (Zilah 1973)

Bandi Dezső: Tiszta búzából. Nyárádköszvényesi népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: A falu nótája. Marosmagyarói népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: Szerelem, szerelem. Backamadarasi népdalok. (Marosvásárhely 1970)

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz (Győr 1970)

Barsi Ernő: Daloló Szigetköz. (Győr 1971) Hazafias Népfrent

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz II. (Csorna–Győr 1983)

Barsi Ernő: Az alsóöri Lisztné Ferber Mária és dalkincse (Győr 1992)

Barsi Ernő: A zene egy sályi pásztor életében (Budapest 1994) Akadémiai Kiadó

Barsi Ernő: Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő (Győr 1995)

Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Bartók Béla: Népzene és a szomszéd népek népzeneje – Népszerű Zenefüzetek 3. (Budapest 1934)

Bartók Béla: Rumanian Folk Music II. Ed.B.Suchoff. The Hague, (Hága 1967)

Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey. Ed.Saygun, Adnan. (Budapest 1976) Akadémiai Kiadó Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I. Közreadja: Kovács Sándor és

Sebő Ferenc

(Budapest 1991)

Bartók Béla–Kodály Zoltán: Erdélyi magyarság. Népdalok (Budapest 1923)

Bencze Lászlóné–Szűcs Sándor: A ladányi torony tetejébe... Hortobágyi és Sárreai népdalok (Püspökladány 1974)

Bencze Lászlóné – Szűcs Sándor: Bihari népdalgyűjtés (Berettyóújfalu 1978)

Benczédi Huba: Kézdiszentléleki népdalok (Sepsiszentgyörgy 1970)

Bereczky János: Ó, szép fényes hajnalcsillag. Magyar népi karácsonyi énekek. (Budapest 1983)

Bereczky János – Domokos Mária – Paksa Katalin: Magyar–román kapcsolatok Bartók román gyűjtésében. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982)

Bereczky János – Domokos Mária – Olsvai Imre – Paksa Katalin – Szalay Olga: Kodály népdalfeldolgozásainak dallam– és szövegforrásai. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Békefi Antal: Vasi népdalok (Szombathely 1976) Békefi

Antal: Bakonyi népdalok (Veszprém 1977)

Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I–II. (Budapest 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Borsai Ilona – Hajdu Gyula – Igaz Mária: Magyar népi gyermekjátékok. Ének–zene szakköri füzetek 2. Szerkesztette: Keszler Mária (Budapest 1983)

Borsai Ilona – Nagy Miklós: Eger környéki népdalok (Budapest 1981) Bura

László: Szatmári népballadák (Bukarest 1978) Kriterion Kiadó

Burány Béla: Hej, széna, széna. 120 vajdasági magyar gyermekjátékdal (Zenta 1973)

Burányi Béla: Hallottatok–e hírét? Pásztordalok, rabénekek, balladák. (Szabadka 1977)

Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Száraz kútgém, üres válú. Juhásznóták, betyárdalok, balladák Zentán és vidékén (Zenta 1966)

Burány Béla – Fábri Jenő – Tripolszky Géza: Kék szivárvány koszorúzza az eget. 142 népdal Zentán és vidékén (Zenta 1969)

Burány Béla–Fábri Jenő–Tripolszky Géza–Bodor Géza: Rukkolnak a szép zentai legények. 99 katonadal zentán és vidékén (Zenta 1971)

C. Nagy Béla–Sztareczky Zoltán: A cekeházi Sivák család népdalművészete (Miskolc 1972)

Cserey József: Kalocsai kertek alatt. 150 népdal (Kalocsa 1976)

Dancs Lajos: Gilicemadár. 100 népdal Szabolcs–Szatmárból (Nyíregyháza 1976)

Dancs Lajos: Édesanyám rózsafája. Népdalok Szabolcs–Szatmár–Bereg megyéből (Nyíregyháza 1993)

Dobszay László: A magyar dal könyve (Budapest 1984) Zeneműkiadó

Dobszay László – Szendrey Janka: A magyar népdaltípusok katalógusa – stílusok szerint rendezve – I. (Budapest 1988) MTA Zenetudományi Intézet

Domokos Pál Péter: "…édes Hazámnak akartam szolgálni..." (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Domokos Pál Péter–Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I–III. (Budapest 1956, 1961, 1991) Zeneműkiadó

Dömötör Tekla: Naptári ünnepek (Budapest 1964)

Együd Árpád: Somogyi népköltészet. Somogy néprajza I. Szerk.: Bakay Kornél, Zenei szerk.: Olsvai Imre (Kaposvár 1975)

Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok (Budapest 1976)

Fajcsák Attila: Rózsa nyílik. Ötven felnémeti népdal (Eger 1983) Fajcsák Attila: Ködellik a Mátra. 90 népdal Heves megyéből (Eger 1983)

Fasang Árpád: Bartók Béla Békés megyei gyűjtései. 260 népdal. (Sarkad 1981)

Fehér Zoltán – Fehér Anikó: Bátya népzeneje (Kecskemét 1993)

Gulyás Éva–Szabó László: Túl a Tiszán, a szendrei határban... Népballadák és históriás énekek Szolnok megyéből (Szolnok 1975)

Gy. Körmendi Mária: Elindultunk idegenbe. Amerikai magyar munkásdalok. (Budapest 1965)

Hintalan László–Lázár Katalin: Gyermejátékok. Hévizgyörk. (Szentendre 1980)

Horváth Károly: Egy hernyéki parasztember dalkincse (Zalaegerszeg 1980)

Imets Dénes: Repülj, madár, repülj... Menasági népdalok és népballadák (Csikszereda 1970)

Jagamas János: Magyaró népzeneje (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó

Jagamas János – Faragó József: Moldvai csángó népdalok és népballadák (Bukarest 1953) Kriterion Kiadó

Jagamas János – Faragó József: Romániai magyar népdalok (Bukarest 1974) Kriterion Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II. (Budapest 1961) Zeneműkiadó Kallós

Zoltán: Balladák könyve (Budapest 1973) Európa Kiadó

Kallós Zoltán: Új guzsalyam mellett (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó

Kallós Zoltán: Gyimesvölgyi keservesek. In: Néprajzi Közlemények V. 3–51. (Budapest 1960) Kallós Zoltán – Martin György: Tegnap a Gyimesben jártam... (Budapest 1989) Európa Kiadó

Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Kiss Lajos: Lakodalmas dalok (Budapest 1980) Zeneműkiadó

Kiss Lajos: Horgosi népdalok (Zenta 1974)

Kiss Lajos: Gombos és Doroszló népzeneje (Újvidék 1982) Hungarológiai Kutatási Intézet

Kiss Lajos: Lőrincréve népzeneje. Karsai Zsigmond dalai. (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Kiss Lajos – Bodor Anikó: Az aldunai székelyek népdalai (Újvidék 1984)

Kiss Lajos – Bodor Anikó: A szlavóniai szigetmagyarság népdalai (Újvidék 1990) Hungarológiai Kutatási Intézet

Kodály Zoltán: Kelemen Kőmies balladája. Visszatekintés II. 76–78. (Budapest 1926)

Kodály Zoltán: A magyar népzene. A példatárát szerkesztette: Vargyas Lajos (Budapest 1971) Zeneműkiadó

Kusztos Piroska–Csortán Márton: Szováti zöld erdőben. Szováti népdalok (Marosvásárhely 1971)

Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László: Szépkenyerűszenmtártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó

Lajtha László: Kőröspataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó

Lajtha László: Sopronmegyei virrasztó énekek (Budapest 1966) Zeneműkiadó

Lajos Árpád: Borsodi népdalok (Miskolc 1955)

Lampert Vera: Bartók népdalfeldolgozásainak forrásjegyzéke. (Budapest 1980) Zeneműkiadó

Lázár Katalin: Tápiómenti népdalok. In: Tápiómente néprajza. Szerk.: Ikvai Sándor. (Szentendre 1985)

- Lázár Katalin: Bagi népdalok. In: Bag. Néprajzi tanulmányok II (Aszód 1988)
- Maczkó Mária – Rónai Lajos: Rózsát ültettem a gyalogútra... Galga menti népdalok (Aszód 1990)
- Magyar Népzene Tára. szerk. Bartók Béla – Kodály Zoltán,
- I. Gyermekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
 - II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
 - III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955–56) Akadémiai Kiadó – IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
 - V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
 - VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
 - IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- Nagy Miklós: Szállj el, fecskemadár Hevesen keresztül... 101 ballada és balladaszerű dal Eger környékéről Egy bükkszéki palóc asszony népdalai (Budapest–Eger 1987)
- Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele. Észak–mezőségi népdalok (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
- Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet
- Nyéki Sándor: Daloló Balaton I–II. 88 Balaton vidéki népdal. (Budapest 1976) Zeneműkiadó
- Nyéki Sándor: Balatoni népdalok (Veszprém 1982) Veszprém megyei Tanács
- Olsvai Imre–Köncöl Ferenc: 88 Tolna megyei népdal (Szekszárd 1974)
- Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Dráva szélén lakom. 77 ormánsági népdal (Budapest 1982)
- Olsvai Imre – Várnai Ferenc: Széles víz a Duna (Pécs 1989)
- Paksa Katalin: A szögedi nemzet zenéje. In Bálint Sándor: A szögedi nemzet III. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79–2. 575–905 (Szeged 1980)
- Paksa Katalin: Régi baranyai népdalok (Pécs 1988)
- Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) Falvy Zoltán
- Paksa Katalin–Németh István: Magyar Népzenei Antológia. Alföld. (Budapest 1994) Falvy Zoltán
- Pesovár Ferenc: Béres vagyok, béres... Fejér megyei népzene. (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum közleményei
- Pozsony Ferenc: Álomvíz martján. Fekete-ügy vidéki magyar népballadák (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Ráduly János: Kibédi népballadák (Bukarest 1975) Kriterion kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (illetve a második átdolgozott kiadás 2 CD melléklettel (Budapest 1997) Planétás Kiadó)
- Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások. (Bukarest 1984) Kriterion

Kiadó

Seres András–Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest 1991) Héttorony Kiadó

Szalay Olga: Barnucz Mihályné nyírségi paraszttasszony népdalai. Szakdolgozat (1980) MTA Zenetudományi Intézet

Szegő Júlia – Rajeczky Benjamin – Tari Lujza: Ismeretlen moldvai nótafák (Budapest 1988) Európa Kiadó

Szendrei Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: XVI–XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I–II. (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Szomjas–Schiffert György: Népdal, népzene. In Kecel története és néprajza 951–1019. (Kecel 1984)

Szomjas–Schiffert György: Hej! Cserényem előtt ... Kiskunhalas népdalai (Kiskunhalas 1994)

Sztareczky Zoltán: Kékedi népdalok (Miskolc 1959)

Tary László: Heves megyei népdalok (Eger 1959)

Tóth Ferenc: Topolya és környéke népballadái (Újvidék 1981)

Újváry Zoltán: Gömöri népdalok és népballadák (Miskolc 1977) Vajda József:

Hallottad-e hírét Zalaegerszegnek...333 zalai népdal. (Zalaegerszeg 1978) Vargyas

Lajos: Áj falu zenei anyaga I–III. (Budapest 1961–1963) Vargyas

Lajos: Régi népdalok Kiskunhalasról (Budapest 1954) Vargyas Lajos: A magyar népballada és Európa I–II (Budapest 1976) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: Balladaskönyv (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest 1981) Zeneműkiadó

Várnay Ferenc: Csele vize elfolyik a Dunába. Fél száz székelyi népdal (Véménd 1974) Várnay Ferenc: Mohácsi népdalok Schneider Lajos gyűjtéséből (Mohács 1971)

Várnay Ferenc: Erre alá a Baranya szélén. 50 népdal Berze Nagy János gyűjtéséből (Pécs 1979)

Várnay Ferenc: A mohácsi malomgátba reng a nád (Pécs 1981) Várnay

Ferenc: Hadikfalvi székely népdalok (Pécs 1983)

Várnay Ferenc: Szentlőrincen kiöntött a kanális (Szentlőrinc 1989)

Várnay Ferenc: Nagyhetény, de be van kerítve. 70 hosszúhetényi népdal (Pécs 1991)

Veress Sándor: Moldvai gyűjtés. Szerk.: Berlász Melinda és Szalay Olga. (Budapest 1989) Múzsák Kiadó

Vikár László – Bereczki, Gábor: Cheremis Folksongs (Budapest 1971) Zeneműkiadó

Vikár László – Bereczki Gábor: Chuvash Folksongs (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vikár László – Bereczki Gábor: Votyak Folksongs (Budapest 1989) Zeneműkiadó

Vikár László–Szij Enikő: Erdők éneke. Finnugor népek 100 népdala (Budapest 1985) Zeneműkiadó

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után Az

„A” tagozat végén

Legyen képes a tanuló

- az „A” tagozatra építve tovább gyarapítani technikai eszközeit,
- tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon énekelni,

- önállóan és tudatosan alkalmazni a tanultakat,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Ismerje a tanuló a magyar népzene minden dialektusterületét az „A” tagozaton elvárható mélységben és dallam mennyiségben.

Tudjon mindegyik dialektusból önállóan dalfüzért szerkeszteni és azt előadni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- eddigi tudásának technikai szintjét emelni,
- állóképességét, terhelhetőségét növelni,
- önálló gyakorlási és előadói programot tervezni,
- az öt népzenei dialektus bármelyikéből stílushű népdal összeállítást készíteni és előadni,
 - az egyes földrajzi területekre, illetve népcsoportokra jellemző hangszerkísérettel dalcsokrot szerkeszteni és előadni,
- meggyőző művészi produkciót nyújtani,
- megfelelő színpadi rutinnal kisebb együttest (pl. énekegyüttes) az előadás folyamán irányítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A-VIZSGA TARTALMA

„A” tagozat

Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, Egy hangszerkíséretes összeállítás bemutatása.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállításból álló műsort készít, öt népzenei dialektusból a tanult anyag alapján, maximum 25 percben.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, – intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység, – technikai és művészi megvalósítás,

- népzenei hitelesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Egészalakos tükör.

Jól hangolt és karbantartott zongora.

Kottaállvány.

Hangtár, mely rendelkezik a népzenei, néprajzi irodalom hang- és videó felvételeivel. Felvételre és lejátszásra megfelelő minőségben képes audiovizuális eszközök.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi. Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel. **A szolfézstanítás célja, feladata:**

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus–metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmónia azonosítás – zenei olvasás – írás
- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése – a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társzművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához, – olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg

tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,

- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel – a zene iránti elkötelezettséggel.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- A zene megszerettetése, örömteli művelése.
- A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása. Az éneklési készség fejlesztése – Helyes testtartás, levegővétel.
- Kezdőhang átvétele.
- Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.
- Éneklés játékkal.
- Éneklés szöveggel emlékezetből.
- Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.
- Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.
- A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel. – 2/4-es ütem. – Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése. Dallami ismeretek, készségfejlesztés – Daltanulás játékkal együtt.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.
- A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).
- A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.
- Hanglépcső, vonalrendszer.
- Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása. – Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

- Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmososztinátók, ritmuskíséret, egyszerű dallamosztinátók). Rögtönzés – Ritmussorok kiegészítése.
- Kérdés, felelet.
- Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

- A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.
- Aktív (előkészített) zenehallgatás.
- Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).
- Zajok– zörejek, zenei hang.
- Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.
- Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.
- A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai

Rokon népek dalai

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1. (tankönyv, munkafüzet és útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Jár a baba

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve) Szabó

Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény Dimény

Judit: Hang–játék Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.

Hangszeres szemelvények (karakter-, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban. Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.

A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben. Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával. **2. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.
- A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszerstanulásához.
- Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

- A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.
- A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel). – A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjelek, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkkel, jelekkel.
- 2/4-es ütem.
- a 3/4-es lüktetés megéreztetése.
- Szövegek ritmusának megfejtése.
- Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.
- Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.
- Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése. – Osztinató, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz. – Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.
- A magas és mély képzet kialakítása.
- A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság). – A dallami jelrendszerek ismerete.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.
- Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.
- Éneklés kézzel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.
- Dallamfordulatok visszaéneklése.
- Memorizálás hallás után.
- A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése –

Dal és mérő.

- Felelgetős játékok.
- Ritmososztinátók, ritmuskíséretetek.
- Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).
- Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.
- Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.
- Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.
- Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban. Zenei ismeretek: – Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint. Formai ismeretek: – Motívum
- Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

- Az íráskészség kialakítása (írás technika, zenei helyesírás).
- Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).
 - A dó helyének változtatása.
- Tájékozódás a vonalrendszeren.
- Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről. – Memorizálás.
- Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem). Rögtönzés – Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.
- Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.
- Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.
- Ütempárhoz ütempár rögtönzése.
- Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.
- Mozgás és játék rögtönzése. Zenehallgatás – Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.
- Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).
- Zenei együttesek: énekkar, zenekar.
- Dinamika, előadási módok.
- Különböző karakterek megfigyelése.
- Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).
- A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is. Zenei kifejezések: – Ritmus, dallam.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- A megismert ritmusértékek nevei.
- Tempó, mérőütés.
- Osztinátó.
- Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor. – Pentaton, pentachord. – A G–kulcs, F–kulcs.
- A törzshangsor.

- A megismert hangközők nevei, jelentésük.
- Motívum, dallamsor.
- Kánon.
- Piano–forte.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások Magyar gyermekdalok, népdalok Gyermekversek.

Rokon népek dalai

Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai

Más népek dallamai

Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)

József Andrásné – Szmracsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek Kodály

Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Bárdos Lajos: 70 kánon

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve) Szabó Helga

– Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény Dimény

Judit: Hang–játék Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.

A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.

Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.

Tudjon az egyenletes léktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.

Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozottnegyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust. Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni. Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es ütemekben.

Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.

Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren. Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.

Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni. Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi. **1. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok**

- A zenei élményanyag bővítése.
- A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.
- Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.
- Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismételése.
- A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Az abszolút rendszer további gyakorlása.
- A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.
- A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

- Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.
- Artikuláció, szövegmondás.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése. – Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismételése.
- A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.
- A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, 3/4.
- Ütemsúlyok. (ütemezés).
- A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismételése, elmélyítése. – A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.
- Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.
- A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.
- A tonálisérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.
- A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.

- Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.
- A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

- Dallamhoz ritmososztinató vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.
- Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok). Hangközök:
- Tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.
- Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra. – Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv). Hangzatok:
- Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.
- Éneklés szolmizálva mindkét irányban.
- Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.
- Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján. Hangkészlet, hangsorok, hangnemek – Alaphang fogalma.
- Tiszta- és pien hangos pentatónia. – Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok. – Módosító jelek, előjegyzések.
- A módosított hangok nevei
- A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.
- Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.
- A párhuzamos hangsorok fogalma.
- A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával. A formaérzék fejlesztése:
- Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.
- A kvintváltás megfigyeltetése.
- A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek. – A helyes frazeálás. Zenei olvasás – írás
- A helyes kottairás.
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.
- Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkkel 2#, 1b előjegyzéssel.
- Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).
- Igen könnyű diktálási feladatok.
- Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).
- Transzponálás írásban. Rögtönzés
- Ritmussorok rögtönzése.
- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).
- Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.
- Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján. – Párbeszéd, kérdés–felelet.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.

– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

- Különféle kórushangzások.
- Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.
- A hangszerek hangszínének felismerése.
- Dinamikai különbségek megismerése.
- A népzene és műzene.
- A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése. Zenei szakkifejezések ismerete – A szolfézs előképzőben tanultakhoz.
- Ütemmutató, ütemszúly, ütempár.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Kulcsok, előjegyzések, módosító jelek.
- Pentatónia, díszítőhang, vendéghang (pienhang).
- Hangkészlet, hangsor, hangnem. – Pentachord, Dur és moll (eol).
- A párhuzamos hangsor fogalma.
- Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.
- Ereszkedő dallamvonal.
- Azonosság, variáns, sorszerkezet. – Szekvencia.
- Periódus.
- Transzponálás.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Parlando, rubato, tempo giusto. – Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató) Dobszay

László: A hangok világa I. és Útmutató

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet) J.

Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. Kodály

Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok Kodály

Zoltán: Énekeljünk tisztán Bárdos Lajos:

Kicsinyek kórusa I.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok Péter

József: 165 kánon

Kocsárné Herboldy Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek
Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)
Dalkíséreték I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó) Ajánlott zenehallgatási
anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.

Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.
Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző
hangszereken).

Mese- és karakterdarabok.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G- és F-kulcsban ábécés névvel olvasni. Ismerje
a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.
Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott
ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.

Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás
után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.

Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta
oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv
hangközöket tonális keretben.

Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.

Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek
elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával. **2. évfolyam „A” tagozat**
Fejlesztési feladatok

- A zenei ismeret- és élményanyag bővítése.
- A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz
kapcsolódóan.
- Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.
- A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk
táncjátékok megszólaltatásával.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.
- Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése. – A zenei
kifejezőkészség és ízlés formálása. Az éneklési és intonációs készség fejlesztése – A
népdalok kifejező megszólaltatása.
- A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.
- A kétszólamú éneklés kimunkálása.
- Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismételése, további gyakorlása, alkalmazása. – A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.
- Negyed felütés. – 3/8-os ütem. – Váltakozó ütem. – A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.
- Alla breve.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.
- A fi, szí és ta hang, valamint dallamfordulataik.
- A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.
- A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.
- Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az edigi ismeretek alapján.
- A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.
- A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák). A többszólamúság fejlesztése
- Hangközök megszólaltatása két szólamban.
- Intonációs gyakorlatok.
- Kánonok, biciniumok éneklése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

- Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.
- Éneklés szolmizálva, ábécés-s nevekké mindkét irányban.
- Felismerés hallás után és kottaképről.
- A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.
- A bővített szekund megfigyelése. – Hangközláncok építése, éneklése. Hangzatok:
- Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése. – A tanult hangnemek alap-hármashangzatai. Hangsorok:
- A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.
- Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig. A formaérzék fejlesztése – AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.
- A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).
- Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján. Zenei olvasás, írás
- Ritmusgyakorlatok olvasása.
- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése.
- Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.

- Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.
- Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.
- Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.
- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

Rögtönzés

- Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.
- AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.
- Rögtönzés szövegre is.
- Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.
- Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás

- A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.
- Mozgás, gesztus a zenében.
- Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.
- Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.
- A barokk táncjátékok jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.
- A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.
- A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.
- Felütés.
- Váltakozó ütem.
- Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.
- Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund. – Parlando, rubato, tempo giusto.
- A régi és új stílusú népdalok. – Motívum, periódus, szekvencia. – Kvintoszlop.
- Párhuzamos és ellenmozgás.
- A metronómjelzés.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések, valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.

Néhány táncjáték a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek, valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére). Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I–II. (könyv és munkafüzet, tanmenet) Lázárné Nagy Andrea.: Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II. Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó! Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.) Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai

Komjáthyné: Zongoraiskola II.

Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).

Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.

Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.

Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).

Mesealakok a zenében. **Követelmény**

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.

Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni. Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban. Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.
- A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.
- A magyar népdalok élményszerű előadása.
- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.
- A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.
- Nyolcad és páros tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.
- A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban. Dallami ismeretek, készségfejlesztés – Daltanulás elsősorban kottaképről.
- Módosított hangok: fi, szí, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

- Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok.
- Kánonok.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T kapcsolatok megfigyelése.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal. – A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközők:

- Az előző évben tanult hangközők gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.
- A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.
- Új hangközők: a kis és nagy szeptim, (oldással). Hangzatok:
- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy

együtthangzásban, építésük, felismerésük

kottaképről.

- A hármashangzatok megfordításainak elve. – Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban. Hangsorok:
- Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.
- Azonos alapú dúr és moll.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

- A periódus felépítése. Nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.
- Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.
- Igen könnyű funkciós kísérszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.
- Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).
- Periodizáló dallamokhoz egy-egy kísérszóhang éneklése.

Zenehallgatás

- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból. – A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei. – Dinamika a barokk korban. – A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.
- A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után. Zenei szakkifejezések ismerete – Siciliano és mazurka ritmus. – Azonos alapú dúr és moll hangsor. – Kvintoszlop. – Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció.
- Periódus.
- Kéttagú-, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérszólammal vagy hangszerkísérettel

(lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok J.

Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzeneinkről Kerényi

M. György: Százszínű csokor Sulyok Gizella:

Pilletánc II.–III.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból Dalkísérek

II. Érik a szülő (Tankönyvkiadó) Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint F.

Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítését, a funkciókat.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.
- A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.
- Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.
- Az eddig tanultak rendszerező ismételése.
- A zenei elemzési képesség fejlesztése. Hallásfejlesztés és zenei ismeretek – Átkötés, pontozás gyakorlása. – Harminckettedek.
- Alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.
- A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.
- A bővített kvart oldással.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.
- Késleltetés.
- A hangközök rendszerezése.
- A hangközfördítés elve.
- A tiszta, kis- és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkkel is. – Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.
- A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.
- Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.
- A dominánsseptim dúrban és mollban.
- Éneklése oldással szolmizálva.
- A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus- és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.
- Dallami variánsok, figuráció.
- A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.
- T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.

- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.
- Kánonok éneklése.
- Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat, álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal.
- Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok megfigyelése. – Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formái megismerése.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.
- A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok. – Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

- A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).
- Hangszín – hangszerelés.
- A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció). – Két- és háromtagú kisformák, visszatérési típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.
- A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.
- A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.
- A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

- Ritmuskíséreték rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma). Zenei szakkifejezések ismerete – Bécsi klasszikusok, Köchel-jegyzék, opusz.
- Kvintkör. – Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció. – A hangközfördítés elve. – Tritonusz.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás.

- Késleltetés.
- Kadencia, álzárlat, fél- és egész-zárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, ária, opera.
- Szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.
- Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismételése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek

Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó

Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szönyi Erzsébet: Biciniumok

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Virágos sorozat népdalfüzetei

Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Győrffy István: Dallamírási feladatok Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.

Romantikus dalok, karakterdarabok.

A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.

Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria). Követelmény Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben

(3#, 3b.). Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait. Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással). **5. évfolyam „A” tagozat**

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.
- A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.
- Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.
- A tanult magyar népdalkincs bővítése.
- A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.
- Augmentálás– diminuálás.

- Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.
- Az alterált fordulatok megfigyelése.
- Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.
- A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.
- A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

- Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése. – A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.
- A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.
- Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók). Hangzatok: – Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsseptim hangzat

(oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.

- A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.
- A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.
- A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok. Hangsorok:
- Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.
- A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

- Rendhagyó periódusok.
- Álzárlat.

- Egyszerű, két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek). – A szonáta-, a variációs és a rondóforma ismételése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként. – A formai ismeretek mélyítése. Zenei olvasás, írás
- Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.
- Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Két- vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy-egy alterált hanggal.
- Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékeztetőül.
- Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről. – Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

- Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.
- Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).
- Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

- A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.
- Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.
- A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.
- Új hangszerek, hangszínek megjelenése.
- A programzene és a társzművészetek kapcsolata.
- A tonalitás felbomlása.
- A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).
- A zenei formák változásainak megfigyelése.
- Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.
- Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma). – A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete – Komplementer, osztinató ritmus.

- Modális hangsorok.
- A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.
- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- A bővült periódusok: külső és belső bővülés.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat. A szonáta– és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia tételrendje.
- Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.
- A szimfonikus költemény.
- Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató Agócsy

László: Zenei olvasókönyv Molnár

Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia Forrai Miklós:

Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció Frank

Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból

(F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei) Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a

–

Mikrokozmosz-ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai alapján. **Követelmény**

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim–akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim–akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim–hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni. **Az év végi vizsga ajánlott anyaga** – A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.

– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.

– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően). – A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.

– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.

– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.

- A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene-szerű megszólaltatása

(a tanulók hangszeres előadásában).

- Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.
- A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

- A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése. – A szűkített kvart fogalma.
- Az enharmónia. Hangzatok:
- Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

- Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.
- A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.
- Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után. Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

- Dallam- és ritmus kiegészítés.
- Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.
- Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.
- XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren. Zenehallgatás
- A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.
- A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése. – A barokk zenekar hangszerei. Continuo.
- A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.
- A zenei dramaturgia az oratórikus művekben. – A barokk táncok a szvitekben. – A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.
- A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.
- A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése. – Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete –

- Hemiola, komplementer ritmus.
- Számozott basszus, continuo.

–

- Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.
- Motetta, madrigál, mise.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.
- A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).
- Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

- Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.
- Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással). **Ajánlott tananyag** Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató Agócsy László:

Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve Járdányi Pál:

Magyar népdaltípusok I–II. Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusművek (Népművelési Intézet)

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.

Nógrádi László – P. Vesztróczy Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből) Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása. (pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban. **Az év**

végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.
- Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással). – Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat Fejlesztési

feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.

A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.

- A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.
- A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

- Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.
- Nyolcad és tizenhatod felütés.
- 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.
- Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.
- A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.
-

- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

- A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.
- Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.
- Más népek népzenejének többszólamú megszólaltatása.
- Hangszerkíséretes dalok (tanári kíséréssel).
- Kánonok éneklése.
- Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.
- T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.

Hangközök:

- Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről.

Építés.

- Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.
- Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.
- A hangközök megfordításai.
- Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel. Hangzatok:
- Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.
- Építésük, felismerésük kottaképről.
- A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.
- Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.
- A dominánsseptim hangzat megfigyelése . Hangsorok:
- Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig. – Azonos alapú dúr és moll. – A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

- A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.
- Kis kéttagú-, háromtagú forma, triós forma.
- A kisformák hallás utáni felismerése.
- Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.
- Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.
- Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.
- Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.
- A helyes kétszólamú kottairás.

Rögtönzés

- Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.

- Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B). – Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése. Zenehallgatás
- Magyar és más népek táncai a műzenében.
- Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból. – A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.
- A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban. Zenei szakkifejezések – Augmentálás, diminuálás.
- Mazurka és siciliano ritmus. – Azonos alapú dúr és moll hangsor. – Kvintoszlop.
- Kürtmenet.
- Funkciók.
- Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.
- Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.
- Duett, duó, tercett, trió.
- Partitúra.
- A régi stílusú és új stílusú népdalok.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések. Ajánlott tananyag
Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyzólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK Járdányi

Pál: Magyar népdaltípusok I. II. Bárdos Lajos:

Írások népzeneinkről J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szönyi Erzsébet: Biciniumok

Szönyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia Kerényi

M. György: Százszínű csokor Sulyok Gizella: Pilletánc

II.–III.

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Györffy István: Dallamdiktálás

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber) Ajánlott zenehallgatási anyag: Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi

klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8-os ütemben ritmust olvasni, egyszerû 4–8 ütem terjedelmû dallamot lejegyezni, könnyû

4–8 ütem terjedelmû dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben. Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetû dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszer tanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával 4.

évfolyam „B” tagozat Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyag bővítése.
- A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.
- A többszólamú éneklési készség fejlesztése.
- A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.
- A zenei elemző képesség fejlesztése.
- A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

- Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.
- A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.
- Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.
- Az alla breve további gyakorlása.
- A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

- Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével). – Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése. – A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szí, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.
- Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnembváltás eszközei.
- A kromatika megfigyelése.
- Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.
- A késleltetés megismertetése.
- A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam- és ritmusfordulatai.
- Dallami variánsok, figuráció.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe. – A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása. – T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.
- T–D funkcióváltás felismerése hallás után.
- Funkciós kísérszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkal.
- A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.
- Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása. – Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.
- Két- és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- A hangközök rendszerezése.
- A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkal az eddigi hangnemekben. – A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.
- Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkal, lapról olvasása, írása hallás után.
- A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.
- A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.
- A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkal, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:

- Zárlatok: fél- és egész-zárlat. álzárlat.
- A klasszikus (és romantikus) dal, a két- és háromtagú kis formák, visszatérési típusok megfigyelése.
- Triós forma, rondó-, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

- Könnyű periódusok lapról éneklése.

- Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.
- A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).
- Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.
- A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is. Zenehallgatás – A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).
- A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.
- A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is. – A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés

- Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.
- Osztinátók.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).
- Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).
- Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során. – A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

- Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció. – Hangközfordítások, hangzatfordítások. – Tritonusz.
- Figuráció.
- Alteráció, kromatika.
- Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.
- Késleltetés.
- Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.
- Előjáték, utójáték, visszatérés, coda. – Homofon, polifon szerkesztési mód.
- Imitáció.
- Orgonapont.
- Hangszeres és vokális zene.
- Dal, opera, ária, szimfónia.
- Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Kisformák.
- Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.
- Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.
- A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.
 Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.
 Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.
 Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók
 J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény
 Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Kodály Zoltán: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: Biciniumok
 Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei
 Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia
 Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Péter József: 165 kánon
 W. A. Mozart: 30 kánon
 Bárdos Lajos: 70 kánon
 Molnár Antal: Klasszikus kánonok
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Györffy István: Dallamírási feladatok
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.
 Ajánlott zenehallgatási anyag:
 J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.
 Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.
 A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.
 Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.
 Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.
 Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.
 Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsseptim hangzatot.
 Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkkel és felismerni kottaképről is.
 Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.

Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.

Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,

Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkkel, Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.

Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.

Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyag egyéni bemutatással.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.
- Betekintés a romantikus zeneirodalomba.
- Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.
- Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése. – Tudatos zenehallgatásra nevelés. Ismeretanyag, hallásfejlesztés
- Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.
- Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.
- Augmentálás, diminuálás.
- Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.
- Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.
- Klasszikus kánonok éneklése.
- Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.
- Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.
- Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.
- Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

- A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.
- A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.
- Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.
- A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).
- A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése. Hangzatok: – Az eddig tanultak hallási elmélyítése.
- A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.
- A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.

- A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).
- A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).
- Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése. Hangsorok:
- Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.
- A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.
- Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

- Rendhagyó periódusok egyszerű két- és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.
- Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.
- A szonátaforma.alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.
- Hangköz-, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).
- Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.
- Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

- Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.
- Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.
- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.
- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása). Zenehallgatás
- A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.

- Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.
- Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.
- Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.
- Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto). – Stílusfelismerések zenehallgatás alapján. Zenei szakkifejezések – A hangnemi rokonság.
- Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.
- Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy- és kisütemes írásmód.
- Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).
- Klasszikus táncok.
- A szonáta- és a variációs forma.
- A klasszikus szimfónia, versenymű.
- Az opera, nyitány, ária, recitativo.
- Prozódia.
- Tempó- és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat Molnár

Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár-képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Györffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim- és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

- alterációt tartalmazó hangközmenetet,
- egyszerű hangzatmenetet,
- bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal. Tudjon lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkal
- a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni, – adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,
- ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,
- ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két- és háromtagúság, da capo stb.),
- legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás,
- A műzenei szemelvények, ritmus- és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával. **6. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése.
- A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.
- A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.
- A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.
- Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.
- Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.
- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.
- Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.

- Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.
- Imitáció, tonális és reális válasz.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.
- Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása. – A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- Hangköz- és hangzatmenetek további gyakorlása.
- Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.
- Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.
- A hármashangzatok és fordításai gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.
- A bővített hármashangzat fordításai (oldással).
- A dominánsszeptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalításban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is. Zenei olvasás, írás
- Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel. – Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.
- Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.
- Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének-zongorás megszólaltatása egyénileg is.
- Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is. – Hangszerkíséretes műdalok, áriák két- vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.
- Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

- Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.
- Dallamhoz basszus rögtönzés.
- Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.
- Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

- A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.
- A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

- A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).
- Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dūr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

- A autentikus, összetett zárlat. – Poliritmika, hemiola.
- Számozott basszus.
- Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság. – Cluster.
- Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.
- A szvit jellegzetes táncjátécai.
- A barokk versenymű, koncertálás.
- Fuga, reális és tonális válasz.
- Opera, recitativo, ária, betétdal.
- Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.
- A klasszikus versenymű, kadencia.
- Tempó- és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.

Barokk dalok, könnyű áriák, két- és háromszólamú vokális művek.

Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.

Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.

Magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató Agócsy László:

Énekeljünk, muzsikáljunk!

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek Legányné Hegyi

Erzsébet: Bach példatár I.

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve Járdányi Pál:

Magyar népdaltípusok I–II. Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek Bartók

Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek- és nőikarok
 Máriási István: Bevezetés a barokk zene világába
 Agócsy László: Bach olvasókönyv
 Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében
 Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia- és formavilága
 Frank Oszkár: A klasszikus moduláció
 Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába
 Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából
 Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)
 Győrffy István: Dallamírási feladatok
 Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.
 Nógrádi László – P. Vesztróczy Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet) Ajánlott zenehallgatási anyag
 – Reneszánsz kórusművek
 – Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)
 – Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékeztetőből, öt művet a

XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,
- a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig. Tudja énekelni ábécés nevekkkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után. Tudjon lejegyezni
- alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,
- kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

- periódus előtaghoz utótagot,
- funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A memoriter anyagból egyéni bemutatás.
- A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig. Ismerje a

- pentaton hangsorokat.
- a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig, – a háromféle moll hangsort, – a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel, – igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát, – a kis formákat, – a triós formát,
- a klasszikus szonátaformát, – a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;
 - a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkkel 4#, 4b előjegyzésig.
- Tudja énekelni

- ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után. Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot.

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta-, rondó- és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre **A művészeti alapvizsga követelményei**

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló

követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc. A

vizsga tartalma

„A” tagozat

Írásbeli vizsga A)

Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján. Az idézet 3/4 vagy 4/4-es löktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.

A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”-hang.

Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10-es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás- és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja. Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése. Szóbeli vizsga 1. Memoriter anyag: A vizsgázó

- tudjon előadni öt népdalt,
- ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;
- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia. A vizsga tartalma

„B”- tagozat („B”-tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.) Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el. 2. Hangzatlejegyzés 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat. A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel. Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat. 2. Memoriter anyag: A vizsgázó

- tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,
- ismerje azok legfontosabb jellemzőit;
- tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),
- ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
 - dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
 - Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága. A szóbeli vizsga értékelése
 - a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
 - általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete), –
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
 - formai ismeretek,
 - tájékozódás a zenei műfajok között.

Továbbképző évfolyamok „A”– tagozat

7. évfolyam „A”– tagozat Fejlesztési feladatok

- A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.
- A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.
- A középkor világi zenéje.
- A reneszánsz zene fénykora.
- Az opera keletkezése.

A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők). – Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.
- Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.
- Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.
- A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.
- Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.
- Modális dallamok transzformálása.
- A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.
- Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.
- A modális hangsorok megismerése. a jellegzetes hangközök kiemelése.
- Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.
- Plagális zárlatok megszólaltatása.
- Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.
- Stílusjegyek összegyűjtése. Zenei szakkifejezések – Melizma. – Motetta, mise, carol, anthem. – Madrigál, korál, zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei.
- Recitatívó, ária, continuo.
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánium

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret Orfeusz

Hangzó zenetörténet– sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa Forrai

Miklós: Ezer év kórusa Fodor Ákos:

Schola cantorum I–XIII.

–
Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György) A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.

A középkor világi zenéje.

A mise állandó részeinek megfigyelése.

A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.

Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Ismerje a kvintkört.

Tudjon könnyű egy- vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.

Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit. **Az év végi vizsga ajánlott anyaga**

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok

- Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.
- A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére. Ismeretanyag, hallásfejlesztés
- A barokk hangszeres műfajok áttekintése.
- A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).
- Az oratórium.
- Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása

(komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).

- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, elemzése.
- Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz.
- Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is. Kánonok.
- Többszólamú énekgyakorlatok.
- Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkal.
- Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése. Rögtönzés
- Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése. Zenehallgatás
- Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése.
- Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése. Zenei szakkifejezések ismerete
- Barokk táncok, a szvit tételei.
- Variációk: chaconne, folia, passacaglia.
- Concertálás, concerto grosso, continuo.
- Korál.
- Mise, oratórium, kantáta, opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes. – Modulációs irányok. – Rokon hangnemek. – Számozott basszus.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete Sárosi

Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve C. V.

Palisca: Barokk zene.

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

–

Nagy Olivér: Partitúraolvasás Ádám Jenő: A dal mesterei
(válogatva a kötetekből) Bertalotti: 56 solfeggio Legányné
Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.
J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató Legányné Hegyi
Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Györffy István: Korál elemzések
Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet
A zenehallgatási anyag partitúrái
Ajánlott zenehallgatási anyag
Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph.
Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A.
Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti
(hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.
G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból
(pl. Júdás Makkabeus,
Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)
J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei,
versenyművek invenciók, fuga,
szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll
zongoraverseny, a–moll
hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier
sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit). Néhány mű Kodály Zoltán barokk
kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással. Tudjon
két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl.
Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).

Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga, tonális és reális válasz fogalmát.

Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek
felismeréséhez.

Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése.

- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismételése.

Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.

- A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó– váltással.
- A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkal, hangnemekben.
- A zárattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.
- Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).
- Jellegzetes hangközök a harmóniakban (pl. bővített szext).
- A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkal is.
- Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.
- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása
- énekléssel, elsősorban ábécés nevekkal, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is. – Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).
- A tercron fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).
- A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- Könnyű egy- és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl.

keretes írás).

- Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).
- A romantikus műfajok jellemzői.
- Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei) Rögtönzés:

- Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.
- Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.

- Hiányos dallamok kiegészítése.
- Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás

- Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.
- A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.
- A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.
- Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar. – Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben – Az új zenei formák megfigyelése hallás után. Zenei szakkifejezések ismerete – Zárattípusok.
- Előlegezés, késleltetés. – Állárlatok. – Lebegő tonalitás. – Dalciklus.
- Szimfonikus költemény.
- Rapszódia.
- Programzene.
- Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan. **Ajánlott tananyag:** Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.

Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszeres szólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratórikus művek).

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat Legányné

Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához Forrai

Miklós: Duettek I–II. Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése

Frank Oszkár: Chopin

Frank Oszkár: Liszt

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar Pócsonyi

Mária: Romantikus harmóniák

Györffy István: Dallamírási feladatok Pándi

Marianne: Hangversenykalauz I–III. A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György) A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

F. Schubert (dalok, szimfóniák),

F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),

J. Brahms (dalok, versenyművek),

F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia),

Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódák, szimfonikus költemények),

R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),

M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),

A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.

Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.

Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.

Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.

Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A” tagozat Fejlesztési feladatok

- Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Az „értő” zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

- Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.
- A tonalitás fogalmának változásai.
- A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.
- Bitonalitás, politonalitás.
- Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a

–

csoport képességei szerint)

- Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.
- Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.
- Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.
- Az aranymetszés megfigyelése.
- Könnýû Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).
- A belsô hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erôsítése a XX. századi mûvek megszólaltatásához.

Rögtönzés

- A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.
- Reihe, hangfürtök komponálása.
- Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás

- A különbözô irányzatok fôbb zenei jegyeinek megfigyelése.

A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás, – Akusztikus és egészhangú skála.
- Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.
- Arany metszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből; az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi, a folkloristák: Bartók Béla,

Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij, az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten, valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből. Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetek Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat Kodály

Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat Kodály Zoltán:

Kórusművek

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

Párkai István: Modern kórusetűdök

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Frank Oszkár: Debussy harmóniák

Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében

Lendvai Ernő: Bartók stílusa

Kroó György: Miért szép századunk zenéje?

Kroó György: Miért szép századunk operája?

Kókai Rezső – Fábíán Imre: Századunk zenéje

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét Sárosi

Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III. Várnai

Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

—
Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet A
zenehallgatási anyag partitúrái. Ajánlott zenehallgatási
anyag

Debussy: Gyermekek kuckója, Noktürnök,

M. de Falla: Háromszögletű kalap,

Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,

Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros-, ütős hangszerekre és cselesztára

Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,

A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története B.

Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,

A. Schönberg: Egy varsói menekült.

Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel),
kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát,
képviselőit és jelentősebb alkotásait.

Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak
megfogalmazásához.

Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

— A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

— A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
ismeretek, stílusjegyek alapján.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat Fejlesztési

feladatok

— A zenei élményanyag bővítése.

— A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.

— A reneszánsz zene fénykora.

— A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.

— A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

— Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

— Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

— Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok,
alleluja-dallamok). – A gregorián mise állandó részeinek megismerése.

- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.
- A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismételése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.
- A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis) – A szopránkulcs bevezetése.
- Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.
- A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.
- Az imitáció, a reális és tonális válasz foglmainak elsajátítása.
- Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.
- A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai

jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.

- Dallamok transzformálása különböző módusokba.
- A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.
- A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.
- Építés megadott hangokra.
- Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján
- Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben. Zenei olvasás, írás
- Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.
- Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.
- Kvintpárhuzamok, alaphármas hangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).
- Barokk idézetek lejegyzése egy- és két szólamban.
- Két- és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.
- Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.
- Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

- A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.
- Partitúra használata.
- Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.
- Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.
- Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése. – Stílusjegyek összegyűjtése. Zenei szakkifejezések ismerete – C– kulcsok.
- Módusz. Modális hangsorok. – Modális harmóniai fordulatok. – Melizma. – Motetta, mise, carol, anthem.
- Madrigál. Korál. Zsoltár.
- A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.

-
- Plagális zárlat.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P. Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa Forrai

Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve Rajeczky Benjamin:

Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky

Benjamin: Magyar gregorián Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III. Várnai

Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György) A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény

Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiót ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni.

Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.

Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.

Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz-, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.

Tudjon szopránkulcsban olvasni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.

Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban.

Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján. **8. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok

- A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.
- A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása. – Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

- Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo- és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.
- Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.
- A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.
- Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításának elsajátítása.
- Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.
- A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után. – Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.
- Számozott basszus.
- A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása

(komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).

- Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok. – Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.
- A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.

Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.

- Az invenció és a fuga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).
- Téma, szölambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.
- Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmi, felismerés kottaképről. – Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

- Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkkel is.
- Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.
- Barokk hangköz- és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása. Zenehallgatás – Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.
- A barokk billentyűs hangszerek hangsínének megismerése.
- Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.
- A fuga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.

-
- Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése. – Egy Bach–szvit feldolgozása – Invenció elemzése hallás után.
- Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
- A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).
- Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása. Zenei szakkifejezések
- Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia. – Concertálás. Concerto grosso. Continuo.
- Korál.
- Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.
- Fuga.
- Ellentéma.
- Dux, comes. – Modulációs irányok. – Rokon hangnemek. – Számozott basszus.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus,

Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy

kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fuga, h–moll szvit). Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szönyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Győrffy István: Korál elemzések

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássy István: Bevezetés a barokk zene világába Pándi

Marianne: Hangversenykalauz I–III. Várnai Péter:

Oratóriumok könyve A hét zeneműve sorozat

(Szerkesztő: Kroó György) C. V. Palisca: Barokk zene.

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás Ádám Jenő: A dal mesterei
(válogatva a kötetekből) Bertalotti: 56 solfeggio
Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.
J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató Legányné Hegyi
Erzsébet: Stílusismeret I–II.
Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján
Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei A zenehallgatási
anyag partitúrái.
Ajánlott zenehallgatási anyag
Prelúdium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.
A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto
grosso sorozataiból).
Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, 2 művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg
stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni. Tudjon egy Bach–korált zongorázni,
elemezni. Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.

Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk
idézetet.

Tudjon egyszerû harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.

Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és
csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított
ismeretek, stílusjegyek alapján. **9. évfolyam „B” tagozat**

Fejlesztési feladatok

- A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismételése, elmélyítése.
- Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és
műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.
- A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.
- A zenei áttekintési képesség fejlesztése.
- Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.
- Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok
részleteinek éneklése kottaképről.
A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva
dó– váltással, majd ábécés nevekkkel.
- A hármashangzatok és a dominánsseptim fordításainak éneklése (hangnemekbe
helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.

-
- A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkkel, hangnemekben.
- A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.
- A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.
- Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.
- Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.
- Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.
- Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó– váltással és ábécés névvel.
- Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.
- Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.
- Funkciós kísérszólam improvizálása.
- Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.
- Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.
- A klasszikus zene funkciós rendje.
- Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.
- A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.
- Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.
- Lebegő tonalitás, atonalitás. – Tercrokon hangnemek.
- Mellékdominánsok, nónakkordok.
- Az alt és baritonkulcs bevezetése.
- Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.
- Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.
- Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Duettek, kórusművek.
- Romantikus dallamok lejegyzése.
- A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromptu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus). Zenei szakkifejezések Zárlattípusok.

Mellékdomináns. Nónakkord.

Előlegezés, késleltetés.

Álzárlatok. Lebegő tonalitás. Dalciklus.

Szimfonikus költemény. Ballada,
 fantázia, impromptu, scherzo,
 capriccio, rapszódia. Programzene.
 Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.
 Ajánlott tananyag
 Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.
 Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
 A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc,
 G. Verdi, R. Wagner,
 J. Brahms, R. Schumann, F. Chopin, A. Dvořák, M.
 Muszorgszkij és mások). Szőnyi Erzsébet: A zenei
 írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő
 feladatgyűjtemény
 Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat Forrai
 Miklós: Duettek II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
 Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar Legányné
 Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.
 Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése
 Frank Oszkár: Chopin
 Frank Oszkár: Liszt
 Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához
 Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.
 Várnai Péter: Oratóriumok könyve
 A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)
 Szabolcsi Bence: Zenetörténet
 Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő
 feladatgyűjtemény
 Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat Legányné Hegyi
 Erzsébet: Stílusismeret III. Forrai Miklós: Duettek I–II.
 Forrai Miklós: Ezer év kórusa
 Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa
 Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!
 Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)
 Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia
 Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei
 Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar
 Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

—

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

F. Schubert (dalok, szimfóniák),

F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),

J. Brahms (dalok, versenyművek),

F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia),

Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódia, szimfonikus költemények),

R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),

M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel). **Követelmény**

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két-két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon két-három Bertalotti solfeggiot ének-zongorás előadással megszólaltatni. Két-három Bach-korált zongorázni, elemezni.

Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások.
- A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján. **10. évfolyam „B” tagozat Fejlesztési feladatok** – Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.
- Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival. – A zenei áttekintési képesség fejlesztése – Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

- Énekelhető egy- és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeiteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).
- Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.
- Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.) – Dalok éneklése saját zongorakísérettel.
- Könnyű kórusművek megszólaltatása.
- XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása – A tenorkulcs bevezetése.
- Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.
- Moduláció távolabbi hangnemekbe.
- Lebegő tonalitás, atonalitás.
- Egészhangú skála. Akusztikus hangsor. – Modellskálák és egyéb skálaformációk. – Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála, – 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.
- Polimodális alterációk.
- Dodekafónia.
- Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim- és bővített szextes akkordok,

nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben. – Alfa-akkordok. – Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.

- Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.
- Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.
- Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.
- Romantikus és XX. századi dallamok megjegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

- Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.
- Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.
- Skálamodellek.
- Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.
- Tengely, polaritás.
- Aranymetszés.
- Komplementer technika.
- Tempó- és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi, a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij, az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij, a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.

Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei. Szőnyi Erzsébet: A zenei írás-olvasás gyakorló füzetek Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: Kórusművek

Párkai István: Modern kórusetűdök

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat Kroó György:

Miért szép századunk zenéje?

Kroó György: Miért szép századunk operája? Kókai

Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje Pándi

Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében

Lendvai Ernő: Bartók stílusa

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Frank Oszkár: Debussy harmóniák

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk Szabolcsi

Bence: Magyar zenetörténet A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

C. Debussy: Gyermekek kuckója, Noktürnök,

Kodály Zoltán: Galántai táncok,

Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,

A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,

B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat. Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.

Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan. – A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után „A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és – képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang–késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b–előjegyzéssel. Tudja a művek hangnemt megállapítani. Ismerje – a

kvintkört,

- a hétfokú hangsorokat. Ismerje
- az egészhangú skálát, – az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat.
- a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését – a dominánszeptim hangzat fordításait (oldásokkal). Ismerje fel a funkciókat hallás után,
- a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.
- a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság. Ismerje
- a tonalitás felbomlásának elvét,
- a bi- és a politonalitást, – a Reihe-t. Tudja
- a dodekafónia,
- az arany metszés,
- a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal, – könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.
- lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot. Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel. Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni. **„B” – tagozat Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:**
- a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,
- olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,
- a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel. Legyen képes a tanuló
- a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,
- a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni. Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két-két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni. Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkkel. Tudjon lejegyezni

– barokk kétszólamú idézetet, – bécsi

klasszikus zenei szemelvényt, – könnyű

XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga „A”

tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú,

egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang.

Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga „A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt

műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia. **A vizsga értékelése**

Az írásbeli vizsga értékelése

- A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.
- Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága. A szóbeli vizsga értékelése
- a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása
- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete), –

zenetörténeti tájékozottság,

- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianínó. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD-lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

**KECSKEMÉTI KODÁLY ZOLTÁN ÉNEK-ZENEI ÁLTALÁNOS ISKOLA,
GIMNÁZIUM,
SZAKGIMNÁZIUM ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA**

NÉPTÁNC TANSZAKÁNAK HELYI TANTERVE/ I. 1-12. ÉVFOLYAMIG
Kiegészítve a tantárgyak évfolyamonkénti szakirányú feladataival, követelményeivel

a Művelődési és Köznevelési Minisztérium 1998. évben kiadott tantervének felhasználásával.

TARTALOMJEGYZÉK

A néptánc tanszak általános fejlesztési követelményei	309
Tantárgyak és óraszámok	309
A tantárgyak helye a tanszak programjában	311
A tantárgyak szakirányú feladatai	312
Tantárgyak szakirányú követelményei	317
A NÉPTÁNC TANSZAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	

Fejlessze a tanuló:

- mozgáskultúráját, fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét, hallását, a zenéhez való alkalmazkodását,
- a tér-, forma- és stílusérzékét, □ mozgásmemóriáját, koncentráló képességét, improvizációs készségét, vizuális memóriáját, képzelőerejét,
- ízlését, kritikai érzékét, a társművészetek (zene, a képzőművészet, a színház) iránti érzékenységet,
- nem szóbeli (nem verbális) megnyilvánulások iránti fogékonyságát,

- a tánc komplexitásából adódóan, a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti fogékonyságát.

TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK

ELŐKÉPZŐ 1. évfolyam (1.évfolyam)

Heti óraszám: 2 x 45 perc. Fő tantárgy:

népi játék, néptánc.

ELŐKÉPZŐ 2. évfolyam (2. évfolyam) Heti

óraszám: 2 x 45 perc. Fő tantárgy: népi

játék, néptánc.

ALAPFOK 1. évfolyam (3. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: népi játék, néptánc (4 x 45 perc).

ALAPFOK 2. évfolyam (4. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: népi játék, néptánc (4 x 45 perc).

ALAPFOK 3. évfolyam (5. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Folklórismeret (1 x 45 perc).

ALAPFOK 4. évfolyam (6. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Folklórismeret (1 x 45 perc).

ALAPFOK 5. évfolyam (7. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Folklórismeret (1 x 45 perc).

ALAPFOK 6. évfolyam (8. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Folklórismeret (1 x 45 perc).

TOVÁBBKÉPZŐ 1. évfolyam (9. évfolyam) Heti óraszám:

4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Tánc történet (1 x 45 perc).

TOVÁBBKÉPZŐ 2. évfolyam (10. évfolyam) Heti óraszám:
4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Tánc történet (1 x 45 perc).

TOVÁBBKÉPZŐ 3. évfolyam (11. évfolyam) Heti óraszám:
4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc).

Kötelezően választható tantárgy: kinetográfia (1 x 45 perc).

TOVÁBBKÉPZŐ 4. évfolyam (12. évfolyam) Heti óraszám:
4 x 45 perc.

Fő tantárgy: néptánc (3 x 45 perc). Kötelezően választható tantárgy:
kinetográfia (1 x 45 perc).

A TANTÁRGYAK HELYE A TANSZAK PROGRAMJÁBAN

A **népi játék- néptánc** a tanszak fő tantárgya, s az előkészítő-alapfok-továbbképző minden évfolyamán a legtöbb órászámban foglalkoznak vele. Ez az összefoglaló elnevezés több részterületet foglal magába:

- A tánc technika, ami minden órát bevezet, a táncos izomzatának, ízületeinek bemelegítése mellett a technikai alapozást hivatott szolgálni.
- A ritmikai gyakorlatok és a táncos nyelvezet elsajátítása is a táncosok felkészülését segíti. - A népi játékok az előkészítő és az alapfok 1-2. évfolyamán játszanak fontos szerepet.
- A gyerekek megismerik a magyar játékkincs legszebb változatait, s ezen keresztül megszeretik a népzene és néptáncot.
- A néptánc oktatása elkezdődik az előkészítőben, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesedik ki. Egyre több dialektus táncrendjeit ismerik meg a tanulók, s táncolják "anyanyelvként".
- Az „anyanyelvi szintű” tánc tudás elsajátítását elősegíti a tananyag férfi és női, csoportos és egyéni táncainak, valamint a páros táncok férfi és női mozgásanyagának férfi és női pedagógus által történő tanítása.

A dal tanulás szorosan összetartozik a táncsal, míg a koreográfiák a tanult eredeti anyagok összefoglalásai.

A félévi és év végi csoportos vizsga bemutatóra történő felkészülés (a bemutató színpadon, közönség előtt történik) valamint az egyéb szereplések-bemutatók alkalmával, színpadi előadói ismeretekre, rutinra tesznek szert a tanulók. Annak ellenére, hogy a vizsga-bemutatókon kívüli egyéb szereplések nem tervezhetők előre, ezek részei az oktatás menetének.

A **folklorismeret** az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor a népköltészetéről és a magyar nép táji-történeti csoportjairól hallgathatnak előadást.

A néptáncot tanuló gyerekek számára szükséges, hogy tudatosodjon bennük: művészeti területük egy komplex, elkülönülő részeiben is összefüggő kultúra része.

A **tánc történettel** a továbbképző 1-2. évfolyamán találkoznak a tanulók. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánc történeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és szerető befogadjává válnak.

A **kinetográfia** (táncírás) tantárgy a továbbképző 3-4. évfolyamán a választható tárgyak között szerepel, de minden továbbképzős hallgatónak ajánlott. Akik megtanulják a táncírást, azok a jelekkel leírt anyagot sokkal pontosabban, gyorsabban tudják elsajátítani, mint a szöveggel leírt folyamatokat.

Szabadon választható tantárgy: a tanszak bármely tantárgyából választható. Célja, hogy a tehetséges tanulóknak módot adjon a további fejlődésre.

Minden tantárgyban a témakörök végén összefoglalásra kerül sor, továbblépés akkor lehetséges, amikor a tanított anyagot minden tanuló elsajátította.

A TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

NÉPTÁNC

Előképző 1-2. évfolyam

- Az életkornak megfelelő népi játékok, kiszámolók megismertetése. □ A játékokhoz szükséges lépések, mozgások, térformák megismertetése.

Alapfok 1. évfolyam (3. évfolyam)

- Az életkornak megfelelő népi játékok, kiszámolók megismertetése.
- A somogyi táncanyag életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- A tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- Az alapszintű gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak megtanítása.

Alapfok 2. évfolyam (4. évfolyam)

- Az életkornak megfelelő népi játékok, kiszámolók megismertetése.
- A rábaközi dus és verbunk életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.

- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- A tanult táncanyagból koreográfia tanítása.

Az alapszintű gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak megtanítása.

Alapfok 3. évfolyam (5. évfolyam)

- A szatmári táncanyag életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- A tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.

Alapfok 4. évfolyam (6. évfolyam)

- A dél-alföldi és Kecskemét környéki táncanyag életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.
- A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.
- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.

Alapfok 5. évfolyam (7. évfolyam)

- A székellyöldi és széki táncanyag életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.
- A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.
- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.

Alapfok 6. évfolyam (8. évfolyam)

- A kalotaszegi legényes és a kunszentmiklósi táncanyag életkornak megfelelő szintű elsajátíttatása.

- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.

A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.

- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.
- Az eddig tanult táncok, dalok, táncos és zenei elnevezések, fogalmak összefoglalása.

Továbbképző 1. évfolyam (9. évfolyam)

- A kalotaszegi és palóc (galga-menti) táncanyag elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.
- A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.
- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.

Továbbképző 2. évfolyam (10. évfolyam)

- A mezőszegi magyar, a ceglédberceli német és a garai bunyevác táncanyag elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.
- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.
- A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.
- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.
- A somogyi és rábaközi táncanyag ismételése.

Továbbképző 3. évfolyam (11. évfolyam)

- A gyimesi, magyarországi román (Kétegyháza, Elek), cigány táncanyag és a szatmári pásztorbotoló elsajátíttatása.
- A mozgásanyag variációs lehetőségeinek megismertetése.

□

- A táncokhoz használt dalok megtanítása.
- A táncok zenei kíséretében alkalmazott hangszerek megismertetése.
- Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.
- A tanulandó táncanyaghoz szükséges gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok, fogalmak, plasztikai és táncos elnevezések, fogalmak, zenei és táncfolklorisztikai elnevezések, fogalmak, ismeretek megtanítása, átadása.
- A már tanult táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok nehezített változatainak tanítása.
- Többszólamú mozgás és ritmikai gyakorlatok tanítása.
- A szatmári táncanyag ismételése.

Továbbképző 4. évfolyam (12. évfolyam)

- A 10 évfolyam alatt tanult táncok, dalok, táncos és zenei elnevezések, fogalmak összefoglalása.
- A tanult gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok szinten tartása.
Valamelyik tanult táncanyagból koreográfia tanítása.

FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3. évfolyam (5. évfolyam)

- A néphagyomány ünnepi rítusai formai összetevőinek, az eredet történeti rétegeinek megismertetése.
- A népszokások kialakulásában szerepet játszó történelmi kultúrkörök megismertetése.
- A paraszti év ünnepeit befolyásoló történelmi időszámítási rendszerek megismertetése.
- A jeles napok, a húsvét-pünkösd ünnepkör, a munkavégző ünnepek, a pásztorok és cselédek évadzáró napjai szokásanyagának megismertetése.

Alapfok 4. évfolyam (6. évfolyam)

- Az emberélet fordulói (az átmenetek rítusai) szokásanyagának megismertetése.

Alapfok 5. évfolyam (7. évfolyam)

- A népköltészet műfajainak megismertetése.
- A magyar nép hiedelemvilágának és szokásanyagának megismertetése.

Alapfok 6. évfolyam (8. évfolyam)

- A magyar nép táji, történeti csoportjainak (benne a kapcsolódó történeti, módszertani, vallási ismeretanyag) megismertetése.

TÁNC TÖRTÉNET

Továbbképző 1. évfolyam (9. évfolyam)

□

- A tánc történetének, a tánc és a társművészetek kapcsolatának megismertetése a kezdetektől a színpadi táncművészet kialakulásáig.

Továbbképző 2. évfolyam (10. évfolyam)

- A színpadi táncművészet történetének, a színpadi táncművészet és a társművészetek kapcsolatának megismertetése.

KINETOGRÁFIA

Továbbképző 3. évfolyam (11. évfolyam)

- Egy egyszerű motívum (karikázó, ugrós, verbunk, vagy csárdás) leolvasásához, ritmikailag pontos, stílusos előadásához szükséges mozdulatelemzési és kinetográfiai ismeretek elsajátíttatása.

Továbbképző 4. évfolyam (12. évfolyam)

- Egy legényes, egy eszközös és egy páros motívum leolvasásához, ritmikailag pontos, stílusos előadásához szükséges mozdulatelemzési és kinetográfiai ismeretek elsajátíttatása.

TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ KÖVETELMÉNYEI

NÉPTÁNC

Előkészítő 1. évfolyam (1. évfolyam)

- A tanuló ismerjen legalább 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot.
- Legyen képes a játékok lépéseit szépen előadni, az egyszerű ritmusokat visszaadni tapssal, dobogással.

Előkészítő 2. évfolyam (2. évfolyam)

- A tanuló ismerjen legalább 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot, 10 népdalt. □
Legyen képes a játékok lépéseit szépen előadni, az egyszerű ritmusokat visszaadni tapssal, dobogással.

Alapfok 1. (3. évfolyam)

- A tanuló ismerje a tanult játékokat és népdalokat.
- A tanult somogyi táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Legyen képes a tanult gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok pontos végrehajtására, kötésére.
- Ismerje a tanult plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat.

Alapfok 2. (4. évfolyam)

- A tanuló ismerje a tanult játékokat és népdalokat.
- A tanult rábaközi dúsz és verbunk táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Legyen képes a tanult gimnasztikai és táncos mozgások, ritmikai gyakorlatok pontos végrehajtására, kötésére.
- Ismerje a tanult plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat.

Alapfok 3. (5. évfolyam)

- A tanult szatmári táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Alapfok 4. (6. évfolyam)

- A tanult dél-alföldi és Kecskemét környéki táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.

- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Alapfok 5. (7. évfolyam) □ A tanult székelyföldi és széki táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon.

- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Alapfok 6. (8. évfolyam)

- A tanult kalotaszegi legényes táncanyagból életkorának megfelelő szinten improvizáljon, tudja a tanult kunszentmiklósi táncanyagot.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.
- Ismerje az alapfokú évfolyamokon tanult táncokat, ebből legalább kettőt magabiztosan improvizáljon.
- Ismerje az alapfokú évfolyamokon tanult ritmikai fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Továbbképző 1. évfolyam (9. évfolyam)

- A tanult kalotaszegi és palóc (galga-menti) táncanyagból tudjon improvizálni.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Továbbképző 2. évfolyam (10. évfolyam)

- A tanult mezősegi magyar táncanyagból tudjon improvizálni, tudja a ceglédberceli német és a garai bunyevác táncanyagot.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.

- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Továbbképző 3. évfolyam (11. évfolyam)

- A tanult gyimesi, magyarországi román (Kétegyháza, Elek), cigány és szatmári pásztorbotoló táncanyagból tudjon improvizálni.
- Legyen képes a tanult koreográfia eltáncolására.
- Ismerje a táncokhoz tanult dalokat.
- Ismerje a táncok zenei kíséretéhez használt hangszereket.
- Ismerje a tanult gimnasztikai és táncos mozgásokat, ritmikai gyakorlatokat, fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

Továbbképző 4. évfolyam (12. évfolyam)

- Tudja az alapfokú és továbbképző évfolyamokon tanult táncokat.
- Ismerje a tanult dalokat, ritmikai fogalmakat, plasztikai és táncos elnevezéseket, fogalmakat, zenei és táncfolklorisztikai elnevezéseket, fogalmakat.

FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3. évfolyam (5. évfolyam)

- A tanuló ismerje a folklór sajátosságait, a jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét.

Alapfok 4. évfolyam (6. évfolyam)

- A tanuló ismerje a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait.

Alapfok 5. évfolyam (7. évfolyam)

- A tanuló ismerje a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, a hozzájuk fűződő mondákat.
- Ismerje a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat.
- Ismerje a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit.

Alapfok 6. évfolyam (8. évfolyam)

- A tanuló ismerje a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit.

TÁNC TÖRTÉNET

Továbbképző 1. évfolyam (9. évfolyam)

- A tanuló ismerje az adott évfolyam tananyagát, ezen belül a táncművészet alapműveit, a nagy egyéniségek munkásságát, a tánc történeti folyamatokat.

Továbbképző 2. évfolyam (10. évfolyam)

- A tanuló ismerje az adott évfolyam tananyagát, ezen belül a táncművészet alalműveit, a nagy egyéniségek munkásságát, az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

KINETOGRÁFIA

Továbbképző 3. évfolyam (11. évfolyam)

- A tanuló legyen képes egy egyszerű motívum (karikázó, ugrós, verbunk, vagy csárdás) leolvasására, ritmikailag pontos, stílusos előadására. Rendelkezzen a szükséges mozdulatelemzési és kinetográfiai ismeretekkel.

Továbbképző 4. évfolyam (12. évfolyam)

- A tanuló legyen képes egy legényes, egy eszközös és egy páros motívum leolvasására, ritmikailag pontos, stílusos előadására. Rendelkezzen a szükséges mozdulatelemzési és kinetográfiai ismeretekkel.

KÖVETELMÉNYEK

Követelmények az előképző elvégzése után

Népi játék, néptánc *A tanuló*

ismerjen:

- legalább 10 kiszámolót, 10 különböző típusú játékot, 10 népdalt.

Legyen képes:

- a játékok lépéseit szépen előadni,
- egyszerű ritmusképleteket visszaadni tapssal, dobogással (4/4, 2/4).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Népi játék, Néptánc *A tanuló ismerje:*

- a tanult játékokat (min. 20) és népdalokat (min. 40),
- a tanult táncrendeket, s legalább kettőt magabiztosan improvizáljon, Pl.:
somogyi ugrós, kanásztánc (fiúk), karikázó (lányok),
rábaközi dus, körverbunk (lányok is), szatmári
verbunk (fiúk), lassú és friss csárdás, széki négyes,
csárdás, sűrű és ritka tempó (lányok is),
dél-alföldi páros ugrós és csárdás, kecskeméti
ugrós, lassú és friss csárdás.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképleteket visszatapsolni, dobogni,
- legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret *A tanuló*

ismerje:

- a folklór , mint történeti hagyomány sajátosságait,
- az egyes jeles napok időpontját,
- a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét,
- a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait,
- a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat,
 - a parasztság hiedelemvilágának főbb szereplőit, funkciójukat,
- a korévfolym szintjének megfelelő legfontosabb folklór-kiadványokat (könyv, lemez), és intézményeket (múzeumok, gyűjtemények).

Legyen képes:

- felidézni az egyes jelenségek konkrét megjelenését, a népszokások idejét és rítusrendjét,
- előadni népdalokat, rítusénekeket és szokásszövegeket.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

Néptánc

A tanuló ismerje:

- a különböző táncrendek zenéjét, népdalait (min. 100), - a tanult táncrendeket.

Legyen képes:

- a technikai gyakorlatokat biztosan végrehajtani, összekötni,
- 2/4-es ritmusképletet visszatapsolni, dobogni,
- legyen képes felismerni és megnevezni az irányokat, arányokat, alakzatokat.

Folklórismeret A tanuló

ismerje:

- a fő népköltészeti műfajok jellegzetességeit,
- a magyar népművészet-kutatás leghíresebb irányzatait, képviselőit,
- a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk legfőbb történeti momentumait, hagyományos népi kultúrájuk meghatározó jegyeit. Legyen képes - rugalmas szemlélettel látni az egyén, a közösség egységét és kölcsönhatását a hagyományos népi kultúrában,
- megkülönböztetni a népi és a "magas" kultúra jelenségeit, összehasonlítani jellemzőiket, - felidézni a prózai népköltészeti alkotások főbb tartalmi csoportjait, témaköreit,
- önálló véleménynyilvánításra a látott művekről.

Tánc történet A tanuló

ismerje:

- az adott évfolyam tananyagát,
- a táncművészet kimagasló alpműveit,
- a nagy egyéniségek munkásságát,
- az egyetemes és nemzeti tánc történeti folyamatokat.

Legyen képes:

- elemezni a táncművészet különböző stílusait, - a társzművészetek iránti érdeklődésre
- a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Kinetográfia A

tanuló ismerje:

- a mozdulatelemzés alaptényezőit, - a mozdulat és helyzet típusait.

Legyen képes:

- a kinetogrammal lejegyzett motívumokat pontosan leolvasni és stílusosan előadni.

TANANYAG

NÉPI JÁTÉK - NÉPTÁNC

ELŐKÉPZŐ 1-2. évfolyam (1-2. évfolyam)

Népi játék

Kiszámolók: "Béka, béka...", "Árok szélén...", "Budapesten...", stb.

Ügyességi és erőjátékok: bot elkapós, átugrálós, tapsos guggolós, kifordulós játékok:

"Adsz-e király...", "Zöld paradicsom...", "Itt ül egy kis ...", "Ég a gyertya...."

Kapus és hidas játékok: "Új a csizmám...", "Bújj, bújj...", "Bújj, bújj bokrosi..." Fogócskák, cifrafogó, szoknyafogó: "Kinn a bárány...", "Lipem, lopom..."

Párválasztó körjátékok: "Hej vára, vára...", "Hajlik a meggyfa...", "Hatan vannak..."

Lánykérő játékok: "Most viszik, most viszik...", "Járok egyedül..." Labdajátékok: falhoz verő, cicázás, nemzetes.

Kecskeméti és Kecskemét környéki játékok, játék változatok:

Kiolvasók: Án-ten-ti-nusz..., Egyedem-kegyedem bükkmöcske..., Pad alatt, pad alatt..., stb.

Eszközös és ügyességi játékok: forgó malom, bicskázás, cserépdobás.

Eszközös sportszerű játékok: bigézés, vagy pajázás, métázás, tekézés.

Mozgásos ügyességi játékok: Csip-csip csóka helyi változata, Hol a szita komámasszony?

Kendős játék.

Kifordulós lány-körjátékok: Kispilom. Kispilongi rózsza...

Fogócskák: Cica, cica, melyik szemed fáj? Jertek be kislibáim, Rabló-pandúr.

Ügyességi és erőjátékok: Ostorcsapó, Csűrcsavarítócska, Ki lopta el a baltát ?, Adj király katonát.

Párválasztó körjátékok: Fehér liliomszál.

Guggolós párválasztó: Haj színája...

Kifordulós párválasztó: Kiskácsa fürdik

Rejtő, kileső játékok: a gyűrűsdi játék helyi változatai.

Kitalálós játék: Kanalas.

Tiltó játék: Pipám, pipám prédikám..., Csing-lang...

Tánctechnika, táncos nyelv

A játékokhoz szükséges lépések, mozgások és térformák: egyenletes járás-futás, egyes-kettes csárdás, szökellő, galopp, sarkazó, szökdelés egy és páros lábon, stb. Sor, vonal, kör, félkör, cikk-cakk.

ALAPFOK I. évfolyam (3. évfolyam)

Játék

- különböző típusú játékok (párválasztó, párcserélő, fogyó-gyarapodó, vonulós, kapuzó, sportos), - kiolvasók.

Néptánc Somogyi

ugrós, lassú és friss csárdás, karikázó:

- cifra, höcögő, lengető, egyszerű csapások, dobogó, kanásztánc figurák-bot használat, üveges tánc-üveg használat,
- a lassú csárdásban használt fogásmódok, forgásmódok és irányok, külső és belső láb használata,
- lent hangsúlyos egyes csárdás, lent hangsúlyos belső lábas forgás, bukósok, csalogtás, kapuzók, ingó, csárdás, lépő, rida, ridaváltó, belépő.

Daltanulás

A tanult táncokhoz használt dalok.

Koreográfia

Somogyi táncanyagból

Tánctechnika -

gimnasztika:

járas lábujjon, sarkon, külső és belső lábélen,
futások különböző kartartással, lábemeléssel,

törzs, fej,

kargyakorlatok - speciális gyakorlatok: helyes
testtartás, pozíciók fogalma (I., II.) - pozíció
váltások,

térdhajlítás (demi plié),

féltaalpra emelkedés (relevé),

lábcúsztatás (battement tendu).

Ritmika

- nyolcad-negyed-fél értékű járás tapssal - visszhang gyakorlatok,
- futótűz-ritmus továbbadása tapssal, dobogással.

Táncos nyelv

- az irány fogalma: jobb-bal, előre-hátra, rézsút irányok,

ALAPFOK 2. évfolyam (4. évfolyam)

Játék

- szerepjátszó és sportos játékok.

Néptánc Rábaközi

ugrós (dus) motívumok: kopogók, sarkas cifra, légbokázó, ugrócsapó és variációi, terpeszcsapó.

Rábaközi verbunk motívumok:

tapsbemerő, fordulós és variációi, lengető séta, pattintó csapó, hegyező, sor végi csattanók, 3/4-es szili sarkazó motívumok.

Daltanulás

A tanult táncokhoz használt dalok.

Koreográfia Rábaközi

dus és verbunk anyagból.

Tánctechnika

- gimnasztika

- speciális gyakorlatok

V. pozíció,

térdhajlítás (grand plié)

lábkörzések a földön,

lábemelések (relevé lent),

karpozíciók

(I. II. III.),

ugrások: két lábon paralel ugrások (saute),

+ 1/4-1/2 fordulással jobbra-balra.

Ritmika

- egyenletes járás közben hosszabb ritmusképletek visszatapsolása, dobogása,
- kétszólamú (kar-láb) mozgások gyakorlása.

Táncos nyelv

- a tanult anyaghoz szükséges elnevezések, fogalmak tanulása,
- térirányok (1-8)
- karakter (stílus) - hasonlóság, azonosság, különbözőség.

ALAPFOK 3. évfolyam (5. évfolyam)

Néptánc Szatmári

verbunk, lassú és friss csárdás.

- nehezebb visszhang gyakorlatok,
- koordinációs gyakorlatok (mást tapsolnak és mást táncolnak).

Táncos nyelv:

- a tanult anyaghoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

ALAPFOK 5. évfolyam (7. évfolyam)

Néptánc Székelyföldi

táncok verbunk:

bokázó, ugró bokázó, kopogók, csapásolók, keresztező, terpesz bokázó, koppantgató, forgató: összerázó, átvető, összeugró, csizmaverő, kiforgató, csalogató, forgó, tapsos, ugró bokázó, szöktető: cifrák, kopogók.

Széki táncok négyes:

bekezdő, lépő, váltó, csárdás: pihenő, átvető, páros forgó, váltó lépés, porka: ropogtató, páros forgás, hétlépés: előre-hátra lépő, páros forgás, a lány kiforgatása, csapás díszítés, sűrű és ritka tempó (lányoknak is): kopogók, csapások, lezárok, lábkörök, figurák. **Daltanulás:** a tanult táncokhoz használt dalok.

Koreográfia: a tanult táncanyagból. **Tánctechnika:**

- gimnasztika, - speciális gyakorlatok: az eddig tanultak nehezített változatai, alapgyakorlatok (rúd és középgyakorlatok), lábkörzések (demi rond, rond de jambe par terre) ugrások (echappé) fordulva is, forgások, ugrások diagonálban.

Ritmika:

- hosszabb ritmusképletek memorizálása, - nehezebb koordinációs gyakorlatok,
- a régi és új stílusú zene felismerése.

Táncos nyelv: a tanult anyaghoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

ALAPFOK 6. évfolyam (8. évfolyam) **Néptánc:** az eddig tanult táncok összefoglalása, kalotaszegi legényes (lányoknak is), kunszentmiklósi verbunk, sapkatánc, törökös, süveges tánc (lányoknak is).

Daltanulás: összefoglalás.

Koreográfia: kalotaszegi legényesből és kun verbunkból.

Tánctechnika: lábkörök, az eddig tanultak ismétlése, kombinációja. **Ritmika:**

- összetettebb koordinációs gyakorlatok (különböző láb-, kéz-, fejmozgás), - különböző tánc típusok zenei anyagának a felismerése a tanult táncrendek alapján.

Táncos nyelv: a tanult anyaghoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

TOVÁBBKÉPZŐ 1. évfolyam (9. évfolyam)

Néptánc Kalotaszegi

táncok:

legényes (az előző évben tanult anyag tovább fejlesztése),
csárdás, szapora.

Palóc táncok: karikázó: csárdás, bekezdő, bukós, sergő,
váltó jobbra-balra

verbunk:

lépő, fordulató, bokázó, lengető, cifra, hegyező cifra, oldaltugró, csapó, sarkazó,
csárdás:

egylépéses, lengető, aprózó, szaladó, hegyező cifra, bokázó, mártogató. **Daltanulás:**
a tanult táncokhoz használt dalok.

Koreográfia: A tanult táncanyagokból.

Tánctechnika: -

gimnasztika,

- speciális gyakorlatok.

Ritmika: a tanult anyaghoz szükséges gyakorlatok.

Táncos nyelv: a tanult anyaghoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

TOVÁBBKÉPZŐ 2. évfolyam (10. évfolyam)

Néptánc

Mezőségi magyar táncok: lassú cigánytánc, szászka

(ritka csárdás), ritka szökös, sűrű

csárdás, ritka magyar (lányok is),

sűrű magyar (lányok is),

korcsos, négyes,

A somogyi és a rábaközi táncanyag ismételése.

Nemzetiségi táncanyagok a Duna-Tisza közéről.

Ceglédberceli német táncok:

polka, keringő. Garai bunyevác

táncok:

kolo, mamacko (legény) kóló.

Daltanulás: a tanult táncokhoz használt dalok. **Koreográfia:** mezősegi és ceglédberceli táncanyagból.

Tánctechnika: -

gimnasztika,

- speciális gyakorlatok.

Ritmika: a tanult táncokhoz szükséges gyakorlatok.

Táncos nyelv: a tanult táncokhoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

TOVÁBBKÉPZŐ 3. évfolyam (11. évfolyam)

Néptánc Gyimesi

táncok.

féloláhos, verbunk, lassú és sebesmagyaros, lassú és sebes csárdás, kettős jártatója és sírölője, héjszák, apró táncok. Magyarországi román táncok, Kétegyháza-Elek. lunga (ardeleana) , minintelul, tiganeasca.

Magyarországi cigány táncok a Felső-Tisza vidékről.

Szatmári táncok ismételése, benne új anyag: pásztorbotoló (lányok is).

Daltanulás: a tanult táncokhoz használt dalok. **Koreográfia:** valamelyik tanult táncból.

Tánctechnika:

- gimnasztika,

- speciális gyakorlatok.

Ritmika: a tanult táncokhoz szükséges gyakorlatok.

Táncos nyelv: a tanult táncokhoz szükséges elnevezések, fogalmak megtanulása.

TOVÁBBKÉPZŐ 4. évfolyam (12. évfolyam)

Néptánc: a 10 évfolyam alatt tanult anyag ismételése, összefoglalása.

Daltanulás: ismételés, összefoglalás. **Koreográfia:**

valamelyik tanult táncból. **Tánctechnika:** -

gimnasztika,

- szinten tartó gyakorlatok. A számonkérés formája

A tanulókat a tanár év közben folyamatosan szóban értékeli. A tanulók minden évfolyamon, bizottság előtt (színpadon, közönség előtt) félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A bemutatás csoportosan történik. Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, a bizottság szótöbbséggel dönt.

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az értékelés szempontjai - minimum követelmények:

Előképző

- félévi beszámoló: a tanult játékok bemutatása, a népdalok eléneklése.

- év végi beszámoló: a tanult játékfűzés (koreográfia) bemutatása.

Alapfok, továbbképző

- félévi beszámoló:

gyakorlat a tanult anyag biztos ismerete, improvizálás. elmélet

a tanult anyaghoz kapcsolódó elmélet

(pl.: táncrend, zenekari felállás ...), népdalok.

- év végi bemutató: a tanult koreográfiák színpadi bemutatása.

Ajánlott irodalom

Népi játék, néptánc -

Néptánc elméleti munkák:

Martin György: A magyar tánc típusok és néptánc-dialektusok. NPI

Pesovár - Lányi: A magyar nép táncművészete. NPI - Eredeti
játékgyűjtemények:

Bihari gyermekmondókák. Bukarest, 1982.

Gyermekjátékok Hévízgyörkön. Szentendre, 1980.

Kerényi György: Gyermekjáték dalok. Bp. 1957., 1975.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Gondolat Kiadó Kiss

Áron: Magyar Gyermekjáték Gyűjtemény. Bp. 1891.

Kör, kör, ki játszik. Nyíregyháza, 1982.

Magyar Néprajz VI. Népzene - néptánc - népi játék. Akadémia Kiadó, 1990.

Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok. Akadémia Kiadó Megy a gyűrű
vándorútra 1-2. Bp. 1982.

Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén

- Az oktatást segítő anyagok:

Foltin Jolán - Tarján Katalin: Játék és tánc az óvodában. NSZH-MMI

Foltin-Karcagi-Neuwirth-Salamon: Játék és tánc az iskolában I - IV. o.

Kötetei: Motívumfűzések, Játékok-játékfűzések, Tanmenet. NSZH-MMI
Falvai Károly: Ritmikus Mozgás, énekes játék. Bp.1990.
Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp. 1974., 1991.
Lázár Katalin: Énekes, táncos népi gyermekjátékok tanítása. MTF

Rövidítések:

Magyar Művelődési Intézet - MMI
Magyar Táncművészeti Főiskola - MTF
Néptáncosok Szakmai Háza - NSZH
Népművelési Propaganda Iroda - NPI. 1996.
A Néptáncosok Szakmai Háza hangzó és video anyagai hangkazetták:
a Motívumfűzés hangzómelléklete, hangfelvételek néptánc-oktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld, Kalotaszeg).
videokazetták:
a Motívumfűzések videomelléklete, a
Játékfűzések videomelléklete.

FOLKLÓRISMERET

ALAPFOK 3. évfolyam (5. évfolyam)

Népszokások, bevezetés

Az egyes népszokások konkrét ismertetése előtt világossá kell tenni általában a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit, illetve történeti rétegeik eredetének forrásait. Ezek az alapok a továbbiakban folyamatosan alkalmazhatóak a konkrét ünnepi szokások magyarázatánál.

A tanulók előtt világossá kell tenni, hogy egy-egy jeles napi rítus formailag a következő elemeket tartalmazza, azaz kellett tartalmaznia eredeti formájában:

- rítuscselekmény,
- mondott rítus (ének, mondóka, szerepszöveg),
- rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata).

A magyar népszokások kialakulásában szerepet játszó történelmi kultúrköröket:

- a kereszténység előtti magyarság szokás és hiedelemvilágának maradványai,
- a görög-római antikvitás elemei,
- a germán-kelta-szláv európai pogányság nyomai,
- a zsidó-keresztény kultúrkör meghatározó és asszimiláló hatásai.

Játékos, érdeklődést felkeltő, szórakoztató formában való átadása, közismert példák felvonultatásával (a húsvéti locsolás, tojásfestés, ajándékozás, stb.)!

A paraszti év ünnepi időpontjait befolyásoló, különböző történelmi időszámítási rendszerek:

- holdév - napév (állandó és változó ünnepek),
- évkezdő időpontok (ádvent, karácsony, újév, Szent György nap, stb.),

- vigillia jelenség (a nap kezdetének változó felfogása), - ünnepi félév - gazdasági félév,
- napfordulók, napéjegyenlőségek.

Jeles napok:

Ádvent, Miklós nap (XII. 6.), Luca nap (XII. 13.), Karácsony (XII. 25-26), Betlehemezés, Regölés, Aprószentek (XII. 28.), Szilveszter-Újév (Kiskarácsony), Vízkereszt (I. 6.).

Farsang, Nagyböjt, Virágvasárnap, Nagyhét, Nagycsütörtök, Nagypéntek, Nagyszombat, Húsvét vasárnap, Húsvét hétfő, Fehérvasárnap, Zöldfarsang, Pünkösd,

A húsvét-pünkösti ünnepkör szoláris ünnepei:

Szent György nap (IV. 24.), Május elseje, Szent Iván napja (VI. 24.).

Munkavégző ünnepek: Aratás,
Szüret, Leányvásárok.

A pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szent Mihály nap (IX. 29.), Vendel nap (X. 20.), Dömötör nap (X. 26.), Disznótor (András nap körül, ádventben).

ALAPFOK 4. évfolyam (6. évfolyam)

Az emberélet fordulói (az átmenetek rítusai):

Születés, Gyermekkor, Legényélet-leányélet, Párvalasztás, A házasság előkészítése, A kereszténység előtti magyarság házassági szokásai, Lakodalom, A házasság életmódja, Halál.

ALAPFOK 5. évfolyam (7. évfolyam) **Népköltészet:**

- a népköltészet általános jellemzői,
- népdal,
- ballada,
- mese,
- monda,
- prózai kisműfajok.

A magyar nép hiedelemvilága:

- bevezetés (a népszokások anyagának átvizsgálása, kihangsúlyozva a hiedelem összetevőit).
- a magyar parasztság hiedelemvilágának történeti rétegei, - a magyar ősvallás,
- világkép,
- természetfeletti lények,
- természeti démonok,
- ördög, - luca,
- táltos,
- garabonciás,

- boszorkány,
- tudományosok,
- látók, nézők, gyógyítók,
- a magyar tündérmesék világának hiedelmei,
- babona, babonás cselekmények.

ALAPFOK 6. évfolyam (8. évfolyam)

A magyar nép táji, történeti csoportjai

Az oktatás célja ebben az évben az eddig tanult folklórismertek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között, hangsúlyozva az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit, ismétlésként felhasználva a már elsajátított tudást.

Bevezetés

- történeti kérdések,
- módszertani kérdések, csoportosítási szempontok, rendszerek.

A vallási elkülönülés.

Valóságos néprajzi csoportok.

Az etnokulturális csoportok.

Táji csoportok:

- Dunántúl,
- Felföld,
- Alföld,
- Erdély, Partium, Moldva, Bukovina.

A számonkérés formája

A tanulókat a tanár év közben folyamatosan szóban értékeli. A tanulók minden évfolyamon félévkor és év végén a tanult anyag egy általuk választott, vagy kisorsolt témájából, kb. 5 perces előadást tartanak a szaktanár és a tanulótársak részére. Az előadást a szaktanár osztályozza.

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Irodalom tanulóknak (tankönyvként)

Balassa Iván - Ortutai Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.
Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.
Dömötör Tekla: Régi És magyar népszokások. Budapest, 1986.
Filep Antal - Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1975.
Katona Imre: A magyar népművészeti-néprajzi útikalauz. Budapest, 1990. Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982. Népcsoportok (Szöveggyűjtemény). NSZH.

Kötelező olvasmány

Balassa Iván - Ortutai Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.

A tanításhoz ajánlott irodalom

Andrásfalvi Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Budapest,
Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd. Budapest, 1976. Bálint Sándor:
Ünnepi kalendárium I-II. Budapest, 1977.
Balogh Júlia: Szent Mihály havától, Kisasszony haváig. Győr, 1996.
Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában. Budapest, 1992.
Diószei Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1978.
Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 1981.
(Különös tekintettel az I. kötet bevezetőjére)
Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok, Budapest, 1951.
Magyar Népzene Tára II. Jeles napok. Budapest, 1953.
Magyar Népzene Tára III. Lakodalom. Budapest, 1955-56.
Magyar Néprajz V. (Népköltészet). Budapest, 1988.
Magyar Néprajz VII. (Népszokás, Néphit, Népi vallásosság). Budapest, 1990.
Ortutai Gyula: Magyar népköltészet. Budapest.
Tátrai Zsuzsanna: Leányélet. Budapest, 1994.
Ujvári Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991.

TÁNC-TÖRTÉNET

A tánc-történet fejlesztési követelményei

A tánc-történet tanítása a továbbképző 1-2. évfolyamán (10-11. évf.) történik, heti egy órában. A tanulók ekkor már rendelkeznek a tantárgy befogadásához szükséges megfelelő történelmi, irodalmi, zenei és művészettörténeti ismeretekkel.

A tánc-történet oktatásának a célja, hogy a tanulókat a szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánc-történeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével,

továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadóivá váljanak.

A tantárgy feladata

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját, □ az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alalművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait. ***Alakítsa ki a tanulóknak:***
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott magatartást,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek a befogadására.

Ösztönözze a tanulót:

- a társasági és színházi táncesemények rendszeres látogatására,
- az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre,
- a rádió és a televízió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban:

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiséget, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

TANANYAG

TOVÁBBKÉPZŐ 1. évfolyam (9. évfolyam)

A köznapi és a művészi mozgás

Tér - idő - erő - kifejezés A

közhasznú és a művészi tánc

A tánc és a társművészetek

A tánc történet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, ókor),
- a tánc és szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk),
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett).

TOVÁBBKÉPZŐ 2. évfolyam (10. évfolyam) A színpadi tánc története:

- romantikus balettek (olasz, dán, francia),
- klasszikus balettek (orosz),

Megújulás a XX. században:

- balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti balettek, táncszínház),
- modern tánc (amerikai, európai, magyar),
- folklórismus (jazz, orosz színpadi néptánc, magyar színpadi néptánc).

Tanévenként legalább két táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása.

Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása.

A számonkérés formája

A tanulókat a tanár év közben folyamatosan szóban értékeli. A tanulók minden évfolyamon félévkor és év végén a tanult anyag egy általuk választott, vagy kisorsolt témájából, kb. 5 perces előadást tartanak a szaktanár és a tanulótársak részére. Az előadást a szaktanár osztályozza.

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

KINETOGRÁFIA

A kinetográfia a tánc lejegyzésére szolgáló, kizárólag jelíráson alapuló rendszer. A Lábán Rudolf nevéhez fűződő táncjelírást és az ehhez kapcsolódó mozdulatelemzést Magyarországon Szentpál Mária fejlesztette tovább (figyelembe véve Ann Hutchinson és Albrecht Knust munkásságát is). A Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézetében található Táncírás Tár létrehozásával Lányi Ágoston szerzett nagy érdemeket.

A mozdulatelemzés néhány alapfogalmának elsajátítása után a mozdulatelemzés és a táncjelírás tanítása párhuzamosan történik.

TANANYAG

TOVÁBBKÉPZŐ 3. évfolyam (11. évfolyam)

Mozdulatelemzés:

1. A tánc tagolódása: fázis - motívum - motívumfűzés - tánc

2. Alaptényezők:

Alapfogalmak:

a. plasztika

Táncjelírás:

1.

Vonalrendszer

(irányok, mellékirányok, fő magassági fokok, tágsági fokok, térrajz), b. ritmika (hangjegyértékek, metrum és az ütem, ritmus, tempó), c. dinamika (erőfok, feszítés-lazítás),

Irányok

3. A mozdulat és helyzet típusai:

a. mozdulattípusok:

- lépés
- a súlyt hordó láb mozgása
- (föl-le, lábujjhegy-térdhajlítás, forgatás, ringás jobbra-balra)
- gesztus
- (a levegőben levő láb mozdulata, csúsztatása, a kar és a fej forgatása)

- ugrás

b. helyzettípusok:

- testpozíció (állás), a súlytalan testrészek mozdulatlansága,
- szünet a testben, - szünet a térben,
- szünet a helyen.

2. A mozdulattípusok jelölése:

- a lépés jelölése,
- magassági szintek,
- (a forgatás jelölése később)
- kiegészítő jelek
- kapocs, ismétlőjel
- (a csúcsztatás, forgatás jelölése később)
- az ugrás jelölése
- kiegészítő jelek:
- a távolság csökkentése, növelése,
- földhöz közeli lábmozdulatok,
- kis térdhajlítás, feszítés,
- a lábfej részei és azok alkalmazása (talajérintés, gördülő és csúszó lépés),
- dinamikai jelek
- (erőteljes lábmozdulat, rugózás-rezgés, bokázó, taps),
- pozíció jelek,
- a forgatás jele,
- a helyzettípusok jelölése

TOVÁBBKÉPZŐ 4. évfolyam (12. évfolyam)

Mozdulatelemzés:

- a. mozdulattípusok:
- forgás
 - perdülő forgás,

Táncjelírás

- különböző típusú forgások jelölése,

perdülés nélküli forgás,
forgás

ugró

frontirányok

- kiegészítő jelek:
testrészek és ízületek,
(csapásolás, lábszárkörzés, lefeszítve
és
"pipálva" tartott lábfe)

- keringés,
- a keringés jelölése
- gesztus,
- testrészek forgatása, - karhelyzetek,
- a csípő forgatása,
- a törzs forgatása, döntése, hajlítása

- újabb gesztusok jelölése

b. kiegészítő fogalmak:

- páros viszony,
- fogások,
- a táncos és az eszköz viszonya

- a páros viszony jelölése,
- a fogások jelölése,
- a vonatkozási jel

A számonkérés formája

A tanulókat a tanár év közben folyamatosan szóban értékeli. A tanulók minden évfolyamban félévi és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás egyénileg, vagy a motívumtól függően párosan történik. Az előadást a szaktanár osztályozza.

A tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél érdemjegyek az alábbiak lehetnek: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az értékelés szempontjai - minimum követelmények:

Továbbképző 3. évfolyamon:

félévi beszámoló:

- egyszerű motívum (karikázó, ugrós) leolvasása, stílusos előadása, - a
motívumok ritmusának pontos eltapcsolása, - a motívumban
szereplő mozdulattípusok felismerése. év végi beszámoló:
- egy verbunk, vagy csárdás motívum leolvasása, stílusos előadása,
- a mozdulattípusok felismerése.

Továbbképző 4. évfolyamon: félévi

beszámoló:

- egy legényes motívum leolvasása, stílusos előadása, - a motívumban szereplő
mozdulattípusok felismerése.
- év végi beszámoló:

- egy eszközös motívum és egy páros motívum leolvasása, stílusos előadása.

Ajánlott irodalom

Sz. Szentpál Mária: A mozdulatelemzés alapfogalmai. Budapest, 1967., 1978.

Sz. Szentpál Mária: Táncjelírás. (Lábán - kinetográfia)

I. kötet 1964., 1976. NPI

II. kötet 1969. NPI

III. kötet 1973. NPI

Lányi Ágoston: Néptánc olvasókönyv. Budapest. 1980

A NÉPTÁNC TANSZAK II. SZÁMÚ HELYI TANTERVE A KODÁLY ZOLTÁN ÉZIBAN,

mely a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet alapján készült

AZ ALAPFOKÚ NÉPTÁNCOKTATÁS CÉLJAI

A néptánc közérthetősége révén felbecsülhetetlen mértékű segítséget jelent a kultúrák közti kapcsolatteremtésben és az egészséges emberi kapcsolatok kialakításában. Oktatása elősegíti néphagyományunk megismerését, tovább életetését és újraalkotását, kulturális örökségünk megbecsülését. A kárpát-medencei táncagyomány sokszínűsége tükröződik vissza az alapfokú művészetoktatás tantervében. A tanórai keretek mellett fontos szerepet játszik a tánc színpadi megjelenítése is, amely egyrészt a művészi megtapasztalás élményét teszi lehetővé a tanulók számára, másrészt kulturális szerepvállalása révén a nagyközönség számára is hozzáférhetővé teszi táncos hagyományainkat.

A néptáncoktatás célrendszerében jelentős szemléletmód-változás következett be, középpontba került a tanulók technikai felkészültségének megalapozása, amely során alkalmassá válnak a különböző táncok újraalkotására, szabad és kötött formákban történő megjelenítésére. Előtérbe került a helyi táncanyag, táncagyomány tanításának elsődlegessége, amely végigkísérheti az egész oktatási folyamatot. Nagyobb szabadságot biztosít a pedagógus számára a képzés megtervezésében, ugyanakkor biztosítja az intézmények közötti átjárhatóságot. A spirális elrendezés elősegíti, hogy a különböző képességű tanulók a képzési szintek végére azonos módon rendelkezzenek az elvárt ismeretekkel, képességekkel, kompetenciákkal, megteremt az összevont osztályokban történő oktatás kereteit, lehetőségét. A néptánc oktatása során a kulturális értékek közvetítése nem elsősorban a képességek függvénye, hanem a képességek fejlesztésének lehetséges színtere. Lehetővé teszi mindenki számára – beleértve a kisebbségeket, valamint a hátrányos helyzetű gyermekeket is – az önkifejezés és azonosulás esztétikai útjának elérését, segítve ezzel a személyes kreativitás kibontakozását és az egyéniség fejlődését.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tantárgyak Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon) Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánc történet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Folklórismeret

Tánc történet

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Óraterv

Tantárgy

Évfolyamok

	Előképző	Alapfok	Továbbképző	1. 2.	1. 2. 3. 4. 5. 6.	7. 8. 9. 10.
Főtárgy	2 2			3–4 3–4 3 3 3 3		3–4 3–4 3 3
Kötelező tantárgy				1 1 1 1 1 1		
Kötelezően választható tantárgy			1 1 1 1			
Választható tantárgy		2 2		1–2 1–2 1–2 1–2 1–2 1–2		1–2 1–2 1–2 1–2
Összes óra:	2–4 2–4			4–6 4–6 4–6 4–6 4–6 4–6		4–6 4–6 4–6 4–6

A NÉPTÁNCOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A néptánc tanszak célja a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődés kialakítása és elmélyítése, hagyományaink, kulturális örökségünk továbbéltetése, a mozgáskultúra megalapozása és fejlesztése, a tánc, mint a közösségteremtés és közösségformálás lehetséges eszközeinek értelmezése.

Kiemelt kompetenciák a néptánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek – készségek – jártasságok kialakítása és fejlesztése

A hagyományos népi játékmód ismerete

Korszerű szemléletmód kialakítása a népi kultúra–népélet összefüggő rendszerének értelmezéséhez

A tánc általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A zenéhez igazodó, alkalmazkodó táncos mozgás kialakítása

Az improvizáció és a táncszerkesztés törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A térforma, stílusérzék és mozgásmemória fejlesztése, az alakzatok, formák gyakorlati alkalmazása

A táncokhoz kapcsolódó énekek, zenei kísérek, jellemző viseletek, szokások és a társasági táncélet alkalmainak megismerése

A színpad általános törvényszerűségeinek megismertetése

Előadói táncos magatartás kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék fejlesztése

A rendszeres és következetes kitartó munkára nevelés

Nyitottságra, valamint a múlt és a jelen értékeinek befogadására nevelés

Folyamatos ismeretbővítésen keresztül a szintetikus látásmódra való nevelés

A vizuális memória és a képzelőerő fejlesztése

A kreativitás és a testi–lelki állóképesség fejlesztése

A kommunikáció verbális és nonverbális módjainak alkalmazása

Társas kompetenciák

A közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránti fogékonyság kialakítása

A másság elfogadásának képessége

Az önálló döntéshozatal képessége

Kezdeményezőkézség, egyéni feladat– és szerepvállalás

A kapcsolatteremtő képesség fejlesztése

A szabálytudat kialakítása

A csoportnorma kialakítása

A segítő életmódra nevelés, a szociális érzékenység fejlesztése

A közösségi szemlélet kialakítása

A környezet megóvásának fontossága Az

egészséges életmód igénye

Módszerkompetenciák

Az ismeretbefogadás képességének fejlesztése

Az intelligens tudás megszerzésére irányuló igény kialakítása

Az összefüggések megértésére, a következtetések levonására irányuló fejlesztések

Az ismeretek alkalmazásának, úrafogalmazásának képessége

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A hatékony önálló tanulásra nevelés

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más környezetben is

A tehetség azonosítása, tehetséggondozás, mentorálás, nyomon követés

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgató legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá

Vizsga tantárgyak

Művészeti alapvizsga

Néptánc

Folklórismeret

Művészeti záróvizsga

Néptánc

Tánc történet

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként, illetve párban – helyezést ért el.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja (ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő).

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a tanuló kérésére a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

NÉPI JÁTÉK

A képzés elemi szinten járuljon hozzá a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményező készségének, kulturális tudatosságának, általános műveltségének fejlesztéséhez. Elsődleges feladat az önfeledt játék megvalósítása, a játékszabály megismerése, a játékköröm megélése.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Alapvető mozgatlattípusok fejlesztése a játéktevékenység során
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak kialakítása
- Az ugrás és forgás technikai előkészítése

- A tanuló mozgáskészségének, önfegyelmének, kommunikációs képességének, éneklési készségének, játékbátorságának, szabálytudatának fejlesztése – A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

A játékműveltség felmérése

A népi játékokhoz szükséges mozgások, ritmusok, terek, térformák megismertetése Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–főnt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések a helyi vagy régió szerinti (Kecskemét környéki, vagy kiskunsági, vagy délalföldi) néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, játékfűzéseket. A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre **2. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és

játéktevékenység során

- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban – Az ugrás és forgástechnika fejlesztése

A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelm és kezdeményezőképeség fejlesztése

- A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése, a verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának kialakítása
- A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségeinek valamint az ugrás típusainak megismertetése

Az improvizációs tevékenység előkészítése, a játékkismeret bővítése

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok

Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)

Játékfűzések a helyi vagy régió szerinti (Kecskemét környéki, vagy kiskunsági, vagy délalföldi) néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból

Követelmények

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz az előképző évfolyamokon:

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

NÉPTÁNC

A néptáncoktatás tantervi programja lehetővé teszi a tanulók kompetenciaalapú fejlesztését. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenységek és művészetek iránt, fejleszti a kapcsolatépítést az emberekkel, az időgazdálkodást, fejleszti a tanulók megérző képességét, intuícióját, kreativitásukat, improvizációs képességüket, készségüket. Fejleszti a tanulók szocializációs, kommunikációs készségét, kezdeményező készségét, kulturális tudatosságát, általános műveltségét. Lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének, mozgáskultúrájának sokoldalú fejlesztésére, fizikai állóképességük, ügyességük, cselekvő biztonságuk, ritmusérzékük, hallásuk, tér– és formaérzékenységük fejlesztésére, gazdagítására. Figyelembe veszi az egyéni adottságokat, az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat. Alkalmazkodik a helyi igényekhez és hagyományokhoz. Rugalmassága révén hozzájárul a speciális képzési rendszerekben, összevont osztályokban –

történő oktatás megvalósításához, lehetőséget teremt a különböző életkorban a képzésbe bekapcsolódó tanulók számára az életkornak megfelelő szintű képzés megvalósítására. Célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára az életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ugrástechnikák fejlesztése, a népijáték–ismeret bővítése, az alapvető táncos alakzatok fogalmi rendszerének kialakítása és alkalmazása
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban – A játék központi szerepének megtartása
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmuskészség és a mozgáskoordináció fejlesztése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása **Tananyag**

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése Táncgyakorlat:

- Az ugrós és a csárdás tanítását előkészítő táncos mozdulatok megismertetése
- Ugrós táncok előkészítése csoportos formában
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses, tovahaladó) csoportos formában
- Eszközhasználat előkészítése (babzsák, karika, ugrálókötél, bot, üveg)
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, 2/4-es lüktetés

Népi ének: a választott táncanyaghoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései

Hagyományőrzés: Kecskemét környéki vagy kiskunsági vagy dél-alföldi gyermekjátékok és táncok **Követelmények**

A tanuló ismerje a népi játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket és játékszabályokat, az ugrós és a csárdás technikai elemeit, a tánc közbeni eszközhasználatot. A tanuló legyen képes a játéktevékenységre, együttműködésre, feladatvállalásra, a tánctechnikai elemek alkalmazására, improvizációra, a rövid táncetűd folyamatainak felidőzésére, koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok megvalósítására. **2. évfolyam Fejlesztési feladatok**

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra Az ugrások különbözőségeinek, hasonlóságainak összevetése
- A fizikai kontaktus megteremtésének elősegítése
- A csárdás mozgáselemeinek előkészítése

- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak felfedezése, alkalmazása
- Ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- A játékbátorság, a kezdeményezőkészség, az improvizációs készség, a ritmusérzék, a hallás, a ruganyosság, a térdhasználat, a kapcsolatteremtő képesség és az eszközhasználat fejlesztése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása **Tananyag**

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, eszközhasználat, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játéktudás bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése Táncgyakorlat:

- Az ugrástechnikáknak, a súlyvétel lehetőségeinek, az ugrós táncelemeknek és az összekapaszkodási módoknak a megismertetése
- A Dunai táncdialektus ugrós táncai közül választott táncanyag (csoportos, páros): sárközi ugrós vagy rábaközi dúsz vagy mezőföldi ugrós vagy somogyi ugrós vagy kalocsai mars – A Dunai táncdialektus eszközös táncainak bevezetése (szóló): kanásztánc, vagy seprűtánc; üveges tánc és egyéb eszközzel járt ugrós tánc, pl.: köcsögös tánc, kendős tánc, sapkatánc stb.
- Csárdás motívumok (egylépéses, kétlépéses) páros formában
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: népi gyermekjáték és tánc és/vagy ugrós–eszközös táncok

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a duda, a hosszúfurulya

Népi ének: a Dunai táncdialektusból választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc típus fogalma, formai lehetőségei, összekapaszkodási módok, a tánc típus főbb jellemzői

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok

Hagyományőrzés: Kecskemét környéki vagy kiskunsági vagy dél-alföldi gyermekjátékok és táncok **Követelmények**

A tanuló ismerje a tanult táncanyagot, az énekes táncos gyermekjátékok cselekményét, szövegét és dallamát, a tánc közbeni eszközhasználatot.

A tanuló legyen képes a közösségen belüli aktív tevékenységre, a tanult táncanyag újraalkotására, improvizációra, a tanult koreográfia bemutatására, a ritmikai gyakorlatok

–
megvalósítására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel való részvételre. **3. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A ritmus–tér–térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban
- Az ritmikai, plasztikai, dinamikai fogalmak kialakítása az életkori sajátosságoknak megfelelően

Az ugrós tánc ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek, a táncszerkesztés elveinek és a táncok elnevezésének megismertetése az adott tájegység illetve funkció szerint

- A gesztusmozdulat fogalmának kialakítása
- Az eszközhasználat lehetőségeinek bővítése
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei löktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőlkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, térdhasználat, térben való eligazodás, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás (séta, járás, futás, ridázás) lenthangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros fogás, kargesztusok, térirányok gyakorlatai, csapások, gesztusok

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása (szerepjátékok, párválasztó játékok) a kör– és páros táncok előkészítése
Táncgyakorlat:

- A dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése, a tananyag bővítése
- A Tiszai táncdialektus (Szatmár vagy Nyírség vagy Bodroghöz vagy Hegyköz vagy Gömör) csárdásai közül választott tánc bevezetése
- A verbunk előkészítése, a választott verbunk (Szatmár vagy Nyírség vagy Bodroghöz vagy Hegyköz vagy Gömör) és csárdás elemeinek, a jellegzetes összekapaszkodási módoknak a megismerése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

Zenei ismeretek: dudaritmus, kanásztánc ritmus, ritmusgyakorlatok, strófa, a hangszerek funkciója, játékmódja, jellegzetes hangszer együttesek,

–
Népi ének: a választott tánchoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: az ugrós tánc fejlődése, formái, a csárdás jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: Kecskemét környéki, vagy kiskunsági, vagy dél-alföldi gyermekjátékok és táncok **Követelmények**

A tanuló ismerje a választott ugrós, verbunk és csárdás elemeit, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

A tanuló legyen képes az ugrós és eszközös ugrós valamint csárdás elemekből csoportosan és párban történő improvizációra, a tánc típus fogalmának meghatározására, a tájegységek, falvak földrajzi meghatározására. **4. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

- A körtáncok technikai előkészítése
- A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása
- A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása
- A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség fejlesztése
- A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerint a nemi identitás erősítése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenthangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások, gesztusok (kar, láb) Táncgyakorlat:

- A dunai táncdialektus ugrós–eszközös táncai közül választott tánc elmélyítése – A tiszai táncdialektus csárdásai közül választott tánc ismeretének bővítése, ritmikai, plasztikai, dinamikai lehetőségeinek megismertetése
- A tiszai táncdialektus verbunkjai (Szatmár vagy Nyírség vagy Bodroghöz vagy Hegyköz vagy Gömör) közül választott tánc bevezetése
- Ismerkedés a déli körtánc dialektussal (Somogy vagy Sárköz vagy Szlavónia vagy Kalocsa) – Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga

Koreográfia: az ugrós–eszközös vagy a csárdás táncanyagából

–
Zenei ismeretek: a Tiszai dialektus jellegzetes hangszerei (cimbalom, klarinét, tekerő) parasztszóró, cigánybanda, a hangszerek funkciói, játékmódja, 4/4-es lüktetés, nyújtott ritmus, éles ritmus

Népi ének: a választott csárdásokhoz és karikázókhoz kapcsolódó népdalok, gyermekjáték dallamok

Táncfolklorisztika: a csárdás fejlődése, formái, jellemző vonásai, a táncstílus meghatározása, táncalkalmak, a táncos magatartás jellemzői, tánckezdő szokások, a táncok földrajzi, történelmi háttere

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek táncmagatartását is.

Követelmények

A tanuló ismerje a választott ugró, verbunkot és csárdást, a tanult népdalok szövegét, dallamát, a tanult hangszerek jellemzőit, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését.

A tanuló legyen képes a táncstílus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra. **5. évfolyam Fejlesztési feladatok**

– A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra

Összefoglaló és rendszerező gondolkodás ösztönzése, összefüggések feltárása a tanult táncdialektus ismeretanyagán keresztül – A mozgás közbeni éneklési készség fejlesztése – A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése (Mezőség vagy Székelység vagy Gyimes)

– A táncrend fogalmának kialakítása

– A táncszerkesztés elveinek, az összekapaszkodási módok variációs lehetőségeinek megismertetése, a táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A táncalkalmak megismerése, a viselkedésmódok, illemszabályok, a megfelelő táncos magatartás elsajátítása

– A zenei lüktetésrendhez történő igazodás hangsúlyainak tudatosítása

– A zenei kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek feltárása

– Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a dinamikai és stílusérzék fejlesztése

– A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a máságot elfogadó attitűd valamint a férfi és női szerepből adódó viselkedésmódok szerinti táncformálás, a nemzeti identitás erősítése

– Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrástípusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok,

–
összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, csapások gesztusok (kar, láb) Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése (Mezőség vagy Székelység vagy Gyimes) – A dunai–dialektus (Sárköz vagy Duna mente vagy Rábaköz vagy Mezőföld vagy Somogy

vagy kalocsai Sárköz) csárdásai közül a választott tánc bevezetése – A

tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismeretének bővítése

- A dunai dialektus (Sárköz vagy Rábaköz vagy Szigetköz vagy Csallóköz vagy Mátyusföld vagy Galga mente vagy Kiskunság) verbunkjai közül a választott tánc bevezetése
- A déli körtánc dialektus ismereteinek bővítése és az északi körtánc dialektus (Pest környéki, vagy északnyugati, vagy északkeleti) bevezetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a választott karikázó énekes dallamai és azok jellemzői, sajátosságai, a periódus fogalma, a szinkópa ritmus

Népi ének: a tanult csárdásokhoz és körtáncokhoz kötődő dalok

Táncfolklorisztika: a verbunk fejlődése, formái, jellemző vonásai, a tánc típus meghatározása, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek táncagyományát is.

Követelmények

A tanuló ismerje a tánc típus, táncrend fogalmát, a Dunai táncdialektus választott táncait, a tanult koreográfiákat,

a népdalok szövegét, dallamát, a hangszereket, a tanult táncok földrajzi elhelyezkedését, a jellegzetes falvakat.

A tanuló legyen képes a tánc típus fogalmának meghatározására, a tanult táncok földrajzi elhelyezésére, az elsajátított táncokból történő improvizálásra.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az összefoglaló és rendszerező gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a

partnerkapcsolat fejlesztése – A

vizsgahelyzetre való felkészítés **Tananyag**

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: alapvető mozdulattípusok, támasztékszerkezet, súlyváltások, ugrás típusok, forgások, térdhasználat, térben való eligazodás, térkitöltő játékok, dinamikai gyakorlatok, pozíciók, körtartás, körív mentén haladás, lenghangsúly–fenghangsúly gyakorlatok, összekapaszkodási módok, tartás–ellentartás gyakorlatai, tempóváltások, páros forgás, térirányok, forgások, csapások gesztusok (kar, láb) Táncgyakorlat:

- A legényes és a forgós–forgatós táncok előkészítése (Mezőség vagy Székelység vagy Gyimes)
- Az ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, táncismeret bővítése
- A csárdások ismétlése, táncismeret bővítése
- A verbunkok ismétlése, táncismeret bővítése
- A körtáncok ismétlése, táncismeret bővítése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a tanult tájegységek jellegzetes népi hangszerei és zenei együttesei, a dúvó és az esztam kíséret jellemzői, tánc típusok és kíséret módok Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az ismert táncok jellemző vonásai, a tánc típusok, táncalkalmak, táncos magatartás

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek tánc hagyományát is.

Követelmények

A tanuló ismerje az alapfokú évfolyamokon elsajátított táncokat, a tanult koreográfiákat, a tanult zenei, folklorisztikai, földrajzi jellemzőket

A tanuló legyen képes a tanult ismeretek megfogalmazására, az önálló táncos megjelenítésre, improvizációra, a megfelelő táncos magatartás színpadi megjelenítésére, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után A tanuló ismerje

az ugrósok, ügyességi táncok, körtáncok, csárdások és a verbunkok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint, a tájegységek táncaihoz kötődő alapvető földrajzi, történelmi, zenei, táncfolklorisztikai ismeretek összefüggéseit, a táncszerkesztés elveit, a jellemző összekapaszkodási módokat, a tájegységre jellemző öltözködési, viselethordási szabályokat, a ritmikai, plasztikai, dinamikai törvényszerűségeket és azok alkalmazását a gyakorlat során, a színpadi törvényszerűségeket, a koreográfiák folyamatait, az alakzatok, térformák gyakorlati alkalmazását, a táncalkalmaknak megfelelő magatartás- és viselkedésmódokat.

A tanuló legyen képes

az egyéni és csoportos improvizációra, a testtudat fenntartására, az eszközhasználatra, a tudatos színpadi megjelenésre, a táncfolyamatok mozgásemlékeztetére, a viseletek tánc közbeni használatára, viselésére, a táncos magatartás és partnerkapcsolat kialakítására, a megszerzett ismeretekről beszélni,

a térben történő eligazodásra, a zenei lüktetésrendhez, zenei egységekhez való igazodásra, ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni az alakzatokat, térformákat, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazására más környezetben is, a környezet értékeinek megőrzésére, gyarapítására, a környezettudatos magatartásra, a közösségi szerepvállalásra, önálló feladatvállalásra,

a másság elfogadására, a csoporthagyományok kialakításában való aktivitásra, olyan szokások, tevékenységek kialakítására, amelyek az egészséges életvitelt segítik elő.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc

Csoportban 5–10 perc

Egyénenként illetve párban: 2–3 perc **A**

vizsga tartalma

Koreográfia: a szaktanár által meghatározott egy vagy két tanult koreográfia (koreográfia részlet, folyamat) csoportos bemutatása

Improvizáció: A három táncdialektusból választott, a helyi tantervben szereplő tájegységek tanult táncából a nemének megfelelő szerepben kettő előadása kis csoportban (maximum 3 pár) illetve egyénenként vagy párban. Az egyiket a vizsgázók, a másikat a vizsgáztatók választják – a két tánc ne legyen ugyanabból a dialektusból **A vizsga értékelése**

- Csoportban: a koreográfia ismerete, együttműködés a partnerekkel, színpadi jelenlét –
- Egyénileg: a tanult táncanyag tudatos alkalmazása az improvizáció során, a táncos mozgás és a zene illeszkedése, a partneri kapcsolat, páros viszony kialakítása

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az egyensúlyviszonyok szerepének felismertetése, a tartás–ellentartás jelentőségének tudatosítása
- A forgás technikai megvalósítása a különböző lábfő részeken
- Az erdélyi táncokra jellemző partnerkapcsolat kialakítása tánc típusonként
- A tánc tételek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása –
- A tánc stílusok jellemző vonásainak megismertetése, a táncszók tánc közbeni alkalmazása, a táncok stílusos megjelenítésének elősegítése
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a fizikai erőnlét fejlesztése
- A sajátos egyéni karakter kialakításának ösztönzése, a táncos elemek ritmikai, plasztikai, dinamikai különbségeinek megvalósítása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása

Tananyag

Táncelőkészítő gimnasztika

Tánctechnika: magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok kialakítása és fejlesztése, térben való használata Táncgyakorlat:

- Az alapfokon tanult táncok ismételése, a táncismeret bővítése
- Az Erdélyi dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós–forgatós párosra építve

- A pontszerkezet, a táncot kísérő kargesztusok és azok funkcióinak megismertetése
- A forgás és forgatás módozatainak megismertetése
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánc típus anyaga Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: ardeleana–kolomejka típusú dallamok, a periódus szerkezete, zárlatok, félzárlatok, a zene és tánc kapcsolata, a „jajnóták” szerkezete és jellemzői, aszimmetrikus lüktetés

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése, táncbéli kiáltások, táncszók
Táncfolklorisztika: az Erdélyi dialektus táncai, tánc kultúrája, táncalkalmak, a táncrend, a tánc ház szerepe, az adatközlők megismerése

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek tánc hagyományát is.

Követelmények

A tanuló ismerje az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, újraalkotására, a tanult koreográfiák bemutatására, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítására. **8.**

évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése

-
-
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfő részeken
- A páros forgás és forgatás technika fejlesztése
- A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás– és ugrókészség fejlesztése
- A táncművelek funkcióinak megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása
- A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncszók ismerete és alkalmazása
- A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, tánchoz való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése – A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása **Tananyag** Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata Táncgyakorlat:

Az erdélyi dialektus területéről kiválasztott újabb táncrend, táncrendek

A dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncművelési anyaga Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: az erdélyi táncok kísérő hangszerei, zenekari felállások, jellegzetes éneklési stílusok, hajnalozó dallamok

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncgyománnyok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek táncgyománnyát is.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– –

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- Az ismeret elmélyítése, bővítése
- A forgástechnika fejlesztése különböző lábfő részeken
A páros forgás és forgatástechnika fejlesztése
A stílusjegyek felismerése, elsajátítása és alkalmazása
- Az önálló táncszerkesztési gyakorlat, improvizációs készség, előadói készség, ritmusérzék, fizikai erőnlét, a sajátos egyéni karakter kialakítása
- A táncos elemek dinamikai különbségeinek megvalósítása, a forgás- és ugrókészség fejlesztése
- A táncművek funkcióinak, megismertetése, a megfelelő táncos magatartás kialakítása – A táncrend fogalmának értelmezése az Erdélyi dialektus különböző területein
- A táncok, stílusok jellemző vonásainak ismerete, a táncszók ismerete és alkalmazása – A táncok újraalkotási igényének kialakítása a tanuló személyisége, habitusa, táncához való viszonyulása szerint
- A zene és tánc összefüggéseinek megfigyeltetése, az összefüggések megfogalmazása, rendszerezése
- Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése – A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása **Tananyag** Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata Táncgyakorlat:

- Az erdélyi dialektus területéről kiválasztott újabb táncrend, táncrendek
- A tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével
- Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő táncmű anyaga Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: erdélyi jellegzetes hangszerek, hangszer együttesek (hegedű, ütőgardon, koboz), az aszimmetrikus lüktetésű táncok kíséretmódja Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismétlése, bővítése

Táncfolklorisztika: az erdélyi táncok földrajzi, történelmi háttere, táncalkalmak, táncagyományok, szokások

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományörzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek táncagyományát is.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult táncokat, újraalkotásuk módját, az erdélyi táncok elsajátításához szükséges technikákat, a zene és tánc összhangjának gyakorlati megvalósítását.

A tanuló legyen képes az erdélyi táncok improvizatív megjelenítésére, a tanult koreográfiák bemutatására, a stílusos előadásmód megvalósítására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– –

- A test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra
- A tanult táncanyag elmélyítése, bővítése, az egyes táncművelek funkciójának megismertetése – Az összefoglaló és rendszerező, elemző gondolkodás valamint a fogalmi gondolkodás ösztönzése és fejlesztése, az összefüggések feltárása az alapfokú és a továbbképző évfolyamok ismeretanyagán keresztül
- Az improvizációs készség, az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, a stílusérzék, a dinamikai készség, a partnerkapcsolat fejlesztése

Az egyéni táncstílus kialakítása, a táncok újraalkotása

Az eredeti filmekről történő tánctanulás szabályainak megismertetése, gyakorlati alkalmazása

- A vizsgahelyzetre való felkészítés
- Az önálló ismeretszerzés ösztönzése
- A táncos életmód igényének kialakítása, az életminőség javítása **Tananyag**

Táncelőkészítő gimnasztika, az alapfok tananyagának megfelelően

Tánctechnika: a magasabb nehézségi fokú, összetett mozdulattípusok előadásmódjának fejlesztése, térben való használata

Táncgyakorlat: az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése

Koreográfia: az ismert táncanyagból

Zenei ismeretek: a zenei ismeretek összefoglalása, rendszerezése

Népi ének: a tanult táncokhoz kötődő dalok ismételése, bővítése

Táncfolklorisztika: a Kárpát-medence táncai, tánc kultúrája

Viseletek: jellemző viseletdarabok, azok elnevezései, öltözködési szabályok, a táncos mozgás és a viselet összefüggései

Hagyományőrzés: a Duna-Tisza-köze táncai, beleértve az ott élő nemzetiségek, etnikai kisebbségek tánc hagyományát is.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

az ugrósok, eszközös táncok, körtáncok, karikázók, páros táncok, férfitáncok táncanyagát a helyi tantervben meghatározott tájegységek szerint,

a táncdialektusok és tájegységek, tánc típusok és táncrendek fogalmát és összefüggéseit a stílusjegyek, a színpadi törvényszerűségek, a ritmikai, plasztikai, dinamikai szabályszerűségek alkalmazását a gyakorlatban, a tanult koreográfiákat. A tanuló legyen képes

a testtudat fenntartására, a táncok improvizatív bemutatására, a kollektív és az individuális táncok tudatos megformálására, a táncalkalmaknak és a nemzeti identitásnak megfelelő magatartásmód tudatos megjelenítésére, a táncok egyéni, stílusos megjelenítésére, a táncos partnerkapcsolat megvalósítására a tájegységnek, tánc típusnak megfelelően,

a szakmai nyelvezet alkalmazására, a képzés során elsajátított szókincs tudatos alkalmazására a mindennapi életben, a kommunikációra, véleménynyilvánításra, az érdeklődés, a szakmai ismeretszerzés fenntartására, az intelligens tudás megszerzésére.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Néptánc, 8–10 perc A vizsga tartalma

– A helyi tantervben meghatározott tájegységek táncrendjeiből a szaktanár állít össze tételsort – A tételsor legalább négy táncrendet tartalmaz, melyből a vizsgázó a nemének megfelelő szerepben improvizál

– Először a kihúzott tétel szerint, majd a vizsgázó által szabadon meghatározott táncrend szerint kell a táncokat bemutatni

– A tájegység táncrendjén kívül ismerniük kell még a tánc típusok nevét, a kísérő zenekari felállást, a jellegzetes viseleteket

A vizsga értékelése a táncrend ismerete, stílusos előadása, a tánc

szerkezetének ismerete az improvizáció során,

– a tánc ritmikai, dinamikai, plasztikai megformálása,

– a táncos mozgás és a zene illeszkedése,

– a táncrendhez kapcsolódó táncfolklorisztikai ismeretek

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanulmányi versenyekhez és tanévzáró bemutatókhoz szükséges megfelelő népviseletek, lábbelik

FOLKLÓRISMERET

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A játék- és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs

képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

- Jóslo praktikák a gyermek születése előtt
- Komatál hagyománya
- Keresztelő
- A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
- Az anya avatása
- Munkára nevelés, gyermekmunka

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai

- A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak (libalegeltetés, kalákamunkák)
- A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe – A tánc tanulása
- Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
- A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc)

Az évkör ünnepi gyermekszemmel –

Szent Miklós napja

Jézus születésének története

Óévbúcsúztató és évkezdő szokások

- Szent Balázs napja, Balázsjárás
- Szent Gergely napja, Gergelyjárás
- Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
- Pünkösdi királynéjárás **Követelmények**

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

- Munkavégzés a serdülő korban
- Legényavatás, leányavatás
- Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
- Szokásjogok a paraszti társadalomban – Leánynéző, háztűznéző, hozomány
- Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
- Lakodalmi előkészületek
- Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
- Lakodalmi szokások, rítusok

Legények és lányok játék- és táncalkalmai

- A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
- Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
- Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
- Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban

- Luca kettős alakja
- Betlehemezés
- Farsangi szokások
- A nagyhét eseményei
- A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái – Pütkösdi királyválasztás
- Májusfaállítás
- Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására. **5. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér- és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt- és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

- Paraszti munka, munkaszervezés
- Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
- Előjelek, jóslások, hiedelmek
- A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
- Virrasztás, temetés, siratás
- A halotti tor – Fejfák, keresztek
- Mindenszentek napja
- Halottak napja, megemlékezés a halottakról

A házasok táncalkalmai

- Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
- Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
- Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
- Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés)

Felnőttek az évkör ünnepein

- Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
- A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
- Szent György napja
- Virágvasárnap
- A húsvéti ételek jelképrendszere
- Fehérvasárnap
- Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
- Szent István napja, új kenyér ünnepe – Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás – Szent Mihály napja
- Dömötör napja, Vendel napja

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt- és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása – A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése
- A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése
- A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

- Középkori táncagyomány, lánc– és körtáncok
- Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánc kultúrában

Eszközös pásztortáncok

- Kanásztánc, pásztortánc
- Pásztorbotoló, cigánybotoló

Ugrós–legényes tánc típus

- Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok) – Erdélyi legényes táncok

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgató páros táncok

- Reneszánsz táncagyomány, forgós–forgató páros táncok
- Lassú tempójú páros táncok
- Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok
- Az új táncréteg jellemzői
- A reformkor tánc kultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása

Verbunk

- A szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű verbunkok

Csárdás

- A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós) – Köröcsárdás, hármassárdás

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

- Dunai dialektus
- Tiszai dialektus – Erdélyi dialektus

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánc típusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására. **Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után**

A tanuló ismerje

a folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázó történetét, a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a

magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit.

A tanuló legyen képes

a rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére,

a paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására, az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben, a magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni, az azonosságok és különbségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc Szóbeli: 5 perc

A vizsga tartalma – A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll.

- Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz.
- A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánc típusai A

vizsga értékelése Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.
- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése – Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek

TÁNC TÖRTÉNET

A tantárgy járuljon hozzá saját tánc kultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az egyetemes tánc történet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése

– A tánc történet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során a komplex látásmód kialakítása és fejlesztése

– Stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység fejlesztése – Más népek tánc hagyományainak megismerésére, több tánc műfaj befogadására, a kulturált szórakozás elsajátítására valamint a saját tapasztalatainak gyarapítására ösztönözze a tanulót **Tananyag**

Tánc történeti alapfogalmak: köznapi és művészi mozgás, közhasznú és művészi tánc

Az őskor táncélete: vallási szertartások, rítusok, ábrázoló táncok

Az ókori kultúrák közül az egyiptomi, a japán és a görög tánc kultúra

A középkor tánc kultúrája: tánc és a vallás kapcsolata, misztériumjáték, jokulátorok

A reneszánsz embereszménye, a magyarországi reneszánsz, Mátyás király udvartartásának tánc kultúrája

A barokk kialakulás és hatása Európa művészetére, XIV. Lajos, a barokk mesterei

A cselekményes balett kialakulása, Noverre munkássága

A jezsuita színházak szerepe a színpadi tánc történetében

A balett megjelenése Magyarországon – „Eszterházy esték”

A romantika hatása Európa táncéletére

A reformkori magyar „színpadi” táncművészet, paraszti táncok – Környék

A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek, a táncos helyszínek és események megismertetése a tanulókkal

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket.

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán. **10. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

– A XX. századi táncművészet jelentősebb állomásainak, a műfajok közti átjárhatóság lehetőségeinek felismertetése

– A tánc ház–mozgalom kialakulásának és napjainkban betöltött szerepének felismertetése – Az egyéni látásmód, stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a tánc műfajok iránti érzékenység nyitottság, befogadó készség fejlesztése

– A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése **Tananyag**

Tánc történeti alapfogalmak: a konkrét és elvont jelleg a művészetben, a művészi mozgás fajtáinak esztétikája

A XX. század elejének táncművészeti újításai Amerikában (Isadora Duncan), hatásuk Európa táncéletére

A XX. századi magyar mozdulatművészet megújítói

A színpadi néptánc kialakulása: Gyöngyösbokréta, Csupajáték

Művészegyüttesek Magyarországon: Néphadsereg Központi Művészegyüttese – Honvéd Táncszínház (Szabó Iván),

Állami Népi Együttes (Rábai Miklós), SZOT – Budapest Táncegyüttes (Molnár István), BM Duna Művészegyüttes

(Náfrádi László)

A táncházmozgalom kialakulása, hatása a mai táncművészetre

A koreográfusnemzedékek jelentősebb alkotói és kiemelkedő műveik a színpadi táncművészetben

A művész– és a jelentősebb amatőr együttesek napjaink magyar táncművészetében

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei A legjelentősebb szaklapok, kiadványok, szakkönyvek megismertetése a tanulókkal, melyek nyújtsanak segítséget az év végi vizsgára való felkészüléshez

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után A tanuló ismerje: az egyetemes tánc történet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket, a magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi néptáncművészet fontos fordulópontjait, a táncház–mozgalom legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket.

A tanuló legyen képes:

néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánc történet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll A

vizsga tantárgya és időtartama Tánc történet Írásbeli:

30 perc

Szóbeli: 5–10 perc

A vizsga tartalma A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánc történet témakörökből áll.

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást, ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmazza.

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Választható témakörök:

Az őskor táncművészete

A középkor jellemző táncformái

A reneszánsz és barokk kor táncélete

A romantika

A reformkor táncélete

A XX. század táncélete

Gyöngyösbokréta mozgáalom

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon

Hazánk jeles alkotói és műveik

A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

- A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák.
- Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá. **Szóbeli vizsga**
- A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
- Az összefüggések ismerete
- A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz 1 db tábla

vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Tánc történeti kézikönyvek, lexikonok

Tánc történeti videó és/vagy DVD filmek

NÉPZENEI ALAPISMERETEK

A népzenei alapismeretek az alapfokú és továbbképző évfolyamokon választható tantárgy. Tanításának célja, hogy a néptánc tantárgyon belül elsajátított zenei ismeretek kibővítésével járuljon hozzá a tanulók népzenei neveléséhez.

Mutasson rá a tánc a zene az ének egységére, összefüggéseire. Világítson rá a hangszeres népzene és a tánc összefüggéseire, nyújtson élményszerű ismereteket a jellegzetes népi hangszerekről, hangszer-együttesekről, zenekarokról. Segítse elő a komplex látásmód kialakulását, az elemző gondolkodást, az összefüggések felismerését.

Nyújtson bővebb ismereteket a vokális népzene jellemzőiről, segítse elő a népi éneklési technika elsajátítását.

A közösségi éneklés élménye és hangulata erősítse az összetartozás érzését. A tantárgy tanítása során a gyakorlati megközelítés, az élményszerzés dominál, amelynek eszközei a hangszerek bemutatása, zenehallgatás, zenefelismerés, bemutatás.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
- Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es löktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése
- Az éneklés közösségi élményének, örömeinek felfedezése, megélése **Tananyag**

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei löktetés

D–r–m dallammagú népi játék dallamok, népdalok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos megszólaltatása Népi

hangszerek: idiofon hangszerek

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására. **2. évfolyam Fejlesztési feladatok**

- Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése
- A népi éneklési technika kialakítása
- A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése
- Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4-es löktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt
- A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során. A karikázó dalok éneklésének fejlesztése, bővítése
- Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése
- A közösségi éneklés élményének, örömeinek felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt **Tananyag**

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A 2/4-es zenei löktetés A

dudaritmus A kanásztánc ritmus

5–6 hangterjedelmű dallamok

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása

Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja

Népi hangszerek: duda **Követelmények**

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.

A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, a tanult dal előéneklésére, az előénekeshez történő bekapcsolódásra. **3. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak, megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás technikájának megvalósítása
- A hangterjedelem növelése, a magabiztos dalkezdés megvalósítása – Az intonációs készség és a zenei hallás, hangszín fejlesztése
- A hangképzési technika és a megfelelő légzéstechnika elsajátítása
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése **Tananyag**

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es zenei lüktetés

A hangterjedelem növelés oktáv terjedelemig

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A választott dallamok csoportos, kiscsoportos, egyéni megszólaltatása Népi hangszerek: tekerő, klarinét

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszerek jellemzőit.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belüli éneklésre, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra. **4. évfolyam**

Fejlesztési feladatok

- Az előadásmód jellemző vonásainak megismertetése, a fokozatos tempónövelés, tempóváltás szabályainak tudatosítása
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma, dallam és tempóérzék fejlesztése
- A népi éneklési technika fejlesztése
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika és a megfelelő hangszín kialakítása, a hangterjedelem növelése
- Az egyéni feladatvállalás, a szóló, duó, kiscsoportos éneklés ösztönzése **Tananyag**

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A nyújtott és éles ritmus

A 4/4-es lüktetés

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

A lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül

A giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

Népi hangszerek: hegedű, brácsa, bőgő

A dallamhangszerek, kísérő hangszerek, játékmód Az

esztam és dúvő kíséret **Követelmények**

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, a giusto előadásmód jellemzőit, a hangszereket, kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen túl énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei egységek érzékelésének elősegítése, zenei zárlatok és félzárlatok felismertetése – A giusto és a parlando, rubato előadásmód jellegzetes vonásainak megismerése és alkalmazása
- A kíséretmódok és a tánc összefüggéseinek vizsgálata
- A fokozatos tempónövelés, tempóváltás tudatos alkalmazása
- A népdalcsozor szerkesztési elveinek megismertetése
- A magabiztos dalkezdés elsajátítása
- Az intonációs készség, zenei hallás, hangképzési technika, megfelelő légzéstechnika kialakítása, a hangterjedelem és az éneklési kedv növelése – Az egyéni feladatvállalás, a szóló éneklés ösztönzése

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A periódus, zárlat, félzárlat

A hangterjedelem növelése oktávon túlra

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklórismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok Népi hangszerek:

cimbalom, citera, tambura

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódus fogalmát, a giusto előadásmódot, a hangszereket, kíséretmódokat. A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére és azonosítására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vokális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek megismertetése
- A dallam díszítéstechnika fejlesztése
- Az ismeretek szintetizálásának elősegítése

- A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek feltárása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A vizsgahelyzetre való felkészítés

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok

A szinkópa

Az aszimmetrikus zenei lüktetés

Az 5/8-os lüktetésrend

A periódus, a pontszerkezet

A parlando, rubato és a giusto előadásmód

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok

A folklór ismeret tantárgy témaköréhez kapcsolódó szokásdalok

A hangszerek, hangszer-együttesek, zenekari felállások tájegységek szerint

A zene és tánc összefüggései tájegységek és tánc típusok szerint

Zenefelismerés

Követelmények

A tanuló ismerje az emberi hang sajátosságait a tanult népdalok szövegét, dallamát, az alapvető ritmusértékeket, képleteket, a periódust, a különböző előadásmódokat, a hangszereket, a kíséretmódokat.

A tanuló legyen képes egy oktáv hangterjedelmen felül énekelni, a népdalok csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra, az előénekeshez történő bekapcsolódásra, a kíséretmódok felismerésére, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus hallás utáni felismerésére, azonosítására. Az eddig tanult ismeretek összegzésére, a tananyag összefüggéseinek felismerésére.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- Az aszimmetrikus zenei lüktetés felismerése, jellemzőinek azonosítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése.
- A népzenei kiadványok népszerűsítése
- A stílusismeret, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok

díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges

képességek fejlesztése **Tananyag**

A „jaj-nóták” jellemzői

Az aszimmetrikus lüktetés

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások

Az periódus és a tánc összefüggései

A sánta dûvő kíséret

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők

Követelmények

A tanult népdalok szöveg és dallamismerete, csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatása, díszítése, a táncszók ismerete, gyakorlati alkalmazása.

A tanuló legyen képes a „jaj–nóták” felismerésére, éneklésre, a jellegzetes erdélyi hangszerek, a táncdallamok és tánc típus és kíséret módok felismerésére. **8. évfolyam Fejlesztési feladatok**

- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése
- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése
- A kíséret mód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A tánc közbeni éneklés és csujogatás készségszintű ismeretének kialakítása
- A szólóéneklés közönség előtti megvalósítása
- A táncszók funkciójának, használatának, szövegeinek (az adott tájegység szerinti) megismertetése
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése **Tananyag** A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Az erdélyi éneklési stílus és díszítéstechnika

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően) A siratók és keservesek jellemzői

Táji dialektusokra jellemző hangszertársulások

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, a díszítéseket, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tánc közbeni énekléstechnikájának fejlesztése
- Egyéni előadói képességek fejlesztése
- A zenei stílusok táji tagolódásának felismertetése

- A zenei dialektusok előadásmódjának, stílusjegyeinek felismertetése – A kíséretmód és a tánc összefüggéseinek megismertetése, tudatosítása
- A táji dialektusokra jellemző hangszín technikájának elsajátítása
- A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, a légzéstechnika, az előadásmód fejlesztése
- A különböző népzenei dialektusok felismerési képességének, a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségek fejlesztése

Tananyag

A szinkópás ritmusok az erdélyi népzeneben

Táncszók, csujogatások tájegységnek megfelelően

Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok Az erdélyi zenekari felállások, ismert adatközlők (tájegységnek megfelelően)

Jellegzetes hangszerek: moldvai furulya, dob, koboz, doromb, hangszer–együttesek: hegedű, koboz, dob

Alapvető népzenei kiadványok hangzó anyagok ismerte

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét, dallamát, díszítését, a táncszókat, azok gyakorlati alkalmazását.

A tanuló legyen képes az önálló, közönség előtti éneklésre, a zenekísérettel együtt énekelni, a hangszerek felismerésére, a táncdallamok és tánc típus felismerésére és azonosítására, a csoportos, kiscsoportos, egyéni bemutatásra.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A vokális és instrumentális népzene dialektusterületeinek, az éneklési technikák stílusjegyeinek, a díszítési módoknak, a hangszeres népzene jellemzőinek képességfejlesztése – A hangszeres népzene és a tánc típusok összefüggéseinek felismertetése

– A stílusismeret, a zenefelismerés, az éneklési készség, a díszítéstechnika, az előadásmód fejlesztése **Tananyag**

A vokális és instrumentális népzene jellemzőinek összefoglalása, rendszerezése

A tanult népdalok ismételése, gyakorlása

A tanult éneklési technikák gyakorlása

Hangszerfelismerés

Tánczene felismerés (tájegység, típus)

Az adatközlők életútja

Neves gyűjtők: Kodály Zoltán, Bartók Béla, Lajtha László, Kallós Zoltán **Követelmények**

A tanuló ismerje a néptánc tantárgyon belül választott és a helyi tantervben meghatározott táncokhoz kötődő népdalokat, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, az adott tájegység jellemző hangszereit, hangszer–együtteseit, zenekari felállásait, a periódus fogalmát, jellemzőit és összefüggéseit a táncokkal, a „jaj–nóta”, sirató és keserves fogalmát, ismert adatközlők, gyűjtők életútját.

A tanuló legyen képes a tanult népdalok memoriter éneklésére önállóan, a tanult díszítési technikák alkalmazására, alkalmazkodni a csoport hangszínéhez, hangmagasságához, a tanult hangszerek, kíséretmódok felismerésére.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla, vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép Videó
vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor A tananyaghoz
kapcsolódó könyvek, kiadványok Népzenei kézikönyvek,
lexikonok, kották

Népzenei hangfelvételek, videó és/vagy DVD filmek

TÁNCJELÍRÁS–OLVASÁS

A képzés járuljon hozzá a mozdulatok tudatos időbeli, (ritmikai) térbeli, (plasztikai) erőfokbeli (dinamikai) elemzéséhez, a testtudat, a mozgáskoordináció kialakításához, a magyar néptánc táncjelírással közölt folyamatainak megismeréséhez, egyszerű motívumok, motívumsorok lejegyzéséhez.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika), összefüggéseinek feltárása
- A mozdulattípusok három leggyakoribb fajtája (lépés, ugrás, gesztusok) valamint a helyzettípusok fogalmának értelmezése
- A mozdulatok elemzésének módjának, a táncjelírás alapfogalmainak (vonallrendszer, irányok) rögzítése, a tanult mozdulat- és helyzettípusok jelölési rendszerének megismertetése – A mozdulatanalizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér-, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése

Tananyag

A tánc tagolódása: fázis, motívum, motívumfűzés

A mozdulatelemzés három alaptényezője (plasztika, ritmika, dinamika) és azok összefüggései

A táncjelírás alapfogalmai (vonallrendszer, irányok) és alkalmazásuk

A mozdulat típusai (lépés, súlyt hordó láb mozgása, gesztus, ugrás) és jelölése

A helyzet típusai (testpozíció–állás, súlytalan testrészek mozdulatlansága, szünet a testben, térben, helyen) és jelölésük

A táncjelírásban használt kiegészítő jelek (távolság csökkentés, növelés, földhöz közeli lábmozdulatok, kis térdhajlítás, feszítés, a lábfej részei, dinamikai jelek, pozíciójelek, forgatás jele) és alkalmazásuk **Követelmények**

A tanuló ismerje a mozdulatelemzés alaptényezőit, a tanult mozdulat és helyzettípusokat, a táncjelírás vonallrendszerét és jeleit.

A tanuló legyen képes a frontirányok felismerésére és helyes használatára, a gesztusirányok egzakt módon való

meghatározására, a motívumok ritmusának pontos eltapsolására, a motívumokban szereplő mozdulattípusok felismerésére, az egyszerű motívumok, folyamatok pontos leolvasására és előadására.

10. évfolyam Fejlesztési feladatok

- A további mozdulattípusok: forgások, forgatások, keringés fogalmának, jelrendszerének értelmezése
- A mozdulatelemzéshez szükséges kiegészítő fogalmak: páros viszony, fogások, táncos– eszköz viszonyának rögzítése
- A mozdulatelemzésnél tanultak lejegyzése táncjelírással
- A mozdulatanalizáló és szintetizáló képesség, a mozgáskoordináció, a tér, ritmus és dinamikai érzék, a testtudat fejlesztése **Tananyag**

A mozdulat további típusai (forgás, forgatás, keringés) jelölése és olvasása

Kiegészítő fogalmak (páros viszony, fogások, táncos–eszköz viszonya) jelölése és olvasása

Táncjelírásnál használt kiegészítő jelek (testrészek, ízületek) jelölése és olvasása

Követelmények

A tanuló ismerje a helyzet– és mozdulattípusokat és azok jelölését a vonalrendszerben.

A tanuló legyen képes a különböző tánc típusok motívumainak helyes leolvasására, stílusos előadására, a csapásoló és eszközös motívumok pontos interpretálására, egy motívumsor leolvasására, folyamatos előadására.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz 1 db tábla, vagy flipchart

Videó vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Kézikönyvek, lexikonok

Kecskemét, 2018. június 15.

Alföldyné Dobozi Eszter
intézményvezető

Záradékok

A tantestület nevében nyilatkozom, hogy a nevelőtestület a 2018. június 25-én megtartott értekezleten a módosított Pedagógiai programot megvitatta és elfogadta.

Kecskemét, 2018. június 25.

.....
Ginder Éva
intézményvezető-helyettes

A közalkalmazotti tanács elnökeként nyilatkozom, hogy az intézmény nevelőtestülete elfogadta a módosított Pedagógiai programot.

Kecskemét, 2018. június 25.

.....
Gerebené Bresák Zita
KAT elnöke

A Kodály iskola szülői választmánya nevében nyilatkozom, hogy a szülői választmány a módosított Pedagógiai programot megismerte, véleményezési jogával élhetett.

Kecskemét, 2018. június 26.

.....
Katona Orsolya
elnök

A Kodály iskola diákönkormányzata nevében nyilatkozom, hogy a diákönkormányzat vezetősége a módosított Pedagógiai programot megismerte, véleményezési jogával élhetett.

Kecskemét, 2018. június 26.

.....
DÖK-vezető

MELLÉKLET

2019.

A Pedagógiai Program mellékletét

a nevelőtestület a 2019. augusztus 26-i értekezleten fogadta el.

**Az EFOP 3.3.5-17-2017-00029 pályázat keretében kidolgozott új
módszertanok beépítése a mindennapi nevelés-oktatási
tevékenységekbe,
a tantárgyi illeszkedések figyelembe vételével**

A Kecskeméti Tankerületi Központ sikeresen pályázott az EFOP-3.3.5-17 azonosító számú, „Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása” című pályázati kiírásra. Intézményünk a Kecskeméti Kodály Zoltán Ének-zenei Általános Iskola, Gimnázium, Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola részt vesz a pályázati megvalósításban.

A támogatott projekt keretében a 2017/18-as és a 2018/2019-es tanévek zárását követő két hétben, iskolánk közel 300 diákja vett részt hat különböző napközis, valamint egy bentlakásos táborban, mely az 1-2-3-4-5-6-7. osztályos korosztály részére szerveződött.

A táborok tematikája

- a Környezetvédelem, természetismeret,
- a Művészeti nevelés;
- a Sport, egészségre nevelés,
- Idegennyelv,
- Digitális világ, tudatos médiahasználat
- a Nemzeti és kulturális identitás – Hagyományőrzés.

A táborozó gyermekek programcsomagot, tisztasági csomagot, édességcsomagot és pólót is kaptak a tábor elején. A heti változatos programokon nagyon jól érezték magukat, a táborok csúcspontja pedig minden alkalommal a kirándulás volt.

A projekt céljai:

- a diákok szabadidejének a tanítási szünetben történő hasznos eltöltése
- tanórán kívüli gyakorlati tapasztalatszerzés
- a korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása (kooperatív pedagógiai kultúra)
- az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozása,
- az alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztése,

- a köznevelés hátránykompenzációs szerepének erősítése
- az iskolai lemorzsolódás csökkentése.
- a köznevelés minőségi fejlesztése nem-formális és informális tanulási módszerek kísérleti megvalósításán keresztül,
- az élményalapú tanulás módszertani megalapozására,
- a tanulás közösségi élménnyé formálására.
- olyan tematikus napközi és tematikus bentlakásos programok megvalósítása, figyelembe véve, hogy a nevelés és az oktatás színtere nemcsak az iskola lehet
- újfajta, nem formális és informális program tesztelése.

Ssz.	Témamodul	Új módszertant alkalmazó program	Célok	Módszerek, tanulási-tanítási stratégiák, fejlesztések	Tantárgyi kapcsolódás
1.	Nemzeti és kulturális identitás – Hagyományörzés, anyanyelvápolás	Hagyományok Kecskeméten Kulturális értékeink	A tanulók ismerjék meg a magyarországi tájegységek, kiemelten Kecskemét és környéke legjellemzőbb népviseleteit, táncait, énekeit. A hagyományörzés során bővüljön a szókincsük, a kézműves tevékenységek terén fejlődjön az esztétikai érzékük, a logikus, a problémamegoldó gondolkodásuk.	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok, projektorientált tevékenységek	Magyar nyelv és irodalom Hon- és népismeret, Történelem, Földrajz Ének-zene, Vizuális nevelés
2.	Művészeti nevelés	Zenészhírágok A zene bővületében Száll az ének szájáról - szájra	A tanulók ismerjék meg a Kodály-koncepcióra felépített új módszertant, benne alkalmazó program keretében a népművészet idevágó ágait,	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok. Népi gyermekjátékok, néptánc.	Magyar nyelv és irodalom, Ének -zene Néptánc

			népdalokat, népmeséket, stb. Az elsajátított mesék és dalok segítségével bővüljön a szókincsük, a kézműves tevékenységek terén fejlődjön az esztétikai érzékük, a logikus, a problémamegoldó, az algoritmikus gondolkodásuk, a kreativitásuk, a finom motorikájuk.		
3.	Sport, egészségre nevelés	Sport-pong Egészséges életmód Fürge - lurkók	Az egészséggel, mozgással kapcsolatos ismeretszerzés, képességfejlesztés, amely elősegíti a közösségbe való beilleszkedést, az együttműködést, kötelességtudat-feladattudat kialakulását, az egészséges életvitellel kapcsolatos attitűdök pozitív irányú változását, a pozitív mintaadást mind a kortárs, mind a családi környezetben. Fejleszti továbbá a résztvevők mozgáskultúráját, szabálytudatát, -tartását.	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok, asztalitenisz sportjáték keretében.	Testnevelés és sport, Környezetismeret
4.	Digitális világ, tudatos média-használat	Robot Robi	A tanulók ismerjék meg az internet veszélyeit és ennek megfelelően alakítsák a feltöltendő és	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok,	Informatika – robotika, Technika, életvitel és gyakorlat Erkölcstan

			digitális tartalmakat a mondanivaló megtartása mellett! Legyenek képesek a számítógépet a játékon kívülről, egységes eszként látni és legyenek képesek az alpműveletek végrehajtására, az alapprogramok használatára. Lássák be, hogy ami egyedül nehéz, bonyolult, hosszadalmas feladat, az a közösségben könnyebb.	projektorientált tevékenységek	
5.	Idegen nyelv (angol)	Midsummer camp	A tanulók angol nyelven legyenek képesek a megismert hazai tájak, szokások, történelmi nevezetességeket.	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok, projektorientált tevékenységek drámapedagógiai elemek alkalmazása	Tánc-és dráma, irodalom, történelem földrajz, technika
6.	Környezetvédelem, természetismeret	Környezetünk élővilága	A gyermekek játékos formában ismerkedjenek meg a fenntarthatóság fogalmával. Cél a tudatos környezetvédelemre való törekvés. Ismerjék meg a Kiskunsági homokhátság	Kooperatív tanulási technikák, egyéni, páros, mikrocsoportos feladatok.	Környezetismeret, Természetismeret, Technika, Életvitel és gyakorlat

			növény és állatvilágát.		
--	--	--	----------------------------	--	--

Balogné Papp Boglárka

intézményvezető

Kecskemét, 2019. 08. 26.